

SV. ALFONSA MARIE Z LIGUORI,
učitele církve sv. a zakladatele kongregace nejsv. Vykupitele,

VÁNOČNÍ DOVĚRA

a

rozjímání, na každý den v adventě a po dobu vánoční
až do oktávu zjevení Páně.

Z vlašského originálu přeložil

P. FRANTIŠEK SAL. BLAŽEK,
kněz kongregace nejsv. Vykupitele.

S povolením nejdůstojnější knížecí arcibiskupské konsistoře
a řeholních představených.

== S titulním obrázkem Pražského Jezulátka. ==

V PRAZE 1898.
Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví
G U S T A V F R A N C I L.

Milostné Pražské Jezulátko.

Ohrazení sv. autora.

Z poslušnosti k dekretům papeže Urbana VIII. prohlašuji, že kdykoli v knize této řeč jest o zázracích, zjeveních a jiných zvláštních milostech, nepřikládám jim hodnověrnosti jiné, leč pouze lidskou; a dávaje komu název svatého, nebo blahoslaveného, nedávám mu ho, leč podle obyčeje a obecného mínění; vyjímaje ony věci a osoby, které od sv. stolice apoštolské již potvrzeny jsou.

Úchvala církevní.

Majíce na zřeteli Vaše podání ze dne 6. března t. r., dáváme Vám věděti, že připojený překlad spisu sv. Alfonsa Marie z Liguori »Vánoční novena« s církevním svolením tiskem vydán býti může. Těšíme se tomu, že Jste spisek věnoval Milostnému Pražskému Jezulátku, Jehož úcta věřícímu lidu vždy hojné požehnání přinášela.

Č 3411.

Z k. a. konsistoře

v PRAZE, dne 21. dubna 1897.

Dr. Fr. Hrádek,
gen. vik.

Dr. Jan Sedlák,
kancléř.

Milostnému

PRAŽSKÉMU JEZULÁTKU

překlad tento v nejhlubší úctě věnuje

a k přesvatým nohám klade nehodný ctitel jeho

F. B.,

s pokornou a vroucí prosbou, by milostivě ráčilo žehnati jemu
i knížečce této, jakož i všem, kdož jí budou užívat.

Předmluva,

(které neopomíjí kdo si přečísti).

Vydávaje v překladu českém tento další, nejněžnější láskou k Božskému dítěti prodchnutý spis sv. Alfonsa, duchovního otce svého, nemohu se nezmíniti několika slovy o veliké důležitosti a užitečnosti jeho.

Pán Ježíš praví u sv. Matouše v hlavě 18., ve verši 3.: »*Amen pravím vám . . . nebudete-li jako maličká (pachalata), nevejdete do království nebeského.*« Jak ze slov samých zřejmo, běží tu o přísné a výslovné přikázání, jež bychom jinými slovy opsali takto: Bratře, sestro v Kristu, chceš-li do nebe přijíti, budiž podruhé dítětem. Ony vlastnosti, které zdobí děti od přirozenosti, a jež nám je činí tak milými, buďtež u tebe ctnostmi, které činí Bohu milými, a otvírají zlatou bránu nebeskou. Čistota a nevinnost, prostota, pokora a poslušnost jsou ony vlastnosti, které zejména zdobí děti i bez jejich zásluhy. Čistota srdce i těla, jak ten který stav jí vyžaduje, — prostota, kterou ve všem počínání svém hledíme se jen Bohu zalíbiti a řídíme se jen jeho Božskou vůlí, — neličená, hluboká pokora, kterou vlastní nicotu, nedostatečnost a hříšnost poznávající,

žijeme v ustavičné odvislosti na Bohu, svém Stvořiteli, Spasiteli, Posvětiteli a pramenu všeho dobra, a konečně poslušnost, kterou dobrovolně a rádi vůli jeho se podrobujeme a plníme příkázání jeho i církve sv.: to jsou ty ctnosti, které nás na novou činí dětmi Božími a bez nichž nelze nikdy Bohu se líbiti ani do nebe přijíti.

A hle, abychom tím spíše zamilovali si tyto ctnosti dětí Božích, a přes všechny nepravé názory pyšného světa pokládali si nikoli za hanbu, nýbrž za čest býti dětmi před Bohem, proto sám Syn Nejvyššího stal se maličkým, a dal nám nejkrásnější příklad čistoty, prostoty, pokory a poslušnosti; tak že se v něm tyto ctnosti stkvějí a obrazy jako v nejčistším zrcadle a jako spanilá, nebeská kvítka libou vůní svou k sobě nás zvou, bychom i my si je zamilovali a Ježíška v nich následovali.

Tato pak knížka rozepisuje se obšírně o všech těchto ctnostech Božského dítěte a líčí nám je barvami tak živými a vábívními a psána jest s takovou vroucností, něhou a dětinnou láskou, že bratře, sestro v Kristu v nich rozjímaje, div se nerozpláčeš. Nuže, křesťane milý, pilně v ní čítej a rád v ní rozjíměj a s ní se obírej a bude ti zajisté vydatnou pomůckou, abys vyplnil ono svrchu dotčené příkázání a vešel jednou do království nebeského.

Nedomnívej se však, že v ní smíš jen v čas adventní a vánoční rozjímati. Nikoli! Každého času budeš z ní hojný užitek čerpati pro duši svou. Nalezneš v ní posilu, osvětlení, povzbuzení a všelikou pohnutku k lásce Ježíše Krista, který si nás tak zamiloval, že se stal z lásky k nám až i maličkým, slabým děťátkem, a bude ti zároveň nevyčerpatelným zdrojem všeliké útěchy a všelikého požehnání. — Obzvláště však ti radím, křesťane milý, abys **25.** den každého měsíce zasvětil Božskému dítěti; a k tomu cíli tato knížka výbornou ti prokáže

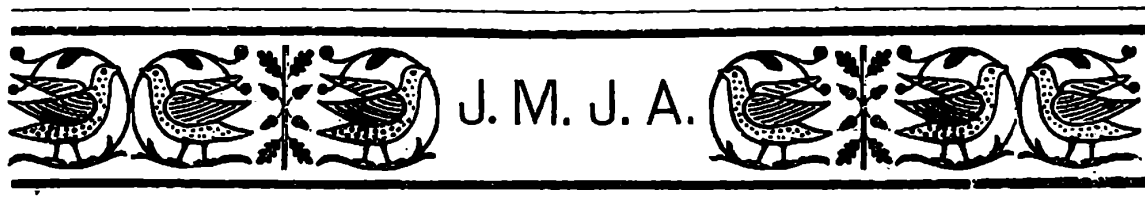
službu. Neboť to jest onen přešťastný a přeradostný den, v kterém »*Slovo tělém učiněno jest*« při svém vtělení, a »*přebývalo mezi námi*« viditelně při svém požehnaném narození.

Věnoval jsem spisek tento »Pražskému Jezulátku«, a to dílem proto, že ti bude po mém soudu převýbornou příruční knížkou k uctívání tohoto milostného Jezulátka, jehož úcta po všem světě jsouc rozšířena, zvláště nám, Pražanům a Čechům vůbec, má býti drahou a milou; — dílem i proto, že tím milostné to Jezulátko bude jaksi donuceno, smím-li se tak vyjádřiti, aby zvláštní požehnání vylilo na knížečku tu, jemu věnovanou, a ty, kdož jí budou užívat, vzalo do zvláštní ochrany své.

A tak, knížečko milá, rozejdi i ty se rychle po vlastech našich a požehnání Boží spočivej na tobě a duch sv. Alfonsa, převroucího ctitele Božského dítky, přecházej a vlévej se do srdcí těch, kteří tobě popřejí pohostinství v domě svém a v tobě rádi a často budou čítati.

Psáno v Menším městě pražském, u P. Marie ustavičné pomoci a sv. Kajetána, léta Páně 1897.

F. B.

Úvaha prvá.

Slovo věčné se vtělilo.

*»Oheň přišel jsem pustit na zem
a co chci, jediné aby se zapálil.«*

(Luk. 12, 49.)

Židé měli slavnost, kterou nazývali *»dnem ohně«*, na památku ohně, kterým Nehemiáš strávil oběť, vrátiv se s rodáky svými ze zajetí babylonského. Týmže, ano větším ještě právem měl by den narození Páně jmenovati se dnem ohně, ježto v něm Bůh jako děťátko přišel s nebe, aby zapustil ohně lasky své v srdcích lidských: *»Oheň přišel jsem pustit na zem,«* dí Ježíš Kristus; a bylo tomu v pravdě tak. Kdo medle na zemi miloval Boha, prve než Mesiáš přišel? Sotva v jednom světa koutku, v Judsku totiž, jej znali; a i tam jak málo kteří jej milovali, když přišel na svět. Na celém ostatním světě jedni klaněli se slunci, jiní zvířatům, opět jiní kamenům a jiným ještě nižším tvorům. Sotva však Ježíš Kristus přišel, jméno pravého Boha všudy vešlo v známost a velmi mnozí jej milovali. Více byl Bůh milován po příchodu Vykupitelově v několika málo letech od lidí, kteří již tím sv. ohněm byli rozniceni, nežli dříve za celých čtyř tisíců let, co človenstvo stvořeno bylo.

Přečetní křesťané strojí si doma již dávno napřed jesličky, znázorňující jimi narození Ježíše Krista;

ale jen málo kteří snaží se připravit srdce své, aby v nich Ježíšek mohl se narodit a odpočívati. Ale z těch řídkých necht' jsme i my, abychom zasloužili též roznícení býti oním blaženým ohněm, který nás učiní šťastnými na zemi a blaženými v nebi. Uvažujme tento první den, kterak Slovo věčné právě proto *se vtělilo*, aby nás roznítlo svou Božskou láskou. Prosme Ježíše Krista a nejsv. Rodičky jeho za osvícení a začněme.

Adam, praotec náš, zhřešil. Nevděčen za tolik kerá dobrodiní, vzbouřil se proti Bohu, přestoupiv zákaz jeho, aby nejedl ovoce zapověděného. Proto byl Bůh nucen vypovědět jej z ráje pozemského a vyloučiti jak Adama, tak všechny potomky odbojníka toho z ráje nebeského a věčného, jenž jim přichystán byl po tomto životě časném. Všickni tudíž lidé byli odsouzeni k životu plnému útrap a bēd a navždy byli vyloučeni z nebe. Než slyšme, jak nám Bůh po našem způsobu dává na jevo, jak ho to rmoutí; a jak nařiká a si stýská u proroka Isaiáše, řka: »*A nyní co mně jest tulo, (. .), po-
něvadž odjat jest lid můj darmo.*« (52, 5.) A nyní, praví Bůh, jaká pak radost zbývá mi zde v nebi, když jsem ztratil člověka, jenž byl radostí mou? »*Rozkoš má, býti s syny lidskými.*« (Přisl. 8, 31.) Ale jak to, Pane; což nemáš v nebi tolik Serafů a andělů? A tak se z toho rmoutíš, že jsi ztratil člověka? A což ti potřebí andělů a lidí, by blaženost Tvá byla dokonalá? Ty jsi vždy byl a jsi sám o sobě nanejvýš šťasten; čeho by se tedy nedostávalo k Tvé blaženosti, která jest nekonečna? To všechno jest pravdivo, dí Bůh; ale člověka pozbyv, »*mním, jako bych ničeho neměl;*« slova, která kardinal Hugo klade v ústa Bohu na onen dotčený Isaiášův text. Pokládám všechno za ztraceno, ježto rozkoš má jest býti s lidmi, a nyní jsem tyto lidi ztratil, a ubozí odsouzení jsou k tomu, neuzříti na věky tváři

mé. Ale kterak lze Bohu říci, že lidé jsou rozkoší jeho? To proto, dí sv. Tomáš, že Bůh miluje člověka tak velice, jakoby člověk byl jeho Bohem, a jakoby nemohl bez člověka ani býti šťasten: »*Jakoby člověk Bohem byl Boha a bez něho nemohl býti blažen.*« ¹⁾ Sv. Řehoř Nazijský dokládá řka, že se zdá, jakoby byl Bůh všecek unešen láskou, kterou má k lidem: »*Troufáme si tvrditi, že Bůh dal se unést velikou láskou.*« ²⁾ Osvědčuje se tu přísloví, že »*láska není sebe mocna.*«

Nikoli, pravil po té Bůh, nedopustím, aby člověk zahynul. Snad se najde Vykupitel, jenž by za člověka dosti učinil spravedlnosti mé a jej tak vytrhl z rukou nepřátel jeho a vysvobodil jej od smrti věčné, které zasluhoval. Tu však sv. Bernard uvažuje a si představuje, jakoby spravedlnost Božská a milosrdenství Boží měly spolu spor. Spravedlnost praví: Veta po mně, nebude-li Adam potrestán. Ale i milosrdenství praví: Veta po mně, nebude-li člověku odpuštěno. Spor ten Bůh uklidil rozhodnův, aby za člověka, jenž propadl smrti věčné, nevinný umřel a jej spasil. »*Nechť umře, jenž by nikterak umřít neměl.*« Ale na zemi nebylo nikoho nevinného. Nuže, děl Otec věčný, když není mezi lidmi nikoho, by usmířil spravedlnost moji, kdo z vás chce člověka vykoupiti? Andělé, Cherubové a Serafové mlčí všeci; nikdo neodpovídá. Tu slovo věčné slova se ujímá a praví: »*Aj já, pošli mne!*« (Is. 6, 8.) Otče, dí jednorozený Syn Boží, nekonečné velebnosti Tvojí, která byla od člověka zlehčena, nelze od anděla, pouhého to tvora, býti dosti učiněno; a kdybys se i spokojil dostiučiněním jeho, považ, že ani přes tolikerá dobrodiní, která jsme člověku prokázali, ani přes tolikeré sliby a hrozby toho jsme

¹⁾ Opusc. 63. c. 7,

²⁾ Ep. 8.

nedosáhli, by nás miloval; poněvadž se dosud nepřesvědčil o lásce, kterou ho milujeme. Chceme-li jej tedy nicméně zavázati, aby nás miloval, zdali se nám kdy naskytne krásnější příležitosti, nežli jest tato, abych já, Syn Tvůj, pro vykoupení jeho na zem sestoupil, tělo lidské přijal a pokutu, které sám zasluhoval, smrtí svou zaplativ, usmířil tak úplně spravedlnost Tvou; tak se člověk dokonale přesvědčí o lásce naší.

Ale pomni, Synu, dí Otec, sám-li hodláš za člověka dosti činiti, že Ti bude vésti život plný útrap. Buďsi, vece Syn: »*Aj, já, pošli mne!*« — Pomni, že se ti bude naroditi v jeskyni v chlévě; odtud Ti bude jako nemluvněti utíkati do Egypta, bys unikl rukám lidí, kteří již od kolébky budou ukládati o bezživotí Tvoje. — Nic nevadí: »*Aj, já, pošli mne!*« — Pomni, až se pak vrátíš do Palestiny, že Ti bude vésti život velmi krušný a opovržlivý, že Ti bude zastávati prostého tovaryše chudého řemeslníka. — Nic nevadí: »*Aj, já, pošli mne!*« — Pomni, až počneš kázati a dosvědčovati, kdo jsi, že Tebe sice někteří, — ale těch bude málo — budou následovati; avšak většina jich budou Tebou pohrdati, nazývajíce Tě podvodníkem, čarodějem, poštilcem, Samaritánem, a pronásledování jejich dostoupí posléze tak daleko, že Tě za strašných muk sprovodí se světa smrtí hanebnou na potupném dřevě. — Nic nevadí: »*Aj, já, pošli mne.*«

Když tedy usneseno bylo, že Syn Boží se vtělí a bude Vykupitelem člověčenstva, odebral se archanděl Gabriel k Marii Panně s poselstvím. Maria Panna svolila státi se matkou a »*Slovo tělem učiněno jest.*« Tak Ježíš, jsa již na tomto světě, pravil v životě Marie Panny pln pokory a poslušnosti: Otče můj, poněvadž lidé nejsou s to, aby skutky a obětmi svými uraženou spravedlnost Tvou usmířili, aj, já Syn Tvůj, jsa již přioděn tělem lidským,

ochoten jsem usmířiti ji na místě lidí svým utrpením a svou smrtí. *»Protož odcházeje na svět, dí: Obětí a darů nechtěl jsi; ale tělo způsobil jsi mi. Tehdy řekl jsem: »Aj, jdu abych činil, Bože, vůli Tvou.«* (Žid. 10, 5. 7.)

K vůli nám tedy, bídným červům, a aby si získal lásku naši, Bůh se stal člověkem. Ano, toť článěk víry, jak církve svatá učí: *»K vůli nám a pro naše spasení sestoupil s nebe a stal se člověkem.«* Ano, tak daleko Bůh zašel, aby si zabezpečil lásku naši. Alexander Veliký, poraziv Daria a Persko si podmaniv, aby si naklonil obyvatele jeho, oblekl se v kroj perský. Totéž, zdá se, i Bůh měl v úmyslu: aby si získal lásku lidí, oděl se úplně v oděv lidský, stav se člověkem: *»V způsobu nalezen jako člověk;«* (Filip. 2, 7.) tím chtěje na jevo dáti, kam až dospěla láska jeho, kterou miloval člověka. *»Ukázala se zajisté milost Boha, Spasitele našeho, všem lidem.«* (Tit. 2, 11.) Člověk mne nemiluje, jakoby byl Pán dovozoval, protože mne nevidí. Ukáži se mu tedy, a budu s ním obcovati, aby mě miloval. *»Na zemi vidín jest a obcoval s lidmi.«* (Bar. 3, 38.) Láska Boží k lidem byla veliká nade vše pomýšlení a byla takovou vždycky a od věčnosti. *»Láskou věčnou miloval jsem tě; protož přitáhl jsem tě, smilovav se.«* (Jer. 31, 3.) Ale láska ta dotud se neukázala, ač byla veliká a nepochopitelná. Teprve tehdy vyšla na jevo, když Syn Boží se objevil jako děťátko v chlévě na slámě. *»Ukázala se dobrota a vlídnost Spasitele našeho Boha.«* (Tit. 3, 4.) Ve čtení řeckém stojí: *»Obzvláštní láska Boží k lidem se ukázala.«* Sv. Bernard podotýká, že dříve již zjevila se moc Boží při stvoření světa a moudrost Boží v řízení jeho, ale teprve vtělením Slova že nejlépe vyšlo na jevo, jak veliká jest dobrota a milosrdenství Boží. (Serm. de nativ.) Prve, než Bůh na zemi se ukázal v těle lidském, nemohli

lidé věděti, jak veliká jest dobrota Boží; proto Bůh na se vzal tělo lidské, aby jako člověk se ukázav, převelikou dobrotu svou lidem učinil zjevnou. *»Prve než člověčenství se ukázalo, dobrota skryta byla; než jak bylo lze poznati velikost její? Přišel v těle, aby ze zjeveného člověčenství dobrotivost doznána byla.«*¹⁾ A mohl-li Pán člověka nevděčného lépe přesvědčiti o dobrotě a lásce své k němu? Člověk Bohem pohrdnuv, dí sv. Fulgens, od Boha navždy se odloučil; že však nemohl již k Bohu se-vrátiti, přišel Bůh na zemi, aby ho hledal. *»Člověk, Bohem pohrdnuv, od Boha odešel; Bůh člověka miluje, k lidem přišel.«*²⁾ A již dříve sv. Augustin pravil: *»Poněvadž nám nebylo lze k prostředníku se dostat, sám ráčil k nám přijíti.«* *»Provázky lidskými táhl jsem je, vazbami lásky.«* (Os. 11, 4.) Lidé bývají láskou přitaženi. Znamení lásky, jež jim kdo projeví, jsou řekl bych pouta, jimiž je váže a je téměř násilím nutí, milovati toho, kdo je miluje. Za tou příčinou Slovo věčné se vtělilo, by tímto důkazem lásky, nad který nebylo, získalo si lásku lidí. *»Bůh stal se člověkem, aby člověk důvěrněji miloval Boha,«* dí Hugo od sv. Viktora.³⁾ To asi Spasitel náš chtěl dáti na jevo jistému zbožnému františkánu, přijmím Františkovi od sv. Jakuba, jak zaznamenáno jest v kronice františkánské na den 15. prosince. Zjevil se mu totiž Pán Ježíš častěji jako dítěátko krásné; kdykoli je však zbožný bratr u sebe zadržeti chtěl, dítěátko mu pokaždé zmizelo. I bylo toho služebníku Božímu líto a stěžoval si něžně na ně. Jednoho dne zjevilo se mu dítěátko svaté znova, ale jak? V rukou mělo zlatá pouta na znamení, že přichází, aby jej spoutalo, ale též od něho jako vězeň dalo se spou-

¹⁾ Serm. 1. in Epiph.

²⁾ Serm. sup. nat. Chr.

³⁾ In libr. Sent.

tati a již nikdy od něho se neodloučilo. Tu František láskou jsa roznícen, připnul Ježíškovi pouta na nohy a tiskl jej k srdci svému; a vskutku zdálo se mu od té doby, jakoby srdce jeho bylo vězením a jakoby v něm milý Ježíšek byl ustavičným vězněm. Co tehdy P. Ježíš učinil tomuto služebníku svému, to učinil všem lidem, když se vtělil. Oním divem své lásky chtěl od nás takořka spoután býti a chtěl navzájem i srdce naše si připoutati, přinutiv je, aby jej milovala, dle oné předpovědi proroka Oseáše: *»Provázky lidskými táhl jsem je, vazbami lásky.«*

Přerozličná dobrodiní, dí sv. Lev, prokázal Bůh již lidem, ale tak zřetelně neosvědčil jim dosud nikdy přenesmírné lásky své, jako tehdy, když jim poslal Vykupitele, aby je učil cestě k spasení a zjednal jim život milosti. *»Rozmanitými způsoby dobrota Božská prokazuje se štědrrou pokolení lidskému; ale míru obvyklé štědrosti převýšila, když v Kristu k hříšníkům milosrdenství samo, k bloudícím pravda, k mrtvým život sestoupily.«*¹⁾ Sv. Tomáš se táže, proč asi vtělení Slova zove se dílem Ducha svatého? *»A vtělil se z Ducha svatého.«* Jisto jest, že veškera díla Boží, jež bohoslovci nazývají *»díly na venek«*, ode všech tří Božských osob pocházejí. Proč tedy vtělení Syna Božího výhradně Duchu svatému se připisuje? Hlavní toho příčina, dí učitel andělský, jest ta, že všechna díla lásky Boží připisují se Duchu svatému, který jest zosobnělá láska Otce a Syna; dílo pak vtělení Božího jest pouhým a výhradným účinkem nesmírné lásky, kterou Bůh lidi miluje. *»To však z převeliké lásky Boží pochází, že Syn Boží přijal tělo z lůna panenského.«*²⁾ Tomu též slova proroka Habakuka nasvědčují: *»Bůh od poledne přijde;«* (3, 3.) jako totiž záblesk veliké lásky Boží.

¹⁾ Serm. 4. de nat.

²⁾ III. p. q. 32. a. 1.

vysvětluje slova ta opat Robert. Proto hlavně přišlo Slovo věčné na zemi, dí také sv. Augustin, aby člověk poznal, jak velice Bůh jej miluje.¹⁾ A sv. Vavřinec Justiniani dí: *»Nikdež Bůh milostné lásky své lidem tak zřejmě neukázal, jako když se stal člověkem.«²⁾*

Jak veliká jest láska Boží k lidskému pokolení, vysvítá ještě lépe z toho, že Syn Boží přišel člověka hledat, když člověk před ním prchal. Apoštol naznačuje to slovy: *»Neujal se andělů, ale semene Abrahamova se ujal.«* (Žid. 2, 16.) Či vlastně zachytil, dí sv. Jan Zlatoústý, vykládaje latinský onen text, jako se zachycují ti, kdož utíkají a dohoněni bývají. Přišel tedy Bůh s nebe, aby zatkl takoruka člověka nevďečného, jenž před ním na útěku byl, jakoby mu pravil: Člověče, což nevidíš, že jsem z lásky k tobě přišel na tento svět, abych tebe hledal? Proč tedy utíkáš? Stůj! Miluj mě! Neutíkej dále přede mnou, an tě tak miluji! Bůh tedy přišel hledat člověka ztraceného, a aby člověk tím lépe poznal, jak velice ho Bůh miluje, i aby mu člověk za lásku jeho odměnil se láskou, ukázal se mu hned, jak viditelně na zem přišel, jako přeútlé dětátko, ležící na slámě. Ó, blažená slámo, volá sv. Petr Chrysolog, krásnější než růže a lilie; který pak šťastný kraj tě zplodil? A jak vzácného se ti dostalo štěstí, že jsi byla vyhlédnuta za lůžko krále nebeského. Ach, tys příliš studená pro Ježíška, dí světec dále, ježto nejsi s to, abys jej zahřála v této jeskyni vlhké, kde se chudinka zimou třese. Ale nám jsi ohněm a plameny, ježto žár lásky tou měrou v nás rozněcuješ, že ani vody všech řek nedovedou jí uhasiti. *»Nepůsobíš jen okamžitý výsledek slámy, ale udržuješ ustavičný požár, kterého neuhasí žádná z řek.«³⁾*

¹⁾ C. 4. de catech.

²⁾ De casto connub. c. 23.

³⁾ Serm. 58.

Nebylo lásce Boží na tom dosti, praví svatý Augustin, že prvního člověka, Adama, stvořila podle obrazu svého; nedalo jí, dokud též sama se neučinila podle obrazu našeho při našem vykoupení. *»V člověku učinil nás Bůh podle obrazu svého, v tento den učiněn jest sám podle obrazu našeho.«* Adam jedl z ovoce zapověděného, podveden jsa od hada, jenž pravil Evě: kdo by se najedl onoho ovoce, že bude podoben Bohu, znaje dobré i zlé. Proto pravil potom Hospodin Adamovi: *»Hle Adam jako jeden z nás učiněn jest.«* (1. Mojž. 3, 22.) Bůh pravil tak posměšně a vytykáje Adamovi opovážlivost jeho; ale my po vtělení Slova, dí Richard od sv. Viktora, můžeme v pravdě říci: Hle, Bůh jako jeden z nás učiněn jest. *»Nuže, hleď, ó člověče, dí sv. Augustin, Bůh tvůj učiněn jest bratrem tvým;«* stal se synem Adamovým, jako jsi ty; oděl se v totéž tělo, jaké máš ty; učinil se schopným a podrobeným utrpení a smrti, jako ty. Mohl vzíti na se andělskou přirozenost; ale ne, přijal tělo tvé, aby v něm (hříchem arcí neporušeném) dosti učinil Bohu za hřích Adamův. A honosíval se tím, nazýváje se co chvíle Synem člověka; pročej jej dobře zoveme bratrem svým. Tím, že se Bůh stal člověkem, ponížil se nekonečně více, než kdyby všechna knížata na zemi a všickni andělé a svatí v nebi i s nejsv. Matkou Páně tak se snížili, že by se lupenem nebo hrstkou smetí stali; což jest na bíledni; neboť jak lupení a smetí, tak knížata, andělé a svatí jsou tvořené; v tom se tedy od sebe neliší; ale mezi tvorem a Bohem jest rozdíl nekonečný.

Ó, čím více se Bůh ponížil k vůli nám, stav se člověkem, tím více, dí sv. Bernard, poznáváme dobrotu jeho. *»Čím menším se učinil pokorou, tím větším se osvědčil v dobrotě.«* Láska však, kterou nás Ježíš Kristus miluje, příliš nás zavazuje, ba nutí, bychom jej milovali, volá apoštol Páně: *»Láska*

Kristova pudí nás.« (2. Kor. 5, 14.) Ó Bože, kdyby nás víra o tom neujišťovala, kdo pak by tomu kdy uvěřil, že Bůh z lásky k červu — a co jest člověk jiného — sám se stal červem, člověku podobným? Kdyby se stalo, dí jistý spisovatel zbožný, že byste cestou jda, náhodou stoupil na červa a jej zašlápl, a že by někdo vida, jak vám ho líto, vám pravil: Chcete-li tomuto mrtvému červu život vrátiti, nuže, staňte se nejdříve červem, jako jest on, pak se nechte rozšlápnouti; z krve vaší připraví se koupel, a do ní-li tento červ se ponoří, ožije. Co byste tomu řekl? Co je mi do červa, byla by zajisté odpověď vaše, zdali ožije, či mrtev zůstane; co bych já pro něj život nasazoval? A tím spíše byste tak mluvil, kdyby neběželo o nevinného červa, nýbrž o zrádnou zmiji, které jste dobrodiní prokázal, a jež by vás za to o život chtěla připravit. Kdyby však láska vaše k tomuto nevděčnému hadu tak byla veliká, že byste smrt podstoupil, abyste mu vrátil život, co by tomu lidé říkali a co by asi pro vás učinil onen had, je- muž jste zachránil smrtí svou život, kdyby měl rozum? Ale to vše, o čem byla právě řeč, Ježíš Kristus učinil pro tebe, červa přebídného. Ty jsi však byl tak nevděčen, že, kdyby Ježíš Kristus byl mohl znova umřítí, hříchy svými byl bys již mnohokráte o život jej připravit hleděl. Oč nižší jsi ty proti Bohu, než lecjaký červ proti tobě. Co by Bohu na tom záleželo, kdybys zůstal mrtev a zahynul v hříších svých, jak jsi toho zasluhoval? A přece měl Bůh tolik lásky k tobě, že nejprv červem se stal, jako's jím ty, aby tě vysvobodil od smrti věčné, a že všecku krev svou vycedil a podstoupil smrt, které jsi ty hoden byl, aby tě spasil.

Ano, to jsou samé články víry: »*A Slovo tělem učiněno jest.*« (Jan, 1, 14.) »*Zamiloval nás a umyl nás svou krví.*« (Zjev. 1, 5.) Církev svatá, uvažujíc dílo vykoupení, žasne a volá: »*Uvažovala jsem díla*

Tvá a ztrnula jsem.«¹⁾ A již před tím prorok Habakuk pravil: *»Vyšels k spasení lidu svého, k spasení s Pomazaným svým.«* (3, 13.) Proto sv. Tomáš právem nazývá tajemství vtělení *»zázrakem zázraků«*, zázrakem nepochopitelným, kde Bůh zjevil moc lásky své k lidem, ana Boha učinila člověkem, Stvořitele tvorem. — *»Stvořitel z tvora zplozen,«* dí sv. Petr Damiani.²⁾ Pána učinila služebníkem, utrpení nepodléhajícího podrobeným mukám a smrti. *»Učinil moc ramenem svým.«* (Luk. 1, 51.) Sv. Petr z Alkántary, poslouchaje jednoho dne zpívati evangelium, jež se říká při mši sv. na Hod Boží vánoční: *»Na počátku bylo Slovo . . .«* a uvažuje veliké tajemství toto, tak byl roznícen láskou k Bohu, že v mysli vytržen, vysoko do vzduchu před svato- stánkem se povznesl. A sv. Augustin se přiznává, že by byl ustavičně uvažoval nevystihlou dobrotu Božskou, zjevující se v díle lidského vykoupení. *»Nemohl jsem se nasytiti uvažováním vysokosti úradku Tvého co do spasení lidského pokolení.«*³⁾ A poněvadž světec tak vroucím ctitelem byl tohoto tajemství, proto ho Pán poslal, aby napsal na srdce sv. Maří Magdaleny z Pazzi tato slova: *»A Slovo tělem učiněno jest.«*

Kdo miluje, nemiluje leč proto, aby byl milován; ježto tedy Bůh tak nás miloval, nežádá od nás jiného, dí sv. Bernard, leč lásku. *»An Bůh miluje, jiného nechce, než býti milován.«*⁴⁾ Proto napomíná jednoho každého z nás: *»Zjevnou učinil lásku svou, by poznal i tvou.«* Člověče, buď si kdo buď, viděl jsi lásku, kterou tě Bůh miloval, an se stal člověkem a za tebe trpěl a umřel? Kdy pak ty do-

¹⁾ Resp. 3, in 2. Noct. Circ.

²⁾ Serm. 1. de Nat.

³⁾ Vyzn. hl. 6.

⁴⁾ Serm. 83. in Cant.

kážeš skutky svými, že ho miluješ? Ó, kdokoli vidí Boha, an se vtělil a za člověka po celý život svůj tolik trpěl a tak ukrutnou smrt podstoupil, zdali by neměl ustavičně hořeti láskou k Bohu tak lásky plnému? »*Ó, bys protrhl nebesa a sstoupil, od tváře tvé by se hory rozplynuly . vody ohněm by hořely.*« (Is. 64, 1, 2.) Bože můj, pravil prorok již tehdy, kdy Slova Božího na zemi ještě nebylo, ó bys ráčil nebe opustiti a k nám přijíti a člověkem se státi! Ó, kdyby lidé viděli, že jsi se stal jim podoběn, jak by se »*hory rozplynuly*«, jak by všechny překážky a obtíže zmizely, s nimiž nyní lidé při plnění přikázání a rad Tvých se potkávají. »*Vody ohněm by hořely;*« ó, jak by onen plamen, který jsi zapálil v srdcích lidských, i sebe studenější duše rozpálil láskou Tvou! A vskutku, jak spanilý žár lásky Boží vzplanul v tolika duších zanícených po vtělení Syna Božího. Jisto jest, že Bůh více v jednom jediném století od lidí milován byl po té, co Ježíš mezi námi žil, nežli před jeho příchodem za všech čtyřicet století. Kolik jinochů, velmožů, ano i panovníků vzdalo se svých bohatství, čestných postavení ano i královského trůnu, a odebrali se na poušť, neb do kláštera, aby v chudobě a opovržení tohoto Spasitele svého lépe mohli milovati. Kolik mučeníků šlo s plesáním a s úsměvem vstříc mukám a smrti! Kolik panen odmrštilo ruku urozených nápadníků a šly na smrt pro Ježíše Krista, aby se aspoň poněkud odměnily Bohu za lásku jeho, an z lásky k nim ráčil se vtělit a podstoupiti smrt.

Ano, to vše jest pravda; než — a tu bychom vzplakati měli — platí-li toto o všech lidech? Hledí-li všichni Ježíši Kristu za jeho velikou lásku vděčnými se prokázati? Ach, Bože! jakým nevděkem většina jich se mu odplatila a se mu odplácí! A což ty, bratře můj, rci mi, jak jsi byl uznalým za lásku, kterou Bůh k tobě choval? Děkoval jsi mu vždy za

ni? Přemítal jsi o tom, co to znamená: Bůh se vtělil a umřel za tebe? Jistý člověk, přítomen jsa beze vší pobožnosti mši sv. — a to nebývá věcí řídkou — neučinil při oněch slovech na konci mše sv.: »*A Slovo tělem učiněno jest*«, nižádné poklony. I dal mu ďábel silný políček, řka: Nevděčníče, neslyšíš-li, že se Bůh stal pro tebe člověkem a ty se ani neukloníš? Ó, kdyby to Bůh za mne byl učinil, děkoval bych mu za to věčně věkův. Rci, křesťane milý, co měl Ježíš Kristus ještě učiniti, aby si získal tvou lásku? Kdyby byl měl Syn Boží vlastního Otce svého od smrti vysvoboditi, zdali by byl mohl více učiniti a hlouběji se ponížiti, nežli přijati tělo lidské a život svůj obětovati za jeho vysvobození? Ano, dím ještě více: Kdyby byl Ježíš Kristus pouhým člověkem býval a nikoli Božskou osobou a kdyby byl zkoušel, kterým asi důkazem lásky získal by si lásku Boha svého, zdali by byl mohl více učiniti nad to, co učinil pro tebe? Kdyby sluha tvůj z lásky k tobě všechnu krev prolil a život nasadil, nepřipoutal by si tím srdce tvé a nepřinutil by tebe, abys ho alespoň z vděčnosti miloval? Ó, proč tedy Ježíš Kristus nezískal si dosud lásky tvé, ačkoli tě tak miloval, že za tebe obětoval i život svůj?

Ach, že lidé pohrdají láskou Boží, je tím, že neznají, řekněme lépe, že znáti nechtějí, jaký poklad jest milost Boží, která přece po výroku moudrého muže pokladem jest nekonečným: »*Nekonečný jest poklad lidem, jehožto kteří užívají, účastni jsou přátelství Božího.*« (Moudr. 7, 14.) Vážíme si milosti knížete, preláta, muže urozeného, učeného, ba dokonce milosti lecjaké záletnice, a milosti Boží, žel Bohu, nic si přemnoží neváží, odříkajíce se jí za pouhý dým, za hříšnou zvířecí rozkoš, za hrstku země, za lecjaký rozmar, za nic a pro nic! Co tomu říkáš, drahý bratře můj, chceš-li i ty vřaděn býti do počtu těchto nevděčníků? Viz, dí sv. Augustin.

Bohem-li pohrdáš, zdali nalezneš něco lepšího nad něho! Jdi a hledej kníže laskavějšího, pána, bratra přítele milejšího, jenž by tě více byl miloval, nežli Bůh. Jdi a hledej, zdali tě kdo šťastnějším učini zde na zemi i na onom světě, nežli Bůh? Kdo Boha miluje, nemá se čeho báti, poněvadž Bůh nemůže nemilovati, kdo jeho miluje. »*Ěá milující mne miluji.*« (Přisl. 8, 17.) A kdo jest u Boha v lásce, čeho by se bál? »*Hospodin osvícení mé a spasení mé, komuž se budu báti?*« (Žalm 26, 1.) Tak si David dodával mysli a podobně i sestry Lazarovy pravily k Pánu: »*Aj, kterého miluješ, nemocen jest.*« (Jan 11, 3.) Dosti jim bylo věděti, že Ježíš Kristus miluje bratra jejich, aby byly přesvědčeny, že všechno učiní, čeho bude potřebí k jeho uzdravení. Ale naopak, jak lze Bohu milovati toho, kdo zhrdá jeho láskou? Nuže, odhodlejme se přec jednou Boha milovati, když on tolik nás miloval! A nepřestávejme ho prositi za vzácný dar sv. lásky jeho! Sv. František Saleský říkával, že po této milosti lásky Boží měli bychom více toužiti a o ni prositi, nežli za kteroukoli jinou milost, poněvadž spolu s láskou Boží přichází duši všechno dobré. »*Spolu s ní přišlo mi všechno dobré.*« (Moudr. 7, 11.) Proto sv. Augustin říkával: »*Miluj a čin, co ti libo.*« Kdo koho miluje, chrání se jak může, by ho nezarmoutil, a hledí se mu víc a více zalíbiti. Podobně, kdo Boha opravedně miluje, neučiní vědomě ničeho, co by se Bohu nelíbilo, nýbrž bude se snažiti, seč jest, aby mu činil radost.

Abychom však tím spíše a tím jistěji tohoto daru lásky Boží dosáhli, vezměme útočiště své k té, která láskou k Bohu nad jiné vyniká, totiž k Marii Panně, Rodičce jeho. Ona láskou Boží tak byla roznícena, že dle sv. Bonaventury zlí duchové neodvažovali se k ní přiblížiti, by jí pokoušeli: »*Její plamennou láskou byli zaplašeni, tak že se neosmělovali*

k ní přiblížiti.» A Richard dokládá, že by i Serafové, s nebe sestoupivše, byli se mohli od srdce Marie Panny učit, jak by měli Boha milovati. A poněvadž srdce Marie Panny bylo pouhý žár lásky Boží, proto všechny, dodává sv. Bonaventura, kdož tuto Matku Páně milují a u ní rádi dlí, touže láskou rozpaluje a sobě podobny činí. *»Poněvadž všechna rozpálena byla, všechny ji milující a se dotýkající rozpaluje a sobě připodobňuje.»*

(Kdoby si přál některý příklad o Ježíškovi, viz jich několik na konci rozjímání.)

Vroucí modlitba.

» Ó ohni, jenž vždycky hoříš,« prosím se sv. Augustinem, *»rozpal mne!«* Ó, Slovo vtělené, Ty jsi se stalo člověkem, abys zapálilo oheň lásky Boží v srdcích našich. Kterak jsi se potkalo s takovou neuznalostí v srdcích lidských? Ničeho jsi nešetřil, abys si získal lásku naši; obětoval jsi dokonce krev svou i život svůj; proč jsou tedy lidé k Tobě tak nevděčni? Snad to nevědí? I dobře to vědí a také věří, že jsi pro ně s nebe sestoupil, lidským tělem se oděl a bědy naše na se vzal; vědí, že jsi z lásky k nim vedl život plný útrap a že jsi objal potupnou smrt. Jak že tedy živi jsou, na Tebe zapomínajíce? Milují příbuzné, milují přátele, milují i němou tyář, a dostane-li se jim od nich dost malého důkazu lásky, hledí se odměniti; jediné k Tobě jsou bez citu a neuznalí. Ale ach, žaluje na tyto nevděčníky, žalují sám na sebe, an jsem s Tebou nakládal hůře než jiní. Avšak dobrota Tvá dodává mi důvěry, ježto mě, jak dobře vím, tak dlouho snášela, aby mi odpustila a roznítla mě láskou k Tobě, ač jestli lítost mám a chci-li Tě milovati. Ó, ano, Bože můj, lituji, lituji z celé duše své, že jsem Tě hněval, chci Tě milovati z celého srdce. Víím ovšem, Vykupiteli můj, že by srdce mé již nezasluhovalo, abys je přijal, ježto se Tebe odřeklo z lásky k tvorům; ale

vím také, že toho nedbaje, přece je chceš a proto Ti je s největší ochotou zasvěcuji a daruji. Rozpal je tedy docela svou láskou svatou a učíš, abych od nynějška nemiloval, leč Tebe, dobrotu nekonečnou, jež hodna jest lásky nekonečné. Miluji Tě, Ježíši můj, miluji Tě, nejvyšší dobro, miluji Tě, jediná lásko duše mé; Ó Maria, Matko má, Ty jsi *»matka krásného milování«*, vypros mi té milosti, abych Boha svého miloval; od Tebe ji doufám.

Úvaha druhá.

Slovo věčné stalo se maličkým z velikého

»Maličký narodil se nám, a syn dán jest nám.« (Is. 9, 6.)

Platon praví, že láska je magnetem lásky: *»Magnet lásky láska«*. Odtud ono přísloví, obecné, jež sv. Jan Zlatoúst uvádí: *»Chceš-li býti milován, miluj!«* Neníť prostředku vydatnějšího, chceme-li aby nás někdo miloval, než i jej milovati a dáti mu na jevo, že ho milujeme. Než, ach, Ježíši můj, toto pravidlo a přísloví hodí se na jiné a platí pro všechny, jen ne pro Tebe. Všem bývají lidé vděční, jen ne Tobě. Ty již nevíš, co bys činiti měl, abys lidem dokázal, jak je miluješ. Ano, již Ti ani nelze víc učiniti, abys sobě získal lásku lidí; a kolik je jich, kteří Tě milují? Ó Bože, většina jich, ba řekněme lépe, téměř nikdo Tebe nemiluje a ani si nepřejí Tebe milovati; ano Tě urážejí a Tebou pohrdají. A máme snad i my náležitě k těmto nevďěčným? Nikoli! neboť toho nezasluhuje Bůh tolik dobrotivý a nás tak milující, že jsa *velikým*, ba nekonečně velikým, *maličkým* se stal, aby si získal lásku naši. Prosme Ježíše a Marie Panny, aby nás osvětili.

Abychom pochopili, jak veliká to byla láska Boží k lidem, když se Bůh vtělil z lásky k nám a se stal malým dítkem, musili bychom věděti, jak veliký jest Bůh. Než, kterému rozumu lidskému neb andělskému lze vystihnouti velikost Boží, ona nemá mezí ani konce? Sv. Ambrož praví: Říci, Bůh jest mnohem větší než nebesa, větší než všickni králové, všickni svatí a andělé, jest vlastně urážkou Boha; právě tak, jakoby knížete urazil, kdo by mu řekl, že jest mnohem větší, nežli lupínek, anebo komár. Bůh jest velikost sama, a všeliká jiná velikost není, leč pranepatrná částička velikosti Boží. David uvažuje Božskou velikost a poznává, že mu nelze, aniž mu bude kdy lze ji pochopiti, nevěděl, co by řekl, leč: »*Hospodine, kdo jest podobný Tobě?*« (Ž. 34, 10.) Pane, která pak velikost může se přirovnati velikosti Tvé! A jak by ji David byl mohl pochopiti, když rozum jeho byl obmezený, kdežto velikost Boží jest nekonečna? »*Veliký (jest) Hospodin a chvály hodný příliš, a velikosti jeho není konce.*« (Žalm 144, 3.) »*A zdaliž nebe i země já nenaplňuji, dí Hospodin.*« (Jer. 23, 24.) My tedy všickni, bychom se tak vyjádřili, jsme jen jako ubohé rybičky v tomto neobsáhlém oceanu bytosti Boží: »*V něm živi jsme a hýbáme se a trváme.*« (Sk. ap. 17, 28.)

Co jsme tedy proti Bohu? A co jsou všichni lidé, všickni panovníci zde na zemi a všichni svatí a andělé v nebi proti nekonečné velikosti Boží? Jsme vesměs jako zrno písečné proti celé zeměkouli, ba ještě méně. »*Aj, národové jsou (před ním) jako krůpěj okova a jako prach drobný.*« (Is. 40, 15.) »*Všickni národové, jakoby nebyli, tak jsou před ním.*« (v. 17.)

A hle, tento tak veliký Bůh stal se děťátkem malým: »*Maličký narodil se nám.*« A proč? »*On se stal maličkým,*« odpovídá sv. Ambrož, »*abys ty byl velikým v dokonalosti; on v plénkách zavínut,*

abys byl ty uvolněn pout smrti; on na zemi, abys ty přišel do nebe.«¹⁾ Stal se maličkým, dí světec, aby nás učinil velikými, do plének se dal zavinouti, aby nás zbavil smrti věčné, na zemi sestoupil, abychom my přišli do nebe. Nesmírný tedy stal se děťátkem, což ani nebesa nechápou! Ó, vizme, jak tu jest svázán v chatrných plénkách a položen do malých, bídnych jeslí na trošce slámy, jež mu jest ložem i poduškou. »*Viz,*« dí sv. Bernard, »*jak moc nechává ssebou vlásti, moudrost se cvičiti, síla nositi se. Viz, Boha kojeného a plačícího, ale ubohé těšícího.*« Hle Bůh, jenž všechno může, plénkami tak jest svázán, že mu ssebou nelze ani vládnouti; Bůh, který všechno umí, oněměl a nemluví; Bůh, který řídí nebesa i zemi, musí v náruči nošen býti; Bůh, který nasycuje všechny lidi a veškero živočišstvo, potřebí má krapte mléka, aby se zachoval na živě; Bůh, jenž těší zarmoucené a jest radostí nebešťanův, pláče a lká a hledá, kdo by ho potěšil!

Slovem, dí sv. Pavel, Syn Boží na zemi sestoupiv, takorčka se zničil, »*sebe samého zmařil*«. (Filip. 2, 7.) A proč? Aby člověka spasil a od něho milován byl. Ano, drahý Vykupiteli můj, dí sv. Bernard, čím více jsi se snížil, a téměř sebe zmařil, vtěliv se a děťátkem se narodiv, tím více vynikly milosrdenství Tvé a láska Tvá, kterou jsi nám dal na jevo, abys si uchvátil srdce naše. Židé byli tak jisti, že mají pravého Boha pro toliké divy a zázraky, jež činil; a přece neměli na tom dosti, přejíce si ho viděti tváří v tvář. Bůh vymyslel způsob, aby i v tom lidem byl po vůli. Stal se člověkem, aby ho viděli. »*Věda Bůh, že lidi touha šírá, aby ho viděli, ustanovil se na tom, učiniti se viditelným,*« dí sv. Petr Zlatomluvý.²⁾ A aby se nám tím více

¹⁾ In Luc. I, 2. c. 2.

²⁾ Serm. 47.

zavděčil, dí světec dále, ukázal se nám jako dětátko, věda, že by v té podobě byl nám mnohem milejším a vítanějším. Ponížil se, ukázav se nám jako malé nemluvnátko, aby se takovým ponížením srdci našemu tím více zamlouval. »*Zmařil se k vůli nám,*« dí sv. Cyril alexandrijský; byltě to způsob nejvhodnější, by si dobyl lásky naší. Právem tedy prorok Ezechiel, ó, Slovo vtělené, o Tobě pravil, že doba příchodu Tvého na tuto zemi, bude dobou lásky a dobou milujících. »*Čas tvůj, čas milujících.*«. (16, 8.) A proč by nás byl Bůh tolik miloval, a tolik důkazů lásky své nám dal, ne-li proto, aby byl od nás milován? »*Nemiluje Bůh, leč aby byl milován,*« praví sv. Bernard. A již dříve Bůh sám to řekl: »*A nyní Israeli, čeho Hospodin Bůh tvůj žádá od Tebe, jediné, abys se bál. a miloval ho.*« (5. Mojž. 10, 12.)

Aby nás donutil, bychom ho milovali, neposlal nikoho, ale sám přišel, aby se vtělil a nás vykoupil. Velmi duchaplně vykládá sv. Jan Zlatoúst ona apoštolova slova: »*Nezachytil andělů, ale sámě Abrahamovo zachytil.*« (Žid. 2, 16.) Proč nepraví sv. Pavel prostě: »přijal tělo lidské«, táže se světec, proč praví zachytil, jakoby je byl násilím vzal; nebo to je vlastně smysl latinského slova »*apprehendit*«. A odpovídá, že to jest obrazně řečeno od těch, kteří stíhají utíkajícího, na označenou veliké touhy Boží, aby byl od lidí milován; ježto však člověk od Boha se odvrátil a nechtěl ani znáti lásky jeho, proto přišel Bůh s nebe a vzal na se tělo lidské, aby se mu dal poznati a téměř násilím přinutil člověka nevďěčného, před ním utíkajícího, aby ho miloval.

Proto se tedy Slovo věčné vtělilo a proto též dětátkem se stalo. Mohlo přijíti na zemi jako muž dospělý, na způsob prvního člověka, Adama. Ale nikoli; Syn Boží chtěl se člověku ukázati v podobě milostného pacholátka, aby tím dříve a tím jistěji lásky naší se zmocnilo. Děti má již tak každý rád;

a hned sobě nakloní srdce každého, kdo je vidí. Proto se nám Slovo Boží ukázalo jako dítě, dí sv. František Saleský, aby si tak získalo lásku všech lidí. A sv. Petr Chrysolog píše: *» Jak bylo přijíti tomu, jenž chtěl bázeň zaplašiti a lásky hledati? Které surovosti toto nemluvně nezkrátí, kterého srdce tvrdého neobměkčí, jaké lásky nevymáhá? Tak ráčil se naroditi, jenž chtěl, bychom jej milovali, nikoli se ho báli.«*¹⁾ Kdyby byl Spasitel náš chtěl příchodem svým strach a úctu u lidí si zjednat, míní světec, byl by zajisté na se vzal podobu muže již dospělého a v důstojnosti královské postaveného; ale že přišel získat si lásku naši, přišel a ukázal se nám jako děťátko, a to ze všech dětí nejchudší a nejnižší narozené v studené jeskyni, prostřed dvou němých tváří a položené v jeslích na slámě, nemajíc ani dosti plének, ani ohně, aby se zahřálo. *» Tak volil narozen býti, jenž chtěl, abychom jej milovali, nikoli se ho báli.«* Ach, Pane můj, kdo pak Tě donutil sestoupiti s trůnu a naroditi se v chlévě? Láska, kterou lidi miluješ, to učinila. Kdo Tě k tomu pohнул, abys opustil pravici Otce svého a položil se do jeslí? Kdo toho vinen, že jsi přestal nad hvězdami kralovati, a že jsi se dal na slámu položit? Kdo pak Tě od andělů přenesl mezi dvě němé tváře? Láska to učinila. Ty Serafy rozpaluješ a sám zimou se třeseš? Ty nebesa držíš a nyní Tebe na rukou nosí? Ty živíš lidi i zvířata a nyní Ti třeba trochu mléka, bys na živě se udržel? Ty oblažuješ svaté v nebi a nyní pláčeš a vzlykáš? Kdo uvalil na Tebe tolik béd? Láska to učinila! *» Tak se ráčil naroditi, jenž chtěl, abychom jej milovali, nikoli se ho báli.«*

Ó, milujtež tedy, nejmilejší, volá sv. Bernard; milujte toto dítě tak roztomilé! *» Veliký (jest) Ho-*

¹⁾ Serm 158.

*spodin a chvály hodný příliš. Maličký jest Hospodin a lásky hodný příliš.*¹⁾ Ano, dí světec, tento Bůh byl již od věčnosti a jest až dosud hoden vši chvály a úcty pro velikost svou: »*Veliký Hospodin a chvály hodný příliš.*« Ale nyní, kdy jej vidíme jako malé dítě, jež touží po prsu, jež ssebou nemůže vládnouti, jež zimou se třese, jež pláče a vzdychá, jež čeká, kdo by je do náručí vzal, je zahřál, je potěšil, ó jak velice zamlouvá se tu srdcím našim: »*Maličký Hospodin a lásky hoden příliš.*« Třeba nám se mu klaněti jako Bohu, avšak úcta naše spojena budiž s láskou k Bohu tak lásky hodnému a tolik nás milujícímu. »*Dítě bývá nejraději s dětmi, mezi květinami a v náruči,*« podotýká sv. Bernard. Chceme-li se tomuto děťátku zalíbiti, dí světec, třeba, abychom byli též dětmi prostotou a pokorou; abychom mu donesli květiny ctností: tichosti, sebezapírání a lásky; abychom je láskou objali a tiskli k srdci svému. A čeho si ještě viděti přeješ, ó člověče, abys se docela daroval Bohu svému? Nuže viz, dí světec dále, jakou oběť to Ježíše stálo, a s jak plamennou láskou přišel s nebe, aby tebe hledal. Slyš, kterak sotva narozen, po způsobu dětí pláčem tě volá, jakoby pravil: Ó, duše má, duše má, hledám tebe, kde jsi? K vůli tobě a chtěje si získati lásku tvou, přišel jsem s nebe na zemi.

Ó, Bože, vždyť i ta nemá tvář, prokážeme-li jí nějaké dobrodiní a dáme-li jí dost malé sousto, jest nám vděčna a běží za námi a jest nás poslušna po svém způsobu, jak umí, a dává radost svou na jevo, jakmile nás vidí. Ó, proč jen my jsme tak nevďeční k Bohu, jenž nám daroval sama sebe, jenž přišel s nebe na zemi a stal se děťátkem, aby nás spasil a od nás milován byl? »*Ó, milujmež pachole betlemské,*« volá sv. František láskou roznícený, milujmež

¹⁾ Serm. 47. in Cant.

Ježíše Krista, jenž s takovými oběťmi hledal srdcí našich, aby je získal pro lásku svou!

A z lásky k Ježíši Kristu milovati jest nám též bližní naše, i ty, kteří nás urazili. Prorok Isaiáš nazývá Mesiáše »*Otcem budoucích věků*«; abychom tedy byli dítkami tohoto Otce, třeba nám milovati i nepřátely naše a odpláceti zlé dobrým. Ježíš sám napomíná nás k tomu slovy: »*Milujte nepřátely své, dobře číňte těm, kteří vás nenávidí . . . abyste byli synové Otce svého.*« (Mat. 5, 44, 45.) A sám dal nám toho příklad na kříži, když prosil něbeského Otce svého, aby odpustil těm, kteří ho ukřižovali. Kdo odpustí nepříteli, dí sv. Jan Zlatoústý, tomu nemůže neodpustiti Bůh: »*Není možno, aby člověk, jenž odpustil bližnímu, nedošel odpuštění od Pána.*« Vždyť nám to Bůh sám slíbil: »*Odpouštějte a bude vám odpuštěno.*« (Luk. 6, 37.) Jistý řeholník, který nevedl právě život příliš vzorný, oplakával před smrtí hříchů svých a jevil velikou důvěru a byl veselé mysli; neboť nikdy, pravil, nebyl jsem pro urážky pomstychtivým, chtěje tím říci: Arci jsem se Boha dost naurážel; ale on slíbil odpustiti tomu, kdo by odpustil svým nepřátelům; já jsem vždycky odpustil každému, kdo mě urazil; proto jsem jist, že i mně odpustí Bůh.

Než, mluvíce všeobecně, proč bychom hříšníci ubozí pochybovali, že nám nebude odpuštěno, pomníme-li na Ježíše Krista? Slovo věčné proto se tak ponížilo, že přijalo tělo lidské, aby nám zjednálo odpuštění u Boha. »*Nepřišel jsem volat spravedlivých, ale hříšných.*« (Mat. 9, 13.) Proto rceme mu se sv. Bernardem: »*Zmařiv sám sebe, slitovnost a lásku svou tím jasněji jsi nám ukázal.*« Též svatý Tomáš z Vilanova dodává nám mysli, řka: »*Co se bojíš, hříšníče? Kterak tě zatratí pokání činícího, jenž umřel, abys zatracen nebyl? Kterak tě zapudí*

k sobě se vracejícího, jenž s nebe přišel, aby tebe hledal?»

Nechť se tedy nebojí hříšník, jenž nechce již hříšníkem býti, ale chce Ježíše Krista milovati; nechť se neleká, ale důvěřuje; nenávidí-li hříchu a hledá-li Boha, nechť se nermoutí, ale dobré jest myslí. »*Všel se srdce hledajících Hospodina.*« (Žalm 104. 3.) Hospodin nás ujišťuje, že zapomene urážek mu učiněných, jestliže hříšník jich želí: »*Pakli by bezbožný činil pokání . . ., všech nepravostí jeho nevzpomenu.*« (Ezech. 18, 21, 22.) A aby Spasitel náš ještě větší důvěry nám dodal, stal se dětátkem. »*Kdo by se bál k dítěti přistoupiti?*« táže se týž sv. Tomáš z Vilanovy. Děti nebudí v nás strachu ani odporu, nýbrž radost a lásku: »*Dítě se neumí hněvati a rozhněvá-li se, snadno se usmíří,*« praví sv. Petr Zlatomluvý. Dejme jim jen jablko, květinku; pohladme je, řekněme jim laskavé slovíčko, a hned nám odpustí a zapomenou na všechno, čím jsme si je pohněvali. Jediná slza lítosti, jediný skroušený povzdech, a Ježíšek jest usmířen! »*Znáte vlastnost dětí,*« praví sv. Tomáš z Vilanovy dále; »*jedinou slzou se usmíří, a křivdy mu učiněné ani nevzpomene. Přistupmež tedy k němu, dokud jest maličký, dokud na velebnost svou jakoby byl zapomněl.*« Odloživ Božskou velebnost svou, ukazuje se nám jako dětátko, abychom s větší odvahou blížili se k nohám jeho. »*Narodil se maličkým, abys se nelekal moci a spravedlnosti jeho,*« dí sv. Bonaventura. Aby nás zbavil nedůvěry, kterou by snad budila v nás vzpomínka na jeho moc a spravedlnost, představuje se nám jako dětátko, samá jsouc líbeznost a samé milosrdenství. Zakryl jsi, ó Bože slitovný, volá Gerson, zakryl jsi svou moudrost Božskou útlým dětstvím svým, aby z hříchů našich nás neusvědčovala; zakryl jsi pokorou spravedlnost svou, aby nás neodsuzovala; a zastřel jsi moc svou slabostí svojí, aby nás netrestala. Adam, podotýká sv. Bernard, zaslechnuv po spáchaném

hříchu hlas Boží, an jej volá: »*Adame, kde jsi?*« velmi se bál: »*Hlas Tvůj slyšel jsem,*« pravil, »*ale bál jsem se.*« Ale když Slovo věčné se vtělilo, dí světec, a ukázalo se na zemi jako člověk, odložilo vše, co by pouštělo hrůzu. Neboj se, dokládá proto světec. Bůh tvůj nepřišel, aby tě trestal, nýbrž aby tě spasil. Hle, ten který by tě trestati měl, stal se nemluvnětem, a hlas jeho nebudí strachu; neboť hlas dětský je slaboučký a vzbuzuje spíše soustrast nežli strach; není se ti báti, že Ježíš Kristus pozdvihne rukou svých, aby tě trestal; neboť mu matka ruce plénkami svázala, aby tebe trestati nemohl. Radujte se proto a plesejte, hříšníci, dí sv. Lev; »*narození Páně jest dnem pokoje.*« »*Knížetem pokoje*« nazývá jej Isaiáš. Jestli Ježíš Kristus knížetem, nikoli pomsty vůči hříšníkům, nýbrž knížetem milosrdenství a pokoje; ježto přišel, aby zprotnedkoval pokoj mezi hříšníky a Bohem. »*Jestli hříchové naši nad námi převahu mají,*« dí sv. Augustin, »*krví svou Bůh nepohrdne.*« Jestliže my nejsme s to, abychom dosti učinili spravedlnosti Božské za hříchy svoje, Otec věčný nemůže pohrdnouti krví, kterou Ježíš Kristus obětuje za nás. Když proslulý námořník, Don Alfons Alburquerque, jednou po moři se plavil, zahnána byla loď mezi úskalí, i považoval se již za ztracena. Tu spatřil náhodou plačící dítě v koutku. Co učinil? Vzal je na ruce a k nebi je vyzdvihnuv, pravil: Pane, nejsem-li hoden vyslyšen býti, shlédni alespoň na pláč tohoto dítěte nevinného a zachraň nás. A hle, sotva dořekl, bouře se utišila, a byli zachráněni. Učiňme podobně i my, ubozí hříšníci. Boha jsme urazili a propadli jsme smrti věčné; spravedlnost Boží žádá dostiučinění, a právem. Co jest nám činiti? Máme zoufati? Nikoli! Obětujme Bohu toto dětátko; jestli to Syn jeho, a rceme mu s důvěrností: Pane, nelze-li nám dosti učiniti za urážky Tobě učiněné, viz toto dě-

tátko, jak pláče a vzlyká, jak se zde v této jeskyni na slámě zimou třese, za nás dosti činíc a za slitování prosíc. Nezasluhujeme-li my odpuštění, zasluhují ho útrapy a slzy tohoto nevinného Syna Tvého, jenž Tebe prosí, abys nám odpustil. Též sv. Anselm vybízí nás k tomu: Ježíš sám, dí světec, má ve velikou touhu nás spasiti, dodává myslí tomu, kdo z nás by se byl provinil proti Bohu, řka: Hříšníče nezoufej, jestliže jsi hříchy svými stal se otrokem pekla a nevíš, jak se mu vymknouti, učiň, co ti radím: Vezmi mě a obětuj mě za sebe Otci mému a tak unikneš smrti a budeš spasen. »*Zdali větší milosrdenství lze si pomysleti nad toto Synovo vybitnutí: Vezmi mě a vykup se?*« To také nejbl. P. Maria radila sestře Františce Farnesové; položila jí Ježíška do náruče, řkouc: Zde máš Syna mého; nechť umíš z něho těžiti, obětujíc jej často Bohu.

A chceme-li si odpuštění zabezpečiti, prosme též Matky Boží za přímluvu její; neboť jsouc všemohoucí u Syna svého, může nám zajisté dle slov sv. Jana Damašského zjednati hříchů odpuštění. Jsouť prosby Marie Panny, jak sv. Augustin tvrdí, rozkazy u Syna, jenž ji tak miluje a tolik o její čest a oslavu starostliv jest. »*Prosba Bohorodičky má vlastnost rozkazu.*« Proto sv. Petr Damian píše, že když Maria Panna prosí Ježíše Krista o nějakou milost za ctitele svého, »*tu jakoby (v jistém ohledu) poroučela, nikoli prosila, počínajíc si jako paní, nikoli jako služebnice; neboť Syn tím ji ctí, že jí ničeho neodepře.*¹⁾ A proto dokládá sv. Jermán, že nejblah. Panna Maria pro onu moc, kterou má, či řekněme lépe, kterou měla nad Synem svým, dokud na zemi žil, vyprositi může odpuštění každému hříšníku i sebe zvrhlejšímu. »*Ty mateřskou mocí, které*

¹⁾ Serm. de Nat. B. V.

požíváš, i těm, kdož příliš hřešili, znamenitou milost odpuštění zjednáváš.«¹⁾

Vroucí modlitba.

Ó líbezné, ó roztomilé, ó svaté dítětko mé! již jsi ani nevědělo, co ještě učiniti, abys si zjednalo lásku lidí. Dosti, připomenu-li, že jsi ze Syna Božího stalo se synem člověka; že jsi jako jiní lidé přišlo jako dítě na svět; ale jako dítě ze všech nejchudší a nejnižší, zvolivši si chlív za příbytek, jesle za kolébku a trochu slámy za lůžko. Zjevil jsi se nám v této podobě chudého dítěte, abys již od malička k sobě táhl a vábil srdce naše; osvědčoval jsi nám potom po celý život větší a větší důkazy lásky své, až jsi posléze zemřel násilnou a potupnou smrtí na potupném dřevě. Jak to tedy možná, že se potkáváš s takovým nevděkem u většiny lidí, ježto jen málo kteří Tě znají a ještě méně jich Tě milují? Ó Ježíši můj, k této hrstce chci také já náležeti. Dříve zneuznáváje Tebe a zapomínaje na lásku Tvou, hověl jsem jen choutkám a žádostem svým, nemaje ohledu ani na Tebe, ani na lásku Tvou. Ale nyní poznávám, jak zle jsem jednal; lituji a nenávidím toho z celého srdce. Dítětko moje a Bože můj, odpusť mi pro zásluhy sv. dětství svého. Miluji Tě a tolik Tě miluji, Ježíši můj, že kdybych věděl, že celý svět povstane proti Tobě a Tebe opustí, já nespustím se Tebe, to ti slibuji, kdybych měl i tisíckrát umřít. Poznávám, že toto světlo a tato dobrá vůle, již nyní mám, jsou dary Tvoje. Děkuji Ti za ně, lásko má, a prosím Tebe, abys mi je spolu s milostí svou ráčil zachovati. Avšak Ty znáš slabost mou; víš také, jak často jsem Tě zradil; ach, prosím, neopouštěj mne! sice budou poslední věci

¹⁾ In encom. B. V.

mé horší prvních. Dovol, aby ubohé srdce mé smělo Tě milovati; nějakou dobu Tebou pohrdalo, ale nyní jest všechno rozníceno láskou k dobrotě Tvé, ó děťátko Božské. — Ó Maria, slavná Matko Slova vtěleného, neopouštěj ani Ty mne, ježto jsi matkou setrvání a rozdatelkyní milostí Božích. Stůj při mně a buď mi ustavičně nápomocnou! S pomocí Tvou, ó naděje má, doufám, že zůstanu Bohu věren až do smrti.

Úvaha třetí.

Slovo věčné stalo se služebníkem z pána.

»Sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka.« (Filip. 2, 7.)

Sv. Zachariáš, přemítaje o velikém milosrdenství Božím, jež se jeví v díle lidského vykoupení, volá, a to vším právem: *»Požehnaný Pán Bůh israelský, že navštívil a učinil vykoupení lidu svého.«* (Luk. 1, 68.) Veleben budiž Bůh, že ráčil na zem sestoupiti a se vtělit, aby vykoupil člověčenstvo. *»Abychom z ruky nepřátel svých vysvobozeni, beze strachu sloužili jemu,«* (v. 74.) — abychom sprostěni jsouce okovů hříchu a smrti, jimiž nás nepřátelé naši drželi jak otroky spoutané a zajaté, beze strachu a svobodně, jako dítky Boží, sloužili jemu a milovali ho v životě tomto, a po té ho požívali a s ním se radovali tváří v tvář v království nebeském, jež nám bylo dříve zavřeno, nyní však se nám otevřelo skrze Spasitele našeho. Všickni tedy byli jsme otroci pekla; než, co neučinilo Slovo věčné, nejvyšší Pán náš, aby nás vysvobodil z poroby této? Z Pána se stal *služebníkem*. Uvažujme, jaké se v tom

jeví milosrdenství a jak nesmírná láska; dříve však prosme Ježíše a Marie Panny za osvětlení.

Bůh jest Pánem všeho, co na světě jest a býti může: »*V moci Tvé všecky věci položeny jsou . . . Ty jsi učinil nebe i zemi.*« Či může-li kdo upříti Bohu svrchovanou moc nade všemi věcmi, když všecko stvořil a zachovává? »*A má na rouchu a na bedrách svých napsáno; Král králů a Pán pánův.*« (Zjev. 19, 16.) Slovo »*na bedrách*«, znamená dle výkladu Maldonatova tolik jako »*z vlastní přirozenosti jeho*«; neboť panovníci tohoto světa mají zevnější velebnost svou darem a z milosti nejvyššího krále, totiž Boha. Bůh však jest již bytostí svou králem; tak že ani nemůže nebýti králem a pánem veškerenstva. A tento svrchovaný Král panoval v nebi nad anděly a nade všemi tvory; ale nevládl dosud nad srdci lidskými. Lidé úpěli bídne v porobě ďáblově. Ano, tyran ten byl před příchodem Ježíše Krista pánem, před nímž se všecko sklánělo, a jemuž i kadidlem kouřili jako Bohu a v oběť přinášeli nejen zvířata, nýbrž i vlastní děti a samy sebe. A jak se jim tento nepřítel a ukrutník odměňoval? Jak s nimi nakládal? S nelidskou ukrutností trápil jejich tělo, zaslepoval jejich mysl a skrze časnou trýzeň vodil je do trýzně věčné. A tohoto tyrana přišlo Slovo Boží na hlavu porazit a lidí vysvobodit od přenešťastné poroby jeho, aby ubozí, vyproštění jsouce z mrákot smrti, zbavení panství ukrutného vetřelce toho a osvětlení a k poznání přivedení, která by byla cesta pravá, vedoucí k spasení, sloužili pravému a řádnému Pánu svému, který jako otec je miluje a z otroků Luciferových hodlá je učiniti přemilými dětmi svými: »*Abychom z ruky nepřátel svých vysvobozeni, beze strachu sloužili jemu.*« Již prorok Isaiáš předpověděl, že Vykupitel náš zlomí moc, kterou ďábel měl nad lidmi: »*Berlu nutíte jeho přemohl jsi.*« (9, 4.) Proč prorok nazývá ďábla nutitelem? Proto, dí sv. Cyril, že tento

ukrutný pán vymáhá od ubohých hříšníků, svých to otroků, přetěžké daně náruživostí, nenávisti a hněvu a zlých náklonností, jimiž je k sobě víc a víc připoutává a spolu šlehá a trestá. Proto tedy Spasitel náš přišel, aby nás vysvobodil z poroby tohoto nepřítelé; ale jak? Kterakým způsobem nás osvobodil? Slyšme, co sv. Pavel o tom dí: »*Jsa v způsobě Boží, nepoložil sobě toho za loupež, že jest rovný Bohu; ale sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka, ku podobenství lidí učiněn.*« (Filip. 2, 6. 7.) Byl jednorozeným Synem Božím, dí apoštol, roveň jsa Otci: věčný jak Otec; všemohoucí jak Otec; nesmírný, nekonečně moudrý a blažený, a svrchovaný Pán nebes a země, andělů i lidí jak Otec; ale z lásky k lidem snížil se za služebníka, přioděv se tělem lidským a podobným se učiniv člověku; a poněvadž lidé hříchy svými stali se otroky ďábla, proto přišel v podobě lidské, aby je vykoupil, dosti čině mukami svými a smrtí svou spravedlnosti Božské za tresty, kterých oni zasluhovali. Ó, kdyby víra sv. nás o tom neujišťovala, kdo by tomu věřil? Kdo by se toho kdy nadál? ano, komu by kdy co takového i jen na mysl přišlo? Ale víra svatá nás tomu učí, nás o tom ujišťuje, že tento nejvyšší, svrchovaný Pán »*sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka.*«

A již od kolébky Vykupitel náš, služebníkem se učiniv, jal se ďáblovu moc, kterou měl nad lidmi, ztenčovati, jak již prorok Isaiáš naznačil slovy: »*Dej mu jméno: přispěš loupeže strhovat, chvátej loupit.*« (8, 3.) »*Netrp totiž,*« vykládá sv. Jarolím slova ta, »*aby ďábel byl déle pánem.*« Ejhle, dí Beda, jak Ježíš, sotva jsa narozen, běře na se podobu služebníka, aby nás vymanil z poroby pekla; a jako služebník zapsati se dává za poddaného císaři, platě mu předepsanou daň.¹⁾ Ejhle, jak na znamení, že

¹⁾ In Luc. 2.

jest služebníkem, platí dluhy naše mukami svými; jako služebník nechává se již jako dítě v plénky zavíjeti na znamení provazů, jimiž ho jedenkrátě katané sváží a povedou na popraviště. Hle, jak potom po celý život svůj poslušen jest jako poddaný panny a muže: »*A byl jim poddán.*« Hle, kterak jako sluha pomáhá v onom chudém domku nazaretském Marii Panně a sv. Josefu tu dřevo přisekávati, jak ho sv. Josef potřeboval; tu odřezky z něho na oheň sbírat; tu opět dům zametati, vodu nositi, dílnu odmykati a zamykati; slovem, dí sv. Basil, ježto Maria a Josef chudi byli a prací rukou svých se živili, Ježíš Kristus, jednak aby se cvičil v poslušnosti, jednak z úcty k nim, jako svým představeným, konal všechny práce, jichž jako člověk byl schopen.¹⁾ Bůh tedy slouží! Bůh zametá dům! Bůh pracuje do únavy! Ó, jak by tato myšlenka měla nás všechny láskou roznítiti a strávit!

Když pak později Spasitel náš jal se kázati, učinil se služebníkem všech, prohlásiv, že nepřišel, aby mu slouženo bylo, nýbrž aby sám všem sloužil: »*Syn člověka nepřišel, aby mu bylo slouženo, nýbrž aby sloužil.*« (Mat. 20, 28.) Jakoby pravil, jak Kornel a Lapide vysvětluje: »*Tak jsem si počínal a tak si počínám, že bych chtěl jako služebník všech všechněm sloužiti.*« Na konci pak života svého, dí sv. Bernard, nemaje Ježíš Kristus na tom dosti, že přijal podobu služebníka vůbec, všem se podrobiv, vzal na se podobu služebníka nešlechtného, aby jako takový byl trestán, a aby na ten způsob zaplatil pokutu, které jsme my, jakožto otroci pekla, zasluhovali za hříchy svoje. »*Nejen podobu služebníka přijav, aby byl poddán, ale služebníka zlého, aby byl bit a zaplatil pokutu služebníka hříšného.*« Víztež posléze, dí sv. Řehoř Nysenský, kterak Pán

¹⁾ Instit. Monach. c, 4.

veškerenstva poslušně jako poddaný přijímá rozsudek Pilátův, ačkoli nespravedlivý, a jak se dává v ruce katanův, kteří ho nelidsky týrají a křižují. »*Pán všech podrobuje se rozsudku soudnímu; král všech neobtěžuje se vydati rukám katanův.*») A již dříve pravil sv. Petr: »*Vydával se soudícímu ho nespravedlivě.*« (1. Petr. 2, 23.) A jako služebník, jenž dobrovolně přijímá trest, jakoby ho byl právem zasluhoval, »*když mu zlořečili, nezlořečil; když trpěl, nehrozil.*« Tak velice nás tedy Bůh náš miloval, že z lásky k nám poslušen byl jako služebník až na smrt, a to na smrt tak hořkou a potupnou, jakou byla smrt kříže: »*Učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.*« (Filip. 2, 8.) Poslušen byl ne jako Bůh, ale jako člověk a jako služebník, služebníkem se učiniv. »*Přijav způsobu služebníka, ku podobenství lidí učiněn.*« Svět žasl nad velikou láskou sv. Paulina, an se dal za otroka, aby syna chudé vdovy z otroctví vysvobodil. Než, co jest tato láska proti lásce Vykupitele našeho, jenž Bůh jsa, aby nás vysvobodil z otroctví ďáblov a od smrti, které jsme propadli, stal se služebníkem a dal se provazy svázati a na kříž přibiti, kdež i život svůj dokonal v nesmírných bolestech a pohaněních? »*Aby ze služebníka stal se pán,*« dí sv. Augustin, »*Pán přijal podobu služebníka.*«

»*Ó, podivuhodné k nám Tvé lásky smilování! ó, neocenitelná milosti lásky!* volá církev svatá, *bys vykoupil služebníka, vydal jsi Syna.*« Ó, Bože ne-
skončené velebnosti, tak jsi byl tedy láskou k lidem nadšen, že jsi jediného Syna svého odsoudil na smrt, abys vykoupil tyto odbojné služebníky? Než, ó Pane, volá Job: »*Co jest člověk, že zvelebuješ ho? aneb co přikládáš k němu srdce své?*« (7, 17.) Proč povyšuješ

¹⁾ Tom. 2, c. 7.

člověka, tak nízkého a nevděčného, an ho tolik ctíš a miluješ? Rci, dí sv. Job dále, co Ti tolik záleží na spáse člověka a na jeho štěstí? Rci, proč jej tolik miluješ, že se zdá, jakoby nemělo srdce Tvé jiné starosti, než člověka milovati a jej šťastným učiniti?

Nuže, radujte se, o duše, jež Boha milujete a v něho doufáte. Jestliže hřích Adamův a nad to i osobní hříchy naše velmi nám uškodily, vezme, že mnohem větší škody jest užitek, který nám přineslo vykoupení Ježíše Krista. *»Kde se rozhojnil hřích, tu se více rozhojnila milost Boží,«* dí sv. apoštol. (Řím. 5, 20.) *»Více jsme získali,«* praví též sv. Lev, *»milostí Kristovou nežli jsme ztratili závistí ďáblovou.«*¹⁾ A již Isaiáš předpověděl, že milosti, které člověk obdrží skrze Ježíše Krista, větší budou, nežli tresty, kterých zasluhoval pro hříchy svoje. *»Vzal z ruky Hospodinovy dvojnásobně za všechny hříchy své.«* (40, 2.) Tak aspoň učený Adam vykládá slova ta u Kornelia a Lapide: *»Bůh odpouští věřícím hříchy skrze Krista tou měrou, že dvojnásobné (to jest mnohonásobné dobré) dostávají za tresty, kterých hříchové jejich zasluhovali.«* Praví Pán: *»Já jsem přišel, aby život měli, a hojněji měli.«* (Jan. 10, 10.) Přišel jsem, abych dal člověku život, a to život mnohem hojnější onoho, který ztratil hřichem: *»Ne jako hřích tak i dar.«* (Řím. 5, 15.) Hřích člověka byl sice veliký, avšak dar vykoupení, dí apoštol, byl mnohem větší; ježto nedostačoval pouze k vyléčení, ale byl až nadbytečný. *»A hojné u něho vysvobození.«* (Žalm 129, 7.) Sv. Anselm píše, že oběť života Ježíše Krista převyšuje všecken dluh hříšníkův. Proto církev svatá šťastnou zove provinu Adamovu. *»Ó šťastná vino, kterou jsme zasloužili takového Vykupitele!«* Hřích arci

¹⁾ Serm. 1. de Asc.

obestřel mysl naši, že nepoznává tak jasně pravd věčných, a uvedl do duše žádost po rozkoších smyslných, zákonem Božím zapověděných; než kolik pomůcek a prostředků zjednal nám Ježíš Kristus zásluhami svými k dosažení potřebného světla a síly, abychom odolali všem nepřátelům svým a v ctnostech prospívali! Sv. svátosti, nejdražší oběť mše sv., modlitba skrze zásluhu Ježíše Krista, ó jak mocné to zbraně a prostředky, abychom nejen nad každým pokušením zvítězili, ale též na cestě dokonalosti rychle kráčeli, ano téměř letěli. Jisto jest, že týmiž prostředky, které nám jsou poskytnuty, všickni světci nového zákona se posvětili. Naše to tedy vina, jestliže u nás minou se s prospěchem.

Ó, jak bychom měli Bohu za to děkovati, že nám dal naroditi se po příchodu Ježíše Krista! Oč větších milostí dostalo se nám po vykoupení skrze Ježíše Krista! Jak Abraham toužil, jak proroci a praotcové zákona starého toužili viděti narozeného Vykupitele; ale neviděli ho! Útočili téměř na nebe vroucími vzdechy a modlitbami svými: »*Rosu dejte nebesa s hůry, volali, a oblakové dštěte spravedlivého.*« (Is. 45, 8.) Pršte nebesa, a sešlete nám spravedlivého, aby nás smířil s rozhněvaným Bohem, jehož nikdo z nás nemůže smířiti, protože jsme vesměs hříšníci: »*Vypust Beránka, Pane, panovníka země.*« (Is. 16, 1.) Pošli, ó Pane, beránka, který sám sebe obětuje na dostiučinění spravedlnosti Tvé za nás, a tak trůn svůj zarazí v srdcích lidí, kteří zde na zemi bídne živoří jakožto otroci ďablovi. »*Ukaž nám, Hospodine, milosrdenství své; a spasení své dej nám.*« (Žalm 84, 8.) Ukaž nám rychle, ó Bože, milosrdenství, ono největší milosrdenství, které jsi nám slíbil, našeho totiž Spasitele. Tak onino svatí volali a vzdychali; než přes to vše po čtyři tisíce let nebylo jim dáno dočkati se narození Spasitelova. Teprve nám dostalo se toho štěstí. A co činíme?

Jak si ho vážíme? Milujeme jak náleží tohoto milování hodného Vykupitele, který již přišel, který nás již vytrhl z rukou nepřátel našich, jenž nás osvobodil smrtí svou od smrti věčné, které jsme zasluhovali, jenž nám otevřel bránu nebeskou, a dal nám tolik sv. svátostí a tolik pomůcek, abychom mu v tomto životě v pokoji sloužili a ho milovali, a se s ním radovali v životě onom? »*Plénkami byl zavinut,*« dí sv. Ambrož, »*abys ty byl z osidel vyproštěn; jeho chudoba můj jest podíl; slabost Páně má jest síla; jeho slzy smyly nepravosti moje.*« Ó, duše má, byla bys příliš nevděčna k Bohu svému, kdybys ho nemilovala, když on do plének dal se zavinouti, abys ty byla zbavena pout pekelných; když chudým se stal, abys měla účastenství v bohatstvích jeho; když slabým se učinil, aby tebe vyzbrojil silou proti tvým nepřátelům; když trpěl a plakal, aby slzami svými smyl hříchy tvé.

Než, ó Bože, jak málo kteří jsou vděční za takovou lásku, aby spláceli láskou lásku Vykupitele svého! Ach, většina lidí i po tak veliké lásce praví k Bohu: Pane, nechceme Ti sloužiti; milejší jest nám zůstatí otroky ďábla a býti zavrženu, nežli sloužiti Tobě. Tu totiž výčitku Bůh činí tolika duším nevděčným, řka: »*Roztrhla jsi svazky mé a řekla jsi: Nebudu sloužiti.*« (Jer. 2, 20.) Co tomu říkáš, bratře můj? nenáležel-li jsi i ty mezi ně? Než, rci, byl jsi tehdy šťasten, když jsi od Boha odešel, žil v porobě zlého ducha? Měl jsi tehdy pokoj? Ó, vždyť nemohou licha býti ona slova: »*Protože jsi nesloužil Hospodinu, Bohu svému, v radosti..., budeš sloužiti nepříteli svému v hladu, v žízni a nahotě a všelikém nedostatku.*« (5. Mojž. 28, 47. 48.) Že jsi sloužil raději nepříteli svému, než Bohu, nuže zakusil jsi, jak tyran ten nakládá se služebníky svými. Úpěl jsi jak otrok, okovy spoután, v nouzi a v zármutku a prost vši útěchy vnitřní.

Než, vzmuž se, praví Bůh, nyní ti lze setřásti se sebe ony okovy smrti, jimiž jsi byl spoután. »*Rozvaž svazky hrdla svého, jata dcero sionská.*« (Is. 52, 2.) Rychle, duše ubohá, jež jsi dobrovolně stala se otrokyní pekla, shod' se sebe, dokud čas, ona nešťastná pouta, jimiž náležíš peklu, a dej se svázati zlatými pouty mými, pouty to lásky, pouty pokoje a pouty spásy. »*Okovy její jsou vazba spasitelná.*« (Sir. 6, 31.)

Ale kterak se duše mají spoutati s Bohem? Skrze lásku. »*Mějte lásku, kteráž jest svazek dokonalosti.*« (Kolos. 3, 14.) Duše, která pouze po cestě strachu před tresty chodí, a jediné z bázně před nimi hříchu se zdržuje, jest u velikém nebezpečství, že zase brzy klesne. Kdo však láskou s Bohem jest spojen, jest jist, že ho neztratí, dokud jej miluje. A proto jest nám Boha vždycky prositi za dar sv. lásky jeho. Pane, rceme, dej ať jsem vždycky s Tebou spojen a nedopouštěj, abych se odloučil od Tebe a od lásky Tvé. Bázeň, které si jediné žádati a o kterou Boha prositi máme, budiž ona bázeň, abychom tohoto dobrého Pána a Otce svého hříchem nezarmoutili. Utíkejme se také vždy k nejsv. Matce své, Marii Panně, prosíce jí, aby nám vymohla milost, abychom nemilovali leč Boha, a aby nás spojila poutem lásky tou měrou se Synem svým, abychom se od něho nikdy neodloučili hříchem.

Vroucí modlitba.

Ó, Ježíši můj, z lásky ke mně a abys mě zbavil pout pekelných, stal jsi se služebníkem, a to nejen služebníkem Otce svého, ale dokonce i lidí a katanů, z poslušnosti k nim až i života pozbyv. A já jsem Ti tolikráte pro lečjakou mrzkou a otrávenou rozkoš službu vypověděl a stal se otrokem ďábla. Tisíckrát proklínám ony chvíle, v nichžto jsem po-

hrdl milostí Tvou, ó nekonečná velebnosti, zneuživ tak hanebně svobodné vůle své. Ach, odpusť mi, a svaž mě s sebou oněmi milostnými pouty lásky, jimiž k sobě připoutané máš své duše milé. Miluji Tě, ó Slovo vtělené; miluji Tě, dobro mé svrchované. Nyní si jiného nepřeji, než Tebe milovati a jiného se nebojím, než lásky Tvé zbaven býti. Ach, nedej, abych se kdy od Tebe odloučil! Prosím Tebe, ó Ježíši můj, pro všechna muka života Tvého a pro smrt Tvou, nedopouštěj, abych se od Tebe odloučil: *»Nedej mi se odloučiti od Tebe; nedej mi se odloučiti od Tebe!«* Ach, můj Bože, kdybych ubohý po tolikerých mi prokázaných milostech, po tolikerém odpuštění, po tolikerých osvíceních a po tolikerém laskavém přimlouvání, bych Tě miloval, od Tebe znovu odešel, zdali bych směl doufati opětného odpuštění? zdali bych se nemusil obávati, že mě po právu v témž okamžení zavrhneš do pekla? Ach, toho jen nedopouštěj. Znova Tebe prosím: *»Nedej mi se odloučiti od Tebe.«* — Ó Maria, útočiště moje, Ty jsi dosud tak šťastně za mne se přimlouvala a mi vyprosila, že mi Bůh poshověl a tak milostivě mi odpustil. Budiž mi i nyní nápomocna a vypros mi, bych raději umřel a tisíckrát umřel, než abych poznovu ztratil milost Boží.

Úvaha čtvrtá.

Slovo věčné stalo se vinným z nevinného.

*»Potěšte se, potěšte se, lide můj,
praví Bůh všš.« (Is. 40, 1.)*

Prve, než Vykupitel přišel, úpěli všichni lidé na zemi v bídném, politování hodném stavu. Bylitě veskrze synové hněvu, a nebylo nikoho, kdo by je

smířil s Bohem, spravedlivě rozhněvaným pro hříchy jejich. To dalo proroku Isaiáši podnět k povzdechu: *»Aj, tys rozhněval se, a zhřešili jsme . . . není, kdo by povstal a přidržel se tebe.«* (64, 5. 7.) A jak by ne; vždyť Bůh to byl, jehož člověk urazil; nejsa tedy, leč bídný tvor, nemohl žádným utrpením napravit urážky velebnosti nekonečné. Bylo třeba, aby jiný Bůh dosti učinil spravedlnosti Božské. Ale kromě jediného Boha nebylo jiného, aniž býti mohlo. Ten však, jenž uražen byl, nemohl přec dosti učiniti sobě samému. A tak bylo postavení naše docela beznadějně. Než *»potěšte se, potěšte se, lide můj, praví Bůh váš . . . neb se jest doplnila zlost jeho.«* Bůh sám totiž našel způsob, jak by člověka spasil a dosti učinil jak spravedlnosti své, tak milosrdenství svému. *»Spravedlnost a pokoj políbily se.«* (Žalm 84, 11.) A jak se to stalo? Sám Syn Boží se vtělil, přijal podobu hříšníka a uvolil se dosti učiniti za pokolení lidské; a utrpením svým a smrtí svou dal dokonalou náhradu spravedlnosti Božské za trest, jehož lidé zasluhovali, uspokojiv tak i spravedlnost i milosrdenství Boží. Aby tedy lidstvo vysvobodil od smrti věčné, Ježíš Kristus z *nevinného* stal se *vinným*; vzav na se totiž podobu hříšníka. Ano, tak daleko zavedla ho láska k lidem. To budiž předmětem tohoto rozjímání; napřed však prosme Ježíše a Marie Panny za osvětlení, abychom z něho užitek měli.

Kteraký byl Ježíš Kristus? Byl *»svatý, nevinný, neposkvrněný,«* zní odpověď sv. Pavla. (Žid. 7, 26.) Byl, rcemež lépe, svatost, nevinnost, čistota sama; byltě pravý Syn Boží, pravý Bůh jako Otec a tolik Otcí milý, že na řece Jordánu prohlásil veřejně, že v tomto Synu svém má největší zalíbení. Než, co učinil tento Syn přemilý, aby lidi zbavil hříchů jejich a vysvobodil je od smrti za ně zasloužené? *»Zjevil se, aby sňal hříchy naše.«* (1. Jan. 3, 5)

Předstoupiv před Otce svého, nabídl se mu, že sám za lidi dosti učiní; i poslal jej Otec na zemi, jak apoštol dí, aby se přioděl tělem lidským, vzal na se podobu člověka hříšného a ve všem se přizpůsobil lidem hříšným. »*Bůh poslal Syna svého v podobenství těla hříchu.*« (Řím. 8, 3.) A sv. Pavel dodává: »*a z hříchu odsoudil hřích na těle,*« tím říci chtěje, jak sv. Zlatoúst a Theodoret vykládají, že Otec odňal hříchu právo nad člověkem panovati, ježto Božského Syna svého odsoudil k smrti, který sice, jak se zdálo, oděn byl tělem hříchem poskvřeným, nicméně však byl svatý a nevinný.

Aby tedy Bůh dopomohl lidem k spasení a zároveň spravedlnosti své učinil dosti, — že by byl vlastního Syna svého odsoudil k životu strastiplnému a k smrti přeukrutné? Zdali to možná? Ovšem! Jestliť to článek víry a sv. Pavel to dosvědčuje slovy: »*Ani vlastního Syna svého neušetřil, ale za nás za všechny ho vydal.*« (Řím. 8, 32.) A Ježíš sám ujišťuje nás, řka: »*Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal.*« (Jan 3, 16.) Celius Rodigín vypravuje o jistém člověku, jménem Dejotaru, jemuž bylo více dětí; ježto však jedno z nich nad jiné miloval, že ukrutník všechny ostatní povraždil, aby veškeré dědictví připadlo jeho miláčkovi. Bůh však učinil pravý opak toho: na smrt odsoudil jediného a nejmilejšího Syna svého, aby nám, bídým a nevděčným červům spasení zjednal. »*Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednozeného dal.*« Uvažme tato slova: »*Tak miloval svět.*« Jak? Bůh že ráčí lidi milovati, červy to bídé, ba odbojné a nevděčné? a *tak* že je miloval, (naznačujet slůvko »tak« prudkost lásky, dle sv. Zlatoústa), že vlastního, jednorozeného Syna svého dal, jehož miluje jako sama sebe? »*Ne tedy služebníka, ne anděla, ni archanděla, ale Syna dal,*« dokládá učitel svatý. A kterakého jej dal? Dal jej pokořeného,

chudého, opovrženého; dal jej v ruce čeládky nevázané, aby s ním naložili jako s buřičem a usmrtili ho smrtí nečestnou na potupném dřevě. »*Ó, milosti! ó sílo lásky Boží!*« volá tu sv. Bernard. Ó Bože, kdo by nebyl hluboce dojat, slyše, kterak jistý mocnář, zachrániti chtěje otroka svého, nucen byl dovoliti, aby usmrcen byl jediný syn a miláček jeho, kterého miloval jako sama sebe. Kdyby Bůh nebyl toto učinil, komu by to bylo kdy i jen na mysl přišlo? neb kdo by byl kdy co takového očekával, praví sv. Jan Zlatoústý.

Než, ó Pane, nezdá-li se to nespravedlivé, k smrti odsouditi Syna nevinného, aby zachráněn byl otrok, který Tě urazil? Podle lidského rozumu, dí Salvian, pokládal by se jistě za velmi nespravedlivého, kdo by chtěl zabiti syna nevinného, aby služebníci ušli smrti, které zasluhovali.¹⁾ Avšak nikoli! Bůh nedopustil se žádné nespravedlnosti, ježto Syn sám Otci se nabídl, že za lidi na dostiučiněnou se obětuje. »*Obětován ješt, protože sám chtěl.*« (Is. 53, 7.) Nuže vizme, kterak Ježíš jako oběť lásky za nás se obětuje; kterak mlčky jako beránek vydává se v ruce těch, kteří jej stříhají a ačkoli-nevinnen, ochotně snáší všechnu potupu a všechna muka, ani nereptaje. »*Jako beránek před tím, který ho stříže, oněmí a neotevře úst svých.*« Slovem, vizmež, jak milý Vykupitel náš, aby nás spasil, sám smrt podstupuje a snáší tresty, kterých jsme zasluhovali my. »*V pravdě neduhy naše on nesl; bolesti naše on snášel.*« (Is. 53, 4.) »*Jako bezbožník,*« dí sv. Řehoř Nazijský, »*trpěti se nezdráhal, jen když lidé spasení došli.*«²⁾

A kdo to způsobil? táže se sv. Bernard. Co bylo příčinou tak neslýchaného divu, že Bůh umírá za své tvory? »*Kdo to učinil? Láska to učinila,*«

¹⁾ De prov. l. 4.

²⁾ Orat. pr. apolog.

lásky, kterou tento Bůh lidi miluje. Světec uvažuje v duchu, jak žoldnéři přemilého Spasitele našeho v zahradě getsemanské jímají a váží, (Jan 18, 12.) a po té se ho táže, řka: »*Co Tobě s provazy?*« jakoby pravil: Pane můj, vidím Tě jako zločince svázaného od této lůzy, jež Tě proti všemu právu na smrt vede; než, ó Bože, co jest Tobě činiti s provazy a řetězy? Ty patříš zločincům a nikoli Tobě, jenž jsi nevinný, Syn Boží, ba nevinnost a svatost sama. Sv. Vavřinec Justiniani praví, že provazy, jimiž Ježíš Kristus na smrt byl veden, nebyly ony provazy hmotné, jimiž byl od vojínů svázán, nýbrž láska k lidem; proto volá: »*Ó lásko, jak mocné jsi pouto, když jsi i Boha dovedla spoutati!*« Týž sv. Bernard uvažuje Pilátův nespravedlivý ortel, an Ježíše odsoudil na smrt, ač jej sám několikráte prohlásil za nevinného; obrací se pak k Pánu Ježíši a oslovuje ho s pláčem: »*Co jsi provinil, ó nejnevinnější Spasiteli, že Tebe tak soudí?* Ach, Pane můj, slyším, jak tento soudce nespravedlivý odsuzuje Tě na smrt kříže; co pak jsi zlého spáchal? jakého zločinu jsi se dopustil, že jsi propadl smrti tak bolestné a nečestné? smrti, ku které jen největší zločinci odsuzováni bývají? Ale hned zase praví: Ó již vím, Ježíši můj, který zločin jsi spáchal! Jest to přílišná láska, kterou jsi měl k lidem: »*Tvá láska hřích Tvůj!*« Ano, tato láska víc ještě nežli Pilát k smrti Tě odsoudila; neboť jen proto uvolil jsi se umřít, abys zaplatil pokutu, kterou lidé na sebe uvalili. Když nadcházela doba, kdy Vykupiteli našemu trpěti bylo, prosil Otce svého, aby ho brzy oslavil, aby mu totiž dovolil život svůj obětovati. »*A nyní oslaviž mne ty, Otče!*« (Jan 17, 5.) Pln úžasu táže se sv. Jan Zlatoustý: »*Co pravíš? To že oslavou jmenuješ?*« Utrpení a smrt, spojené s tolika bolestmi a pohanami, to nazýváš oslavou svou? A světec sám si odpovídá na místě Ježíše Krista: »*Ano, vůči milým svým toto pokládám za oslavu.*« Ano, tak

velikou láskou lnu k lidem, že si pokládám za čest a za oslavu za ně trpěti a umříti.

»*Rcete malomyslným: Posilněte se a nebojte se; aj Bůh váš pomstu přivede odměny; Bůh sám přijde a spasí vás.*« (Is. 35, 4.) Nebojte se tedy, hříšníci ubozí, praví prorok, a neztrácejte důvěry! Co byste se báli, že vám nebude odpuštěno, když Syn Boží s nebe sestoupil, aby vás spasil? a když sám obětí života svého dává Bohu náhradu za spravedlivou pomstu, které hříchové naši zasluhovali? Jestliže vám nelze skutky vašimi usmířiti uraženého Boha, hle, toto dítě, jež tu vidíte na slámě ležeti a zimou se třásti a plakati, ukojuje hněv jeho slzami svými. Nemáte nyní proč se kormoutiti z rozsudku smrti, nad vámi vyneseneho, dí sv. Lev, an vám život vzešel. A sv. Augustin praví: »*Sladký to den kajícím: dnes hřích se snímá a hříšník by přece zoufal?*« Nelze-li vám spravedlnosti Božské dostiučiniti, jak sluší, ejhle, Ježíš sám činí pokání za vás. Již v této jeskyni počal je činiti; činiti je bude po celý život svůj a dokoná je posléze na kříži, na němž dle slov sv. Pavla přibije odsouzení vaše, smazav je krví svou. »*Smazav zápis úsudku, který byl proti nám, kterýž nám byl odporný, i vzal jej z prostřed, přibiv jej na kříži.*« (Kolos. 2, 14.) Tentýž apoštol praví, že Ježíš Kristus, podstoupiv smrt za nás, stal se spravedlností naší: »*Jest nám učiněn moudrostí i spravedlností i posvěcením i výkoupením.*« (1. Kor. 1, 30.) »*Spravedlností na smazání hříchů našich,*« praví na vysvětlenou sv. Bernard, Přijav totiž Bůh za nás muka a smrt Ježíše Krista, uzavřel smlouvu a zavázán jest po právu nám odpustiti. »*Toho, který hříchu neznal, učinil za nás hříchem, abychom my učinění byli spravedlností Boží skrze něho.*« (2. Kor. 5, 21.) Nevinný obětoval se za hříchy naše, abychom měli právo na odpuštění pro zásluhy jeho. Pročež prosil David Boha, aby mu nejen pro milosrdenství

své, ale též pro spravedlnost svou nedal zahynouti.
»*V spravedlnosti své vysvobod' mne.*« (Ž. 30, 2.)

Bůh si vždycky co nejtoužebněji přál hříšníky spasiti. Touto žádostí puzen, hledal jich, volaje: »*Navraťte se přestupníci k srdci.*« (Is. 46, 8.) Hříšníci, jděte přece do sebe; vzpomeňte si, co dobrodiní jsem se vám naprokazoval, jak jsem vás miloval, a neurávejte mne déle: »*Obrát' se ke mně, obrátím se k vám.*« (Zach. 1, 3.) Vraťte se ke mně a přivinu vás na srdce své. »*Proč byste měli umřít, dome israelský? obraťte se a živi budete.*« (Ezech. 18, 31. 32.) Dítka moje, proč chcete mermomocí zahynouti a sami svévolně k smrti věčné se odsouditi? Vraťte se ke mně a živi budete. Slovem, puzen jsa nekonečným milosrdenstvím svým, sestoupil s nebe na zemi, aby nás zachránil od smrti: »*Skrze srdečné milosrdenství Boha našeho, v němžto navštívil nás, vyšel z výsosti.*« (Luk. 1, 78.) Aniž tu lze mlčením pominouti, co sv. Pavel praví, řka, kterak Bůh již před vtělením svým byl sice pln milosrdenství k nám, ale tehdy nemohl soustrasti míti s bédami našimi, ježto soustrast nelze si mysliti bez bolesti, jížto není Bůh schopen. Aby tedy Slovo věčné, dí apoštol, mohlo též lítost míti s námi, stalo se člověkem, bolestí schopným, a lidem, kteří ze soužení jiných se zarmucují, učinilo se podobným, aby nás mohlo nejen spasiti, ale též soustrast s námi míti: »*Nebo nemáme nejvyššího kněze, kterýž by nemohl míti lítost nad mdlobami našimi, ale zkušeného ve všem, podobně (nám) kromě hříchu.*« (Žid. 4, 15.) A jinde: »*Měl ve všem připodobněn býti bratřím, aby milosrdný byl.*« (2, 17.)

Ó, jak velikou lítost Ježíš Kristus má s námi, ubohými hříšníky! Proto přirovnává se pastýři, který hledaje ovečky ztracené a naleznuv ji, radostí plesá, řka: »*Spolu radujte se se mnou, neb jsem našel ovci svou, která se byla ztratila.*« (Luk. 15, 6.) A na

ramena ji s radostí běře a pevně ji drží, strach máje, aby se mu zase neztratila. Proto nazývá se též otcem laskavým, jenž když ten který syn marnotratný, opustiv jej, k němu se vrátí, nezažene ho, ale kolem krku mu padna jej zulíbá a něžností a radostí div z rozumu nevyjde, vida jej kajícího. »*Přiběh padl na šíji jeho a políbil ho.*« (v. 20.) Odtud i ona slova jeho: »*Aj, stojím u dveří a tluku.*« (Zjev. 3, 20.) Ačkoli totiž hříchem z duše byl vypuzen, přece neodchází; ale čeká venku za dveřmi srdce a klepá na ně skrze dobrá vnuknutí svá žádaje, aby mu opět bylo otevřeno. Odtud též ona výtku, když domlouval apoštolům pro jejich horlivost slepou, ani svolávali pomstu na ty, kteří je vypudili. »*Nevíte, čího ducha jste.*« (Luk. 9, 55.) Což nevíte, jak líto mi hříšníkův, a vy prahnete po pomstě? Pryč, odstupte ode mne, neboť nemáte ducha mého! Tatáž konečně útrpnost vložila jemu v ústa slova: »*Pojďtež ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím.*« (Mat. 11, 28.) Pospěšte ke mně všichni, jež břímě hříchů souží a trápí, a já vás potěším. A vskutku, s jakou něžností laskavý tento Vykupitel odpustil Maří Magdaleně a světici z ní učinil, jakmile šla do sebe a dala se na pokání. S jakou něžnou láskou odpustil mrtvicí raněnému a uzdravil ho zároveň od neduhu jeho. Jak něžnou lásku prokázal zejména ženě cizoložné: Kněží přivedli tuto hříšnici k němu, aby nad ní rozsudek vyřkl; avšak Ježíš obrátiv se k ní, řekl jí: »*Žádný-liž tebe neodsoudil? Aníž já tebe odsoudím.*« (Jan. 8, 11.) Jakoby byl řekl: Nikdo z těch, kteří tě sem přivedli, tebe neodsoudil, jak bych já měl tě odsouditi, jenžto jsem přišel hříšníků spasit? Odejdi v pokoji a přestaň hřešiti: »*Jdi a již více nehřeš.*«

Ó, nebojme se tedy Ježíše Krista, ale bojme se jediné zatvrzelosti své, abychom, hříchem jej urazivše, neodpírali hlasu jeho, k pokání nás volajícímu;

»*Kdo jest, jenžto by odsoudil? Kristus Ježíš* (dí apoštol), *který za nás umřel; ano, který i z mrtvých vstal.*« (Řím. 8, 34.) Zůstaneme-li zatvrzelými, Ježíš Kristus bude nucen nás odsouditi. Jestliže však spáchaného zlého litujeme, co bychom se Ježíše Krista báli? Kdo by tě měl odsouditi? Považ, dí sv. apoštol, tentýž Vykupitel že by tě odsoudil, který zemřel, aby tebe nemusil odsouditi? jenž sobě samému neodpustil, aby tobě mohl odpustiti? »*Aby služebníka vykoupil,*« dí sv. Bernard, »*sebe samého neušetřil.*«

Pročež, ó hříšníče, jdi do betlemského chléva a poděkuj Ježíškovi, jenž v oné jeskyni k vůli tobě zimou se chvěje, k vůli tobě pláče a vzlyká na slámě. Poděkuj Vykupiteli svému, an s nebe přišel, aby tebe hledal a spasil. Toužíš-li po odpuštění, hle, on tam v jeslích čeká na tebe, aby ti odpustil. Rychle, pospěš si, abys došel odpuštění. A nezapomínej pak na lásku, kterou tě Ježíš Kristus miloval. »*Na milost rukojmě nezapomínej.*« (Sir. 29, 20.) Nepouštěj z paměti, dí prorok, oné neocenitelné milosti, kterou ti prokázal, učiniv se rukojmím u Boha za dluhy tvoje a podrobiv se trestu, kterého ty jsi zasluhoval. Ať ti to nikdy z paměti nevypadá, a miluj ho za to! A věz, budeš-li ho milovati, hříchy tvoje nebudou ti na překážku, abys od Boha obdržel milosti velmi veliké a neobyčejné, jimiž obdařuje duše sobě zvláště milé. »*Milujícím Boha všecky věci napomáhají k dobrému,*« (Řím 8, 28.) »*i hříchy,*« jak ve výkladu se praví. Ano, i vzpomínka na spáchané hříchy bývá na prospěch hříšníkovi, jenž jich oplakává a nenávidí, neboť tím pokornějším a Bohu povděčnějším jej činí, když vidí, s jak velikou láskou Bůh jej přijal na milost. »*Bude radost v nebi nad jedním hříšníkem pokání činícím (větší), nežli nad devadesáti devíti spravedlivými.*« (Luk. 15, 7.) Než, který pak hříšník se tu míní, z něhož nebe více se

raduje, než z mnoha spravedlivých? Ten hříšník jest tu míněn, který z vděčnosti k dobrotě Božské jmé se Boha se vši vroucností milovati, jak viděti při sv. Pavlu, sv. Maří Magdaleně, sv. Marii Egyptské, při sv. Augustinu, sv. Markétě kortonské. Co se zejména této světice týče, která byla zprvu hříšnicí dlouhá léta, ukázal jí Bůh v nebi místo mezi Serafy uchystané, a co živa byla, milostmi zvláštními ji zahrnoval tou měrou, že jsouc tak omilostněna, pravila kdysi k Bohu: Pane, odkud mi tolik milostí? Což jsi již zapomněl, jak jsem Tě urážela? Nevíš-li, Bůh na to vece, co jsem řekl, že lituje-li duše provinění svých, zapomínám na všechno, čímkoli mě hněvala a urážela? To s tím se srovnává, o čem nás Bůh ujišťuje skrze proroka Ezechiele: *»Pakli by bezbožný činil pokání... všech nepravostí jeho nevzpomenu.«* (18, 21. 22.)

Ukončme! Spáchané tedy hříchy naše nebrání nám státi se svatými. Bůh nám ochotně nabízí velikou pomoc, jsme-li jí žádostivi a prosíme-li ho za ni. Co ještě zbývá činiti? Nezbyvá, leč Bohu docela se obětovati a zasvětit mu alespoň ostatek života svého. Nuže, k čemu se odhodláme? Schází-li ještě něco, jest vinou naší, nikoli Boží. Nech toto milosrdenství a tato láskyplná vnuknutí a volání Boží nejsou nám v hodince smrti podnětem výčitek a zoufalství; neboť tenkrát nebude již lze ničeho činiti; budeť noc. *»Přicházíť noc, kdežto žádný nemůže dělati.«* (Jan 9, 4.) Poroučejme se též Panně nejsvětější, která se honosí, jak sv. Jermán praví, že i nejzvrhlejší hříšničky umí ve světce proměnit, zjednávajíc jim nejen obyčejnou, ale i obzvláštní milost obrácení. To jest jí arci věcí snadnou; neboť očkoli prosí Ježíše Krista, prosí o to jakožto matka. *»Ty pak mateřské moci požívajíc u Boha, i těm, kdož velice hřešili, znamenitou milost odpuštění*

zjednáváš.«¹⁾ A ona sama myslí nám dodává, jak církev sv. jménem jejím praví, řkouc: »*Se mnou jest bohatství . . abych obohatila ty, kteříž mne milují.*« (Přisl. 8, 18. 21.) A jinde: »*Ve mně jest všeliká milost cesty a pravdy; ve mně všeliká naděje života a ctnosti.*« (Sir. 24, 25.) Pojdte všichni ke mně, praví, neboť naleznete všelikou naději, že budete spaseni, ano spaseni jako světci.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, Božský Vykupiteli můj, kdo jsem já, že jsi mě tolik miloval a milovati mne nepřestáváš? Čím jsem si Tě zavázal k takové lásce? Ničím, leda urážkami a pohrdáním Tebou; čímž jsem zasluhoval od Tebe opuštění a navždy zahnán býti od tváři Tvé. Ó, Pane, podrobuji se každému trestu, jen tohoto na mne nesesílej! Jestli mě opustíš a milost svou mi odejmeš, nebudu moci Tebe již milovati. Nežádám si ujíti trestu, ale přeji si Tě milovati, a to mnoho! Chci Tě tak milovati, jak na hříšníka sluší, který po tolika vzácných milostech a po tolika důkazech lásky Tvé nevděkem se Ti odměňoval, tolikráte Tě opustiv a pro mrzké, okamžité a jedovaté rozkoše milosti a lásky Tvoje se zřeknuv. Odpusť mi, milostné děťátko mé; neboť toho srdečně lituji, že jsem Tě tolikráte hněval a urážel. Než věz, že mi není dosti na pouhém odpuštění; rád bych Tě též vroucně miloval, abych vynahradil, seč jsem, láskou svou onen nevděk, jehož se Ti ode mne minule dostávalo. Duše nevinná miluje Tě, jak jí přináleží, děkujíc Ti, že jsi ji uchoval od smrti hříchu. Mně přísluší, abych Tě miloval jako hříšník, jenž se byl proti Tobě vzbouřil, a jenž tolikrát odsouzen

¹⁾ In encom. Deip.

byl k peklu, kolikrát ho zasluhoval; jemuž jsi však tolikrát zase odpustil a na milost jej přijal, tolika milostmi a vnuknutími jej zahrnoval a zval, aby svatým se stal. Ó, Vykupiteli můj, ne jednou, ale tolikráte vykoupil jsi duši mou; duše má jest láskou k Tobě všechna zaujata a vroucně Tě miluje. Až příliš jsi mě miloval, tak že překonán posléze láskou Tvou a nemoha déle tak něžné lásce odporu klásti, v Tobě jediném složil jsem veškeru lásku svou. Tebe tedy miluji, ó dobroto neskonalá, miluji Tě, ó Bože lásky nejhodnější! Rozmnož víc a více ony plameny, ony ohnivé šípy v srdci mém! K Tvé cti a slávě nechť Tě velice miluji, jenž jsem Tě velice urážel. Maria, Máti má, Ty jsi naděje a útočiště hříšníkův, přispěj na pomoc hříšníkovi, jenž chce povděčen býti Bohu svému. Pomož mi jej milovati a velice jej milovati.

Úvaha pátá.

Slovo věčné stało se slabým ze silného.

»Rcete malomyslným: Posilňte se a nebojte se . . ., Bůh sám přijde a spasí vás. (Is. 35, 4.)

Isaiáš, mluvě o příchodu Vykupitelově, předpověděl: *»Veseliti se bude pustá a bezcestná, a plešati bude poušť, a kvěsti bude jako lilium.«* (35, 1.) Prorok mluví tu o pohanstvu, které žilo v pohanství jako v zemi pusté, prázdné lidí, kteří by o pravém Bohu známost měli a jemu se klaněli; za to plné těch, kteří sténali pod jařmem zlého ducha; země to pustá a bezcestná, protože tito ubozí obyvatelé její neznali cesty vedoucí k spasení. Předpovídá však, že tato nešťastná země při příchodu Mesiášově se

rozveselí, až bude plna služebníků pravého Boha, kteří milostí jeho posilnění, budou vzdorovati všem nepřátelům spasení svého a budou kvéstí jako lilie čistotou mravů, vydávající vůni ctností svatých. Po té dí prorok dále: »*Rcete malomyslným: Posilňte se a nebojte se . . . , Bůh sám přijde a spasí vás.*« Toto proroctví Isaiášovo již se vyplnilo; proto volám pln radosti: Plesejte, synové Adamovi a veselte se; nebuďte již malomyslni, vidíte-li, že jste slabi a neschopni odolati tolika nepřátelům: »*Nebojte se; Bůh sám přijde a spasí vás.*« Bůh sám přišel na svět, a spasení vám zjednal, vyzbrojiv vás dostatečnou silou, abyste s každým nepřítelem spasení svého mohli se utkati a jej poraziti. A jak nám Vykupitel náš opatřil sílu tu? Tím, že *slabým* se stal, jsa *silný* a všemohoucí. Přijal slabost naši a tím se sdělil s námi o sílu svou. Uvažujme o tom. Prve však prosme Ježíše a Marie Panny za dar osvětlení.

Boha jediné nazývati sluší silným, ježto jest síla sama, a všickni ostatní, kdož silni jsou, od něho sílu svou přijímají: »*Má jest síla,*« dí; »*skrze mne králové kralují.*« (Přisl. 8, 14.) Bůh jest onen mocný Pán, který může, cokoli chce; a může to velmi snadno; stačí mu pouze chtíti. »*Aj, tys učinil nebe i zemi mocí svou velikou . . . , nebude tobě těžká ni žádná věc.*« (Jer. 32, 17.) Pouhým pokynem zničeho učinil nebe i zemi: »*Řekl a učiněny jsou.*« (Žalm 148, 5.) A kdyby chtěl, mohl by pouhým opět pokynem v niveč obrátiti celý ohromný stroj světový. »*Který může všecken svět jedním pokynutím shladiti.*« (2. Mach. 8, 18.) Vždyť víme, že jediným ohnivým přívalem, tak tomu chtěje, v jediném okamžení pět měst obrátil úplně v prach a popel. Víme, že dříve již spoustou vod zatopil veškeru zemi a zahubil všechny lidi, na živě ponechav jediné osm osob. Slovem »*moci ramene tvého kdo odolá?*« táže se mudrlec. (Moudr. 11, 22.)

Z toho vysvítá, jak velická jest opovážlivost hříšníka, jenž se chce měřiti s Bohem a ruku svou proti Všemohoucímu odvažuje se pozdvihnouti. *»Vztáhl proti Bohu ruku svou, a proti všemohoucímu zmocnil se.«* (Job. 15, 25.) Zdaž by to nebyla úžasná smělost, kdyby mravenček s vojínem pustil se do zápasu? Než odvážlivost to mnohem větší jest, když člověk se samým Tvůrcem dává se do zápasu, pohrdaje příkázáními, hrozbami a milostmi jeho a prohlašuje jej za svého nepřítele.

Než, právě tyto smělce a nevděčníky přišel Syn Boží spasit, vtěliv se a podrobiv se trestům, kterých oni zasluhovali, aby jim zjednal odpuštění. A vida, jak hřích člověka zranil a jak velice jej se slabil, a že člověk nemá síly nájezdům mocných nepřátel svých odolati, co neučinil? Ze silného a všemohoucího stal se slabým, podrobiv se tělesným mdlobám lidským, aby zásluhami svými zjednal člověku duševní sílu, jíž by odrazil útoky těla i pekla. A hle, jak dětátkem učiněn, potřebuje mléka, aby život zachránil, a tak jest slab, že nemůže sám ani pokrmu si vzíti, ani sebou vládnouti.

Slovo věčné příchodem a vtělením svým zakrylo sílu svou: *»Bůh od poledne přijde... tu skryta jest síla jeho.«* (Hab. 3, 3. 4.) Ježíš se nám jeví, dí sv. Augustin, silným i slabým; silným, an všecko stvořil bez námahy; slabým, an člověkem se stal, jako našinec jest.¹⁾ Tento tedy silný Bůh stal se slaboučkým, dí světec, aby slabostí svou slabosti naši pomohl a nám tak spasení zjednal: *»Porazil nás silou svou, hledal nás slabostí svou.«* A proto, světec dokládá, přirovnává se k slepici, s Jerusalemem mluvě: *»Kolikráte jsem chtěl shromážďiti syny tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá,*

¹⁾ Tract. 15. in Jo.

a nechtěl jsi.» (Mat. 23, 27.) Slepice totiž, podotýká sv. Augustin, seslábne, pečujíc o výchovu kuřátek svých, a tak se osvědčuje býti matkou. Podobně i náš drahý Vykupitel, stav se slabým a mdlým, osvědčil se býti otcem a matkou nás slabochů ubohých.

Ejhle, dí sv. Cyril, ten, který nebesa řídí, plénkami tak jest zavinut, že mu ani rukou rozpjati nelze. Ejhle, jak na cestě, kterou mu z nařízení nebeského Otce do Egypta jest konati, ochoten jest sice poslechnouti, ale nemůže sám ani kroku učiniti; Maria a Josef musí jej proto střídavě v náruči nésti. A z Egypta se vracuje, musí, jak sv. Bonaventura zbožně uvažuje, často stanouti a odpočívati; neboť Božské pachole jednak tou měrou povyroستlo, že ho nelze již v náručí nésti, jednak ale bylo přece ještě tak útlé a slabé, že dlouho jíti nevydrželo.

Vizme jej pak v dílně nazaretské jako jinocha dospělého, jak se tu namáhá a potí, pomáhaje sv. Josefu v řemesle tesařském. Ach, komu by to dalo, aby nezvolal, pozoruje Ježíše, jako sličného mládence, kterak se namáhá, aby přitesal hrubé dřevo: Ó, mládence roztomilý, zdaž nejsi onen Bůh, jenž pouhým pokynem stvořil svět z ničeho? Co se tu tedy již celý Boží den moříš, jsa všecek spocený, abys kus dřeva osekal, a ještě nejsi s ním hotov? Kdo pak Tě učinil tak slabým? Ó, víro svatá! Ó, lásko Boží! Ó Bože, ó Bože, kdyby tato jediná myšlénka nás jak náleží pronikla, zdali by nás láskou nejen nerozšířila, ale téměř v prach a popel neproměnila? Tak daleko tedy Bůh dospěl! A proč? Aby byl od lidí milován. — Vizme jej konečně na sklonku života v zahradě getsemanské provazy svázaného, jimž se mu nelze vymknouti, a k sloupu na radnici přivázaného, aby bičován byl! Hle, jak nese na ramenou kříž; nemoha ho však unésti, jak častěji

cestou k zemi klesá! Hle, jak na kříž hřeby jej přibijí, aniž mu lze je vytrhnouti! Hle, jak posléze tak zeslábl, že se smrtí zápolí a sil mu ubývá, až duši vypouští.

A proč se Ježíš Kristus učinil tak slabým? Učinil se tak slabým, abychom my, jak již řečeno bylo, účast měli na jeho síle, a tak nad peklem zvítězili a odrazili útoky jeho. »*Zvítězil lev z pokolení Judova.*« (Zjev. 5, 5.) Žalmista Páně praví, že Bůh má již z vlastní Božské přirozenosti upřímnou vůli nás spasiti a od smrti osvoboditi: »*Bůh náš jest Bůh, který spaseny činí; a u Hospodina, u Hospodina jest ujíti smrti.*« (Ž. 67, 21.) Tuto propověď Belarmín doslovně vykládá takto: »*To jest mu vlastní, tatě přirozenost jeho: Bůh náš jest Bohem, který spaseny činí; Boha našeho jest ujíti smrti, to jest osvobození od smrti.*« Jsme-li slabi, doufejme v Ježíše Krista a všechno dovedeme: »*Všechno mohu v tom, který mne posiluje,*« praví apoštol Páně. (Filip. 4, 13.) Všechno mohu, nikoli z vlastních sil, nýbrž skrze sílu, kterou mi Vykupitel můj získal zásluhami svými. »*Doufejtež, jáť jsem přemohl svět.*« (Jan 16, 33.) Vzmужte se, synáčkové moji, povzbuzuje nás Ježíš Kristus, nejste-li s to, abyste odolali nepřátelům svým: »*Jáť jsem přemohl svět*«; věztež, že já jsem ho přemohl za vás; vítězství moje jest ve váš prospěch. Užívejte jen zbraní, které vám zanechám na obranu, a jistého vítězství dobudete. Než, která jest to zbraň, již nám Ježíš Kristus zanechal? Jest to zbraň dvojí: Sv. svátosti a modlitba. Kdo by nevěděl, že sv. svátostmi, zejména svátostí pokání a nejsv. svátostí oltářní účastnými býváme milostí, které nám Spasitel náš zasloužil? A denní zkušenost tomu učí, že kdo často sv. svátosti přijímá, lehce se udrží v milosti Boží. Obzvláště, kdo často přijímá tělo Páně, ó, jaké síly nabývá proti pokušením! Velebná svátost nazývá se »*nebeským*

chlebem,« abychom věděli, že jako chléb vezdejší zachovává tělesný život, tak sv. přijímáním zachovává se život duše, kterým jest milost Boží. Proto sv. sněm tridentský nazval sv. přijímání prostředkem, jímžto býváme očištěni od poklesků všedních a zachováni od hříchů smrtelných.¹⁾ Sv. Tomáš praví, pojednávaje o nejsv. svátosti, že rána, kterou hřích nám zasadil, byla by nezhojitelna, kdyby se nám této náplasti nebylo dostalo. A papež Innocenc III. praví, že utrpení Ježíše Krista zbavuje nás pout hříchu, svaté pak přijímání oslabuje v nás náchylnost k hříchu. »*Tajemství kříže vytrhlo nás z moci hříchu, tajemství eucharistie vytrhuje nás z vůle hříchu.*«

Druhý mocný prostředek, abychom nad pokušeními zvítězili, jest modlitba k Bohu pro zásluhy Ježíše Krista: »*Amen, amen pravím vám,*« dí Božský Vykupitel, »*budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáť vám.*« (Jan 16, 23.) Začkoli tedy budeme prositi Boha ve jménu Ježíše Krista, to jest pro zásluhy jeho, vše obdržíme. To se také den jak den vyplňuje. Kdokoli jsouce pokušeními stíhán, Boha skrze Ježíše Krista o pomoc prosí, vítězi bývají; naopak, kdo v pokušeních, obzvláště nečistých, Bohu se neporoučejí, bídne do hříchu klesají a v záhubu upadají. A pak se omlouvají, řkouce, že prý jsou z těla a že jsou slabi! Než, co platna výmluva, že slabi jsou, když by mohli silni býti, utíkajíce se o pomoc k Ježíši Kristu, jehožto nejsv. jméno důvěrně vzývati by dostačilo, a nečiníce to? Jakou výmluvu, táži se, měl by ten, jenž by si stěžoval, že byl od nepřítele přemožen, když zbraní na obranu mu nabízenou pohrdl a ji odmítl? Kdyby předstíral slabost svoji, zdaž by ho každý neodsoudil, řka

¹⁾ Sess. 13. č. 2.

jemu: A proč, vědom si dobře slabosti své, nechtěl jsi užiti zbraně, která se ti nabízela? Sv. Augustin praví, že ďábel od Ježíše Krista na řetěz jest uvázán; může štěkati, ale nemůže kousnouti, leda toho, kdo se mu kousnouti nechá. Tuze hloupý jest, dokládá, kdo se od psa na řetězu uvázaného kousnouti nechá. *»Štěkati může, sváděti může; ale kousnouti nemůže, leda kdo tomu chce; neboť svolení od nás nevynucuje, ale o ně jen žádá.«*¹⁾ A jinde praví, že Božský Vykupitel dal nám všechny prostředky k uzdravení; kdo však přikázání zachovávati nechce a umře, umře proto, že sám se chtěl usmrtiti.

Kdo se o Pána Ježíše opírá, není sláb; nikoli! ale silen jest silou Ježíše Krista. Onť jest to, jak sv. Augustin praví, který nás nejen vyzývá k boji, ale nám i pomoc svou poskytuje; ochabují-li síly naše, nám zmužilosti dodává, a v dobrotě své korunu vítězství sám na hlavu nám staví: *»K boji napomíná, vítěziti pomáhá, klesajícího zdvihá, vítěze korunuje.«*²⁾ Isaiáš předpověděl: *»Tehdáž poskočí kulhavý jako jelen.«* (35, 6.) Skrze zásluhy totiž Ježíše Krista, kdo nebyl schopen ani kroku učiniti, jako jelen rychloběhý i hory přeskočí. *»A (země), kteráž byla vyprahlá, bude v jezero, a žíznivá v studnice vod«* (v. 7.). Země totiž sebe vyprahlejší vyplodí všelikou ctnost. *»V peleších, v nichž prve bydlili drakové, vzejde zelenost třtí a sítí.«* A v duších, v nichž dříve zlí duchové sídlili, třtina se zazelená, pokora totiž, *»ježto pokorný,«* dle výkladu Kornelia a Lapide, *»prázden jest v očích svých,«* jako třtina dutá; a sítí bujeti bude, láska totiž; ježto sítí, dle téhož autora, užívá se v některých krajinách jako knotu do kahanců. Rcemež krátce, v Ježíši Kristu nalé-

¹⁾ Serm 197.

²⁾ In ps. 32.

záme každou milost, všelikou sílu a pomoc, utíkáme-li se k němu. »*Ve všem učinění jste bohatí v něm, tak že nemáte žádného nedostatku v žádné milosti.*« (1. Kor. 1, 5. 7.) Proto se člověkem stal »*a sebe samého zmařil.*« (Filip. 2, 7.) »*Takořka se zničil,*« dí jistý spisovatel, »*zbaviv se velebnosti, slávy a síly své,*« a podrobiv se pohrdání a slabostem, aby nás učinil účastny milostí svých a síly své a byl naším světlem, naší spravedlností, naším posvěcením a vykoupením: »*Jest nám učiněn od Boha moudrostí i spravedlností i posvěcením i vykoupením.*« (1. Kor. 1, 30.) A každého času hotov jest potřebnou pomoc a sílu poskytnouti každému, kdokoliv ho o ní prosí.

»*Uzřel jsem přepásaného na prsech pasem zlatým.*« (Zjev. 1, 13.) Sv. Jan viděl Pána majícího prsy plné mléka, mléka to milostí, a opásaného pasem zlatým. To znamená, že Ježíš Kristus jest takořka opásán a spjat láskou, kterou lne k lidem; a jako matka, mající prsy plné, ohlíží se po dětech, aby je nakojila a zbavila se břímě svého; rovněž i on toužebně si přeje, abychom u něho hledali milostí a pomoci, bychom přemohli nepřátely své, kteří se na odpor staví našemu přátelství s ním a spasení věčnému. Ó, jak dobrý a štědrý jest Bůh duši, která ho s upřímnou a rozhodnou vůlí hledá. »*Dobrý jest Hospodin duši hledající jeho.*« (Pláč 3, 25.) Nejsme-li tedy svatými, jest to jen naše vlastní vina; poněvadž ne dosti rozhodně Bohu jediné přináležeti chceme. »*Chce se i nechce lenivému.*« (Přísl. 13, 4.) Člověku vlažnému chce se i nechce; a proto bývá přemožen, poněvadž nemá rozhodné vůle, líbiti se jediné Bohu. Vůle odhodlaná všechno přemůže; poněvadž, jakmile duše do opravdy se rozhodne obětovati se docela Bohu, Bůh jí hned podá ruku a síly jí udělí, aby všechny překážky překonala, které

se jí v dokonalosti staví v cestu. To jest ono krásné přislíbení, jež prorok Isaiáš naznačuje slovy: »*Ó, bys protrhl nebesa a sstoupil, od tváři tvé by se hory rozplynuly.*« (64, 1.) »*Budou křivá místa v přímá a drsnatá v cesty rovné.*« (40, 4.) Při příchodu Vykupitelově budou duším dobré vůle skrze sílu, které jim udělí, hory všechněch žádostí tělesných povалeny; cesty křivé se vzpřímí a drsné stanou se příjemnými. Opovržení totiž a útrapy, jež byly dříve lidem obtížny a drsný, milostí Ježíše Krista a láskou Boží, kterou roznítí v srdcích jejich, stanou se lehkými a sladkými. Tak na př. sv. Jan z Boha jásal radostí, když ho v nemocnici, jakoby byl na mysli pomaten, holí bili. Podobně sv. Lidvína radovala se, ranami jsouc poseta a tolik let na lůžko připoutána. A sv. Vavřinec plesal a tyranu se posmíval, na žhavém rošti leže a život svůj za Ježíše Krista v oběť dáváje. A rovněž i tolik duší, láskou Boží prodchnutých, oplývaly radostí a útěchou, nikoli v rozkoších světských a počtami jsouce zahrnovány, nýbrž v bolestech a pohaněních.

Ó, prosmež Ježíše Krista, aby nám udělil onoho ohně, který přišel zapálit na zemi, aby také nám nebylo za těžko pohrdati ničemnými statky tohoto světa, a veliké věci pro Boha podnikati. »*Milujícím nic není za těžko,*« dí sv. Augustin. Duši, která nemiluje než Boha, nejsou utrpení ani modlitba ani umrtvování, neb pokořování žádnou námahou, ani trýzní. Čím více má práce a křížů, tím více po práci a po utrpení prahne. »*Tvrdé jako peklo horlení; lampy jeho jsou lampy ohně a plamenů.*« (Pís. Šal. 8, 6) Plameny lásky Boží podobají se plamenům pekelným, jsouce nenasytny. Nic nenasytí duše, Boha milující.

Jako peklu nepostačí
nad vše ohně oheň silný,

tak i v svaté lásce pilný
nemá dosti na svém žáru!

Prosme též Panny nejsvětější, skrze niž láska Boží udělována bývá, jak zjeveno bylo sv. Maří Magdalēně z Pazzi, aby nám vymohla tento dar vzácný. Onať jest dle slov sv. Jordána »*pokladem a pokladnicí všech milostí,*« obzvláště lásky Boží.

Vroucná modlitba.

Svrchovaný Bože a Vykupiteli můj, byl jsem ztracen, ale Ty jsi mě svou krví drahou od pekla zachránil. Než, já nešťastný tolikráte jsem Tě na novo ztratil. Tys mě však poznovu od smrti věčné vysvobodil. »*Tvůj jsem, učiň mne spasena.*« Poněvadž nyní, jak za to mám, Tobě náležím, nedej, abych se znovu uvrhl do záhuby, zdvihna se proti Tobě. Odhodlán jsem strpěti raději smrt, a tisíckrát umříti, nežli na novo Tvým nepřítelem a otrokem ďábla se státi. Ty však znáš slabost mou; víš, jak jsem Tě zradil; dej mi sílu, abych odrazil všechny útoky pekelné. Víím, že mi vždycky v pokušení přispěješ na pomoc, kdykoliv se k Tobě uteku, vždyť jsi to přislíbil: »*Proste a vezmete.*« »*Každý kdo prosí, bere.*« Ale toho se právě bojím, abych v potřebách svých neopominul Tobě se doporučeti a tak bídne nepodlehl. O tu tedy milost Tebe snažně prosím; osvět a posilni mě, abych se vždycky k Tobě utíkal o pomoc; a kdykoli budu pokoušen, Tě vzýval; a dále o tu též milost Tebe žádám, abych Tebe vždycky za ni prosil. Popřej mi jí pro zásluhy nejdražší krve své. A Ty, ó Maria, vypros mi ji pro lásku, kterou miluješ Ježíše Krista.

Úvaha šestá.

Slovo věčné stalo se naším, sebe se vzdavši.

*Maličký narodil se nám, a syn
dán jest nám.*« (Is. 9, 6)

Rci, ukrutný Herode, proč kážeš zavraždit a vládychtivosti své obětovati tolik dětátek nevinných? Rci, proč jsi tak poděšen? Čeho se bojíš? Máš snad strach, že Mesiáš právě narozený o trůn tě oloupí? *»Co jsi tak zděšen, Herode? táže se sv. Fulgens, »král, jenž se narodil, nepřišel králů v boji porážet, nýbrž smrtí si podmaňovat.«* Tento král, jehož se bojíš, dí světec, nepřišel přemáhat mocných tohoto světa brannou mocí, nýbrž přišel, aby panoval v srdcích lidských, podrobiv se utrpení a podstoupiv smrt z lásky k nám. *»Přišel,«* končí sv. Fulgens, *»ne aby za živa bojoval, nýbrž aby usmrcen býv, vítězství slavil.«* Nepřišel nejmilejší Vykupitel náš, aby za života svého vedl válku, nýbrž, aby nad srdci lidskými dobyl vítězství smrtí svou na popravném dřevě kříže, jak sám dosvědčuje: *»Když budu povýšen od země, všechno potáhnu k sobě.«* (Jan 12, 32.) Nechme však Heroda, nejmilejší, a obraťme zřetel sami k sobě. Proč že Syn Boží přišel na zemi? Aby se nám daroval? Ano, Isaiáš ujišťuje nás o tom slovy: *»Maličký narodil se nám, a syn dán jest nám.«* Až k tomu jej láska dohnala, kterou tento Spasitel nejmilejší k nám chová, a touha po lásce naší: *Sebe se vzdal a naším se stal.* Rózejíme o tom. Prve však prosme P. Ježíše v nejsv. svátosti a Rodičky Boží za dar osvícení.

Největší přednost, ba veškera bytost Boží záleží v tom, že jest Bůh samostatný, to jest, že jest sám od sebe a na nikom nezávisí. Všichni tvorové,

byť byli sebe větší a vznešenější, nejsou v pravdě ničím, ježto všechno, cokoli mají, od Boha mají, který je stvořil a je zachovává, a to v té míře, že, kdyby Bůh jen na okamžik přestal je udržovati, hned by pozbyli bytí svého a zanikli by na dobro. Naopak Bůh, poněvadž jest sám od sebe, nemůže zaniknouti, aniž jej kdo může zničiti, neb velikost, moc a blaženost jeho zkrátiti. Tu však sv. Pavel praví, že Otec věčný dal Syna svého za nás: »*Za nás za všechny ho vydal*« (Řím. 8, 32.); a že Syn sám za nás se obětoval: »*Miloval nás a vydal sebe samého za nás.*« (Efes. 5, 2.) Tak tedy za nás se vydav, stal se naším? Ovšem, dí sv. Bernard: »*Narodil se nám, jenž patřil sobě.*« Ten, jenž všecek sobě samému náležel, nám se narodil a naším se stal. »*Láska vítězí nad Bohem.*« Tohoto Boha, jenž nemůže od nikoho býti podmaněn, láska takoruka přemohla a nad ním vítězství slavila, ježto jej učinila naším. »*Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal.*« (Jan 3, 16.) Tak velice, dí Ježíš Kristus, Bůh lidi miloval, že jim dal svého vlastního Syna. A i Syn sám z lásky lidem se daroval, aby byl od nich milován.

Rozmanitým způsobem Bůh srdce lidská snažil se k sobě připoutati; brzy dobrodiními, brzy hrůzami, brzy sliby; avšak ani to, ni ono nevedlo k žádoucímu cíli. Nevystihlá láska jeho, dí sv. Augustin, posléze toho prostředku se uchopila, skrze vtělení Slova docela se nám darovati, abychom jej za to milovali z celého srdce svého. Mohl poslati anděla, Serafa, aby člověka vykoupil; vida však, že by člověk srdce své musil rozdělit, kdyby byl vykoupen Serafem, miluje z části Tvůrce, z části Vykupitele svého, a chtěje Bůh sám celé srdce a všecku lásku jeho, Stvořitelem naším již jsa, chtěl se též státi Vykupitelem naším.

A hle, již sestoupil s nebe do chléva, již jeví se zrakům našim jako děťátko, jež k vůli nám se narodilo a nám celé se darovalo. »*Maličký narodil se nám, a syn dán jest nám.*« A to právě znamenala slova anděla, která k pastýřům pravil: »*Narodil se vám dnes Spasitel.*« (Luk. 2, 11.) Jakoby řekl: Lidičky, běžte do jeskyně betlémské a klaňte se děťátku, jež tam naleznete, ano na slámě v jeslích jest položeno, zimou se třese a pláče; a vězte, že to váš Bůh, jenž nechtěl poslati jiného, aby vás spasil, ale sám přišel, aby veškeru lásku vaši si získal. Ano, proto přišlo Slovo věčné na zemi a obcovalo s lidmi, aby od nich bylo milováno. »*Obcoval s lidmi.*« (Bar: 3, 38.) Když král poddaného svého důvěrně osloví, na něj se usměje, jemu květinu dá, za jakou poctu a za jaké štěstí poddaný si to pokládá? A což teprve, kdyby si ho král vyvolil za přítele, každodenně ke stolu ho zval a si přál, aby v paláci jeho bydlil a mu byl po blízku? Ó, můj nejvyšší králi, můj drahý Ježíši, že jsi nemohl před vykoupením člověka do nebe uvésti, ano mu pro hřích zavřeno bylo, přišel jsi sám na zemi, abys s člověkem obcoval, jako by byl Tvůj bratr, a také proto, abys všecek se mu daroval na důkaz lásky, kterou jsi měl k němu. »*Miloval nás a vydal sebe samého za nás.*« Ano, dí sv. Augustin, tento přelaskavý a na výsost milostivý Bůh z lásky k lidem daroval jim nejen co měl, ale též sebe sama.

Tak velikou tedy lásku nejvyšší tento Pán chová k nám, tvorům bídným, že mu to nedalo, dokud se nám všecek nedaroval, pro nás se narodiv, pro nás jsa živ; až i život svůj za nás položil a všecku krev svou obětoval, připraviv nám z ní koupel spásitelnou, aby nás v ní umyl od hříchů našich. »*Zamiloval nás a umyl nás svou krví.*« (Zjev. 1, 5.) Než, ó Pane, dí opat Kverik, to zdá se býti svrcho-

vaná štědrost, an z veliké touhy, abys od člověka byl milován, sebe sama mu dáváš! A jak bychom neměli, dokládá, tohoto Boha nazvati příliš štědrým, když dává nejen co jeho jest, ale dokonce sebe samého, aby získal člověka ztraceného?

Sv. Augustin praví, že Bůh, chtěje si dobytí lásky lidí, rozličné šípy lásky vypustil na srdce jejich. »*Umí Bůh vysílati šípy lásky; vysílá je, aby si nadělal milovníků.*« Které jsou to šípy? Jsou to všichni tvorové, které vůkol sebe spatřujeme, ježto je všecky Bůh stvořil pro člověka, aby ho člověk miloval. Proto dí tentýž světec: »*Nebesa i země a všechno mi praví, abych Tě miloval.*« Světci se zdálo, jakoby slunce, měsíc, hvězdy, hory, luhy, moře, řeky k němu mluvili, řkouce: Augustine, miluj Boha, protože Bůh nás stvořil k vůli tobě, abys jej miloval. Sv. Máří Magdalena z Pazzi, kdykoli měla v ruce krásné jablko, neb pěknou květinu, říkala, že to jablko, ta květinka jí připadá jako šíp, který zraňuje srdce láskou k Bohu, když uváží, že Bůh již od věčnosti pomýšlel stvořiti tuto květinu, aby ji upamatoval na lásku svou k ní, by jej i ona milovala. Sv. Terezie rovněž říkala, že všickni tito krásní tvorové, jež vidíme: moře, potoky, květiny, ovoce, ptactvo a všecky ostatní připomínají nám nevděk náš k Bohu, poněvadž všichni jsou samé důkazy lásky, kterou Bůh chová k nám. Vypravuje se o jistém zbožném poustevníku, že chodícímu polem a vidoucímu obilí a kvítí se zdálo, jakoby mu vytykaly nevděčnost jeho; i poklepával je holí, řka: Ticho, ticho rozumím vám, již ani muk! Vyčítáte mi nevděčnost moji, an vás Bůh stvořil tak krásné k vůli mně, abych jej miloval, a já ho nemiluji; mlčte, rozumím vám; již ani muk, již ani muk! A tak chodil, hledě udusiti oheň lásky, kterým srdce jeho při pohledu na ty krásné tvory k Bohu se roznítalo.

Již tedy všechno toto krásné tvorstvo bylo ve směř šípy lásky pro srdce lidské; ale Bůh nepřestal na těchto šípech; ježto nebyly s to, aby mu získaly lásku lidí. *»Způsobil mne jako střelu výbornou; v toulu mém schoval mne.«* (Is. 49, 2.) Kardinál Hugo praví o tomto výroku, že jako lovec nejlepší střelu naposled si nechává, aby zvěř jistě zasáhl; podobně Bůh ze všech darů svých Ježíše Krista uschoval naposled, dokud by nepřišla plnost časů, aby jej pak jako poslední střelu vyslal a zranil láskou srdce lidská. Ježíš tedy byl střela výborná a uschovaná, o které již David předpověděl, že celí národové jí zasaženi, za obět jí padnou. *»Střely tvé ostré; národové pod tebe padati budou.«* (Ž. 44, 6.) Ó, kolik zraněných srdcí vidím hořeti láskou u jeslí betlémských! Kolik jich pod křížem na hoře Kalvarii! Kolik před nejsv. svátostí oltářní!

Sv. Petr Zlatomluvý praví, že Vykupitel náš, aby od lidí milován byl, různé podoby přijal. Týž Bůh, jenž nezměnitelný jest, ukazuje se nám brzy jako dítětko v chlévě, brzy jako učeník v dílně, brzy jako zločinec na kříži, brzy jako chléb na oltáři. Ježíš Kristus vzal na se rozličné tyto podoby, ale ve všech jeví se jako milovník náš. Ó, Pane můj, rci, mohl-liš více učiniti, abychom Tě milovali? *»Znamé činite mezi lidmi skutky, jeho,«* volá Isaiáš. (12, 4.) Jdětež, ó duše vykoupené, dí prorok, jděte a rozhlašujte po všem světě veškeré milostné vynálezy tohoto láskou nadšeného Boha, jež vymyslíl a uvedl ve skutek, aby byl od lidí milován; neboť když nás již tolika dary byl obmyslíl, dal nám posléze i sama sebe, a to na tolikový způsob. *»Toužíš-li po zahojení ran svých,«* dí sv. Ambrož, *»lékařem jest; jsi-li horečkou sužován, pramenem jest; bojíš-li se smrti, životem jest; máš-li po nebi touhu, cestou jest.«* ¹⁾ Jsi-li nemocen a chceš-li uzdraven

¹⁾ Lib. 3. de Virg.

býti, hle, Ježíš tě uzdraví krví svou; jsi-li trápen žárem nečistých a světských žádostí, on jest pramenem sílícím a potěšujícím; on jest životem, lekáš-li se smrti; on cestou k nebi.

A nejen všem lidem vůbec Ježíš Kristus se daroval, ale též jednomu každému z nás zvláště. Proto dí sv. Pavel: »*Zamiloval mne a vydal sebe samého za mne.*« (Gal. 2, 20.) Sv. Jan Zlatoúst praví, že »*Bůh miluje jednoho každého člověka, tak jako miluje veškeren svět.*«¹⁾ Pročež, bratře můj, kdyby nebylo na světě nikoho kromě tebe, byl by Vykupitel přišel jediné k vůli tobě a byl by obětoval za tebe krev svou i život svůj. A kdo popíše, praví sv. Vavřinec Justiniani, neb kdo pochopí lásku, kterou tento Bůh láskyplný miluje jednoho každého z nás! »*Nelze vyjádřiti,*« praví světec, »*jakou láskou Bůh lne k jednomu každému.*« Podobně i sv. Bernard vyslovil se o Ježíši Kristu: »*Všecek mi jest dán, všecek k mým potřebám vynaložen.*«²⁾ Totéž sv. Jan Zlatoústý praví: »*Všecek se nám dal, ničeho sobě neponcchal.*« Dal nám krev svou, život svůj a sebe samého ve velebné svátosti, tak že mu nezbylo, co by nám dal. Slovem, dí sv. Tomáš, když nám Bůh dal sebe samého, co nám měl ještě dáti? Dokonav tedy dílo vykupitelské, nemá Bůh, co by nám ještě dal, aniž mu lze více z lásky k člověku učiniti.

Pročež by měl každý z nás se sv. Bernardem říci: »*Sebe za sebe dlužen jsem, čím se odměním Hospodinu za něho?*« Bohu náležím a Bohu se darovati jest povinností mou, an mě stvořil a život mi dal; ale když se mu ďaruji, co mu dám za to, že mi dal sebe samého? Než, není se nám proto

¹⁾ Hom. 24. in ep. ad Gal.

²⁾ Serm. 3 de circumc.

rmoutiti; dejme Bohu lásku svou a bude spokojen. Králové tohoto světa bývají hrdi na pozemské panství a na bohatství svoje; Ježíš Kristus spokojen jest s panstvím srdcí našich; to považuje za království svoje, jehož si dobyl smrtí svou na kříži: *»A učiněno jest knížectví na rameni jeho.«* (Is. 9, 6.) Těmito slovy: *»Knižectví na rameni jeho;«* rozumějí přemnozí písmá svatého vykladatelé, spolu se sv. Basilem, sv. Cyrilem, sv. Augustinem a jinými, sv. kříž, jež Vykupitel náš nesl na ramenou svých. Tento nebeský král, praví Kornelius a Lapidé, jest docela jinaký pán, nežli ďábel; tento ukládá břemena poddaným svým; Ježíš Kristus však nesl sám břímě knížectví svého, obejmuv kříž, na kterém umřel, aby si dobyl panství nad srdci našimi. *»Kristus královské žezlo své, to jest kříž, ponese na ramenou svých a panovati bude se dřeva.«* Tertulian praví, ani mocnáři pozemští na znamení panovníčí moci své nosívají žezlo a korunu, Ježíš Kristus nesl kříž, jenž mu byl trůnem, s něhož se jal panovati nad láskou naší. *»Který pak král nosí odznak moci své na ramenou? nemá-li spíše diadém na čele, nebo žezlo v ruce? Jediný král Ježíš Kristus moc svou vznesl na ramena, totiž kříž, aby odtud panoval.«*

Proto Origenes praví, an Ježíš Kristus prve se daroval jednomu každému člověku, což to velikého, daruje-li se i člověk docela Ježíši Kristu? ¹⁾ Darujme tedy radostně srdce své a lásku svou tomuto Bohu, jemuž bylo za ně dáti krev, život a sebe celého. *»Ó, kdybys znala dar Boží a kdo jest ten, který praví tobě: Dej mi píti.«* (Jan 4, 10.) Ó, bys věděla, jaké milosti dostává se ti od Boha, pravil Ježíš ženě Samaritánce, a kdo jest ten, který tebe prosí,

¹⁾ Hom. 24. in Nat.

abys mu dala píti! Ó, bys ty, duše má, věděla, jaká to milost, když tebe Bůh žádá, abys jej milovala, řka: »*Milovati budeš Pána Boha svého.*« Kdyby kníže některého z poddaných svých žádal, aby ho miloval, zdali by si touto žádostí pouhou nezískal jeho lásky? A Bohu by nebylo lze získati si lásky naší, přes to vše, že nás prosí o srdce naše, řka: »*Dej mi, synu můj, srdce své!*« (Přísl. 23, 26.)

Ale toto srdce nechce rozdělené, nýbrž chce je míti celé; chce, abychom jej milovali z celého srdce. »*Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého.*« Jinak není spokojen. Proto nám obětoval všechnu krev svou, celý život svůj, sebe celého, abychom i my se mu docela darovali a jemu naprosto přináleželi. A vezme, že tehdy Bohu celé srdce své darujeme, když mu darujeme veškeru vůli svou; nežádajíce si, leč co Bůh chce, jenž dojista nechce, leda naše dobré a naše štěstí. »*Na to zajisté Kristus umřel,*« dí sv. apoštol..., *aby i nad mrtvými i nad živými panoval. Protož, buď že jsme živi, buď že umíráme, Páně jsme.*« (Řím. 14, 8. 9.) Ježíš volil umřítí za nás. Více nebylo mu lze za nás učiniti, aby si získal veškeru lásku naši a jediným pánem srdce našeho se stal. Proto máme před nebem i zemí prohlásiti, že od nynějška ani v životě, ani v smrti nejsme již svoji, nýbrž že jediné a docela náležíme Bohu svému.

Ó, jak Bůh touží po srdci, které by bylo docela jeho, a jak jest mu takové srdce milé! Ó, s jakou vroucnou něžností miluje Bůh srdce, které se mu docela zasvětilo, a jaká bohatství, jakou blaženost a slávu připravuje mu v nebi! Ctih. kněz Jan Linhart z Lettery, dominikán, viděl jednoho dne Ježíše Krista jako lovce choditi lesem s lukem v ruce. I tázal se ho služebník Boží, co by dělal s tím lukem? Ježíš mu odpověděl, že chodí lovit srdce.

Kdo ví, díím já, zdali v této devítidenní pobožnosti malý náš Vykupitel nezraní a neuloví leckterého srdce, na něž chodil již dávno na čekanou, ale jehož se mu dosud nikdy nepodařilo raniti a uloviti. Ó, nejmilejší, jestli my padneme Ježíši za kořist, bude on kořistí naší. Výměna to, z níž my nejlépe pochodíme. Terezie, pravil jednoho dne Pán k světici, až do této chvíle nebyla jsi docela mou; nyní, kdy mi docela náležíš, věz, že i já náležím docela tobě. Sv. Augustin nazývá lásku »*stuhou, která milující svazuje*.« Bůh si toužebně přeje, aby nás sobě připoutal a s sebou spojil; ale potřebí jest, abychom i my hleděli s Bohem se spojit. Chceme-li, aby se nám Bůh všecek daroval, jest i nám se Bohu docela darovati.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, jak budu šťasten, budu-li moci se sv. nevěstou ode dneška vždycky říci: »*Můj milý jest můj, a já jsem jeho*.« (Pís. Šal. 2, 16.) Bůh můj a milý můj docela se mi daroval; jest spravedливо, abych i já docela se daroval Bohu svému a říkati nepřestal: »*Co jest mi na nebi? a bez tebe co jsem chtěl na zemi? Bůh srdce mého a díl můj jest Bůh na věky*.« (Žalm 72, 25. 26.) Ó, roztomilé děťátko mé, drahý Vykupiteli můj, poněvadž jsi sestoupilo s nebe na zemi, abys se mi docela darovalo, co jiného bych hledal na zemi neb na nebi mimo Tebe, jenžto jsi dobro nejvyšší, jediný klenot a ráj duší? Budiž proto jediným pánem srdce mého a měj je celé! Jediné Tebe nechť jest poslušno a Tobě jedinému nechť hledí se zalíbiti. Jediné Tebe nechť miluje duše má a Ty jediný budiž údělem jejím. Nechť se jiní shánějí po statcích a po štěstí tohoto světa, a nechť se radují z nich, — lze-li právě štěstí nalézti mimo Tebe, — já si přeji jediné Tebe; Ty jsi mé

šťěstí, mé bohatství, mé odpočinutí, má naděje v životě tomto i na věčnosti. Hle, zde vezmi srdce mé, celé Ti je daruji; již není mé, nýbrž Tvoje. Jako Ty, na svět přicházeje, obětoval a daroval jsi věčnému Otci svému veškeru vůli svou, jak sv. žalmista Tvůj dosvědčuje: *»Na počátku knihy psáno jest o mně, abych činil vůli Tvou, Bože můj, chtěl jsem to«* (39, 8. 9.); rovněž i já, Spasiteli můj, obětuji Ti celou vůli svou. Byla na čas od Tebe odvrácena a hněval jsem Tě jí; ale všech svých žádostí nepravých, v které jsem svolil a jimiž jsem ztratil přátelství Tvé, želim nyní z celého srdce a celou vůli svou Tobě zasvěcuji: *»Pane, co chceš, abych činil?«* (Sk. ap. 9, 6.) Rci, čeho si ode mne přčeš, a učiním vše. Nalož se mnou a se vším, co mého jest, jak Ti libo; vše přijímám a všemu se podrobuji. Víím, že vše, co nejlepšího, mi přeješ, pročez duši svou odevzdávám docela v ruce Tvé. *»V ruce Tvé poroučím Ducha svého.«* Slituj se nad ní, a buď jí nápomocen! zachovej ji sobě; a dej, ať jest vždy Tvou a docela Tvou, poněvadž jsi dal veškeru krev svou za ni, abys ji vykoupil: *»Vysvobodils mne Hospodine, Bože pravdy.«* (Žalm 30, 6.)

Ó, blahoslavená Panno Maria, Ty jsi náležela vždycky docela Bohu, jsouc vždy všeckna krásná, všeckna čistá a bezc skvrny. *»Všeckna krásná jsi a poskvrny není na tobě.«* Tys ona jediná ze všech duší, kterou milý Tvůj nazývá holubicí a dokonalou svou: *»Jediná jest holubice má, dokonalá má.«* (Pís. 6, 8.) Ty jsi zahrada všeliké vadě a vině uzavřená, a všechna plna květin a ovoce ctností. Ó, Královno a Matko má, Tys tak krásná v očích Boha svého; ustrň se nad duší mou, hříchy tolik zohyzděnou! Nenáležel-li jsem prve Bohu, nyní chci býti jeho a docela jeho. Ostatek života svého chci jen na to vynaložiti, abych miloval Vykupitele svého,

jenž mne tolik miloval. Stačí, řku-li, že se mi všecek daroval. Vyžádej mi dostatečné síly, ó naděje má, abych mu byl až do smrti milým a zůstal mu věren. Amen; tak doufám, tak se staň!

Úvaha sedmá.

Slovo věčné stalo se usouzeným z blaženého.

*A budou oči tvé viděti příkazatele
tvého.» (Is. 30, 20)*

Sv. Jan praví: »*Všecko, což jest na světě, jest žádost těla a žádost očí a pýcha života.*« (1. Jan 2, 16.) Ejhle, trojí nepravá láska, jížto člověk podléhá od hříchu Adamova: láska to k rozkoším, láska k bohatství, láska ke cti a slávě, z kterých pak pochází pýcha lidská. Aby nás proto Slovo Boží naučilo příkladem svým umrtvování smyslů, jež lásku k rozkoším udušuje, stalo se *usouzeným z blaženého*. Aby nás odvrátilo od příchylnosti ku statkům vezdejší, stalo se chudým z bohatého. A konečně, aby nás naučilo pokoře, která vítězí nad láskou ke cti a slávě, stalo se nízkým ze vznešeného. O těchto třech kusech promluvíme nyní ve třech posledních dnech noveny této. Obrátme dnes pozornost svou k prvnímu z nich. Přišel tedy Vykupitel náš, aby nám více příkladem nežli učením, které hlásal, vštípil lásku k umrtvování smyslů; a proto se stal *usouzeným z blaženého*, kterým jest a byl vždy od věčnosti. To budiž předmětem úvahy této. Prosme Ježíše a Marie Panny za dar osvětlení.

Apoštol Páně, mluvě o blaženosti Boží, praví, že Bůh sám jediný jest blažený a mocný: »*Blahoslavený a sám mocný.*« (1. Tim. 6, 15.) A zajisté;

neboť všeliká blaženost, jížto my, tvorové jeho, požíváme, není než pranepatrná účast nekonečné blaženosti Boží. Ji jsou blahoslavení v nebi blaženými, v moři nescírné blaženosti Boží se ocitnuvše. »*Vejdí v radost Pána svého.*« (Mat. 25, 21.) To jest ono nebe, které Hospodin dává duši, vcházející do království věčného.

Bůh, stvořiv člověka, neurčil ho od počátku na zemi k tomu, aby trpěl; nýbrž »*postavil jej v ráji rozkoše.*« (1. Mojž. 2, 15.) Vykázal mu místo rozkošné, aby z něho potom vešel do nebe, kde by na věky se radoval ve slávě blažených. Ale člověk nešťastný stal se hříchem nehodným ráje pozemského a zavřel si bránu nebeskou, odsoudiv se dobrovolně k smrti a k trápení věčnému. Než, co neučinil Syn Boží, aby člověka z tak velikého neštěstí vysvobodil? Jsa blažen a nadmíru šťasten, podrobil se zármutku a soužením. Vykupitel náš mohl nás vysvoboditi bez utrpení z rukou nepřátel našich; mohl na zemi přijíti a i zde blaženosti své požívat, živ jsa v radostech a jsa ctěn a vážen, jak sluší na krále a nejvyššího všech věcí Pána. A co do vykoupení, kdyby byl Bohu jedinou krůpěj krve, jedinou slzu obětoval, bylo by toho dosti bývalo na vykoupení celého světa, ano nescíslných světů. »*Každé utrpení Kristovo,*« praví učitel andělský, »*bylo by dostačovalo k vykoupení pro nekonečnou důstojnost osoby jeho.*«¹⁾ Avšak nikoli! »*Místo předložené sobě radosti strpěl kříž.*« (Žid. 12, 2.) Odřeknuv se vší slávy a všech radostí, vyvolil si zde na zemi život plný útrap a úkorů.

Kterýkoliv úkon vtěleného Slova, dí sv. Jan Zlatoústý, byl by úplně stačil k vykoupení člověka; ale nepostačoval lásce, kterou Slovo Boží člověka milovalo. »*Co by bylo postačilo k vykoupení, nepo-*

¹⁾ Quodlib. 2. a. 2.

stačovalo lásce.» A poněvadž každý, kdo miluje, i sám chce milován býti, proto Ježíš Kristus z touhy po lásce tolik trpěl a vyvolil si život plný muk a bolestí, aby donutil člověka, aby ho miloval a velice miloval. Pán zjevil sv. Markétě kortonské, že co živ byl, ani jakkoliv malé útěchy citelné nezažil. »*Veliké jest jako moře potření tvé.*« (Pláč 2, 13.) Život Ježíše Krista byl hořký jako moře, jež nemajíc ani kapky sladkosti, všecko jest trpké a slané. Proto Isaiáš právem nazývá Ježíše Krista »*mužem bolesti*« (53, 3.), jakoby ani nebyl zde na zemi jiného schopen býval, leč trápení a bolesti. Sv. Tomáš učí, že Božský Vykupitel nepodrobil se pouze bolestem obyčejným, ale »*bolesti největší*« na se vzal, chtěje nejvíce trpěti ze všech lidí, kteří kdy na světě byli neb budou.

Ba ovšem, právě proto jen se narodil, aby trpěl. Proto přijal tělo, všechno způsobilé k utrpení. Vcházeje v život Marie Panny, pravil k nebeskému Otci svému, jak sv. Pavel svědčí: »*Obětí a darů nechtěl jsi, ale tělo způsobil jsi mi.*« (Žid. 10, 5.) Otče můj, Ty jsi zavrhl oběti lidské, poněvadž nedostačovaly k dostiučinění Božské spravedlnosti Tvé za urážky Ti učiněné; i dal jsi mi tělo, jakého jsem od Tebe žádal, útlé, citlivé a k utrpení docela uzpůsobené. Toto tělo milerád přijímám a Ti je obětuji, ježto v něm trpěti budu veškery bolesti, které po čas života mého budou mě provázeti a posléze i život na kříži mi vezmou; a mám v úmyslu usmířiti Tě jimi s pokolením lidským a získati si tak lásku lidí.

A hle, sotva na svět přichází, začíná již obět svou utrpením; avšak utrpení to jest docela jiné, nežli utrpení ostatních lidí. Jiné děti netrpí ničeho v životě mateřském, poněvadž tam jsou v přirozené poloze své; a trpí-li co, alespoň nic o tom nevědí, ježto užívání rozumu nemají. Ale malému Ježíškovi

snášeti bylo po 9 měsíců tmu toho žaláře; snášeti mu bylo i tu trýzeň, že s sebou nemohl ani hnouti, a dobře si toho vědom byl, co trpí. Proto již prorok Jeremiáš pravil: »*Žena obklíčí muže.*« (31, 22.) Předpověděl, že žena, totiž Maria Panna obsáhne v životě svém nikoli dítě, nýbrž muže; arcíže dítě, co do věku; ale muže dokonalého, co do užívání rozumu; poněvadž Ježíš Kristus hned od prvního okamžení života svého byl pln všelike moudrosti: »*V němžto skryti jsou všichni pokladové moudrosti a umění.*« (Kolos. 2, 3.) Proto dí sv. Bernard: »*Mužem byl Ježíš Kristus, nejso ještě ani narozen; nikoli věkem, ale moudrostí.*«¹⁾ A sv. Augustin praví: »*Byl nevýslovně moudrý; moudrý již jako dítě.*«²⁾

Opustil potom žalář života mateřského; ale proč? Snad aby v radosti žil? Nikoli, ale aby ještě více trpěl; ježto právě prostřed zimy ráčil se naroditi, a to v jeskyni, která byla dobytčím chlévem, a nad to o půl noci. A přišel na svět v takové chudobě, že neměl ani ohně, aby se ohřál, ani dosti teplých plének, aby byl od zimy chráněn. »*Velikou stolicí učitelskou jsou jesle,*« praví svatý Tomáš z Vilanovy. Ó, jak výborně učí nás Ježíš Kristus v jeskyni betlémské lásce k utrpení! »*V jeslích,*« podotýká P. Salmero, »*všechno jest zraku sprosté, sluchu nepříjemné, čichu odporné, hmatu tvrdé a drsné.*« Vše jest tu na trýzeň; trpí tu zrak, ježto nevidí, než hrubé a temné skalní stěny; trpí sluch, ježto tu neslyšeti, leč řvaní dobytka; trpí tu čich puchem z hnoje; trpí tu konečně hmat; neboť ko-lébkou Ježíškovou jsou jen úzké jesle, a lůžkem jeho jest pouhá sláma. Hle, jak toto děťátko Božské zavínuto jest v plénkách, tak že se nemůže ani hnouti. »*Bůh se nechává zavínouti,*« dí sv. Zeno, »*ježto*

¹⁾ Hom. 2. sup. Miss.

²⁾ Serm. 27. de temp.

přišel svět dluhů zprostit.» A sv. Augustin dokládá: »*Ó, šťastné plénky, jimiž od nečistoty hříchů jsme očištěni.*« ¹⁾ Hle, jak zimou se třese, jak pláče, abychom poznali, co trpí, a jak obětuje Otcí svému ony první slzy své, aby nás osvobodil od pláče věčného, jehož jsme zasluhovali. »*Šťastné slzy, jimiž jsou smazány naše nepravosti,*« dí sv. Tomáš z Villanova. Ó, blažené slzy, jimiž jsme došli hříchův odpuštění!

A podobně i další život Ježíše Krista byl samá útrapa a samá strast. Brzo po narození bylo mu již jako vyhnanci a pšanci do Egypta utíkat, aby unikl rukám Herodovým. Tam v oné cizí zemi strávil mnoho let, jsa chud a nepoznán. A nehrubě od tohoto lišil se i pozdější život jeho, když se byl z Egypta vrátil, bydle v Nazaretě až do smrti, kterou skrze ruce katanské vytrpěl na kříži, ponořen jsa v moři bolestí a potupy. Než i to dlužno věděti, že Ježíš od počátku života svého trpěl bolesti, které mu bylo trpěti při jeho umučení, když byl bičován, trním korunován, křížován, jakož i úzkost smrtelnou a smrt samu; všecky též ostatní muky a úkory, jež mu bylo snášeti na konci života. Neboť již od počátku na mysli mu tanulo žalostné divadlo veškerých muk, jež mu bude trpěti před odchodem z tohoto světa, jak sám předpověděl skrze ústa žalmisty svého: »*Bolest má jest před obličejem mým vždycky.*« (37, 18.) Před ubohými nemocnými schovávají nožíky a oheň, jimiž je trápívají, aby došli uzdravení. Ježíš však nechtěl, aby před ním utajovali nástroje mučnické, jimiž měl život jeho býti utracen, abychom dosáhli života věčného. Chtěl spíše ustavičně míti na paměti biče, trní, hřeby a kříž, jež mu všechnu krev z žil měl vynutiti, až by

¹⁾ Serm. 9. de temp.

veškeré útěchy prost, samou bolestí vypustil duši. Sestře Magdaleně Orsinové, již drahnou dobu těžce zkoušené, zjevil se jednoho dne Ježíš Kristus ukřižovaný, aby ji potěšil vzpomínkou na umučení své, a ji povzbudil, aby kříž svůj trpělivě snášela. Ty, ó Pane, pravila služebnice Boží, pněl jsi toliko tři hodiny na kříži; ale já již několik let snáším tuto trýzeň. Ó, bláhová, dí na to Ukřižovaný, já již od prvního okamžení, co jsem meškal v životě Marie Panny, všechno jsem trpěl, co mi bylo potom trpěti při mé smrti. *»Kristus,«* dí Novarin, *»kříž i v životě mateřském mysli své vštípený měl; proč se o něm praví, že sotva jsa narozen, knížectví své měl na ramenou svých.«* Po celý tedy život Tvůj, Vykupiteli můj, nevidím Tebe jinde, než na kříži. *»Pane,«* dí Drogo ostijský, *»jinde Tebe nenalézám, leč na kříži.«* A není divu, když kříž, na němž Ježíš Kristus umřel, ustavičně mu tanul na mysli a jej mučil. Ba i ve spaní, dí Belarmin, srdce Pána Ježíše patřilo na kříž. *»Kříž svůj Kristus vždycky měl před očima. Když spal, srdce jeho bdělo, aniž přestalo mysliti na kříž.«* Co však Vykupitele našeho nejvíce trá pilo a život mu ztrpčovalo, nebyly tak bolesti umučení jeho, jako spíše pohled na hříchy, jež lidé i po smrti jeho budou páchat. To byli oni ukrutní katané, kteří jej udržovali v ustavičné úzkosti smrtelné; těmi byl tak hroznou teskností neustále trápen, že by trýzeň její byla dostačovala, aby samou bolestí každý okamžik umřel. P. Lesius píše, že by již pouhý pohled na nevděk lidský byl s to býval, aby Ježíše Krista tisíckrát života zbavil. Bičování, kříž, smrt nebyly Ježíši Kristu věci nenáviděné, nýbrž milé a vítané; sám je chtěl a po nich toužil, a sám od sebe se nabídl, že je bude trpěti: *»Obětován jest, protože sám chtěl.«* (Is. 53, 7.) Nedal života proti své vůli, nýbrž dobrovolně jej dal, jak sám u sv. Jana praví: *»Život svůj dávám za*

ovce své.« (10, 15.) Ano, to po celý život svůj co nejvroucněji si přál, aby hodina umučení jeho brzy již přišla, aby vykoupení člověčenstva bylo dokonáno. Proto pravil tu noc před smrtí svou: *»S toužebností žádal jsem tohoto beránka jísti s vámi.*« (Luk. 22, 15.) A dříve, než čas ten nadešel, jakoby sám sebe těšil slovy: *»Křtem mám býti křtěn, a kterak jsem soužen, dokud se nevykoná.*« (12, 50.) Mám býti pokřtěn svou vlastní krví; ne abych svou duši očistil, ale abych obmyl ovečky své ode skvrn hříchů jejich; a jaká touha vzmáhá se ve mně, aby již rychle hodina nadešla, abych vylil krev svou a zemřel na kříži. Sv. Ambrož praví, že Božský Vykupitel nermoutil se ze strachu před smrtí, nýbrž z prodloužení vykoupení našeho.

Sv. Zeno uvažuje v jedné řeči o umučení Páně, kterak Ježíš Kristus provozoval zde na zemi řemeslo tesařské; neboť jako tesař všeobecně byl znám a tesařem jej nazývali: *»Zdaliž tento není tesař, syn Josefov?«* (Mar. 6, 3.) A vyvolil si řemeslo to proto, že tesaři mají neustále dělati se dřevem a s hřebíky. Pán Ježíš tedy řemeslo to provozuje, v těch věcech zvláštní měl zálibu, poněvadž mu připomínaly hřeby a kříž, na němž hodlal umřítí. Ne tedy vzpomínka na umučení jeho, — abychom k věci se vrátili, — srdci Vykupitele našeho zármutek působila, ale spíše nevděk, kterým lidé spláceti měli lásku jeho. Tento nevděk toho byl vinen, že P. Ježíš plakal v betlémském chlévě, že krvavým potem se potil a úzkost smrtelnou vystál v zahradě getsemanské. Ten jemu takovou tesknost způsobil, že by jediná byla dostačovala k jeho smrti, jak sám pravil: *»Smutnáť jest duše má až k smrti.*« A tento nevděk toho konečně byl vinen, že umíral na kříži beze vší útěchy; neboť Ježíš Kristus, dí Suarez, chtěl přede vším a více dosti učiniti za trest, kterým člověk měl zbaven býti patření na Boha,

nežli za trest muk smyslových. A proto vnitřní muka duše Spasitelovy byla mnohem větší, nežli všechna ostatní tělesná muka jeho.

Tudíž jsme i my tím vinni, že celý život Spasitele našeho byl tak hořký a trudný. Než děkujeme dobrotivosti jeho, že nám dopřává času, abychom zlého učiněného napravili. A jak ho napravíme? Budeme-li trpělivě snášeti utrpení a kříže, které k našemu prospěchu nám nyní sesílá. A sám nám udává způsob, jak ony útrapy s trpělivostí sneseme: *»Polož mě jako pečeť na srdce své.«* (Pís. 8, 6.) Vštěp v srdce své obraz mne, Ukřižovaného, to jest: na paměti měj příklad můj a bolesti které jsem vytrpěl pro tebe, a tak poneseš klidně veškerý kříž. Sv. Augustin praví, že tento lékař nebeský sám nemocným se učinil, aby nemocí svou nás choré uzdravil. *»Divný to druh léku: Lékař stává se nemocným a nemocné uzdravuje nemocí svou,«* ¹⁾ jak již Isaiáš předpověděl slovy: *»Zsinalostí jeho uzdravení jsme.«* (53. 9.) Duším našim, od hříchu nemocným, bylo utrpení jediným potřebným lékem. Ježíš Kristus okusil ho nejdříve sám, abychom my, jakožto opravdoví nemocní se nezdráhali ho užívat. *»Nejprv lékař pil, aby nemocný píti se nerozpakoval.«* ²⁾ Je-li tomu tak, dí sv. Epifán, chceme-li pravými učeníky Ježíše Krista se osvědčiti, nuže, pak jemu děkujeme, když nás navštěvuje kříží. *»Vlastní to křesťanům ctnost, i v protivenstvích činiti díky.«* A zajisté; neboť tak s námi nakládá, sobě nás činí podobnými. Sv. Jan Zlatoústý dokládá, co nás má nemálo potěšiti, řka, kdykoli Bohu za dobrodiní vzdáváme díky, tím že jemu splácíme, co jsme mu dlužni; avšak kdykoli z lásky k němu nějaké utrpení trpělivě snášíme, tehdy že v jistém

¹⁾ Serm. 19. de Sanct.

²⁾ Serm. 18. de verbo Dei.

rozumu Bůh sám bývá dlužníkem naším. »*Za dobré věci díky čině, splácíš dluh; za zlé Boha činíš dlužníkem.*« Chceš-li Ježíši Kristu za lásku jeho láskou se odměniti, uč se od něho, dí sv. Bernard jak jej máš milovati.« ¹⁾ Hleď, abys trpěl něco pro Boha, který tolik trpěl pro tebe. Touha, aby se Ježíši Kristu zalíbili a lásku svou jemu projevíli, činila světce hladovými a žíznivými, ne po cti a po rozkoších, ale po utrpení a opovržení. Tato touha dala zvolati sv. apoštolu: »*Odstup to ode mne, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.*« (Gal, 6, 14.). Byv učiněn šťastným společníkem ukřižovaného Boha svého, netoužil po jiné cti, leč umřítí na kříži. Podobně sv. Terezie zvolala: »*Buď umřítí, neb trpětí*« (jest přání moje)! jakoby pravila: Zenichu můj, chceš-li mě s sebou spojití skrze smrt, hle, jsem jíti ochotna a budu Ti za to vděčna; chceš-li mě však ještě dále na zemi nechat, netroufám si tu žítí bez utrpení: Buď umřítí neb trpětí jest přání moje! A sv. Máří Magdalena z Pazzi ještě ji předčila, řkouc: »*Trpětí, nikoli umřítí*« (si přeji!) obmyšlejíc tím říci: Ježíši můj, toužím po nebi, abych Tě tam lépe milovala; než větší jest touha má po utrpení, abych Ti aspoň z části nahradila lásku, kterou jsi mi na jevo dal, když jsi tolik pro mne trpětí ráčil. A ctih. sestra Marie Ukřižovaná ze Sicilie tak horoucně utrpení milovala, že zvolala: Krásné sice jest nebe; avšak jedna věc tam schází; není tam žádného utrpení! A když jednoho dne P. Ježíš s křížem na ramenou ukázal se sv. Janu z Kříže a jej vybídl, řka: Jene, žádej ode mne, čeho si koli přeješ; tu neprosil světec o nic, leč za utrpení a opovržení: »*Pane, nech mě pro Tebe trpětí a opovrhovánu býti!*«

Nemáme-li my tolik odvahy, utrpení si žádati

¹⁾ Serm. 20. in Cant.

a za ně prositi, vynasnažujme se alespoň, abychom v trpělivosti přijímali všechna soužení, která nám Bůh posílá k našemu blahu. »*Kde trpělivost, tam Bůh*« dí Tertulian. Kde že jest Bůh? Ukažte mi duši, která oddaně trpí, a v té najisto přebývá Bůh: »*Blízko jest Hospodin těm, kteří souženého jsou srdce.*« (Žalm 33, 19.) Bůh rád prodlévá na blízku soužených. Ale kterých soužených? Těch, kteří trpí tiše a oddaně do vůle Boží. Těmto Bůh okoušeti dává pravého pokoje, který dle sv. Iva záleží jediné v sjednocení vůle naší s vůlí Boží. »*Pravý křesťanův pokoj záleží v nerozdvojení od vůle Boží.*« Sv. Bonaventura nazývá vůli Boží medem, který i hořké věci oslazuje a činí lahodnými. Příčina toho jest, že kdo má, čeho si přeje, jiného si nežádá. »*Blahoslavený, kdo všechno má, čeho si přeje,*« dí sv. Augustin. Kdo tedy jiného si nepřeje, než co Bůh chce, jest vždycky spokojen; neboť co Bůh chce, vše se stane; všechno tedy přání oné duše se vyplní.

A když nás Bůh kříží navštíví, jest nám se nejen do vůle Boží oddati, ale jemu též děkovati; jestiž to znamení, že nám Bůh chce hříchy odpustiti a nás od pekla, jehož jsme zasluhovali, zachrániti. Kdo Boha urazil, zasluhuje trestu. Proto máme vždy Boha prositi, aby nás trestal v životě tomto a nikoli na onom světě. Ubohý jest hříšník, jenž v tomto životě nejen trestán nebývá, ale jemuž se dobře vede! Bůh nás chraň milosrdenství, o němž Isaiáš se zmiňuje, řka: »*Smilujme se nad bezbožným.*« (26, 10.) »*Toho milosrdenství nechci,*« dí sv. Bernard, »*taková slitovnost (hroznější jest) nad jakoukoli prchlivost.*« Netrestá-li Bůh hříšníka v tomto životě, znamení to, že odkládá s trestem až na věčnost, kde mu nebude žádného konce. Sv. Vavřinec Justiniani praví: »*Z ceny, kterou Vykupitel tvůj položil, poznej dar a své převrácenosti tíži.*« ¹⁾ Vidouce Boha na kříži

¹⁾ De triumph. carit. c. 10.

mrtvého, máme uvážiti, jak veliký jest to dar, an krev svou nám dal, aby nás vykoupil od pekla; a máme z toho též poznati zlobu hříchu; ježto Bůh na smrt se vydal, aby nám zjednal odpuštění. Ó, Bože, volá tu Drago ostijský, *»nic mnou tolik neotřese, jako když vidím Syna Tvého, an pro hříchy smrti nejukrutnější jest trestán.«*

Budiž nám proto útěchou, když nás Bůh po spáchaných hříších na tomto světě soužením stíhá; jestiž to znamení, že nám chce na onom světě milostiv býti. Milujeme-li Boha, dí sv. Jan Zlatoústý, máme při pouhé myšlénce, že jsme tak dobrého Pána urazili, více se radovati, když nás trestá a soužením navštěvuje, než kdyby se nám zde na zemi dobře vedlo a kdybychom radostí oplývali. Miluje-li kdo koho, dí světec dále, více ho trápí myšlénka, že jej zarmoutil, než sám trest, který ho za provinění jeho stihl. To budiž tedy útěcha naše v utrpení; a nejsou-li tyto úvahy s to, aby nás potěšily, jděme k Ježíši Kristu; on nás potěší, jak nám to všem slíbil, řka: *»Pojďtež ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.«* (Mat. 11, 28.) Utečeme-li se k P. Ježíši, on nás buď soužení zbaví, nebo nás posilní, abychom je trpělivě nesli. A tato milost větší jest oné; neboť nehledíce ani k tomu, že souženími, snášíme-li je oddaně, odčiňujeme zde na zemi viny svoje, zjednáváme si jimi také větší slávu věčnou v nebi. Spěchejme též v soužení a v zármutku k Marii Panně, která se zove Matkou milosrdenství, příčinou radosti naší a potěšením zarmoucených. Utíkejme se k této dobré Paní, která nedopustí, dle slov Landsperkových, aby kdo smuten a nepotěšen odcházel od nohou jejích. *»Pro všechny náruč slitovnosti své má otevřenu; nikoho nenechá smutného od sebe odejíti.«* Sv. Bonaventura praví, že je to úřad její se zarmoucenými útrpnost míti: *»Tobě úřad slitovnosti svěřen.«* Pročž dokládá

Richard od sv. Vavřince, řka, že tomu, kdo ji vzývá, vždy jest ochotna na pomoc přispěti. A kdo kdy u ní pomoci hledal a opuštěn byl? dí blah. Eutych. *»Kdo kdy, ó blahoslavená, pomoci Tvé se dovolával a opuštěn byl?«*¹⁾)

Vroucí vzdechy a prosby.

Sv. Máří Magdalena z Pazzi uložila dvěma řeholním sestrám svým, aby v době narození Páně dlely u nohou Božského dítěte, a zastávaly úřad oněch dvou němých tváří u jesliček, Ježíška zimou zkřehlého zahřívajících, milostnými zpěvy jej chválíce, jemu díky vzdávající a vroucími vzdechy srdce láskou planoucího jej oslavující. Ó, by i mně, předrahý Vykupiteli můj, popřáno bylo úřad ten zastávati! Ano, chválím Tě, Ježíši můj, a velebím nekonečné milosrdenství Tvoje, velebím nekonečnou lásku Tvoji, pro niž Tě oslavují nebesa i země; a přidávám se k andělům svatým, prozpěvujícím: *»Sláva na výsostech Bohu!«* Děkuji Ti ve jménu všech lidí, zvláště však ve jménu vlastním, ač jsem ubohý hříšník. Ach, jak by se mi vedlo, jakou bych měl naději v odpuštění a ve spasení své, kdybys Ty, Spasiteli můj, nebyl s nebe přišel mne spasit? Proto čest a chválu Ti vzdávám, děkuji Ti a miluji Tě. Miluji Tě nade všechno; miluji Tě více než sebe; miluji Tě z celé duše své a všecek se Ti daruji. Přijmi, ó děťátko svaté, tyto projevy lásky mé; a jsou-li studené, vycházejíce ze srdce ledového, rozehřej Ty sám ubohé srdce mé, které Tě uráželo, ale nyní kajicné jest. Ano, Pane můj, líto mi nade všecko, že jsem Tebou pohrdal, jenž jsi mě tolik miloval. Nyní si nepřěji, než Tebe milovati. A za to jediné Tebe prosím, uděl mi lásku svou a pak

¹⁾ In vita S. Theoph:

čiň se mnou, jak Ti libo. Byl jsem na čas ubohým otrokem pekla; ale nyní jsa prost oněch pout nešťastných, docela se Ti zasvěcuji. Zasvěcuji Ti tělo své, jmění své, život svůj, duši svou, vůli svou a celou svobodu svou. Nechci již býti svým, ale pouze Tobě, jedinému dobru svému. chci náležeti. Ach, připoutej toto ubohé srdce mé k nohám svým, aby se již od Tebe neodtrhlo. — Ó, Panno přesvatá, vypros mi této milosti, abych blaženými pouty lásky vždycky byl spojen se Synem Tvým. Rci mu, aby mě přijal za služebníka lásky své. On žádné prosby Tvé neoslyší; ó pros, pros ho tedy! Doufám, že tak učiníš.

Úvaha osmá.

Slovo věčné stalo se chudým z bohatého.

»Otřes se z prachu, povstaň, posad' se Jerusaléme.« (Is. 52, 2.)

Vzhůru, duše křesťanská, vyzývá tě prorok, setřes se sebe prach pozemských náklonností, *otřes se z prachu, povstaň,* vstaň z bláta, v němž jsi k hanbě své ležela, a *posad' se, Jerusaléme,* posad' se, abys jako královna panovala nad náruživostmi, které Tě o slávu věčnou oloupiti usilují a Tě vystavují nebezpečnosti záhuby věčné. Než, co jest proto činiti duši té? Nechť zkoumá a patří na život Ježíše Krista, který jsa onen *bohatý* pán, jehož jsou všecka bohatství na nebi i na zemi, stal se *chudým*, pohrdnuv veškerým bohatstvím tohoto světa. Kdo má na paměti Ježíše Krista, jenž z lásky k němu stal se chudým, tomu nelze se neodhodlati, aby vším

nepohrdl z lásky k Ježíši Kristu. Rozjímějme o tom, prosíce za osvícení P. Ježíšce a Marie Panny.

Cokoliv jest v nebi a na zemi, všechno náleží Bohu. »*Můj jest okršlek země*, praví Hospodin, *i plnost jeho.*« (Žalm 47, 12.) To jest však málo; nebesa a země nejsou ještě všechno; to jest jen pranepatrná část bohatství Božích. Bůh jest onen boháč, jehož bohatství jest nekonečné, aniž je může ztratiti; neboť bohatství jeho nezávisí na jiných; ale má je sám ze sebe, jsa dobro nekonečné. Pročež pravil sv. král David: »*Bůh můj jsi ty; nebo dobrých věcí mých nepotřebuješ.*« (15, 2.) A hle, tento tak zámožný pán stal se při svém vtělení chudým, aby obohatil nás, ubohé hříšníky. »*Jsa bohatým, učiněn jest pro vás chudým, abyste vy chudobou jeho zbohatli.*« (2. Kor. 8, 9.) Jak? Bůh že přišel stát se chudým? A proč? Slyšme proč: Statky vezdejší nejsou leč prach a bláto; toto však bláto lidi tou měrou oslepuje, že nepoznávají více statků pravých. Před příchodem Ježíše Krista byl svět samá tma, protože byl samý hřích: »*Nebo všelike tělo bylo porušilo cestu svou na zemi.*« (1. Mojž. 6, 12.) Nebylo člověka, aby nebyl pohrdal zákonem Božím a nebyl jednal proti rozumu, ani všichni žili jako němá tvář, shánějíce se toliko po statcích a rozkoších tohoto světa a nic se nestarajíce o statky věčné. Avšak milosrdný Bůh způsobil, že jeho vlastní Syn přišel, aby osvětlil tyto ubohé zaslepené. »*Bydlícím v krajině stínu smrti, světlo vzešlo jim.*« (Is. 9, 2)

Ježíš byl nazván světlem národů: »*Světlo kzjevení pohanům.*« (Luk. 2, 32.) »*Světlo ve tmě svítí.*« (Jan 1, 5.) A již dříve nám Hospodin slíbil, že bude sám učitelem naším, a to učitelem zrakům našim viditelným, jenž přijde, aby nás učil cestě k spasení, záležející ve cvičbě v ctnostech svatých a hlavně v chudobě svaté. »*A budou oči tvé viděti přikazatele tvého.*« (Is. 30, 20.) Avšak tento učitel měl nás učit

nejen slovy, nýbrž také, a to nejvíce, příkladem života svého. Sv. Bernard praví, že nebylo chudoby v nebi; pouze na zemi bylo ji lze nalézt; člověk však neznal ceny její a proto jí nehledal. Z té příčiny Syn Boží sestoupil s nebe na zemi a vyvolil si ji za družku celého života svého, aby ji též nám učinil příkladem svým vzácnou a žádoucnou. *»Chudobu, dí světec doslovně, nebylo lze nalézt v nebi; na zemi však bylo jí hojně, a neznal člověk ceny její. I jsa jí Syn žádostiv, sestoupil, aby si ji vyvolil a nám, an sám jí tolik si vážil, učinil ji vzácnou.«¹⁾* A hle, jak maličký Vykupitel náš již od kolébky stal se učitelem chudoby v jeskyni betlémské, kterou právě proto též sv. Bernard nazývá *»školou Kristovou,«* a sv. Augustin: *»jeskyní učitelkou.«*

K tomu konci Bůh to řídil, že vyšel rozkaz od císaře, aby Syn jeho narodil se nejen jako chudý, ale jako nejchudší všech lidí, dopustiv, aby na svět přišel mimo vlastní dům, v jeskyni, v chlévě. Jiní chudobní lidé, přicházejíce na svět ve vlastním domě, mívají alespoň větší pohodlí co do prádla, tepla a obsluhy, ježto aspoň z útrpnosti leckdos jim na pomoc přispěje. Kterému pak chudému člověku narodilo se dítě v chlévě? V chlévě jen zvířata na svět přicházejí. — Jak se to událo, sv. Lukáš vypravuje takto: Když přišla Marii Panně doba, šel sv. Josef hledat v Betlémě noclehu. Chodil a prosil oň po domech, ale nadarmo. I šel oň žádat do hospody. Ale i tam marně se ho doprošoval. *»Neměli místa v hospodě.«* (2, 7.) Pročež byla Maria Panna nucena do jeskyně se uchýliti a tam porodu čekati, kde přes všechen tak veliký nával lidí nebylo živé duše; sotva dvě dobytčat tam bylo. Narodí-li se knížatům syn, připravují se rychle teplé komnaty, čalouny a

koberci vyzdobené, stříbrná kolébka, nejtenší prádlo; přední pak ze šlechty a nejurozenější paní jemu přísluhují. Králi však nebeskému místo komnaty vyzdobené a vyhřáté jest vzíti za vděk studenou jeskyni, mechovým obrostlou; místo podušek prašných jest mu se spokojiti hrstkou tvrdé a pichlavé slámy; a místo měkkých plének má jenom pleny chatrné, hrubé, studené a vlhké. »*Stvořitel andělů, dí sv. Petr Damiáni, není nachem přikryt, ale v chatrné pleny zavinut, jak psáno jest. Nechť pýcha pozemská studem se zardí, ana pokora Spasitelova leskem se stkví.*«.) Místo ohně a přísluhy panstva zahříván jest pouhým dechem dvou němých tváří, které tu u něho stojí. Končně místo v stříbrné kolébce položen jest v chudičkových jeslích. Co že, volá sv. Řehoř Nysenský, král králů, jenž naplňuje nebesa i zemi, nemá jiného místa, kde by se narodil, mimo bídne jesle? Ovšem; neboť tento král králů volil z lásky k nám býti chudým, ano nejchudším ze všech. Děti chudobných lidí mívají alespoň dostatek mléka, aby se nasytily; než i v tom chtěl Ježíš Kristus míti nouzi; ježto mléko Marie Panny bylo zázračné mléko; dostaloť se jí ho nikoli od přírody, nýbrž shůry, jak církev sv. naznačuje slovy: »*Panna kojila prsy, jež byly s nebe plny.*« A Bůh, chtěje vyplniti přání Syna svého, jenž chtěl býti nejchudším ze všech, nedal Marii Panně mléka hojně, nýbrž jen tolik, že sotva stačilo, aby dítě na živu bylo zachováno; proto táž církev svatá pje: »*A mléka málem živěn je, jímžto ni ptáče nelační.*«

A v jaké chudobě Ježíš Kristus přišel na svět, v také trávil celý život svůj; a žil nejen jako člověk chudý, ale jako žebrák; neboť žebráka znamená v textu řeckém slovo »chudý«, jehož sv. Pavel užívá. Proto Kornelius a Lapide praví: Jest na bíle

¹⁾ Lib. 6. c. 18.

dni, že Kristus nebyl pouze chud, ale že jako žebrák nouzi měl. Vykupitel náš v takové chudobě se narodiv, donucen byl vlast opustiti a utéci do Egypta. Sv. Bonaventura doprovází v duchu Marii Pannu a sv. Josefa na této cestě a soustrast má s chudobou jejich; ježto chudi jsouce, konají tak dalekou cestu a nesou v náruči Božské dítě, jemuž pro jejich chudobu mnoho bylo trpěti. »*Co jedli? táže se světec. Kde noclehovali? Kde byli hostem?*« Ach, co jiného měli jísti, nežli kousek chleba a to tvrdého. A kde měli přenocovati na poušti, ne-li na zemi pod širým nebem, nebo pod stromem? Ó, byl-li by kdo tehdy potkal ony tři pocestné svaté, zdali by je za tři ubohé žebráky nebyl pokládal? Přišli do Egyta. Tu nechť si každý pomyslí, jakou asi bídu a nouzi trpěli za oněch sedm let, co tam bydlili, jsouce bez toho chudi a mimo to cizí, bez přátel a bez příbuzných. Sv. Basil praví, že v Egyptě sotva měli čím se uživiti, dobývajíce si denního chleba namáhavou prací. »*Pracovali neustále v potu tváři, potřebného živobytí si dobývajíce.*« Landolf saský píše, že Ježíšek nezřídka jsa hladov, prosil Marie Panny o kousek chleba; ona však žádného nemajíc, nemohla mu ničeho dáti.¹⁾

Z Egypta se vrátivše do Palestiny, bydlili v Nazaretě. I tam žil Ježíš v chudobě. Chudý byl domek jejich, chudý nábytek v něm. »*Domek chudický, nábytek nepatrný, takové obydlí Stvořitel světa si zvolil,*« dí sv. Cyprian.²⁾ V domě tom žil Ježíš chudě, živě se namáhavou a pernou řemeslnickou prací, v ničem se neliše od jiných řemeslnických dětí; proto jej židé také tak nazývali a za syna řemeslníkovu pokládali: »*Zdaliž tento není tesař?*«

¹⁾ In vita Chr. c. 13.

²⁾ Serm. 1. de nat.

(Mar. 6, 3.) »*Zdaliž tento není syn tesařův?*« (Mat. 13, 55.) — Konečně Vykupitel náš začal kázati, a nezměnil v těch třech letech v ničem ani svého stavu, ani blahobytu; ano žil ještě chudobněji než dříve, živ jsa od almužen. Proto měl pravdu, když pravil jistému člověku, jenž se chtěl k němu přidati, doufaje, že bude moci pohodlněji živ býti: Věz, děl jsemu: »*Lišky doupata mají a ptactvo nebeské hnízda; ale Syn člověka nemá, kam by hlavu sklonil.*« (Mat. 8, 20.) Jakoby řekl, dle výkladu Kornelia a Lapide Člověče, chceš-li v naději na zlepšení blahobytu svého býti mým učeníkem, jsi na omylu. Přišel jsem učit svět chudobě a proto jsem se stal chudším než lišky a ptactvo. Tyto mají brlohy své a hnízda svá; já však nemám zde na světě ani na píď vlastní půdy, kde bych položil hlavu svou k odpočinku; a chci, aby též učeníci moji tak byli chudí. Proto sv. Jarolím praví: »*Služebník Kristův, nemá leč Krista.*«¹⁾ Praví totiž služebníci Pána Ježíše nemají, aniž si jiného přejí, leč jeho. Slovem, v chudobě P. Ježíš trávil svůj celý život, chud i umíral; neboť na pohřbení jeho Josef z Arrimathey postoupil mu svůj hrob a jiní dali mu almužnou pohřební roucho, v které mrtvé tělo jeho zavinuli.

Kardinal Hugo, rozjímaje o chudobě, úkorech a mukách, jimžto se Vykupitel náš podrobil, praví: »*Jako by se byl pošetilým stal, sestoupil k bédám našim.*« Zdá se, jako by byl Bůh láskou k lidem z rozumu vyšel, podrobiv se tolika bédám, aby jim zjednal bohatství milosti Boží a slávy věčné. A kdo by tomu byl kdy uvěřil, dí tentýž spisovatel, kdyby to nebyl Ježíš Kristus dokázal skutkem, že jsa pánem veškerého bohatství, učiní se tak chudým; že jsa Pánem všech, stane se služebníkem; že jsa králem nebes a země, podrobí se takovým pohanám;

¹⁾ Ep. ad Herod.

že blažen jsa, podvolí se tolika mukám? Jsou ovšem na světě knížata lidumilná, radující se z toho, když mohou bohatstvím svým podporovati chudé; ale zdali byl kdy král, jenž, aby pomohl chudým, sám se učinil chudým jako oni, jak to učinil Ježíš Kristus? Vypravuje se jako příklad podivuhodné lásky o sv. králi Edvardu, že vida ubohého žebráka ležeti na cestě, an dále nemůže, aniž si ho kdo všímá, sám jej laskavě vzal na ramena a donesl jej do chrámu Páně. To byl arci veliký skutek lásky, jenž vzbudil všeobecný úžas; než sv. Edvard skutkem tím nepřestal býti králem a zůstal bohat, jako byl prve. Ale Syn Boží, král nebes a země, aby zachránil ovečku ztracenou, nejen sestoupil s nebe jakožto člověk, aby jí hledal, nejen ji položil na ramena svá; ale odložil i velebnost svou, zřekl se bohatství svého a práva na čest a slávu, a stal se chudým, ano nejchudším ze všech. »*Skryl šarlat pod oděvem bídý,*» dí sv. Petr Damiáni.¹⁾ Zakryl totiž Božskou velebnost oděvem prostého učeníka tesařského. »*Ten, jenž všecky obohacuje,* praví udiven sv. Řehoř nazijský, *trpí chudobu; tělesné chudobě mé se podrobuje, abych já došel statků božství jeho.*« On, jenž boháčům bohatství propůjčuje, zvolil si chudobu, aby nám zasloužil bohatství nikoli pozemských, bídných a vrátkých, nýbrž nebeských, jež věčně trvají a nesmírna jsou, a aby tak příkladem svým odejmul nám náklonnost ke statkům světským, v kterých se skrývá veliké nebezpečení věčného zahynutí. Vypravují o sv. Janu Františku Regis, že z pravidla o chudobě Ježíše Krista rozjímával.

Bl. Albert Veliký podotýká, že se Ježíš Kristus narodil z dvojí příčiny v jeslích při cestě veřejné. Předně proto, aby nám šlo lépe na rozum, že jsme všickni poutníci na tomto světě a že jsme tu jen

¹⁾ Serm. 61.

na krátko. »*Hostem jsi; sotva se ohlédneš, již zase dále jdeš,*« dí sv. Augustin. Kdo jako pocestný někde přenocuje, jistě k místu tomu srdcem nepřilne, věda, že mu bude odtud za krátko odejít. Ó, by lidé byli stále toho pamětlivi, že jsou zde na světě jako na cestě, na věčnost se ubírajíce; ó, zdali by kdo přilnul k těmto vezdejším statkům; věda, že se tím vydává v nebezpečenství ztratiti statky věčné? Druhá příčina jest ta, dí Albert Veliký, »*abý nás naučil světem pohrdati;*« ježto statky jeho nejsou s to, aby uspokojily srdce naše. Svět namlouvá služebníkům svým, ten prý je šťasten, kdo má bohatství, kdo žije v radostech a jest ctěn a vážen; avšak tento ošemetný svět odsouzen jest od Syna Božího, když člověkem se stal. »*Nyní jest soud světa.*« (Jan 12, 31.) A toto odsouzení započalo, jak sv. Anselm a sv. Bernard. učí, »*ve chlévě betlémském.*« Ježíš Kristus přišel v něm na svět chud, abychom chudobou jeho zbohatli; abychom po příkladě jeho srdcem svým odvrátili se od věcí pozemských a přiložili je k ctnostem a k lásce svaté. »*Kristus, dí Kasián, jal se kráčet cestou novou; zamilovav si chudobu, od světa nenáviděnou.*«

Pročež hleděli i světci po příkladě Spasitelově všeho se zbaviti, aby chudi následovali Ježíše chudého. »*Bohatší jest chudoba Kristova, dí sv. Bernard, nežli veškerý poklady světské;*« ¹⁾ poněvadž nás vede k tomu, abychom pohrdajíce bohatstvím vezdejším, zjednávali si bohatství nebeská. Odtud ona slova sv. Pavla: »*Všecko mám jako za lejno, abych Krista získal.*« (Filip, 3, 8.) Sv. apoštolu bylo proti milosti Ježíše Krista vše ostatní pouhou smetí a blátem. Proto také sv. Benedikt zřekl se pohodlí zámožného rodného domu v nejkrásnějších letech svého mládí, vyhlídnuv si za obydlí skalní slují, kde dostával

¹⁾ Serm. 5. in vig. Nat.

almužnou kus chleba od mnicha Romána, jenž mu z lásky pomoci té poskytoval. Podobně sv. František Borgiaš, všeho bohatství svého zanechav, odešel do tovaryšstva Ježíšova, kde žil v chudobě. Též sv. Antonín opat, prodav celou svou značnou movitost, po otci zděděnou, rozdal peníze utržené chudým a odešel na poušť. A sv. František z Assisi, nechav otci i košili z těla, žil od almužen po celý život svůj.

Kdo touží po časném zboží, říkával sv. Filip Nerejský, nebude jak živ svatým. A zajisté; neboť v srdci plném pozemských náklonností není místa pro lásku Boží. »*Máš srdce prázdné?*« to byla nejhlavnější věc, které staří mnichové žádali, chtěli-li kdo k nim přijat býti. A tážajíce se, nechová-li v srdci svém pozemských náklonností, věděti mu dávali, že by jinak nemohl Bohu docela náležeti. »*Nebo kde jest poklad tvůj, dí Ježíš Kristus, tuť jest i srdce tvé.*« (Mat. 6, 21.) Tento poklad jest věc, kterou kdo miluje a které si váží. Jedenkrát umřel jistý boháč a byl zavržen. Sv. Antonín označoval s kazatelny zavržení jeho a na potvrzenou slov svých vyzval přítomné, aby šli a nahlédli do skříně, kde má peníze, že tam naleznou jeho srdce. I jdouce našli vsutku srdce onoho nešťastníka ještě teplé mezi penězi. Nemůže býti Bůh pokladem duše, která lpí na statcích tohoto světa. Proto prosil David Boha: »*Srdce čisté stvoř ve mně, Bože.*« (Z. 50.) Pane, očisť srdce mé od náklonností pozemských, abych mohl říci, že jsi Ty jediný Bůh srdce mého a věčné bohatství mé: »*Bůh srdce mého a díl můj jest Bůh na věky.*« (Žalm 72, 26.) Chce-li tedy kdo opravdově státi se svatým, jest mu vypuditi ze srdce všecko, co není Bůh. Co jsou poklady? co časné zboží? co bohatství? K čemu jsou všechny tyto věci, když srdce nenasytí, a je nám co nevidět opustiti bude? »*Neskládejte sobě pokladů na zemi,*

kdežto rez a mol kazí . . . , ale skládejte sobě poklady v nebi.« (Mat. 16, 9. 20.)

Ó, jak nesmírné statky Bůh připravuje v nebi tomu, kdo jej miluje. Ó, jaký poklad jest milost a láska Boží tomu, kdo je umí oceniti. »*Se mnou jest bohatství a zboží nádherné . . . abych obohatila ty, kteříž mne milují.*« (Přisl. 8, 18, 21.) Bůh jest sám o sobě bohatství a odplata: »*Aj, mzda jeh o s ním,*« praví Isaiáš. (62, 11.) Bůh sám jest v nebi veškerou odměnou blahoslavených; on sám stačí dokonale je uspokojiti. »*Žá jsem odplata tvá velmi veliká.*« (1. Mojž. 15, 1.) Chce-li však kdo Boha v nebi mnoho milovati, jest mu jej napřed zde na zemi velmi milovati. Tou měrou lásky, v které běh života vezdejšího dokonáme, budeme milovati Boha i na věčnosti. A chceme-li se zabezpečiti, že již nikdy více v tomto životě od toho nejvyššího dobra se neodloučíme, spojujme se s ním víc a více poutem lásky, řkouce s nevěstou svatou: *Nalezla jsem toho, jehož miluje duše má. Uchopila jsem ho, aniž ho pustím.*« (Pís. 3, 4.) Ale jak nevěsta uchopila milého svého? »*Uchopila jej rukama lásky*« odpovídá Vilém, vykládaje dotčená slova. Ano, dí sv. Ambrož, *Boha držíme pouty lásky*«; těmito pouty nechává se nám spoutati. Proto šťasten, komu lze se sv. Paulínem říci: »*Nechť mají boháči bohatství svá, králové království svá; moje bohatství a království jest Kristus;* a kdo se sv. Ignácem zvolati může: »*Dej mi toliko lásku a milost svou a bohat jsem dosti.*« Pane, dej, ať Tě miluji a od Tebe jsem milován a bohat jsem dost a dost; jiného si nepřěji, aniž jest, čeho bych si přál. »*Nebojí se, dí sv. Lev, že bude trpěti nouzi, komu dáno jest v Pánu vše míti.*« ¹⁾ Neopomíjejme též k nejsv. Matce Páně vždy o pomoc

¹⁾ Serm. 4. in Quadrag.

se utíkati a ji po Bohu nade vše milovati; neboť nás ujišťuje skrze ústa církve svaté, že obohacuje všechny, kdo ji milují: *»Se mnou jest bohatství abych obohatila ty, kteříž mne milují.«*

Vroucí modlitba.

Můj drahý Ježíši, rozpál mě svou láskou svatou; neboť jsi proto přišel na tuto zemi. Nejsem ovšem já, člověk ubohý, hoden, abych hořel plameny krásnými, kterými světci hoří, an jsem Tě po tolika osvíceních a zvláštních milostech mi prokázaných hněval a urážel. Patřilo by mi spíše hořeti v ohni pekelném. Než ušed tomuto žaláři, který mi patřil, slyším, jak i mne nevděčného vyzýváš, řka: *»Milovati budeš Hospodina Boha svého z celého srdce svého.«* Děkuji Ti, Bože můj, že mi nanovo dáváš sladké přikázání to. Ježto mi tedy poroučíš, abych Tě miloval, aj, chci poslechnouti a chci Tě milovati z celého srdce svého. Pane, byl jsem dosud nevděčný a slepý, ježto jsem zapomínal na lásku, kterou jsi ke mně choval. Ale nyní, an mě nanovo osvěcuješ a poznati mi dáváš, co jsi vše učinil z lásky ke mně; nyní, když povážím, že jsi se pro mne vtělil a bědy mé na se vzal; nyní, kdy Tě spatřuji, jak se zimou na slámě třeseš, jak pláčeš a vzdycháš k vůli mně, — ó, moje děťátko Božské, jak bych mohl živ býti a Tebe nemilovati? Ach, odpusť mi, lásko má, všechno, čím jsem koli Tě hněval! Ó Bože, jak bylo možná, že jsem Tě tolik hněval, věda přec skrze víru svatou, jak mnoho jsi vytrpěl pro mne! Než tato sláma, která Tě píchá, tyto chudičkové jesle, ve kterých ležíš, tyto něžné vzdechy, které vysíláš, tyto milostné slzy, které proléváš, jsou mi jistou zárukou, že mi odpustíš, a že mi dáš tu milost, abych Tě miloval po celý ostatní život. Miluji Tě, ó, Slovo vtělené; miluji Tě,

ó, děťátko Božské a všecek se Ti daruji. Pro útrapy; které Ti v chlévě betlémském bylo snášeti, přijmi, ó Ježíši můj, tohoto hříšníka ubohého, který Tě chce milovati. Přispěj mi na pomoc, dej mi milost setrvání; všecko od Tebe doufám. Ó, Maria, ó veliká Matko tohoto velikého Syna, a od něho nejvíce milovaná, přimluv se u něho za mne!

Úvaha devátá.

Slovo věčné stalo se nízkým ze vznešeného.

*» Učte se ode mne, neboť jsem tichý
a pokorný srdcem.« (Mat. 11, 29.)*

Pýcha byla hlavní příčinou pádu prarodičů našich; nechtěli se podrobiti vůli Boží a proto uvrhli do záhuby sebe i celé pokolení lidské. Než milosrdenství Boží zpomohlo tak velikému neštěstí; neboť přijměl Bůh jednorozeného Syna svého k tomu, aby se snížil, přijal tělo lidské a příkladem života svého pohnul člověka, aby si pokoru svatou oblíbil a pýchu si zošklivil, která nás lidem i Bohu činí protivnými. Za tou příčinou zve nás sv. Bernard, abychom navštívili jeskyni betlémskou, řka: *» Pojdme do Betléma, tam máme čemu se diviti, co milovati a čeho následovati.«* Ano, v té sluji jest předně, co *podiv budí*. Jak? Bůh v chlévě? Bůh na slámě? Toho Boha, jenž sedí na trůně velebnosti své, nejvýše v nebi — že vidím tuto? *» Viděl jsem pána, dí Isaiáš, sedícího na trůně vysokém a vyzdviženém.«* (6, 1.) A kde jej vidím? V jeslích? nepoznaného a opuštěného? a u něho sotva dvě němé tváře a několik pastýřů chudých? — Máme tu dále, co bychom *milovali*; neboť tu spatřujeme toho, který

jediné zasluhuje, abychom jej milovali, Boha totiž, dobro nekonečné, jenž se tolik snížil, že na svět přišel jako chudičké dětátko, aby se nám tím více líbil, jak týž sv. Bernard praví řka: »*Čím opovrženější, tím jest mi milejší.*« — Máme tu konečně, čeho bychom *následovati* měli. Jest tu vznešený král nebeský, jenž se ponížil, maličkým, chudým dětátkem se stal, a kterýž zde v jeskyni začíná hned od malíčka příkladem svým tomu nás učit, co bude později hlásati slovem. »*Mluví příkladem, dí tentýž opat sv., čemu později učití bude slovem: Učte se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem.*« Prosme Pána Ježíše a Marie Panny, aby nás osvětili.

Kdo by nevěděl, že Bůh jest první a nejvyšší urozený pán, od něhož všeliká urozenost pochází? On jest nekonečně vznešený pán. On nezávisí na nikom; neboť neobdržel vznešenosti své od jiných ale měl ji povždy sám od sebe. On jest pánem, veškerenstva, jehož všichni tvorové poslušni jsou: »*Větrové i moře poslouchají ho.*« (Mat. 8. 27.) Proto sv. apoštol právem dí, že jedině Bohu patří čest a sláva: »*Samému Bohu čest a sláva.*« (1. Tím. 1. 17.) Než Slovo věčné, chtějíc pomoci člověku nešťastnému, jenž se pro pýchu svou uvrhl do záhuby — jako se učinilo vzorem chudoby, jak jsme viděli v úvaze předešlé, aby nás zbavilo náklonností ke statkům vezdejším, tak se nám též učinilo vzorem pokory, aby nás osvobodilo od nepravosti pýchy. A tu nám první a největší příklad pokory dalo, ano se vtělilo a bédami našimi přiodělo. »*V způsobu nalezen ako člověk.*« (Filip 2, 7.) Kasián praví, že, oblekne-li se kdo v oděv jiného, v něm se skrývá; tak i Bůh skryl Božskou-přirozenost svou v pokorném obleku těla lidského. A sv. Bernard praví: »*Velebnost se sůžila, aby se spojití mohla s hlinou naší, a aby tak v jedné osobě spojen byl Bůh a země, velebnost*

a mdloba, taková nízkost a taková vznešenost.« ¹⁾ Bůh se spojuje s hlinou! urozenost s bídou! vznešenost s nízkostí! Čemu však sluší ještě více se diviti, jest to, že Bůh. nevzal na se pouze podoby tvora, ale dokonce podobu hříšníka, obleknuv se v tělo hříšné: »*Bůh poslav Syna svého v podobenství těla hříchu.*« (Řím 8, 3.) Než ani na tom nebylo Synu Božímu dosti, že přijal podobu člověka, a to hříšného; ale vyvolil si nad to život všech lidí nejnižší a nejopovrženější; tak že Isaiáš nemohl, než nazvati jej posledním, to jest nejopovrženějším ze všech lidí »*nejposlednějším z mužů.*« (53, 3.) Jeremiáš předpověděl, že bude nasycen hanou a potupou: »*Nasycen bude pohaněním.*« (Pláč 3, 30.) A David, že bude všemu lidu na potupu a lidí povrhelem. »*Pohanění lidí a povrhel obce.*« (Ž. 21, 7.) Z té příčiny narodil se Ježíš Kristus na způsob nejnižší, který si lze pomysleti. Jaké to ponížení pro člověka, jakkoli chudého, naroditi se v chlévě! Kdo pak přichází na svět v chlévě? Chudí přicházejí na svět v chýškách, na lůžku alespoň slaměném; ale nikoli v chlévě. V chlévě se rodí jenom němá tvář a všeliká havěť; a jako němá tvář neb červ chtěl Syn Boží se naroditi: »*Já pak červ jsem a ne člověk.*« (Žalm 21, 7.) Ano, dí sv. Augustin, Král všehomíra proto v takové pokoře přišel na svět, aby nám touže pokorou ukázal velebnost a moc svou, ježto příkadem svým v milovníky pokory mění ty, kteří plni pýchy rodí se na svět.

Anděl Páně oznamoval pastýřům narození Spasitelovo, a znamení, která jim udal, aby jej našli a poznali, byla znamení pokory: Dítě, pravil, jež naleznete v chlévě, v plénkách zavinuté a položené na slámě v jeslích, to, vezte, jest Spasitel váš. »*A toto vám (bude) znamením: Naleznete nemluvnátko,*

¹⁾ Serm. 3. in vig. Nat.

plénkami obvinuté a položené v jeslích.» (Luk. 2, 12.) Tak měl tedy nalezen býti Bůh, jenž na svět přišel vyhladit pýchy. A narození Ježíše Krista podoben byl také život jeho v Egyptě, kam byl vypověděn. Po všecka léta, která tam strávil, žil mezi oněmi barbary jako cizinec, neznám a chud. A kdo by jej tam byl znal? nebo kdo si ho tam všímal? Vrátiv se do Judska, vedl život, jenž pramálo lišil se od života, který trávil v Egyptě. Třicet let strávil v dílně, považován jsa všeobecně za syna prostého řemeslníka a zastávaje obyčejného učně, jsa chud, skryt a opovrhován. V této rodině sv. nebylo ani služebníka; ani děvečky. »*Josef a Maria,*« píše sv. Petr Zlatomluvý, »*byli sami páni a služebníci.*« Jeden toliko služebník byl v tom domě, totiž Syn Boží, jenž se stal synem člověka, to jest Marie Panny, aby mohl býti služebníkem, a aby jako pokorný sluha poslušen byl muže a paní. »*A byl jim poddán.*« (Luk. 2, 51.)

Po 30 letech života skrytého nadešel konečně čas, kdy Spasitel náš měl na veřejnost vystoupiti, aby hlásal nebeské učení své, jemuž nás přišel učit s nebe. Proto bylo potřebí, aby se dal poznati jakožto pravý Syn Boží. Než, ó Bože, kolik bylo těch, kteří jej uznali a ctili, jak slušelo? Jen málokterí učenci, již se přidali k němu. Všickni ostatní, místo aby jej ctili, pohrdali jím jako člověkem prostým a podvodníkem. Ach, jak doslovně vyplnilo se právě tehdy proroctví Simeonovo: »*Aj, postaven jest tento . . za znamení, jemuž bude odpíráno.*« (Luk. 2, 34.) Ve všem bylo Ježíši Kristu odpíráno, a pro všechno jím pohrdali. Pohrdán byl pro učení své, poněvadž dosvědčoval, že jest jednorozeným Synem Božím, a za to jej prohlásili za rouhače a uznali za hodna smrti; neboť tak pravil bezbožný Kaifáš: »*Rouhal se hoden jest smrti.*« (Mat. 26, 65. 66.) Pohrdali moudrostí jeho, prohlá-

šujíce jej za blázna a na rozumu pomateného: »*Blázní, co ho posloucháte?*« (Jan. 10, 20.) Pohrdali jím pro způsob života jeho, zlehčujíce jej jako člověka žráče, pijana a přítele daremných lidí. »*Aj, člověk žráč a pijan vína, přítel publikánův a hříšníkův.*« (Luk. 7, 34.) Vydávali jej za kouzelníka, jenž jest ve spolku se zlými duchy: »*Mocí knížete zlých duchů vymítá zlé duchy.*« (Mat. 9, 34.) Měli jej za kacíře a zlým duchem posedlého: »*Zdaliž my dobře nepravíme, že jsi ty Samaritán a zlého ducha máš?*« (Jan 8, 48.) Vinili jej, že jest svůdcem: »*Ten svůdce řekl . . .*« (Mat. 27, 63.) Slovem, Ježíš Kristus považován byl veřejně za člověka tak bezbožného, že nebylo ani soudního přelíčení třeba, aby mohl k smrti kříže býti odsouzen, jak židé pravili k Pilátovi: »*Kdyby tento nebyl zločinec, nevydali bychom ho tobě.*« (Jan 18, 30.)

Konečně nadešla Božskému Spasiteli doba umučení a konec života jeho. A za umučení jeho, ó Bože, jakých se mu dostalo urážek a pohanění! Zrazen a prodán byl od vlastního učeníka svého za 30 denárů, menší to sumu, než zač dobytče stojí. Od jiného učeníka byl zapřen. Vlečen byl po všech ulicích jerusalemských a svázán byl jako buřič. Opuštěn byl ode všech i od několika zbývajících ještě učeníků svých. Zacházeli s ním surově jako s otrokem, když ho bičovali. Byl veřejně poličkován. Nakládali s ním jako s bláznem, když jej Herodes obléci dal v bílou řízu, aby považován byl za hlupce. »*Pohrdl jím,*« dí sv. Bonaventura, »*jako člověkem blbým, protože ani slova nepromluvil, jako hlupcem, protože sebe nehájil.*« Učinili z něho krále na posměch, davše mu do rukou drsnou třtinu místo žezla, přehodivše mu kus červeného sukna přes ramena místo šarlatu a svazek trní na hlavu mu položivše místo koruny; a potom se mu posmívali a pozdravovali ho říkajíce: »*Zdráv buď, králi židovský!*« A pak

mu ve tvář plivali a poličky mu dávali: »*A plivajíce na něho.*« (Mat. 27, 30.) »*Dávali jemu poličky.*« (Jan 19, 2.) Posléze umřel Ježíš Kristus; ale jakou smrtí? Smrtí nejpotupnější, a tou byla smrt kříže: »*Ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.*« (Filip 2, 8.) Kdo tenkrát jako odsouzenec umíral na kříži, považován byl za nejprostšího zbuřníka a zločince. »*Zlořečený každý, kdož visí na dřevě.*« (Gal. 3, 13.) Proto lpěla na jméně ukřižovaných věčná kletba a nečest. A proto též sv. apoštol píše: »*Kristus učiněn byv pro nás zlořečenstvím*« (tmž.). Slova ta sv. Atanáš vykládá takto: »*Nazývá se zlořečenstvím, poněvadž zlořečení na se vzal.*« Ježíš ráčil toto zlořečení proto na se vzíti, aby nás vysvobodil od zlořečení věčného. Ale, ó Pane, kam se poděla čest a velebnost Tvá v takovém pohanění? táže se sv. Tomáš z Vilanovy. »*Kde jest, Bože, sláva Tvá, velebnost Tvá?*« »*Netaž se,*« světec odpovídá; »*Bůh není sebe mocen.*«¹⁾ Jakoby pravil: Nehledej slávy a velebnosti na Ježíši Kristu; přišeltě, aby nám dal příklad pokory, a aby nám ukázal lásku, kterou nás miluje; a tato láska způsobila, že není téměř ani sebe mocen.

Jsou to báhorky, co pohané vypravují o bohatýru Herkulovi, že prý z lásky ku králi Augiovi koně mu řídil, a o bohu Apollinovi, že prý z lásky k Admetovi stáda jeho hlídal. To jsou, pravím, pouhé výmysly. Ale to jest článek víry zaručený, že Ježíš Kristus, pravý Syn Boží, z lásky k člověku tak se ponížil, že se narodil v chlévě a vedl život opovržený a posléze umřel jako zločinec, odsouzený na potupném dřevě. »*Ó milosti, ó sílo lásky,*« volá sv. Bernard, »*nejvyšší nade všechny stal se tedy nejnižším ze všech?*«²⁾ »*A kdo to učinil,*« táže se světec dále? »*Láska, která se na důstojnost neohlíží.*

¹⁾ Serm. de Transfig.

²⁾ Serm. 64. in Cant.

Láska nad Bohem vítězí.«¹⁾ Láska nedbá důstojnosti, když o to jde, aby si získala lásku osoby milé. Bůh, který nemůže od nikoho býti přemožen, od lásky dal se přemoci; ježto láska k tomu jej přijmela, že se vtělil a obětoval z lásky k člověku v moři bolestí a pohanění: »*Sám sebe zmařil,*« končí opat sv., »*abys věděl, že se to z lásky stalo, když výsost jeho se snížila.*« Slovo Boží, jsouc výsost sama, tak se ponížilo, že se až téměř zmařilo, aby člověku dalo na jevo lásku, kterou jej milovalo. Proto dí sv. Řehoř nazijský, že nemohl Bůh lásku svou žádným jiným způsobem lépe ukázati, než když tak hluboko se snížil, že ochotně se podrobil největším bédám a pohanám, které lidem na světě lze vytrpěti.²⁾ A Richard od sv. Viktora dokládá: An člověk se opovážil velebnost Boží uraziti, třeba bylo, měl-li zločin ten býti odčiněn, aby nejvyšší ponížil se co nejnižše. Čím více se však Bůh náš snížil, dí zase sv. Bernard, tím více dobrota a láska jeho se zastkvěla. »*Čím menším se učinil v člověčenství, tím větším se prokázal v dobrotě.*«

Jestliže se tedy Bůh tolik ponížil z lásky k člověku, měl by snad člověk se zdráhati, aby se pokoril z lásky k Bohu? »*To citte v sobě, což i v Kristu Ježíši.*« (Filip. 2, 5.) Není hoden slouti křesťanem, kdo není pokorný a není bedliv následovati v pokore Ježíse Krista, který, jak sv. Augustin praví, s pokorou přišel na svět, aby zničil pýchu. Pýcha lidská byla ta nemoc, která tohoto lékaře nebeského s nebe vylákala, pohanami zahrnula a smrtí kříže se světa sprovodila. Nechť se tedy člověk stydí za pýchu svou, když Bůh tolik se ponížil, aby ho z pýchy vyhojil.³⁾ A sv. Petr Damiani píše: »*Ab, nás pozdvihl, sám se sklonil.*« Sám se snížil, aby

¹⁾ Serm. 84. in Cant.

²⁾ Lib. 2. de Incarn. hom. 9.

³⁾ In ps. 18. Enar. 2. n. 15.

nás vyzdvihl z kalu hříchů našich a nás spolu s anděly umístil v království *nebeském*. »*Který vyzdvihuje se země nuzného a z bláta povyšuje chudého.*« (Žalm 112, 7.) »*Pokora jeho jest naše urozenost,*« dí sv. Hilár.¹⁾ Ó, nesmírná lásko Boží, volá opět sv. Augustin, Bůh z lásky k člověku bere na se opovržení, aby mu dal účast na své cti; podrobuje se bolestem, aby mu dal spasení; podstupuje smrt, aby mu zjednal život!

Ježíš Kristus zvoliv si tak nízké narození, tak opovržlivý život a tak potupnou smrt, povznesl opovržení a úkory ke cti a učinil je vítanými. Proto svatí zde na světě tolik milují pohanění a tak po nich lační, že se zdá, jakoby ani nevěděli jiného si přát a po jiném bažiti, nežli z lásky k Ježíši Kristu opovrženu a pohaněnu býti. Když Slovo Boží se vtělilo, tehdy se naplnilo proroctví Isaiášovo: »*V peleších, v nichž prvé bydlili drakové, vzejde zelenost třtí.*« (35, 7.) Kde dříve zlí duchové přebývali, duchové to pyšní, tam duch pokory zavítá při pohledu na pokoru Ježíše Krista. A třtina se zazelená, pokora totiž, jak kardinál Hugo vykládá; poněvadž člověk pokorný prázden jest v očích svých. Lidé pokorní nebývají totiž plni sebe, jako lidé pyšní; nýbrž bývají prázdní, jsouce přesvědčeni, jak tomu v pravdě jest, že cokoli mají, dar Boží jest. Z toho lze poznati, jak Bohu milá jest duše pokorná; a naopak, jak se mu protiví srdce pyšné. Než, je-li možná, dí sv. Bernard, aby kdo pyšným byl, když jsme viděli život Ježíše Krista? »*Když se velebnost zmařila, červ by se nadýmal?*« Je-li možná, aby ohyzdný, hříšný červ pyšným byl vida, jak Bůh, nekonečná velebnost a čistota, tolik se snižuje, aby nás naučil pokornými býti? Vězme však, že pyšní nedobře u Boha pochodí. Sv. Augustin podotýká:

¹⁾ Lib. 2. de Trinit.

»*Povyšuješ-li se, Bůh prchá od tebe; ponižuješ-li se, Bůh přichází k tobě.*« Ano, Bůh se od pyšných odvrací; srdcem však, které se pokořuje, byť i hříšné bylo, nemůže Bůh pohrdnouti. »*Srdcem skroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš.*« (Zalm 50, 19.) Bůh slíbil, že každého vyslyší, kdo ho prosí: »*Proste a bude vám dáno . . . ; nebo, každý kdo prosí, bere.*« (Mat. 7, 7.) Avšak ujišťuje, že mu nelze vyslyšeti pyšných, jak u sv. Jakuba se dočítáme: »*Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.*« (4, 6.) Modlitbám pyšných se protiví a jich neslyší; ale pokorným nelze mu žádných milostí odepřít, za něž ho prosí. To sv. Terezie dosvědčuje vyznávajíc, že největší milosti tenkrát od Boha obdržela, když se nejvíce před ním pokořila. Modlitba toho, jenž se pokořuje, vchází sama od sebe do nebe, aniž koho potřebuje, aby ji tam uváděl, a neodejde, dokud neobdrží, čeho si přeje. »*Modlitba kořícího se oblaky pronikne . . . aniž odstoupí, dokud nepopatří Nejvyšší.*« (Sir. 35, 21.)

Vroucí modlitba.

Ó, můj opovržený Ježíši, příkladem svým učinil jsi opovržení těm, kteří Tě milují, nad míru vzácným a vítaným. Proč jsem si tedy tak hrdě počínal, dostalo-li se mi od lidí nějakého opovržení, že jsem pro ně urazil i nekonečnou velebnost Tvou, místo, abych je byl objal, jako Ty jsi je objímal? Ó, já hříšník pyšný! Ach, Pane, vím, čím to jest; neuměl jsem urážek moudře snášeti, protože jsem neuměl Tebe milovati. Kdybych Tě byl miloval, jak by mi byly bývaly sladké a vítané! Ale že slibuješ odpustiti tomu, kdo má lítost, lituji tedy ze vši duše své celého života svého nezřízeného a tolik nepodobného životu Tvému. Chci se však polepšiti; proč Ti slibuji, že budu ode dneška tiše snášeti

všecka opovržení, jichž se mi dostane, z lásky k Tobě, ó, Ježíši můj, jenž jsi z lásky ke mně tolik byl opovrhován. Vím, že pokoření jsou zlaté doly, jimiž duše činíš bohatými na poklady věčné. Jiných pokoreň a jiných opovržení bych zasluhoval, jenžto jsem pohrdal milostí Tvou; zasluhoval bych od zlých duchů býti nohama pošlapán. Ale zásluhy Tvé jsou nadějí mou! Chci napravit život svůj. Nechci Tebe již hněvati; aniž chci od nynějška jiného hledati, nežli co Tobě se líbí. Zasluhoval jsem již bezpočtukráte zavržen býti do ohně pekelného; Tys však až dosud na mne čekal a mně též odpustil, jak doufám. Dej, ať místo v onom nešťastném ohni hořím blaženým ohněm Tvé lásky svaté! Nikoli, nechci déle živ býti bez lásky Tvé. Pomoz mi, nechť Ti nejsem i na dále tak nevděčen, jak jsem byl dosud. Budoucně chci milovati jenom Tebe. Chci, aby srdce mé náleželo jen Tobě. Ach, vyvol si je za stánek svůj a zůstaň v něm na věky; nechť jsem já vždycky Tvůj a Ty budiž vždycky můj; nechť já Tě vždycky miluji a Ty vždycky miluješ mne. Ano, to doufám, ó můj nejmilejší Bože, že Tě vždycky budu milovati, a že Ty budeš mne vždycky milovati. V Tebe věřím, dobroto nekonečná! Doufám v nekonečnou dobrotu Tvou. Miluji nekonečnou dobrotu Tvou. Miluji Tě a neustanu říkati: Miluji Tě, miluji Tě, miluji Tě; a protože Tě miluji, chci činiti seč budu, abych se Ti zalíbil; nakládej se mnou, jak se Ti líbí. Dosti mi na tom, když mi dovolíš, abych Tě miloval; co do ostatních věcí ponechávám vše Tobě na vůli. Láska Tvá jest a bude vždy jediný poklad můj, jediná láska má. Maria, naděje má, matko krásného milování, přispěj mi na pomoc, abych vždycky a vroucně miloval lásky nejhodnějšího Boha svého.

Úvaha desátá.

Ve svatou noc: — O narození Páně.

• *Aj, zvěstuji vám radost velikou...
neboť narodil se vám dnes Spasitel.*»
(Luk. 2. 10. 11.)

»*Zvěstuji vám radost velikou.*« Tak pravil anděl k pastýřům; a tak i já, nejmilejší, pravím vám této noci. Přináším vám novou a velmi radostnou zvěst. Či může-li větší radost býti pro ubohé z vlasti vypověděné a na smrt odsouzené, než ta, že přišel již spasitel jejich, nejen aby je vysvobodil od smrti, ale aby jim též vymohl, aby se směli do vlasti vrátiti? A to vám právě tuto noc oznamuji: »*Narodil se vám dnes Spasitel.*« Narodil se Ježíš Kristus a pro vás se narodil, aby vás osvobodil od smrti věčné a nebe vám otevřel, naši to vlast, z které jsme za trest hříchů svých byli vypověděni. Abyste však ode dneška tohoto novorozeného Vykupitele svého vděčně milovali, dovolte, abych pověděl láskám vašim, kde se narodil, jak se narodil, a kde ho máte tuto noc hledati, abyste mu poděkovali za tak veliké dobrodiní a za tak velikou lásku. Prosme P. Ježíše a Marie Panny za dar osvětlení.

Připomeňme si tedy krátce průběh narození tohoto krále světa, který s nebe sestoupil pro naše spasení. August Oktavián, císař římský, chtěje znáti sílu říše své, nařídil všeobecné sčítání lidu. Vydal proto rozkaz všem místodržícím jednotlivých provincií, mezi jinými též Cyrínovi, náměstkovi v Judsku, aby obeslal všecky poddané své, aby se přišli dát zapsati a zaplatili zároveň daň na znamení poddanství svého. »*Vyšlo vyrčení, aby byl popsán všecken svět.*« (Luk. 2, 1.) Jakmile nařízení to vyšlo,

sv. Josef hned uposlechl; ani nečekal, až by 'nejsv. choť jeho porodila, ježto již čas její byl blízek, nýbrž neprodleně vydal se na cestu do města Betléma s Marií Pannou, která vtělené Slovo pod srdcem nosila, aby se tam dali zapsati, »aby se přiznal s Marií, zasnoubenou sobě manželkou, těhotnou« (v. 5.). Cesta byla daleká; byloť jim uraziti 90 mil,¹⁾ jak spisovatelé praví; což dělá 4 dni. Daleká to cesta, ale též obtížná; byloť jim jíti přes hory a po cestách neschůdných, za větru, deště a mrazu.

Jak slavně a stkvěle uvítán bývá král, když po-nejprv vkročí do toho kterého města říše své. Jaká čest se mu prokazuje, jaké slavobrány se mu stavějí. Připrav se tedy, ó šťastný Betléme, abys čestně přivítal krále svého; neboť prorok Micheáš tě pozorna činí, že již přichází tebe navštívit Pán tvůj, Pán to nejen celého Judska, nýbrž veškerého světa. A věz, dí prorok, že ze všech měst na zemi, ty jsi to šťastné, které si král nebes vyvolil, aby se narodil v tobě, aby pak panoval ne v Judsku, ale v srdcích všech lidí, kteří žijí v Judsku i po vší zemi. »*A ty, Betléme, Efrata, maličký jsi v tisících judských; z tebe mi vyjde, jenž bude panovníkem v Isřaeli.*« (5, 2.) Než vizme ony dva poutníky vznešené, Josefa a Marii, která v životě svém nese Spasitele světa. Již vstupují do města a jdou do domu úředníka císařského, aby zaplatili poplatek a zapsali se do knihy císaři poddaných. Zapsali tam též dítě Marie Panny, totiž Ježíše Krista, jenž jest pánem císaře a všech knížat na světě. Než, kdo je tu zná? Kdo jim jde vstříc, aby je poctil, je přivítal a je přijal? »*Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali.*« (Jan 1, 11.) Přicházejí jako chudí a jako chudými jimi pohrdají, ba hůře než s ostatními chudými s nimi nakládají a je vyhánějí. »*I stalo se pak, když tam byli, že se*

¹⁾ Asi italských. Pozn. překladatele.

naplnili dnové, aby porodila.» (Luk. 2, 6.) Maria Panna znamenala, že se přiblížila hodina její, a že vtělené Slovo chce na tom místě a té noci se naroditi a světu se zjeviti. I oznámila to sv. Josefu; sv. Josef pak rychle se jal po domech měšťanů hledati noclehu, aby nemusil choti své vésti do hospody; neboť se neslušelo, aby panna v hospodě porodila, a to tím méně, ježto tou dobou byla plna lidí. Avšak nikdo ho ani slyšeti nechtěl a pravdě se podobá, že mu mnozí i nerozumných láli, že s sebou vodí po městě manželku svou, porodu blízkou v tak pozdní hodině a v takovém shonu lidí. Tak byl konečně přece jen donucen, nechtěl-li tu za noci na veřejné ulici zůstat, vésti choť svoji do hostince, kde také mnoho jiných chudých lidí noclehem bylo. Vešel tam; ale ach, i odtud je vyhnali, ježto prý tam není místa pro ně. *»Protože neměli místa v hospodě.*» (Luk. 2, 7.) Pro všechny tam bylo místo, i pro nejsprostší lid, jenom ne pro Ježíše Krista. Ona hospoda byla obrazem mnohých nevděčných srdcí, která poskytnou místa tolika bídným tvorům, jenom ne Bohu. Co lidí miluje příbuzné, přátele, ba i němou tvář, jenom ne Ježíše Krista, a nic si neváží milostí jeho, ani lásky jeho. Ale nejbl. Panna Maria zjevila jisté duši zbožné: *»Bůh tomu tak chtěl, abychom neměli ani já, ani Syn můj přístřeší u lidí, aby duše, Ježíše milující, samy se mu nabídly za přístřeší, a aby jej s láskou pozvaly do srdce svého.*»

Než jděme dále. Když tedy ubozí poutníci byli ode všech odstrčeni, vyšli ven z města, aby aspoň venku našli nějaký útulek. Krácejí po tmě, chodí semo tamo hledající. Konečně vidí jeskyni ve skále na úpatí hory hned za městem ležící. Barrada, cti. Beda a Brokard píší, že místo, kde Ježíš světlo světa spatřil, byla skalní sluje pod městskou zdí, ale za městem, na způsob jeskyně, do níž se do-

bytek na noc zaháněl. Tehdy pravila Maria Panna: Milý Josefe, nemohu dále, vejďme do této jeskyně a zůstaňme tu. Ale, co díš, choti má, dí na to Josef; což nevidíš, že tato jeskyně jest docela otevřená, studená a vlhká, a že se všech stran voda řine? Nevidíš, že to není příbytek pro lidi, nýbrž že to dobytčí chlív? A Ty bys tu chtěla celou noc strávit a tu porodit? A přec tomu tak, dí Maria Panna, že tento chlív jest královský palác, v němžto Syn věčného Boha chce na svět přijíti.

Ó, co tomu as andělé říkali, když viděli, kterak Matka Boží vstupuje do té sluje, aby tu porodila? Děti knížecí na svět přicházejí v komnatách zlatem se třpytících; kolébky drahými kameny bohatě vykládané a drahocenné plénky jsou jim přichystány a přední panstvo říše jest jim k službám. A král nebeský nemá, kde by se narodil, leda studený chlív bez krbu, chatrné pleny na přikrytí, trochu slámy za lůžko a sprosté jesle za kolébku? *»Kde jest královský dvůr,«* táže se sv. Bernard, *»kde trůn«* pro krále nebeského? Nevidím, leč dvě dobytčat, která tu stojí, aby mu byla společníky, a jesle, kam má položen býti! Ó, šťastná jeskyně, že ti popřáno bylo pohostiti narozené Slovo Boží! Ó, šťastné jesle, které jste měly čest, pojmouti nebes Pána. Ó, šťastná slámo, na níž ležel ten, který na šíjích Serafů odpočívá! Ó, uvažujte o narození Ježíše Krista a o způsobu, kterým se narodil, jak bychom všeci měli hořeti láskou! a když je řeč o jeskyni, o jeslích, o slámě, o mléce, o pláči — jak by ta jména měla nám býti při vzpomínce na narození Páně samými plameny lásky a samými šípy, zraňujícími srdce naše! Ano, šťastnými jste byly, jeskyně, jesle, slámo; než mnohem šťastnější jsou srdce, která s něhou a vroucností milují tohoto lásky nejhodnějšího Pána, a láskou jsouce roznícena, přijímají jej v nejsv. svátosti oltářní! Ó, jak touží

Ježíš Kristus po duši, která jej miluje, a jak rád odpočívá v srdci jejím!

Jakmile Maria Panna vešla do jeskyně, zabrala se do modlitby a když hodina porodu nadešla, rozpustila si na znamení úcty vlasy své tak, aby jí po šíji splývaly. A aj, tu vidí pojednou velikou záři a v srdci svém pocituje slast nebeskou, a k zemi zraky sklopivši, — ó Bože milý, co vidí? Vidí tu již na zemi děťátko, tak hezounké a roztomilé, že se jí láskou k němu srdce div nerozskočí! Ale ono se třese, pláče a rozpíná ručky na znamení, že by rádo, aby je vzala do náruče. »*Rozpínal jsem ruce, touže po milosti mateřské,*« pravil Ježíš sám sv. Brigitě. Maria Panna volá sv. Josefa: Pojď, Josefe, pojď se podívat; Syn Boží již se narodil. Josef jde a vida děťátko Božské, klaní se mu, v sladkých slzách se rozplývá. »*Přistoupil kmet a padna na kolena, plakal radostí.*«¹⁾ Po té nejbl. Panna zdvihá uctivě Synáčka milého a na klín jej klade, hledíc jej ohřáti na horkých lících svých a na srdci svém. »*Na tvářích a na nadrech zahřívala jej s radostí a s něžnou mateřskou útrpností.*« Pozorujme zbožnost, něžnost a lásku, kterou Maria Panna tenkrát projevovала, vidouc v náručí a na klíně svém Pána všehomíra, Syna Otce věčného, jenž ráčil se státi též jejím synem, ze všech žen ji si za matku vyvoliv. Maria Panna, majíc jej nyní na klíně, klaní se mu jakožto Bohu; líbá mu nohy, jakožto králi svému a pak i tvářičky, jako synu svému. Potom jej hned přikrývá a do plének zavinuje. Než, ó Bože, jsou to drsné a hrubé plénky; neboť lidé chudobní nemají lepších; a jsou studené a vlhké; není v této skalní sluji žádného ohně, aby je mohla ohříti.

Pojďtež králové, pojdtež císařové, pojdtež všecka knížatá země; pojdte a klaňte se nejvyššímu Králi

¹⁾ Revel. ib.

svému, jenž se narodil z lásky k vám a tak chud přišel na svět! Ale což nižádný se neukazuje? Ach žádný! »*Do vlastního přišel a svět ho nepoznal.*« (Jan 1.) Přišel Syn Boží na svět, ale svět se k němu nehlásil. Ale když lidé k němu nejdou, tedy andělé přicházejí klanět se Pánu svému. Tak to ustanovil Otec věčný, aby poctil Syna svého: »*A klanějte se jemu všickni andělé Boží.*« (Žid 1, 6.) Přicházejí u velikém počtu, vesele prozpěvující a chválíce Boha svého: »*Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.*« (Luk. 2, 14.) Sláva milosrdenství Božímu, že místo, aby Bůh trestal odbojné lidi, sám běře na se trest jejich, aby je spasil. Sláva moudrosti Boží, že našla způsob, jakby spravedlnosti dostiučiněno bylo a jakby zároveň člověk ušel smrti, které zasluhoval. Sláva všemohoucnosti Boží, že způsobem tak podivuhodným na hlavu porazil peklo; ježto Slovo Boží chudé na svět přišlo, aby se podrobilo bolestem, opovržením a smrti, a aby tak srdce lidská přijmělo k tomu, aby je milovala, a z lásky k němu všeho se odřekla: světské cti, statků i života; jak potom vskutku tolik panen a mladíků i urozených, ba knížat učinilo z vděčnosti za tuto lásku Boha svého. Sláva konečně lásce Boží, která učinila, že Bůh stal se dítětem, chudým a prostým, a že vedl život trudný a zemřel smrtí ukrutnou, aby lidem dokázal, jak je miluje, a aby lásku jejich si získal. Vidíme zde v tomto chlěvě, dí sv. Vavřinec Justiniani, moc Boží takoruka zničenou; vidíme, kterak Bůh, jenž jest moudrost sama, pro prevelikou lásku svou k lidem téměř nemoudrým se stal.

Nuže, Maria Panna zve všechny, urozené i sprosté, bohaté i chudé, světce i hříšníky, aby vešli do jeskyně betlémské a kořili se tu Synáčku jejímu a zulíbali nohy jeho. Vstuptež tedy, nejmilejší, a viztež tu na seně Stvořitele nebes i země jako malounké

děťátko, ale tak sličné a ozářené, že jasné paprsky na vše strany vydává od sebe. Nyní, co tu jako nemluvně na slámě leží, není již tato jeskyně příšerná, ale v zahradu rajskou se proměnila. Vkročme tam tedy a nebojme se. Ježíš jest narozen a narodil se pro všechny a pro každého, jenž si ho žádá. »*Já jsem květ polní,*« praví nám v písni Šalomounově, »*a lilium v údolích.*« (2, 1.) Lilií v údolích se zове nám na srozuměnou, že jako sám v pokoře přišel na svět, podobně jenom ti, kdož pokorní jsou, jej naleznou. Proto nešel anděl zvěstovat narození Ježíše Krista ani císaři, ani Herodovi, nýbrž chudobným a pokorným pastýřům. Nazývá se dále květem polním, ježto zde tak stojí, aby ho každý hned zočil a našel. »*Já jsem květ polní,*« vykládá kardinál Hugo, »*poněvadž se každému dávám nalézt.*« Květiny v zahradách bývají uzamčeny a zdí ohrazeny tak, že jich nevidí každý, aniž si jich může natrhati; kdežto polní kvítí hned každý vidí a může si ho po chuti natrhati. A takovýmto polním kvítkem chtěl býti Ježíš Kristus, aby každému hned po ruce byl, komu se ho zachce. Vejděme tedy, dvěře jsou otevřeny. »*Není tu žádného trabanta,*« dí sv. Petr Chrysolog, »*jenž by ti cestu zastupoval slovy: Není příhodné chvíle.*« Pannovníci bydlí uzavřeni v palácích svých a kolem nich jest rozestavena stráž. Není tak snadno slyšení u knížete dostati. Kdo s nimi chce mluvit, musí se o to dlouho pokoušeti. Ne jednou jej odmítnou slovy: Přijďte jindy; nyní se nedává audience. U Ježíše Krista není o něčem podobném ani vidu; on tu jest v jeskyni jako malé dítě a zve k sobě každého, kdo ho hledá. Jeskyně jest otevřena, beze stráže a bez dveří; tak že volno vejíti komukoli a kdy komu libo; a vždy tohoto maličkého krále zastane a může s ním mluvit, ba jej i políbiti, miluje-li ho a přeje-li si toho.

Nuže vejďte, nejmilejší! Aj, vizte tam to útlé pacholátko v jeslích na chatrné slámě, jak pláče. Hledte, jak jest krásné! Vizte tu záři kolem něho! a tu lásku, kterou dýše! Ony oči vysílají šípy na srdce těch, kteří po něm touží. Onen pláč jsou plameny tomu, kdo je miluje. Chlév sám a i ta sláma vyzývají nás, jak sv. Bernard praví, abychom milovali toho, který miluje nás: Milujte Boha, jenž hoden jest lásky nekonečné, jenž sestoupil s nebe a stal se chudým děťátkem, aby nám ukázal, jak nás miluje, a aby utrpením svým získal si lásku naši. Otažte se ho jen: Ó roztomilé děťátko, pověz mi, čím pak jsi? Ono vám odpoví: Matka má jest tato sličná, čistá panna, jenž mi tu po boku stojí. A kdo jest otec tvůj? Otec můj, praví, jest Bůh. Jak? Ty jsi Syn Boží a jsi tak chud? tak opovržen? Kdo Tě pozná v takovém stavu? Kdo Ti vzdá patřičnou úctu? Ó, víra svatá, dí Ježíš, poví každému, kdo jsem, a naučí mě milovati, když uváží, že jsem přišel, abych je vykoupil a láskou svou je rozpálil. Nepřišel jsem, praví, abych vám byl na postrach, ale abyste mě milovali; proto jsem chtěl, kdy mě po nejprv uzříte, ukázati se vám jako děťátko chudé a nízké, abyste mě tím spíše milovali, vidouce, kam až mě zavedla láska k vám. Než pověz mi robátko moje, proč pak se kolem ohlížíš? Koho hledáš? Slyším Tě vzdychati; rci, proč vzdycháš? Ach, pro bůh, i plakati Tě slyším; proč pláčeš? Ano, zní odpověď Ježíškova, ohlížím se kolem, hledaje duše, která by toužila po mně. Vzdychám, přeje si viděti na blízku srdce, které by láskou ke mně tou měrou bylo zaníceno, jakou já zanícen jsem láskou k němu. Pláči však, a to proto, že nevidím buď žádného, aneb jen málo těch srdcí a duší, které by mne hledaly a mne milovaly.

Vroucí modlitba,

při líbání nohou Božského dítěte v tom chrámu Páně, kde to
jest obyčejem.

Nuže, pojďte duše milé, Ježíš volá vás, abyste mu přišly tuto noc nohy políbiti. Pastýři, kteří ho tenkrát v betlémském chlévě navštívit přišli, přinesli mu dárky. Nyní vy mu máte přinést dárky svoje. Co pak mu přineseš? Slyšte, dárek Ježíškovi nejmilejší jest srdce skroušené a láskou roznícené. Prve, než tedy kdo přistoupíš, rci jemu: Pane, neměl bych se odvažovati k Tobě přiblížiti, jsa hříchy tolik zohyzděn; ale že mne, ó Ježíši, tak milostivě k sobě zveš a láskyplně k sobě mne voláš, nelze mi se zdráhati. Jak často jsem dříve Tebou pohrdal; nechci býti nyní poznovu tak hrubým, abych z nedůvěry k Tobě odmítl i toto tak laskavé pozvání Tvoje. Avšak věz, že jsem nad míru chud, nemaje ničeho, co bych Ti obětoval. Nemám, leč toto srdce své; to Ti přináším darem. Ovšem Tě toto srdce kdysi uráželo, než nyní toho lituje a kajicné Ti je přináším. Ano, dětátko moje, líto jest mi toho, že jsem Tě hněval. Vyznávám, že jsem byl ukrutníkem, zrádcem a nevděčníkem, an jsem tím vinen byl, že jsi tolik trpělo a tolik slz prolilo ve chlévě betlémském; ale slzy Tvé jsou nadějí mou. Jsem arci hříšníkem a nezasluhuji odpuštění; ale přicházím k Tobě, který ačkoli jsa Bůh stal jsi se dítětem, abys mi odpustil. Otče věčný, jsem-li já hoden pekla, tedy viz slzy tohoto nevinného Syna svého, který Tebe za mne za odpuštění prosí. Ty v ničem neoslyšíš proseb Ježíše Krista. Vyslyš jej tedy, an Tebe prosí, abys mi ráčil tuto noc odpustiti; jestiť to noc radostná, noc spasení, noc odpuštění.

Ó, můj drahý Ježíšku, od Tebe doufám odpuštění; ale pouhé odpuštění hříchů mých nestačí mi

ještě. Tuto noc rozdáváš veliké milosti: i já bych rád obdržel velikou milost; milost totiž Tvé lásky svaté. Nyní, kdy přistupuji k nohám Tvým, rozpál mne celého láskou svou a připoutej mne k sobě, ale tak, abych se již nikdy od Tebe neodloučil. Miluji Tě, ó Bože můj, jenž jsi se z lásky ke mně děťátkem stal: ale láska má slabá jest; rád bych Tě více miloval. Dopomoziž mi k tomu. Přicházím nohy Ti políbiti a srdce své přináším Ti s sebou. Tobě je nechávám a nechci ho více. Změň je a podrž si je navždy. Nevracej mi ho více; neboť kdybys je rukám mým opět svěřil, bojím se, že by Tě znovu zradilo.

Ó, nejsv. Panno Maria, Ty jsi Matka tohoto velikého Syna; ale Ty jsi též Matkou mou. Tobě svěřuji toto ubohé srdce své; přines je Ježíši Kristu; přines mu je skrze ruce své, pak je nezamítně. Přines mu je tedy a požádej ho, aby je přijal.

Úvaha jedenáctá.

O nejsvětějším jménu Ježíš.

»Nazváno jest jméno jeho Ježíš.«
(Luk. 2, 21.)

Toto slavné jméno Ježíš nebylo vymyšleno od lidí, ale od Boha samého. »*Jméno Ježíš,*« dí sv. Bernard, »*bylo nejprv od Otce vysloveno.*« Bylo to jméno nové: »*A dáno bude tobě jméno nové, kteréž ústa Hospodinova vyřknou.*« (Is. 62, 2.) Jméno nové, které jedině Bůh mohl dáti tomu, jehož ustanovil za Spasitele světa. Jméno nové a věčné; jako totiž od věčnosti již usneseno bylo svět vykoupiti, tak také od věčnosti již dáno bylo Vykupiteli jméno.

Na zemi ovšem jméno to dáno bylo Ježíši Kristu až v den obřezání jeho. *»A když se naplnilo dní osm, aby obřezáno bylo dítě, nazváno jest jméno jeho Ježíš.«* Otec věčný chtěl tímto tak čestným jménem odměniti pokoru Syna svého. Ano, co Ježíš se pokořuje, vydává se obřezáním za hříšníka, ctí jej Otec vším právem, dává mu jméno, které převyšuje svou důstojností a vznešeností všeliké jméno. *»Dal jemu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno.«* (Filip. 2, 9.) A nařídil, aby tomuto jménu andělé, lidé i zlí duchové se klaněli. *»Aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo, nebeských, zemských i pekelních.«* (v. 10.) Jestli tedy všickni tvorové koří se tomuto vznešenému jménu, čím více my hříšníci máme se mu klaněti, ježto jen k vůli nám jemu toto jméno Ježíš bylo dáno, znamenajíc tolik jako Spasitel, a který proto též, aby hříšníky spasil, sestoupil s nebe: *»K vůli nám lidem a pro naše spasení sestoupil s nebe a člověkem učiněn jest.«* Máme se mu klaněti a zároveň Bohu děkovati, že mu dal toto jméno v náš prospěch; neboť toto jméno jest naší útěchou, naší obranou a rozněcuje nás láskou: tyto tři části budtež předmětem tohoto rozjímání. Napřed však prosme Pána Ježíše a Marie Panny za dar osvícení.

Nejprv tedy jest jméno Ježíš útěchou naší; vzývajíce totiž Pána Ježíše býváme potěšeni ve všech souženích svých. Onť nás potěšiti chce, protože nás miluje a potěšiti nás může, poněvadž jest nejen člověk, ale též všemohoucí Bůh; sice by mu ani nepatřilo toto vznešené jméno Spasitele. Jméno Ježíš má do sebe nekonečnou moc a jest spolu jménem nekonečné moudrosti a lásky; neboť kdyby Ježíš Kristus dokonalostí těchto neměl, nebyl by mohl nás spasiti: *»Nemohl bys Spasitelem se nazývati,«* dí sv. Bernard, *»kdyby Ti něco z nich chybělo.«*¹⁾

¹⁾ Serm. 2. de Circumc.

Pročež dí světec v řeči své o obřezání Páně: »*Obřezán jest jako Syn Abrahamův; Ježíšem nazván jest jako Syn Boží.*«¹⁾ Zraněn jest jako člověk hříšný, poněvadž za hříšníky dosti učiniti se zavázal, a hned od malička začíná káti se za hříchy jejich, bolest snášeje a krev prolévaje; ale nazván jest po té Ježíšem, to jest Spasitelem, jako Syn Boží, poněvadž toliko Bohu náleží býti Spasitelem.

Jméno Ježíš nazváno jest od Ducha svatého olejem vylitým: »*Olej vylitý jméno tvé.*« (Pís. 1, 2.) A nikoli neprávem, dí sv. Bernad; neboť jako oleje užívá se za svítivo, za pokrm a za lék, podobně jest jméno Ježíš přede vším světlem: »*Svítíc, jsouc hlášáno.*« Či odkud to, táže se světec, že světlo víry svaté tak rychle září svou po světě rozlilo, tak že v krátké době tolik pohanů, poznavše pravého Boha, k němu se přiznávalo? Ne-li odtud, že slyšeli hlásati jméno Ježíšovo?²⁾ V tomto jméně dostalo se i nám toho štěstí, že jsme se stali syny světla pravého, syny totiž církve svaté, ježto nám dáno bylo naroditi se v lůně církve římské a v zemi křesťanské, katolické; milost to a štěstí, kterého většina lidí pohřešuje, na svět přicházejíce jako modloslužebníci, jako mohamedáni, nebo jako bludaři. — Jméno Ježíš jest dále pokrmem, nasycujícím duše naše. Toto jméno posiluje věřící, že i v trampotách a pronásledováních zde na světě klidni jsou a útěchou oplývají. Sv. apoštolé, ztýráni a zlehčeni byvše, radostí plesali; bylotě jméno Ježíš posilou jejich. »*Oni pak šli z toho shromáždění, radujíce se, že hodni učinění jsou trpěti pohanění pro jméno Ježíš.*« (Sk. ap. 5, 41.) — A konečně i lékem jest tomu, kdo je vzývá: »*Jsouc vzýváno, bolest mírní a tiší.*«

¹⁾ Serm. 1.

²⁾ Serm. 15.

Sv. opat praví: »*Jakmile světlo jména toho se rozbřeskne, mlha se rozplývá a den jasný se vrací.*« Jakmile duše sklíčená a pobouřená vzývá jméno »Ježíš«, hned bouře se tiší a mír se vrací. »*Spáchá-li kdo zločin a chápe-li se v zoufalství osudného lýka, aby si učinil smrt, zdali hned k životu neokřeje, vzývá-li jméno Života?*« Poklesne-li ubohý hříšník, a je-li trápen pokušením, zda mu bude odpuštěno; vzýváje toto jméno Života, pocítí zajisté hned, jak se mu důvěra v odpuštění vrací, když Ježíše vzývá, který nám od Otce proto jest za Spasitele dán, aby zjednal hříšníkům odpuštění. Eutym praví, kdyby Jidáš, k zoufalství byv pokoušen, jméno Ježíš byl vzýval, že by nebyl v zoufalství zahynul.¹⁾ A dokládá, řka, že žádný hříšník, byť sebe hlouběji byl klesl, v zoufalství nezahyne, vzývá-li toto sv. jméno, jméno to naděje a spásy.

Než bohužel opomíjejí hříšníci vzývati toto jméno spasitelné, nechtíce ozdravěti od neduhů svých. Ježíš Kristus ochoten jest vyléčiti veškerý rány naše; kdo však rány své miluje a nechce býti zdrav, jak jej Ježíš Kristus má uzdraviti? Ctih sestra Marie Ukřižovaná ze Sicilie viděla kdysi Božského Spasitele v nemocnici, an obchází s léky v rukou, aby uzdravil nemocné tam ležící; avšak ti nešťasní, místo aby ho byli vděčně přivítali a jej k sobě volali, zaháněli jej od sebe. Tak i mnozí hříšníci činí; když se byli dobrovolně hříchem otrávil, odmítají lék, to jest milost, kterou Ježíš Kristus jim nabízí, a tudy bídně hynou v neduzích svých. Ale naopak; čeho by hříšník se bál, utíká-li se k Ježíši Kristu, když Ježíš sám se v oběť přináší Otci svému, aby nám zjednal odpuštění, zaplativ již smrtí svou pokutu, které jsme zasluhovali? »*Ten, jenž byl uražen,*« dí sv. Vavřinec Justiniani, »*sám se učinil přímlovčím; »co mu patřilo,*

¹⁾ In c. 27. Math.

sám zaplatil.«¹⁾ A dokládá: »*Jsi-li nemocí sklíčen, jsi-li bolestmi znaven, jsi-li úzkostí stísněn, vzývej jméno Ježíš,*« a budeš potěšen. Dostačí ve jméně jeho prositi Otce a dostane se nám, čehokoli si žádáme. Ježíš Kristus sám nám to nejednou slíbil; nemůže tedy slovu svému nedostáti: »*Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáť vám,*« (Jan 16, 23.) »*A začkoli budete prositi Otce ve jménu mém, to učiním.*« (Jan 14. 13.)

Pravili jsme za druhé, že jméno Ježíš jest *obranou* naší. Ano, chránit nás proti všem nástrahám a útokům nepřátel našich. Právě proto nazván byl Mesiáš Bohem silným. A mudřec nazývá jméno jeho nejpevnější věží: »*Věží nejpevnější jest jméno Hospodinovo,*« (Přísl. 18, 10.) abychom z toho poznali, že netřeba se báti žádných útoků pekelných tomu, jehož štítem jest toto přemocné jméno: Kristus, dí sv. Pavel, »*ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.*« (Filip 2, 8.) To znamená, dí sv. Anselm: Kristus Pán tolik se ponížil, že se nemohl již více ponížiti; pročez jej Božský Otec jeho v odměnu této pokory a poslušnosti tolik povýšil, že ho nemohl již více povýšiti. Z té příčiny mu Otec dal jméno vyšší než kterékoli jméno. »*Proto dal jemu jméno, které jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo, nebeských, zemských i pekelních.*« Dal jemu tak slavné a mocné jméno, že nebe, země i peklo prokazuje mu úctu. Jméno to mocné jest v nebi, poněvadž nám všelikou milost může zjednati; mocné jest na zemi, poněvadž mu všechny lze spasiti, kdož je nábožně vzývají; mocné jest v pekle, poněvadž všickni zlí duchové před ním se třesou. Zpupní duchové tito chvějí se při pouhém zvuku tohoto jména přesvatého, poněvadž jim připomíná, že Ježíš Kristus

¹⁾ Serm. in Nat.

jest onen Sílný, který zlomil moc a zničil dřívější panství jejich nad lidmi. Třesou se, dí sv. Petr Zlatomluvý, poněvadž v tomto Božském jméně jest jim kořiti se velebnosti Božské.¹⁾ Sám Spasitel náš pravil, že tímto mocným jménem svým učeníci jeho zlé duchy budou vymítati. *»Budou ve jménu mém zlé duchy vymítati.«* (Mark. 16, 17.) A vskutku církev svatá duchy pekelné z posedlých zařikávajíc, užívá co chvíle v modlitbách svých tohoto jména. A kněží, kteří umírajícím přisluhují, vzývají nejsv. jméno Ježíš, aby jím zažehnali přehrozná pokušení, kterými peklo v této poslední chvíli na umírající dorážívá.

Čtème životopis sv. Bernardina sienského a dovíme se, co hříšníků světec obrátil, kolika zlořádům konec učinil a kolik měst posvětil tím, že při kázání lidu věřícímu doporučoval vzývati jméno Ježíš. Svatý Petr praví, že nám nebylo jiné jméno dáno, v němž bychom mohli dojíti spasení, leč v tomto přesvatém jméně Ježíš. *»Není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze kterěž bychom měli spasení býti.«* (Sk. 4, 12.) Nespasil nás Ježíš Kristus jenom jednou, ale neustále spasení naše působí, když pro zásluhy své z nebezpečností hříchu nás vytrhuje, kdykoli jej důvěrně vzýváme. *»Začkoli budete prositi Otce ve jménu mém, to učiním.«* (Jan 14, 13.) Pročež povzbuzuje nás sv. Pavel, řka, kdo jméno Páně vzývá, že jistě bude spasen: *»Každý zajisté, kdožkoli vzývati bude jméno Páně, spasen bude.«* (Řím. 10, 13.) Proto se sv. Vavřincem Justiniani opakují: *»Jsi-li pokoušen od ďábla, jsi-li od lidí stíhán, a k hříchu ponoukán, jméno Ježíšovo vzývej,«* a budeš zachráněn, a neustane-li pokušení na tebe doléhati, neustávej ani ty Ježíše vzývati, a nikdy neklesneš. Zkušenost tomu nasvědčuje, kdo tento ná-

¹⁾ Serm. 114.

božný, krásný zvyk mají, že nikdy úrazu na duši neberou a vždycky vítězí. Připojme též pokaždé jméno Marie Panny, jehož také peklo se hrozí a budeme vždycky bezpečni. »*Tato krátká modlitba, dí Tomáš Kempenský, Ježíši a Maria, lehká jest pro paměť, mocná k obraně*«; ježto jí porazíme všechny útoky nepřátel svých.

Za třetí jest jméno Ježíš nejen útěchou a obranou ode všeho zlého, ale rozplameňuje též láskou svatou všechny, kdož je nábožně vyslovují. Jméno Ježíše, to jest Spasitele vyjadřuje lásku, ježto nám připomíná, jak mnoho Ježíš Kristus učinil a vytrpěl pro naše spasení. »*Jméno Ježíšovo, dí sv. Bernard, všechno ti znázorňuje, cokoli Bůh učinil pro spasení člověčenstva.*«¹⁾ Proto zbožný ten spisovatel volá přeněžně: »*Ó Ježíši můj, co Tě to stálo, abys byl Ježíšem, to jest mým Spasitelem.*«

Sv. Matouš píše, mluvě o křižování Ježíše Krista: »*I vstavili nad hlavu jeho vinu jeho napsanou: Tento jest Ježíš, král židovský.*« (27, 37.) Z vůle tedy Otce nebeského měl kříž, na němž Vykupitel náš umíral, míti nápis: Tento jest Ježíš, Spasitel světa. Nápis ten Pilát sepsal, ale ne proto, že by to byl Ježíši kladl za vinu, že se nazýval králem, jak jej z toho židé vinili; neboť Pilát na tu žalobu jejich se neohlížel a touž dobou, co jej odsoudil, za nevinna ho prohlásil, zaříkaje se, že není vinen smrtí jeho. »*Nevinen jsem já krví spravedlivého tohoto.*« (Mat. 27, 24.) Proč mu tedy dal titul krále? Učinil tak po vůli Boží. Obmýšleltě Bůh toto nám tím říci: Lidé, víte-li, proč tento nevinný Syn můj umírá? Umírá proto, že jest Spasitelem vaším; umírá jako pastýř na tomto dřevě potupném, aby vás, ovečky své spasil. Proto v písni Šalomounově se praví: »*Olej vylitý jméno tvé.*« (1, 3.) »*vylité totiž božství*«

¹⁾ Serm. 48.

vysvětluje sv. Bernard. Bůh sám z lásky k nám všecek se nám daroval a sdělil při vykoupení. »*Miloval nás a vydal sebe samého za nás*« (Efes. 5, 2.) A aby se nám mohl sdělit, podrobil se trestu, kterého jsme zasluhovali sami. »*Neduhy naše on nesl; bolesti naše on snášel.*« (Is. 53, 4.) Oním nápisem, dí sv. Cyril alexandrijský¹⁾, smazal ortel zavržení, vyneseny již dříve proti nám, ubohým hříšníkům, podle slov apoštolových: »*Smazav zápis úsudku, kterýž byl proti nám.*« (Kolos. 2, 14.) Laskavý Vykupitel náš vysvobodil nás od zaslouženého zlořečení, a obrátil sám na sebe zlořečení Boží, obtíživ se všemi našimi hříchy: »*Křístus nás vykoupil z zlořečenství zákona, učiněn byv pro nás zlořečenstvím.*« (Gal. 3, 13.)

Proto není možno, aby duše věřící, vyslovujíc jméno Ježíšovo a rozpomínajíc se na vše, co Ježíš Kristus učinil pro její spasení, není možno pravím, aby duše ta láskou k tomu se neroznítla, který ji tolik miloval. Jmenujíce Ježíše, dí sv. Bernard, představme si člověka tichého, pokorného, dobrotivého, milosrdného a všelikou svatostí vynikajícího; představme si ho zároveň jako všemohoucího Boha, jenž sám nechal se zraniti a sebou pohrdati, aby vyléčil rány naše, až samou bolestí na kříži skončil. Oblíbiž si tedy, křesťane, krásné jméno Ježíšovo, napomíná nás svatý Anselm. Ježíš budiž vždy v srdci tvém. on ti budiž pokrmem, on budiž sladkou útěchou tvou. Ó, jen ten, kdo to zkusil, dí sv. Bernard, rozumí tomu, jaká sladkost, jak rajska to rozkoš i v tomto údolí slzavém, Ježíše něžně milovati!« To sv. Růžena z Limy ze zkušenosti předobře věděla, an při sv. přijímání tak horký dech lásky z úst jí vycházel, že pátil ruce toho, jenž jí po sv. přijímání vody napiti dával (jak to někde zvykem bývá). To

¹⁾ Lib. 12 in Ioan.

sv. Maří Magdalena z Pazzi ze zkušenosti věděla, ana s křížem v ruce láskou všechna hoříc sěmo tamo chodila, volajíc: »*Ó, Bože lásky, ó, Bože lásky, jenž jsi se až pošetilým stal z lásky!*«¹⁾ To sv. Filip Nerejský zkusil, když mu až žebry povolily, aby srdce místo mělo, jež láskou Božskou planouc, mocněji tlouklo a se dmulo. Totéž sv. Stanislav Kostka zkusil, jemůž musili občas prsa studenou vodou smáčet, aby udusili silný žár lásky, kterým srdce jeho k Ježíši plálo. To sv. František Xaverský zkusil, jenž z téže příčiny prsa si obnažil; volaje: »*Pane dosti, již nic víc*«, - na jevo tím dávaje, že mu již nelze snéstí mocného žáru, kterým srdce jeho hořelo.

Proto i my seč jsme se přičiňujme, abychom Ježíše měli vždy v srdci, jej milujíce; a také v ústech jméno jeho ustavičně vzývajíce. Sv. Pavel učí, že nelze jména Ježíšova vysloviti (rozumí se pobožně), leda pomocí Ducha svatého. »*Žádný nemůže říci: Pán Ježíš, jediné skrze Ducha svatého.*« (1. Kor. 12, 3.) Všem tedy, kdo nábožně vyslovují jméno Ježíš, Duch svatý se uděluje. Některým jest jméno Ježíš, jménem suchoparým a nudným. Proč? Proto, že Ježíše nemilují. Svatí mívali toto jméno spasitelné a láskyplné neustále na jazyku. V listech sv. Pavla není ani stránky, aby na ní světec několikráte jména Ježíš nejmenoval. Podobně sv. Jan často je jmenuje. Bl. Jindřich Suso, aby větší láskou zahořel k tomuto sv. jménu, vryl si je železným hrotem na prsou nad srdce své, a jsa potom krví všecek zbrocen, zvolal: Pane, zapsal bych si Tě raději v srdce samo, ale nemohu. Ty, jenž všechno můžeš, vpiš drahé jméno své v srdce moje, aby nebylo lze z něho již vyhladiti ani jména Tvého, ani lásky Tvé! Sv. Johana Františka Chantalová vryla si dokonce jméno Ježíš žhavým železem na srdce. Od nás si Ježíš Kristus

¹⁾ Vita c. 11.

tolik nežádá; spokojen jest, když jej v srdci svém s láskou chováme a jej často vroucně vzýváme. A jako on, cokoli po čas života svého činil a mluvil, všechno konal jen z lásky k nám, podobně sluší, abychom i my, cokoli činíme, činili ve jménu Ježíše Krista a z lásky k němu, jak sv. Pavel na to doléhá, říká: *»Všecko, cožkoli činíte v slovu neb v skutku, všecko číňte ve jménu Pána Ježíše Krista.«* (Kolos. 3,17.) A umřel-li Ježíš Kristus za nás, máme i my hotovi býti život s radostí položití pro jméno Ježíše Krista, po příkladě téhož apoštola říkacího: *»Však já netoliko svázán býti, ale i umříti hotov jsem . pro jméno Pána Ježíše.«* (Sk. 21, 13.)

Ukončme rozpravu tuto: Jsme-li tedy zarmoucení, vzývejme Ježíše, a on nás potěší. Jsme-li pokoušeni, vzývejme Ježíše, a on nás posilní, abychom odolali všem nepřítelům svým. Jsme-li konečně vyprahlí a chladni v lásce Boží, vzývejme Ježíše a on nás rozpálí, Šťastné duše, které neustále v ústech mají toto jméno svaté a přelíbezné, to jméno pokoje, jméno naděje, jméno spásy a lásky! Ó, blažení též my, bude-li nám popřáno, abychom umírajíce a s životem se loučíce, vzývali Ježíše! Přejeme-li si však, abychom v posledním dechnutí toto sladké jméno měli na rtech, třeba nám přivykatí, abychom je již za živa často vzývali, vyslovujíce je s láskou a s důvěrou. Připojme též pokaždé spanilé jméno Marie, které též s nebe pochází a jest jménem mocným, peklo hrůzou naplňujíc a sladkým zároveň, připomínajíc nám onu Královnu, která jest Matkou Boží, ale též Matkou naší, matkou milosrdenství a matkou lásky.

Vroucí modlitba.

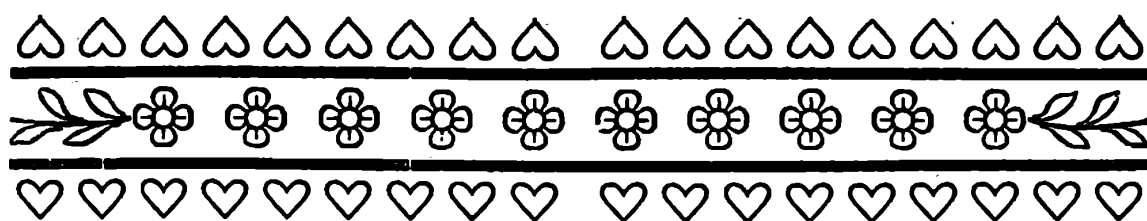
Poněvadž jsi tedy, ó Ježíši můj, Vykupitelem mým, který jsi pro spasení mé dal krev svou i život

svůj, vpiš, prosím, do ubohého srdce mého své jméno úctyhodné, abych je stále v srdci svém láskou vti-
sknuté nosil a je též v ústech svých neustále měl,
ve všech potřebách svých je vzývaje. A budu-li od
dábla pokoušen, jméno Tvé posilní mě k boji. Bu-
du-li malomyslným, jméno Tvé ve mně naději vzbudí.
Budu-li zarmoucen, jméno Tvé mě potěší, ano mi
na mysl uvede, jak jsi Ty mnohem více zarmoucen
byl pro mne. Schladnu-li v lásce, jméno Tvé mě
rozplamení, připomínajíc mi lásku, kterou jsi Ty mi
na jevo dal. Klesl jsem dříve tak často do hříchu,
poněvadž jsem Tebe nevzyval; ode dneška bude mi
jméno Tvé obranou, útočištěm, nadějí, jedinou útě-
chou a jedinou láskou mou! S jménem Tvým na
rtech doufám vždy živ býti, doufám i umříti. —
Panno přesvatá, vypros mi té milosti, abych ve
všech potřebách svých vzýval vždy jméno Ježíše,
Syna Tvého a jméno Tvé, ó Matko má Maria! abych
je však vzýval s důvěrou a láskou, tak abych i já
mohl říci, jak sv. Alfons Rodriguez říkával: » *Ježíši
a Maria, pro vás nechť trpím, pro vás nechť umru;
nechť všecek náležím vám a pranic sobě!* « Ó, nej-
milejší Ježíši můj, ó předrahá Máti má, Maria, dejte
mi tu milost, abych trpěl a umřel z lásky k vám;
nechci býti již svým; chci býti vaším, docela vaším,
vaším v životě, vaším i v smrti, kdy doufám s po-
mocí vaší vypustiti svou duši, šeptaje: Ježíši a Maria,
stůjte při mně! Ježíši a Maria, vám se doporučuji.
Ježíši a Maria, vás miluji, vám poroučím a ode-
vzdávám celou duši svou. Amen.

ROZJÍMÁNÍ
NA KAŽDÝ DEN V ADVĚNTĚ
A PO DOBU VÁNOČNÍ.
AŽ DO OKTÁVU ZJEVENÍ PÁNĚ
S NĚKOLIKA PŘÍKLADY O JEZULÁTKU.

S povolením nejdůstojnější knížecí arcibiskupské konsistoře,
dne 30. června 1897, č. 5946.

Rozjímání adventní

až do devítidenní pobožnosti na narození Ježíše Krista.

Rozjímání I.

*»A vtělil se skrze Ducha sv. a
člověkem učiněn jest.«*

(Snesení cařihr.)

Rozjímej, proč Bůh stvořil prvního člověka: aby mu člověk sloužil a jej miloval zde na zemi, aby jej pak Bůh uvedl do života věčného a učinil ho pánem království nebeského, obdařiv jej hojně k tomu účelu světlem a milostmi. Avšak člověk nevďečný vzepřel se Bohu, vypověděl mu poslušnost, ku které povinen byl ze spravedlnosti i z vděčnosti. Tak přišel člověk nešťastný i s celým potomstvem svým, jakožto odbojník, o milost Boží a vypověděn jest navždy z nebe. Veta bylo tudy se všemi lidmi, an hřích toto neštěstí na ně uvrhl. Všickni jako slepí tápali ve tmách a v stínu smrti. Dábel je měl v moci a peklo stálé a nesčetné porážky mezi nimi činilo. Když tedy viděl Bůh lidstvo v stavu tak politování hodném, zželelo se mu ho a ustanovil se, že je zachrání. A jak to učinil? Neposlal anděla, ani Serafa, ale ukázati hodlaje světu nesmírnou lásku svou, kterou měl k těmto nevďečným tvorům, *»poslal Syna svého v podobenství těla hříchu.«* (Řím. 8, 3.) Poslal samého Syna svého, aby se člověkem stal a oděl se v tělo lidí hříšných, aby pak mukami svými a smrtí

svou dosti učinil spravedlnosti Božské za hříchy jejich a zachránil je od smrti věčné, a usmíře je s nebeským Otcem svým, aby jim opatřil milost Boží a učinil je hodny vejíti do království nebeského.

Uvažuj tu jednak, jak hrozné neštěstí hřích na duši uvaluje, připravuje ji o přátelství Boží a o nebe a odsuzuje ji k věčným mukám. Uvažuj se strany druhé, jak nekonečnou lásku Bůh osvědčil v tomto velikolepém díle vtělení Slova, ježto přijměl jednorozeného Syna svého, že přišel, aby v oběť dal Božský život svůj skrze ruce katanův na kříži v nesmírných bolestech a pohanách, aby nám zjednal odpuštění a věčné spasení. Ó, možno-li, aby kdo, přemýšleje o tomto velikém tajemství a přílišné téměř lásce Boží, nezvolal: Ó, nekonečná dobroto! ó, nekonečné milosrdenství! ó, nekonečná lásko! Bůh člověkem se stal, aby mohl umřítí za mne!

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, jak jest to možno, Ježíši můj, že jsem tolikými urážkami Tobě učiněnými v onu záhubu, kterou hřích v zápětí má, a z které jsi nám pomohl smrtí svou, tolikrát opět a opět svévolně se vrhl? Tolik Tě spasení mé stálo, a já jsem chtěl tolikráte zahynouti, pohrdnuv Tebou, dobrem nekonečným. Ale důvěru budí ve mne, cos pravil, navrátí-li se hříšník, jenž Tě opustil, k Tobě, že jej na milost přijmeš: »*Obratťe se ke mně . . . a obrátím se k vám.*« (Zach. 1, 3.) A opět: »*Ěstliže kdo otevře mi dvéře, vejdu k němu.*« (Zjev. 3, 20.) Hle, Pane, já jsem taký odbojník, nevděčník a zrádce, tolikráte Tebou pohrdnuv a z duše své Tebe vypudiv. Ale nyní toho upřímně lituji, že jsem Tě tolik sužoval a milostí Tvou tak zhrdal. Želím toho a miluji Tě nade

všecko. Hle, brána srdce mého jest již dokořán; vejdi do něho, ale tak, abys již nikdy odsud neodešel. Vím ovšem, že mne neopustíš, leda bych Tě znovu od sebe zapudil; a to jest, čeho se obávám a oč Tebe prosím, a jak doufám, prositi nepřestanu: Nech mě prvé umřít, než bys se měl tohoto nového a většího nevděku mého dočkati. Drahý Vykupiteli můj, pro urážky Ti učiněné, nebyl bych již hoden Tebe milovati; avšak pro zásluhy Tvé prosím Tebe o dar Tvé lásky svaté. A proto mi dej poznati, jak nevýslovné jsi dobro, jak jsi mě miloval a jak mnoho jsi učinil, abys mě zavázal k lásce k Tobě. Ach, můj Božský Spasiteli, nedej mi dále živu býti v nevděku k tak veliké dobrotě Tvé. Již se Tebe nechci spustiti, Ježíši můj! Dosti již na urážkách Ti učiněných. Spravedlivě jest, abych ostatní léta života svého vynaložil docela na to, abych Tě miloval a Ti radost činil. Ježíši můj, Ježíši můj, budiž mi nápomocen; pomoz hříšníkov, jenž by Tě rád miloval. — Ó, Maria, Matko má, Ty můžeš všecko u Ježíše, jsouc Matkou jeho. Rci mu, ať mi odpustí; rci mu, nechať mě svou láskou svatou sváže! Ty jsi nadějí mou; v Tebe svou důvěru skládám.

Rozjímání II.

»A Slovo tělem učiněno jest.«
(Jan 1, 14.)

Pán poslal sv. Augustina, aby napsal na srdce sv. Máří Magdaleny z Pazzi: »*Slovo tělem učiněno jest.*« Ó, prosmež i my Pána, aby osvítil mysl naši a dal nám poznati, jak veliká a podivuhodná láska to byla, když Slovo věčné, Syn Boží z lásky k nám člověkem se stal. Církev sv. žasne, uvažujíc veliké tajemství toto: »*Uvažovala jsem skutky Tvé a užasla*

jsem.«¹⁾ Kdyby byl Bůh stvořil tisíce jiných světů, tisíckrátě větších a krásnějších, nežli jest tento, bylo by dílo toto zajisté nekonečně menší, nežli vtělení Slova: »*Učinil moc ramenem svým.*« (Luk. 1, 51.) K provedení tohoto díla potřebí bylo veškeré všemohoucnosti a nevystihlé moudrosti Boží, ježto přirozenost lidskou spojití bylo s osobou Božskou, a ježto jedné z osob Božských bylo se snížiti a přijati přirozenost lidskou tak, aby Bůh člověkem se stal a člověk Bohem. A poněvadž božství Slova spojeno bylo s duší a s tělem Ježíše Krista, Božskou byla veškerá činnost tohoto Bohočlověka; Božskými byly jeho modlitby, Božskými jeho utrpení, Božským jeho dětský vzlykot, Božskými jeho slzy, Božskými jeho kročeje, Božskými jeho údy, Božskou byla jeho krev, určena za koupel spasitelnou na obmytí hříchů našich a za oběť ceny nekonečné na usmíření spravedlivého Boha, právem na lidi rozhněvaného. A kdo jsou medle tito lidé? Tvorové ničemní, nevděční a odbójní! A pro ně Bůh člověkem se stává, bédám lidským se podrobuje, trpí a umírá, by spasil tyto nevděčníky? »*Ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.*« (Filip 2, 8.) — Ó víro sv.! Kdybys ty nás o tom neujišťovala, kdo by tomu uvěřil, že Bůh nekonečně velebný tak se snížil, že se stal červem, nám rovným, aby nás spasil za cenu tolika muk a pohanění a smrti tak ukrutné a potupné! »*Ó milosti, ó, moci lásky!*« volá sv. Bernard. Ó milosti, na kterou by lidé nebyli ani pomyslíli, kdyby Bůh sám nebyl pomýšlel nám jí dopřáti. Ó lásko Božská, již nelze nikdy pochopiti! Ó milosrdenství, ó lásko nekonečná, hodná jediné dobroty nekonečné!

¹⁾ Resp. 3. Noct. 2. in Circumc D.

-Vroucí vzdechy a prosby.

Ó duše, ó tělo, ó krvi Ježíše mého, děkuji a kořím se vám; vy jste nadějí mou; vy jste výkupné, které mě od pekla zachránilo, jehož jsem tolikráte zasluhoval. Ó Bože, jak nešťastný a zoufalý život byl by na věky býval údělem mým, kdybys Ty, Vykupiteli můj, nebyl se odhodlal spasiti mě mukami svými a smrtí svou! Ale čí duše, jež jsi vykoupil s takovou láskou, vědouce to, žítí mohou, aniž Tebe milovaly, a jak jim lze pohrdati milostí Tvou, které jsi jim tak těžce dobyl? A nevěděl-li jsem i já toto vše? A jak mi tedy bylo lze, Tě uraziti a tak častokráte urážeti? Než, opakuji, krev Tvá jest nadějí mou. Poznávám, Spasiteli můj, jak velikou jsem Ti učinil křivdu. Ó, bych byl spíše tisíckráté umřel! Ó, bych Tě byl vždycky miloval! Děkuji Ti však, že mi k tomu času dopřáváš. Doufám, že v tomto ještě životě i po všechnu věčnost velebiti budu neustále milosrdenství, jež jsi osvědčil na mně. Za hříchy své zasluhoval jsem slepotou raněn býti, Ty však větším ještě obdařil jsi mě světlem. Zasluhoval jsem od Tebe opuštěn býti a Ty jsi za mnou šel, a hlasem ještě laskavějším mě volal. Zasluhoval jsem, aby se ve mně srdce zatvrdilo, a Ty jsi je obměkčil a lítostí je zranil. A tak z milosti Tvé pociťuji nyní veliký žal z urážek Ti učiněných; znamenám v sobě velikou touhu Tě milovati; cítím se pevně odhodlán, raději všechno, nežli přátelství Tvoje v šanc dáti; cítím lásku k Tobě, která mi zošklivuje všechno, co Tobě se protivuje; a odkud mi ta bolest, ta žádost, tato odhodlanost a láska? Od Tebe je mám a od milosrdenství Tvého. To mi tedy znamením, Ježíši můj, žes mi již odpustil; znamením, že mě nyní miluješ, a že mě chceš buď jak buď spasena míti. Ty mě chceš spa-

siti, a já chci spasen býti hlavně proto, abych se Ti zavděčil. Ty mě miluješ, i já miluji Tebe. Ale miluji Tě málo, tuze málo; přidej mi lásky; vždyť zasluhuješ větší lásky ode mne, ježto se mně vzácnějších milostí od Tebe dostalo, nežli jiným! Nuže, rozmnož ve mně plameny lásky! — Ó, přesvatá Panno Maria, toho mi dopomoz, aby láska k Ježíši strávila a zničila ve mně všechnu lásku, jež se nese k Bohu! Každého vyslyšíš, vyslyš i mě! Vypros mi lásku a setrvání!

Rozjímání III.

»Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal.«

(Jan 3, 16.)

Uvažuj, jak Otec věčný Syna svého za Vykupitele, za oběť a za výkupné nám postoupiv, neměl, čím by nám větší důvěry dodal a více nás k lásce své zavázal. Syna nám darovav, dí sv. Augustin, nevěděl, aniž více měl, co by nám dal. Jest vůle jeho, abychom s tímto nesmírným darem těžice, získali sobě spasení věčné a kterékoli nám milosti třeba; ježto v Ježíši všecko máme, cokoli si žádati lze: světlo, sílu, pokoj, důvěru, lásku a slávu věčnou. Neboť Ježíš Kristus jest dar, v kterém všechny všudy dary obsaženy jsou, cokoli jich si přáti a se nám zachtíti lze. *»Kterakž nám také s ním všeho nedá?«* (Řím 8, 32.) Když nám Bůh daroval milého, jednorozeného Syna svého, poklad a zdroj to veškerého dobra, co bys se bál, že nám Bůh odepře milosti které, budeme-li ho za ni prositi? *»Učiněn jest od Boha moudrostí i spravedlností i posvěcením i vykoupením.«* (1. Kor. 1, 30.) Bůh nám dal Ježíše Krista, aby nám nevědomým a nevidomým byl světlem a moudrostí na cestě k spasení; aby nám

peklu propadlým byl spravedlností, bychom nebe doufati mohli; aby nám hříšným byl posvěcením k dosažení svatosti; aby posléze nám otrokům ďáblovým byl výkupným za svobodu synů Božích. Slovem, dí apoštol, v Ježíši Kristu obohaceni jsme všelikým dobrem a všelikou milostí, žádáme-li o ně pro zásluhy jeho: *»Ve všem učinění jste bohatí v něm..., tak že nemáte žádného nedostatku v žádné milosti«* (v. 5, 7.). A tento dar, který nám Bůh učinil Synem svým, učinil každému z nás; darovalť všechno každému tak, jakoby jen jemu darováno bylo; tak že kde kdo z nás říci může: Ježíš jest všecek můj; mé jest jeho tělo, má jeho krev, můj jeho život, mé jeho bolesti, má jeho smrt, mé jsou zásluhy jeho. Proto pravil sv. Pavel: *»Zamiloval mne a vydal sebe samého za mne.«* (Gal. 2, 20.) A totéž říci lze i komukoli z nás: Vykupitel můj zamiloval si mě a všecek se mi daroval z lásky ke mně.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, věčný Bože, kdož jiný byl s to, aby mě obdařil tímto tak vzácným darem, nežli Ty, Bůh lásky nekonečné? Ó, Stvořiteli můj, zdali Ti bylo lze více učiniti, abys nám důvěry dodal v milosrdenství své, a nás zavázal k lásce svojí? Pane, oplácel jsem Ti nevděkem; ale Ty jsi řekl: *»Milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému.«* (Řím 8, 28.) Nestrpím tedy, aby přčetné a hrozné hříchy moje nedůvěru v dobrotivost Tvou ve mně vzbuzovaly; spíše mi buďtež k tomu, abych se více pokořoval, když by se mi nějaká urážka stala. Neboť docela jinakých urážek a opovržení zasluhoval, kdo se opovážil uraziti Tebe, velebnost svrchovanou! I k tomu mi buďtež, abych oddanějším byl v křížích, kterými mne ráčíš navštívit; abych bedlivěji

Ti sloužil a více Tě oslavoval v náhradu za křivdy a urážky, jež jsem Ti činil. Chci, ó Bože, neustále toho pamětliv býti, jak jsem Tě prvé hněval, abych tím více velebil milosrdenství Tvé, a víc a více láskou k Tobě se rozněcoval, jenž jsi mne neopustil, když jsem od Tebe prchal, a jenž jsi mi tolik dobrého naprokazoval, ač jsem Tě tolik urážel. Doufám, Pane, žeš mi již odpustil. Lituji a litovati nepřestanu urážek Ti učiněných. Chci Ti nyní vděčným býti, nahrazuje láskou svůj nevděk dosavadní. Ale třeba mi k tomu pomoci Tvé. Prosím Tebe o milost, abych dostál předsevzetí svému. Učiň, ó Bože můj, učiň to na oslavu svou, aby Tě velice miloval hříšník, který Tě velice hněval. Bože můj, Bože můj, kdož by nemiloval Tebe a znova odloučil se od lásky Tvé? — Ó, Maria, Královno má, přispěj mi na pomoc. Ty znáš slabost mou. Dej, ať se vždycky poroučím do ochrany Tvé, kdykoli ďábel usilovati bude, aby mne od Boha svedl. Máti má, naděje má, budiž mi nápomocna!

Rozjímání IV.

*»Když přišla plnost času, poslal
Bůh Syna svého.« (Gal. 4, 4.)*

Rozjímej, kterak Bůh uplynouti nechal čtyři tisíce let od hříchu Adamova, prve než poslal Syna svého na zemi vykoupit světa. A po ten čas, ach, jak neblahé mráky pokrývaly zemi! Pravý Bůh nebyl znám, ani ctěn, vyjma v jednom jen světa koutku. Všudy panovala modloslužba, takže lidé zlým duchům, zvířatům a kamenům Božskou vzdávali poctu. Než, divme se tu moudrosti Boží. Odkládaltě Bůh s příchodem Vykupitelovým, aby si ho lidé tím více vážili; odkládal s ním; aby lépe

poznali zlobu hříchu a nevyhnutelnou potřebu pomoci a milosti Spasitelovy. Kdyby hned po hříchu Adamově Ježíš Kristus byl přišel, nemnoho byli by si vážili toho vzácného dobrodiní. Děkujeme proto dobrotivému Bohu, že se nám dal naroditi, když již veliké dílo vykoupení našeho dokonáno bylo. Aj, tak již nadešla blahá doba, která nazvána byla plností času: *»Když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého. ., aby ty, kteříž pod zákonem byli, vykoupil.«* Praví se *»plnost«*, — pro plnost milosti, kterou Syn Boží přišel obdarovat člověčenstvo skrze vykoupení. Hle, již odchází andělský posel do města Nazareta k Marii Panně, aby jí oznámil příchod Slova, žádajícího se vtělit v životě jejím. Anděl jí pozdravuje, zove ji milosti plnou a požehnanou mezi ženami. Ona, vyvolená za Matku Boží, panna pokorná, leká se při takové chvále pro velikou pokoru svou. Než anděl jí těší a jí vyřizuje, že nalezla milost u Boha, onu totiž milost, která s Bohem nás smíří a napraví neštěstí hříchem zaviněné. Po té jí oznamuje jméno Spasitelovo, jež má tomuto Synu svému dáti: *»A nazveš jméno jeho Ježíš.«* Též věděti jí dává, že tento syn její nebude nikdo jiný, než sám Syn Boží, jenž vykoupí svět a panovati bude nad srdci lidskými. I svoluje posléze Maria Panna státi se matkou takového Syna! *»Aj děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého.«* A Slovo věčné běře na se tělo a stává se člověkem: *»A Slovo tělem učiněno jest.«* Poděkujeme tomuto Synu, a poděkujeme též této Matce, která svolivši státi se matkou tohoto Syna, i k tomu svolila, že bude matkou spasení našeho a spolu matkou bolestnou; ježto se tehdy ochotně podvolila nesmírným bolestem, které jí státi bude mateřství tohoto Syna, jenž přišel za člověčenstvo trpět a umřít.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, Slovo Boží, tělem učiněné k vůli mně, ačkoli Tě vidím tak pokořené a jako děťátko malounké v životě Marie Panny, poznávám a prohlašuji Tě přece za svého Pána a Krále — Krále však lásky. Předrahý Spasiteli můj, poněvadž jsi na zemi přišel a bídným tělem naším se přioděl, abys kraloval nad srdci našimi, ó, přijď tedy a kraluj též v srdci mém, jež bylo na čas pod mocí nepřátel Tvých, nyní však Tvé jest, jak doufám, a chci, aby navždy Tvým bylo, a abys Ty od nynějška byl jediným jeho pánem: »*Panuj uprostřed nepřátel svých.*« (Žalm 109, 2.) Ostatní králové panují brannou mocí; Ty jsi však přišel panovat láskou a proto nepřicházíš v královské nádheře, oděn jsa v purpur a zlatohlav, třímaje žezlo a ozdoben korunou a obklopen vojenskými pluky. Přicházíš se narodit v chlévě v chudobě a opuštěnosti a chceš položen býti do jeslí na hrstku slámy; neboť tak a ne jinak chceš ujeti se vlády v srdcích našich. Ach, královské děťátko mé, jak mi jen možno bylo tolikráte se vzbouřiti proti Tobě a tak dlouho živu býti v nepřátelství s Tebou a bez Tvé milosti, an jsi odložil velebnost svou, abys si získal lásku moji, a tak jsi se ponížil, že jsi se objevil jako děťátko v jeskyni, jako tovaryš v dílně, jako zločinec na kříži? Ó, mne šťastného, dám-li se nyní řídití vezdy jen Tebou a láskou Tvou, uniknuv, jak doufám, otroctví ďáblu! Ó, Ježíši, Králi můj, Tys tolik milování hoden a tolik miluješ duše naše; nuže, usídli se v duši mojí, celou Ti ji daruji. Přijmi ji, chce Ti vždy sloužiti, a sloužiti toliko z lásky. Pro velebnost svou hoden jsi svaté bázně, ale více ještě hoden jsi lásky pro svou dobrotivost. Tebe jedině, ó Králi můj, miluji a po-vždy chci milovati, a jedině toho se bojím, abych

Tebe nerozhněval. Přispěj mi na pomoc milostí svou. — Předrahá Paní má, Maria, Tobě náleží vyprositi mi věrnost tomuto nejmilejšímu Králi duše mojí. —

Rozjímání V.

»*Přijav způsobu služebníka.*«

(Filip 2, 7.)

Slovo věčné přišlo na zemi člověka spasit, a odkud přišlo? »*Od končin nebes východ jeho.*« (Žalm 18, 7.) Vyšlo z lůna Boha Otce, kde od věčnosti zplozeno bylo v lesku svatých. A kam sestoupilo? Sestoupilo v lůno panny, dcery Adamovy, jež proti lůnu Božímu nebylo, leč místem hrůzy. Pročež církev pěje: »*Nezhrozil jsi se života panenského.*« Poněvadž tedy Slovo pochází z Otce, proto jest Bůh jako Otec, Pán nesmírný, všemohoucí, přeblažený a svrchovaný jako Otec a ve všem roven Otci. Ale v životě Marie Panny jest tvorečkem malounkým, slaboučkým a trápení podléhajícím; jest služebníkem a menším Otce. »*Přijav způsobu služebníka.*« Vypravuje se jako příklad nevšední pokory o sv. Alexiovi, že synem jsa vznešeného Římana, odhodlal se býti služebníkem v otcovském domě. Ale co jest pokora tohoto světce proti pokoře Ježíše Krista? Mezi synem a služebníkem otce Alexiova byl ovšem jakýs takýs rozdíl stavu, ale mezi Bohem a služebníkem Božím jest rozdíl nekonečný. Mimo to, Syn Boží služebníkem Otce svého se učiniv, aby ho poslušen byl, učinil se též služebníkem svých tvorů, Marie Panny totiž a sv. Josefa. »*A byl jim poddán.*« (Luk. 2, 51.) Ano, učinil se také služebníkem Pilátovým, přijav poslušně ortel, jímžto jej Pilát odsoudil k smrti. Ba i katanů svých služebníkem se učinil; neboť když se ho jali bičovati, trním koru-

novati a křižovati, on jich všech pokorně uposlechl a jim se poddal. Ach, Bože, a my bychom se zdráhali sloužiti tomuto milému Spasiteli, jenž pro spasení naše podrobil se službám tak těžkým a nízkým? A bychom nemusili sloužiti tomuto tak vznešenému a milostivému Pánu, volíme raději otročiti ďáblu, který služebníků svých nemiluje, nýbrž jich nenávidí a s nimi nakládá krutě, jako tyran, čině je nešťastnými v životě tomto i v onom? Jestli jsme však již tak náramně zpozdílymi byli, proč nehledíme co nejrychleji setřásti se sebe tak mrzké jho? Nuže tedy! Jsouce osvobozeni skrze milost Ježíše Krista z otroctví pekelného, rychle obejměme a s láskou si připněme ona pouta sladká, jež nás činí služebníky a miláčky Ježíše Krista, a jimiž si jedenkrát dobudeme koruny království věčného mezi vyvolenými v nebi.

Vroucí vzdechy a prosby.

Přemilý Ježíši můj, Ty jsi Mocnář nebes i země, ale z lásky ke mně stal jsi se služebníkem i katanův, kteří Ti tělo rozedrali, hlavu zbodali a posléze na kříž Tě přibivše, v samých bolestech na něm Tě umřítí nechali. Klaním se Ti jako svému Bohu a Pánu, a stydím se před Tebe předstoupiti, když si vzpomenu, že jsem tolikrát pro leccakou mrzkou rozkoš roztrhl Tvá pouta svatá, a Ti do očí řekl, že Ti nebudu sloužiti. Právem tedy duši mé výtku činíš: *»Roztrhala jsi svazky mé, a řekla jsi: Nebudu sloužiti.«* (Jer. 2, 20.) Avšak zásluhy Tvoje, Spasiteli můj, a dobrota Tvá, již nelze pohrdnouti srdcem kajicným a pokorným, důvěrou mě naplňují, že dojdou odpuštění: *»Srdcem skroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš.«* (Žalm 50, 19.) Přiznávám se, Ježíši můj, že jsem Tě neprávem hněval; uznávám, že jsem tisíckrát pekla zasluhoval pro urážky Ti učiněné. Tresci mne, jak Ti libo;

jen mě nezbav milosti své a lásky své. Líto mi nade všechno, že jsem Tě hněval. Miluji Tě ze vší duše své. Činím pevný úmysl, že budu ode dneška jen Tobě sloužiti a jen Tebe milovati. Ach, spoutej mě pro zásluhy své pouty své lásky svaté, a nedej, abych je opět se sebe shodil. Miluji Tě nade všechno, ochránce můj, a raději jsem služebníkem Tvým, nežli pánem celého světa. A co prospěje veškeren svět tomu, kdo zbaven jest milosti Tvé? »*Ježíši nejsladší, nedej mi se odloučiti od Tebe, nedej mi se odloučiti od Tebe!*« O tuto milost Tebe prosím, a umiňuji si, že Tebe o ni prositi nepřestanu; a žádám snažně, abys mi již nyní tu milost dal, abych co živ budu, tuto prosbu opakovati nepřestával: Ježíši můj, nedej, abych kdy upustil od lásky Tvé! Za tu milost prosím též Tebe, ó Maria, Matičko má; přispěj mi na pomoc přímluvou svou, abych se nikdy nespustil Boha svého.

Rozjímání VI.

»*Stvořil Hospodin novou věc na zemi.*«
(Jer. 31, 22.)

Prve, než Mesiáš na zemi přišel, pohřben byl svět ve tmách nevědomosti a hříchu. Sotva v jednom koutku země, v Judsku totiž, znali pravého Boha. »*Znám v Judstvu Bůh.*« (Žalm 75, 2.) Ale všudy jinde klaněli se jako bohům ďáblu, zvířatům a kamenům. Všudy panovala noc hříchu, který duše oslepoval, neřestmi je zatápěl a jim na překážku byl, že nepoznávaly politování hodného stavu, v němžto žily jako nepřítelkyně Boží, odsouzené k peklu: »*Položil jsi tmu, a učiněna jest noc; v té procházeti se budou všechna zvířata lesní.*« (Žalm 103, 20.) A od těch mrákot přišel Pan Ježíš svět vysvobodit: »*Bydlícím v krajině stínu smrti, světlo vzešlo jim.*« (Is. 9, 2.) Osvobodil ho od modlo-

služby, poučiv ho o pravém Bohu; osvobodil ho od hříchu skrze světlo svatého učení svého a Božských příkladů svých. »*Na toť se ukázal Syn Boží, aby skazil skutky ďáblovy.*« (1. Jan 3, 8.) Prorok Jeremiáš předpověděl, že Bůh nové dítě stvoří, aby bylo Vykupitelem člověčenstva. »*Stvořil Hospodin novou věc na zemi.*« Toto dítě nové byl Ježíš Kristus. On jest Synem Božím, jenž láskou rozpaluje nebě a jest miláčkem Otce, který o něm toto svědectví vydal: »*Tentoť jest Syn můj milý, v němž jsem si dobře zalíbil.*« (Mat. 17, 5.) A to jest onen Syn Boží, jenž člověkem se stal. Dítě to nové, ježto více oslavilo Boha v prvním okamžení stvoření svého, nežli všickni andělé a svatí pospolu jej dotud oslavili, i oslaví za celou věčnost. Pročež prozpěvovali andělé při narození Ježíše Krista: »*Sláva na výsostech Bohu!*« Více Ježíšek poctil a oslavil Boha, nežli veskeři hříchové lidští jej zneuctili a potupili. Mějme tedy důvěru, hříšníci ubozí; obětujme Otci věčnému toto dítko, obětujme mu slzy, poslušnost, pokoru, smrt a zásluhy Ježíše Krista a nahradíme Bohu všecku nečest, kterou jsme mu hříchy svými učinili.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ach, můj Bože, zneuctil jsem Tebe, ježto jsem tolikráte přednost dal vůli své před Tvojí a ničemným, mrzkým chtíčům svým před sv. milostí Tvou. Odkud by mi kynula naděje v odpuštění, kdybys mi nebyl dal Ježíše Krista k tomu právě, aby byl nadějí nás hříšníků? »*On jest obět slitování za hříchy naše.*« (1. Jan 2, 2.) Ano, tak jest; Ježíš Kristus, život svůj položiv na dostiučiněnou za urážky, námi Ti učiněné, více Tě poctil, než jsme my hříchy svými Tebe zneuctili. Přijmi mě tedy na milost, Otče můj, pro lásku Ježíše Krista. Líto mi, ó dobroto nekonečná, že jsem Tě urážel. »*Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou; již nejsem hoden*

slouti tvým synem.» (Luk. 15, 21.) Já nezasluhuji odpuštění; ale Ježíš Kristus zasluhuje od Tebe vyslyšen býti. Sámťe prosil na kříži za mne: »*Otče, odpusť!*« A také nyní v nebi prosí za mne, abys mě za syna přijal. »*Přimluvce máme u Otce — Ježíše Krista . . , který se také přimlouvá za nás.*« Přijmiž na milost syna nezdárného, jenž se Tebe spustil, ale nyní k Tobě se vrací, jsa odhodlán Tebe milovati. Ano, Otče můj, miluji Tě a chci Tě vždycky milovati. Ach, můj Otče, nyní, co jsem poznal lásku, kterou jsi ke mně choval, a shovívavost, kterou jsi se mnou tolik let měl, netroufám si déle živ býti a Tebe nemilovati. Račiž mi tak velikou lásku dáti, abych ustavičně oplakával urážek, jež jsem Tobě, Otci tak dobrotivému byl učinil, a abych hořel neustále láskou k Tobě, Otci tak laskavému. Otče můj, miluji Tě, miluji Tě, miluji Tě! — Ó, Mariá, Bůh jest mi Otcem, a Tys mi Matkou. Ty všecko můžeš u Boha. Budiž mi nápomocna, a vypros mi setrvání a svatou lásku jeho!

Rozjímání VII.

»Bůh poslav Syna svého v podobnosti těla hříchu, a z hříchu odsoudil hřích na těle.« (Řím 8, -3.)

Uvažuj, jak hluboce ponížil se Syn Boží, přijav nejen podobu služebníka, ale dokonce podobu služebníka hříšného, »*v podobnosti těla hříchu*«. Proto dí sv. Bernard: »*Nejen podobu služebníka přijav, aby byl poddán, ale dokonce služebníka zlého, aby byl trestán.*« Nejen si vyvolil stav služebný, aby poddán byl druhým, jenž byl všech pánem; ale i podobnost služebníka daremného na se vzal, aby trestán byl jako zlosyn, ač byl všech nejsvětější. A k tomu konci oděl se týmž tělem Adamovým, jež hříchem nakaženo bylo. A ačkoli sebe hříchem

tím neposkvrnil, nicméně všemi bédami, které přirozenost lidskou za trest hříchu stihly, se obtížil. Vykupitel náš dobrovolně Otcí se nabídl, že napraví všechna provinění naše, aby nám spasení zjednal: »*Obětován jest, protože sám chtěl.*« (Is. 53, 7.) A Otec »*složil na něj nepravost všech nás.*« A tak Slovo Boží, nevinné, nejčistší, svaté obtíženo jest hned od malička vším rouháním, všemi prostopášnostmi, všemi svatokrádežemi a všemi zločiny lidskými, a uvalilo na sebe z lásky k nám zlořečení Boží pro hříchy, za něž spravedlnosti Božské zavázalo se dosti učiniti. A zlořečení těch, která Ježíš Kristus na se vzal, bylo tolik, kolik bylo a bude smrtelných hříchů, spáchaných ode všech lidí. A takto se představil Otcí, jakmile na svět přišel a sotva počal žíti. Představil se mu jako dlužník a vinník všech zločinů našich. Pročež odsouzen jest od Otce, aby umřel jako zločinec proklatý na kříži: »*A z hříchu odsoudil hřích na těle.*« — Ó Bože, kdyby Otec věčný byl mohl bolest cítiti, ach, jakých muk byl by zakusil, jsa přinucen naložiti se Synem svým nevinným a vroucně milovaným, který zajisté hoden byl veškeré lásky, jako se zločincem, ano jako se zločincem nejhorším na světě. »*Ejhle člověk,*« děl Pilát, ukazuje jej židům zbičovaného, aby je pohnul k útrpnosti s ním, tak nevinně ztýraným. »*Ejhle člověk!*« těmiže slovy zdá se nám jej též Otec nebeský všem ukazovati v betlémském chlévě: Viztež, lidé, praví, zde toto děťátko ubohé, v jeslích na slámě položené a vezte, že jest to Syn můj milý, jenž přišel, aby na se vzal vaše hříchy a tresty. Ať jej proto milujete, neboť jest až příliš hoden lásky vaší a velice vás zavázal k lásce své.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ach, můj nevinný Pane, zrcadlo beze skvrny, lásko Otce věčného, ne, Tobě nepatří tresty a zlo-

řečení, nýbrž mně. Ale Ty jsi chtěl dokázati světu přílišnou lásku, život svůj obětovav, abys nám zjednal odpuštění a spasení, a mukami svými zaplativ tresty, jichž jsme zasluhovali my sami. Necht všickni tvorové velebí a oslavují milosrdenství Tvé a dobrotu nekonečnou. Děkuji Ti za ni ve jménu všech lidí, zvláště však sám za sebe; ježto jsem Tě více hněval než jiní, a tudíž i muky, které jsi snášel, více za mne jsi trpěl, než za jiné. Zavrhuji nastokrát ony mrzké rozkoše své, které Tě tolik bolestí stály. Ale že jsi již složil výkupné, nedej, aby krev Tvá, kterou jsi vycedil z lásky ke mně, na mně zmařena byla. Lituji, že jsem Tebou pohrdal, ó lásko má; ale prosím Tebe o větší lítost. Dej mi poznati, jak zle jsem činil, hněvaje Vykupitele a Boha svého, který tolik trpěl, aby si získal lásku mou. Miluji Tě, dobroto nekonečná, ale přeji si Tě více milovati; rád bych Tě miloval, jak toho zasluhuješ. Dovol mi milovati Tebe; dovol, ať já i všickni lidé Tě milujeme; neb jsi toho na výsost hoden. Ach, osvěť hříšníky, kteří Tebe nechtějí znáti a milovati; dej jim věděti, co jsi učinil z lásky k nim a jak velice toužíš po jejich spasení. — Ó, Maria, Panno nejsvětější, oroduj u Ježíše za mne a za všechny hříšníky. Vypros nám světlo a lásku k Synu svému, jenž nás tolik miloval.

Rozjímání VIII.

»Bůh pak, kterýž jest bohatý v milosrdenství, pro převelikou lásku, kterou si zamiloval nás, když i my jsme byli mrtví v hříších, spolu obživil nás v Kristu.« (Efes. 2, 4. 5.)

Rozjímej, kterak hřích jest smrtí duše; poněvadž tento nepřítel Boží olupuje nás o milost, která jest životem duše. My hříšníci ubozí byli jsme tedy pro

hříchy své již na dobro mrtvi a k peklu odsouzení. Bůh však v nesmírné lásce, kterou miluje duše naše, chtěl nás zase k životu probuditi. Co tedy učinil? Poslal jednorozeného Syna svého, aby umřel a smrtí svou život nám vrátil. Právem proto zove apoštol toto dílo lásky »*láskou převelikou*«, až tuze velikou láskou. Ovšem; neboť nebyl by mohl člověk doufat, že tak láskyplným způsobem života nabude, kdyby Bůh tohoto způsobu vykoupení nebyl vynalezl. »*Nalezl vykoupení věčné.*« (Žid. 9, 12.) Všickni tedy lidé mrtvi byli a nebylo jim pomoci. Ale Syn Boží skrze láskyplné milosrdenství své »*vyšed z výsosti*«, sestoupiv totiž s nebe, život nám daroval. Právem nazývá proto sv. apoštol Ježíše Krista životem naším: »*Když se ukáže Kristus, život náš.*« (Kolos. 3, 4.) Slyšme Vykupitele našeho, kterak jako dětátko, tělem již přioděné, nám praví: »*Jáť jsem přišel, aby život měli a hojněji měli.*« (Jan 10, 10.) Proto přišel a umřel, aby nám život dal. Spravedlivo tedy, aby Ježíš Kristus byl jediným pánem srdce našeho, ježto krev svou i život svůj obětoval, aby si je získal. »*Na to zajisté Kristus umřel, i z mrtvých vstal, aby i nad mrtvými i nad živými panoval.*« (Řím. 14, 9.) Ó, Bože, kdo by byl tak nevděčným a nešťastným, aby věře, že Bůh umřel, by lásku jeho si získal, přece milovati jej odepřel a odřekna se přátelství jeho, dobrovolně ďáblu se zadal?

Vroucí vzdechy a prosby.

Nuže tedy, Ježíši můj, kdybys nebyl za mne smrti se podvolil a jí strpěl, byl bych již mrtev zůstal ve hříchu mém bez naděje, že bych kdy spasení došel a Tě mohl milovati. Ale i když jsi mi smrtí svou spasení zjednal, opět a dobrovolně jsem je tolikrát ztratil, an jsem na novo začal hřešiti. Ty jsi umřel, abys si srdce mé získal, a já se proti Tobě

vzbouřil a ďáblu jsem je mrzce zaprodal. Ztratil jsem úctu k Tobě a drze jsem Ti řekl, že Tebe již nechci mít za svého pána. To vše jest pravda, ale pravda též, že nechceš smrti hříšníka, ale aby se na pokání dal a živ byl, a proto jsi umřel, abys nám život dal. Líto mi, že jsem Tě hněval, předrahy Vykupiteli můj; odpusť mi pro zásluhy umučení svého! Račiž mi dáti milost svou a onen život mi dej, který jsi mi koupil svou smrtí, a vládni ode dneška neobmezeně v srdci mém. Ne, nechci již ďábla za pána svého; on není Bohem mým; on mne nemiluje a ničeho netrpěl za mne. Až do této chvíle nebyl srdce mého řádným pánem, nýbrž jen vrahem. Ty jediný, Ježíši můj, jsi pravým Pánem mým, an jsi mě stvořil a krví svou vykoupil. Ty jediný jsi mě miloval a jak jsi mě miloval! Spravedlivě tedy, abych budoucně jen Tobě živ byl. Rci, co si ode mne přeješ a rád všechno učiním. Tresci mne jak tresci, všechno snesu; jen toho trestu mne ušetři, abych měl žítí bez lásky Tvé. Dej, ať Tě miluji a pak se mnou nalož podle své libosti a vůle. — Ó, přesvatá Panno Maria, mé útočiště a útěcho má, poruč mě Synu svému; jeho smrt a Tvá přímluva, toť veškerá naděje má.

I Rozjímání IX.

»Miloval nás a vydal sebe samého za nás.« (Efes. 5, 2.)

Uvažuj, že Slovo věčné jest onen nekonečně blažený Bůh, jenž blažen jest sám sebou, takže blaženost jeho nemůž ani větší býti, ani spasením všech lidí nelze mu jí přibýti neb ubýti. A přece tolik učinil a tolik trpěl, aby nás, bídne červy spasil, že, kdyby blaženost jeho, dí sv. Tomáš, na spasení člověka byla závisela, nebyl by mohl více učiniti, aniž více trpěti. *»Jakoby bez něho blažen býti nemohl.«*

A věru, kdyby blaženost Ježíše Krista na vykoupení našem byla závisla bývala, zdali by byl mohl více se pokořiti, než se pokořil, až k dítěti se sníživ a křehkosti naše a svízele života lidského a smrt tolik ukrutnou a potupnou na se vzav? Jediné Bůh mohl tak tuze milovati nás, hříšníky ubohé, kteřížto jsme tak nehodni byli lásky jeho. Praví jistý spisovatel zbožný: Kdyby nám byl Ježíš Kristus, dovolil prositi ho za největší projevy lásky jeho, či by se byl kdo osmělil žádati ho, aby se stal dítětem nám rovným; aby se oděl všemi bédami našimi; ano, aby dokonce všech nejchudším, nejopovrženějším a nejsužovanějším se učinil; aby umřel posléze skrze ruce katanů - v mukách hrozných na potupném dřevě, proklat a opuštěn ode všech, i od samého Otce svého, jenž Syna opustil, aby nemusil opustiti nás v neštěstí našem? A hle, nač bychom si nebyli nikdy troufali ani pomyslití, tím se Syn Boží v myšlénkách obíral a to učinil. Již od maličkosti podvolil se za nás mukám, opovržením i smrti. *»Miloval nás a vydal sebe samého za nás.«* Miloval nás, a z lásky k nám daroval se nám, abychom jej Otci obětovali na dostiučiněnou za hříchy své a obdrželi pro zásluhy jeho od dobrotivosti Božské všecky milosti, kterých si žádáme. Jestliž on mnohem přijemnější obětí Bohu, než kdyby všickni lidé a andělé, co jich koli, život svůj v oběť mu položili. Nepřestávejme tedy obětovati Bohu zásluhy Ježíše Krista, žádající a doufající skrze ně všelike dobré.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ježíši můj, byl bych až příliš nevděčen milosrdenství Tvému a lásce Tvé, kdybych jim přece nedůvěřoval, přes toliké důkazy Tvé lásky ke mně a upřímné vůle Tvé, kterou mě spasiti chceš. Milý Vykupiteli můj, jsem hříšník ubohý; ale Ty jsi pravil, žeš přišel hříšníků hledat. *»Nepřišel jsem*

volat spravedlivých, ale hříšných.» (Mat. 9, 13.) Jsem ubožák nemocný; ale Ty jsi přišel nemocných uzdravovat, řka: »*Nepotřebují zdraví lékaře, ale nemocní.*« (Luk. 5, 31.) Jsem blízek zahynutí; ale Ty jsi přišel zachránit hynoucích: »*Přišel zajisté Syn člověka, aby spasil, co bylo zahynulo.*« (Mat. 18, 11.) Co bych se tedy bál, chci-li se polepšiti a Tvým býti? Báti jest se mi toliko sebe a slabosti své. Ale tato slabost a nedostatečnost moje má mi větší ještě důvěry v Tebe dodati, an jsi se mi slovem svým zaručil, žes ochráncem ubohých: »*Bude Hospodin útočištěm chudému.*« (Žalm 9, 10.) A slíbil jsi přání jejich vyslyšeti: »*Žádost chudých vyslyšel Hospodin.*« (Žalm 10, 17.) O tu milost tedy Tebe prosím, Ježíši můj, dej mi důvěru v zásluhy své a nechť se vždycky Bohu poroučím pro zásluhy Tvoje. Otče věčný, uchovej mne od pekla a napřed od hříchu pro lásku Ježíše Krista, a pro zásluhy téhož Syna svého osvět mě, abych vůlí Tvou se spravoval. Vyzbroj mě proti pokušením, a uděl mi dar své lásky svaté. A zvláště o tu milost Tebe pokorně žádám, abych Tebe prositi nepřestal, bys pomoci své mi neodňal pro lásku Ježíše Krista, jenž nám slíbil, že nám všechno dáš, očkoli Tebe prositi budeme ve jménu jeho. Nepřestanu-li takto prositi, budu jistě spasen; přestanu-li však, jistě zahynu. — Ó, blahoslavená Panno Maria, vypros mi tuto převelikou milost, abych se ustavičně modlil a stále Bohu se doporučel, a také Tobě, ježto všechno u Boha můžeš, cokoli chceš.

Rozjímání X.

»*Muže bolesti, a znajícího nemoc.*«
(Is. 53, 3.)

Tak nazval Isaiáš Ježíše Krista; neboť člověk tento stvořen byl jediné proto, aby trpěl; již od

kolébky trpěl muky, jakých dosud žádný nevytrpěl. První člověk Adam požíval aspoň na krátko zde na světě slasti pozemského ráje; avšak druhý Adam, Ježíš Kristus, neměl co živ byl, ani chvílenky, aby nebyla plna útrap a úzkostí smrtelných. Neboť již jako dítětko skličoval jej žalostivý pohled na všechna trápení a pohanění, která mu bude trpěti po čas života a zvláště při smrti, kdy život dokončí v moři bolestí a potupy, jak již žalmista Páně předpověděl: *»Přišel jsem na hlubinu mořskou a bouře potopila mne.«* (Žalm 68, 3.) Ježíš Kristus již od života mateřského, poslušen jsa Otce, podvolil se utrpení i smrti. *»Učiněn jsa poslušným až k smrti.«* (Filip. 2, 8.) A tudy již v životě Marie Panny viděl biče, jimiž mrskán bude, a obětoval jim tělo své; viděl trny a obětoval jim hlavu svou; zřel poličky a v oběť dal líce své; viděl hřeby, a obětoval jim ruce i nohy své; viděl kříž, a v oběť položil život svůj. Proto hned od prvního dětství Vykupitele našeho nebylo ani okamžení v životě jeho, aby nebyl trpěl stálého mučeníctví, jež Otcí nebeskému nepřestával za nás v oběť přinášeti. Nejvíce však trápili jej hříchové naši, kterých ani po jeho tak těžkém vykoupení, jak věděl, lidé nezanechají. Skrze světlo božství svého znal dokonale zlobu každého hříchu, a proto přišel na svět, aby hřích vyhubil. Ale vida pak, jak ohromné množství jich přece spácháno bude, tu těžší muku z toho v srdci svém trpěl, než všechny muky, co jich koli lidé na celém světě trpěli neb trpěti budou.

Vroucí vzdechy a prosby.

Nejsladší Vykupiteli můj, kdy přec počnu vděčným býti nekonečné dobrotě Tvojí? Kdy počnu poznávati lásku, kterou jsi ke mně lnul a muky, které jsi za mne vystál? Dosud místo láskou a vděčností oplácel jsem Ti urážkami a pohrdáním. Měl bych snad na dále býti tak nevděčen k Tobě, Bože

můj, jenž jsi nešetřil ničeho, bys lásku mou si získal? Nikoli, Ježíši můj, nesmí tak dále býti! Ostatní dni života svého chci Tobě vděčen býti. Ty mi budiž k tomu nápomocen. Urážel-li jsem Tě, muka Tvá a smrt Tvoje jsou nadějí mou, Ty jsi přislíbil odpustiti kajícímu. Upřímně toho želiím, že jsem Tebou pohrdal. Dostůj slibu svému, lásko má, a odpusť mi! Ó, můj zlatý Ježíšku, vidím Tě v těchto jeslích přibitého již na kříži, který v duchu před sebou zříš a za mne přijímáš. Ukřižované dítě mé, děkuji Ti za to a miluji Tě. Zde na té slámě trpíš za mne a na smrt se již připravuješ z lásky ke mně, a velíš mi a zveš mě, abych Tě miloval. »*Milovati budeš Pána Boha svého.*« A já si nepřeji leč milovati Tebe. Poněvadž tedy chceš ode mne milován býti, nuže dej mi všecku tu lásku, kterou ode mne žádáš. Láska k Tobě Tvůj jest dar, a největší z darů, kterým Ti lze duši obdarovati. Dovol, ó Ježíši můj, aby Tě miloval hříšník, jenž se Tebe tolik naurážel. Tys přišel s nebe, abys hledal oveček ztracených; nuže hledej mne a já nebudu hledati leč Tebe. Ty toužíš po duši mé, a duše má touží jen po Tobě. Ty miluješ, kdo Tebe milují, řka: »*Já milující mě miluji.*« (Přísl. 8, 17.) Já Tě miluji, miluj tedy i Ty mě, a miluješ-li mě, spoutej mě láskou svou k sobě, ale tou měrou, abych se již nemohl od Tebe odtrhnouti. — Maria, Matko má, přispěj mi na pomoc. Budiž i Tobě ke cti, viděti hříšníka ubohého, an miluje Syna Tvého, jehož prve tolik urážel.

Rozjímání XI.

»*Nepravosti jejich on ponese.*«
(Is. 53, 11.)

Uvažuj, kterak Slovo Boží, člověkem učiněné, nejen podobu hříšníka přijalo, nýbrž také všechny hříchy lidské na sebe složilo, aby jako za své vlastní

za ně se kálo. »*Nepravosti jejích on ponese*«; »*jakoby sám je byl spáchal*,« dokládá Kornel a Lapidé. Považme jen, v jaké tísní a úzkosti srdce Ježíškovo postaveno bylo, ani všickni světa hříchové na něm již spočívali a spravedlnost Božská dokonalého dosti-
činění od něho žádala. Dítko Božské dobře znalo každého hříchu zlobu, ježto světlem božství, které s ním bylo, poznávalo nekonečně lépe než všickni lidé i andělé nesmírnou dobrotu Otce svého, a jak na výsost zasluhuje ctěn a milován býti. A tu vidí, že jest obklíčeno nesčetným množstvím hříchů, jež lidé spáchají a za něž mu bude trpěti a umříti. Pán Ježíš ukázal kdysi sv. Kateřině janovské ohavnost jediného všedního hříchu; a při tom pohledu taková bolest a hrůza světici pojala, že omdlela a k zemi klesla. Jaká tedy byla teprve bolest Ježíškova, když sotva na svět přišed, vidí tu před sebou nepřehledný voj všech lidských nepravostí, za něž mu bude se káti? A tenkrát rozeznával též zvláště jednotlivé hříchy každéhokoli z nás: »*Ke každému provinění zvláštní měl zření*,« dí sv. Bernardín sienský. A kardinal Hugo praví, že katané »*působili mu bolest zevnější, křižující ho; my však vnitřní, hříchy jej sužující*.« To znamená, že duši Ježíše Krista více trýznil každý náš hřích, než tělo jeho trýzněno bylo křižováním a smrtí. Pěkná to odměna Božskému Spasiteli za lásku jeho, a tou mu splatil, kdokoli si vědom jest, že jej byl urazil smrtelným hříchem.

Vroucí vzdechy a prosby.

Můj milý Ježíši, i já jsem Tě urážel, a proto nejsem žádné milosti hoden; ale pro zásluhu té muky, kterou jsi trpěl a Bohu za oběť přinášel, vida hříchy mé a za ně spravedlnosti Božské dosti čině, uděl mi jen něco málo onoho světla, kterým jsi po-

znával tehdy zlobu jejich a oné ošklivosti, v které jsi je tenkrát měl. Tak jest to přece jen pravda, můj milý Spasiteli, že jsem již tenkrát, jaks malinkým byl, a potom po celý život Tvůj nepřetržitě katanem srdce Tvého byl, a to katanem ukrutnějším všech těch, kteří Tě křižovali. A trýzeň tu obnovil jsem Ti a rozmnožil ji, kdykoli jsem poznovu hřešil. Pane, Ty jsi již umřel, abys mě spasil, ale smrt Tvá nestačí k spasení mému, nemám-li v nenávisti hříchů svých a nelituji-li jich opravdově. Ale i tato lítost jest dar Tvůj, a Ty jí udělíš tomu, kdo Tebe za ni prosí. Prosím Tě tedy o ni pro zásluhu veškerých muk, která jsi vytrpěl zde na zemi. Dej mi lítost nad hříchy mými, ale takovou, aby rovna byla mé zlobě. Pomoz mi, Pane, abych takovou dokonalou lítost vzbudil, jakou mám v úmyslu. Bože věčný, dobro nejvyšší a nekonečné, já bídny tvor opovážil jsem se Tě zlehčiti a milostí Tvou pohrdnouti. Nade všechno zavrhuji a v nenávisti mám křivdy a urážky Ti učiněné. Lituji jich z celého srdce, ne tak proto, že jsem pekla zasluhoval, jako spíše, že jsem urazil Tebe, dobrotu nekonečnou. Doufám pro zásluhy Ježíše Krista, že mi odpustíš, a že mi též milost dáš, abych Tě miloval. Miluji Tě, ó Bože, hodný lásky nekonečné, a nepřestanu opakovati: Miluji Tě, miluji Tě, miluji Tě. A jako sv. Kateřina janovská, Tvá snoubenka milá, zvolala, před sv. křížem Tvým stojíc, tak i já nyní volám, k nohám Tvým padaje: »Pane můj, již ani jednoho, ani jedinkého hříchu« (nechci se dopustiti)! Ne, nezasluhuješ, abych Tě hněval, ó Ježíši můj; ale zasluhuješ toliko, abych Tě miloval. Vykupiteli můj, přispěj mi na pomoc! — Maria, Máti má, buď mi nápomocna; nežádám od Tebe, než milovati Boha ostatní dny života svého.

Rozjímání XII.

» *Bolest má jest před obličejem
mým vždycky.*« (Žalm 37, 18)

Uvažuj, jak Pánu Ježíši všecky muky a úkory, které trpěl v životě i smrti, na mysli tanuly již od prvního okamžení života jeho. » *Bolest má jest před obličejem mým vždycky.*« A již od malička jal se je všecky obětovati na dostiučiněnou za hříchy naše, osvědčuje se již tenkrát jako Vykupitel. Zjevil jistému služebníku svému,¹⁾ že již od počátku života svého trpěl až do své smrti a trpěl tolik za každý z hříchů našich, že, kdyby tolik životů byl měl, co lidí jest, tolikrát byl by bolestí umřel, kdyby nebyl Bůh život mu zachoval, aby více trpěti mohl. Ach, jaké mučnictví snášeti bylo stále milovanému srdci Ježíšovu, když patřilo na všecky hříchy lidské. » *Ku každému provinění zvláštní měl zření,*« dí sv. Bernardín. Již v životě Marie Panny Ježíš Kristus každý hřích zvláště si představil a každý jej nesmírně trýznil. Sv. Tomáš praví,²⁾ že tato trýzeň Pána Ježíše, vědoucího, jak velice hřích uráží Otce a jaká z něho duším škoda vzchází, převyšovala bolest všech kajicníků, i těch, kteří samou lítostí umřeli. A zajisté; vždyť žádný kajicník nemiloval tolik Boha a duše své, jako Ježíš miloval Otce a duše naše. A tak již od života mateřského Vykupitel náš trpěl onu smrtelnou úzkost, kterou trpěl v zahradě Olivetské při pohledu na veškerý hřích naše, za něž si uložil dosti učiniti. » *Chudý jsem já a v pracích od mladosti své.*« (Žalm 87, 16.) Tak skrze ústa Davidova Spasitel náš o sobě předpověděl, že mu po celý život neustále trpěti bude. Z toho sv. Jan Zlatoústý

¹⁾ Psalt. B. Alani p. 2. c. 12.

²⁾ P. 3. q. 46. a. 6. ad 4.

dovozuje, že se nemáme z ničeho rmoutiti, leda z hříchu, a jako Ježíš Kristus po celý život svůj z hříchů našich žalost měl, podobně nám, kteří jsme se jich dopustili, ustavičně jich želeti sluší, povážíme-li, že jsme jimi urazili Boha, jenž tolik nás miloval. Sv. Markéta kortonská plakala neustále nad hříchy svými. Jednoho dne pravil jí zpovědník: Markéto, co pořád pláčeš? Již ustaň! Pán ti již odpustil. Cože? dí na to světice, žeby již dosti mělo býti prolitých slz a dosti lítosti nad hříchy, nad nimiž můj milý Ježíš celý život svůj se zarmucoval?

Vroucí vzdechy a prosby.

Viz, Ježíši můj, u nohou svých nevděčníka a pronásledovatele, jenž Tě po celý život Tvůj zarmucoval. Než s Isaiášem díím Tobě: »*Ty pak jsi vytrhl duši mou, aby nezahynula; zavrhl jsi za hřbet svůj všechny hříchy mé.*« (38, 17.) Urazil a zranil jsem Tě tolika hříchy svými. Ty však jsi nezpěčoval se obtížiti veškerými vinami mými. Já jsem svévolně duši svou uvrhl do ohně pekelného, kdykoli jsem svolil k těžkému hříchu, a Tys ani krve své nešetřil, abys ji vysvobodil a zahynouti jí nedal. Díky Tobě, nejmilejší Vykupiteli můj. Umřel bych lítostí, pomním-li, že jsem tolik sužoval nekonečnou dobrotu Tvoji. Lásko má, odpusť mi, a vezmi si srdce mé a učin v něm stánek svůj. Ty jsi řekl, že rád vejdeš k tomu, kdo Ti otevře, a zůstaneš u něho. »*Jestliže kdo otevře mi dvéře, vejdu k němu, a budu s ním večeřeti.*« (Zjev. 3, 20.) Vypověděl-li jsem Tě kdysi ze srdce svého, nyní Tě miluji a jiného si nepřeji, leč milosti Tvé. Ejhle, brána ubohého srdce mého jest dokořán, vejdi do něho, ale kéž ho již nikdy neopouštíš. Jest sice nuzné, ale Ty je obohatíš, jak jen do něho vstoupíš. Budu vždycky bohat, jen když budu míti Tebe, nejvyšší dobro. —

Ó Královno nebeská, bolestná Matko Syna bolestného, i já jsem zavinil muka Tvá, ježto jsi i Ty veliký díl měla v mukách Ježíšových. Matko má, odpusť mi, a vypros mi milost, abych Ti věren byl, ježto nyní doufám, že se Ježíš vrátil již do duše mé.

Rozjímání XIII.

»Křtem mám býti křtěn, a kterak jsem soužen, dokud se nevykoná.«

(Luk. 13, 50.)

Rozjímej, jak P. Ježíš hned od prvního okamžení života svého trpěti počal a trpěl vše z lásky k nám. Po celý čas života jeho nešlo mu mimo čest a slávu Boží o nic, a nic mu tolik neleželo na srdci jako spasení naše. Jako Syn Boží nemusil trpěti, aby si zasloužil nebe. Co muk, chudoby a pohan vytrpěl, to vše odnášelo se k tomu, aby nás věčně spasil. A i nás mohl spasiti bez utrpení; ale ne, podjal se života, velmi bolestného, chudobného a opovržlivého, nemajícího ani za kapku útěchy, a smrti nejopuštěnější a nejhořčí, jakou žádný mučeník, ani kajicník nikdy neumíral; a to jediné příčinou tou, abychom z toho vyrozuměli, jakou láskou nás miloval, a aby naši lásku si získal. Žil 33 léta, a celý ten čas dychtivě toužil po hodině, kdy za oběť položí život svůj, aby nám zjednal milost Boží a slávu věčnou, žádaje si nás míti u sebe v nebi. Tuto svou toužebnost vyjádřil slovy: *Křtem mám býti křtěn, a kterak jsem soužen, dokud se nevykoná.*» Přál si pokřtěnu býti svou vlastní krví, ne aby svoje hříchy smyl, an byl svatý a nevinný, nýbrž hříchy lidí, jež tolik miloval. *»Zamiloval nás, a umyl nás svou krví od hříchů našich.«* (Zjev. 1, 5.) Ó, přílišná láska Boží, které žádný z lidí, ani z andělů nikdy nepochopí, ani s dostatek nevychválí! Vida však veliký nevděk

lidský k tak veliké lásce, sv. Bonaventura žalostně volá: »*Divná to věc, že láskou k Tobě nepuknou se srdce lidská.*« ¹⁾ Jést s podivením, dí světec, vidíme-li Boha trpěti taková inuka, vidíme-li jej v chlévě plakati, vidíme-li jej chudého v dílně, vykrváčeného na kříži, nanejvýš zarmouceného a sklíčeného po celý život jeho z lásky k lidem; a vidíme-li pak, že lidé nehoří láskou k Bohu tolik je milujícím; ano, že se i odvažují pohrdati jeho láskou a milostí. Ach, Bože milý, jak to možno, že Bůh tolik trpěti ráčil za lidi, a že se přece najdou lidé, kteří to vědí, a přes to vše tohoto Boha urážejí a jeho nemilují.

Vroucí vzdechy a prosby.

Přemilý Vykupiteli můj, viz tuto i mne, jednoho z nevděčníků, kteří spláceli nesmírnou lásku Tvou, bolesti Tvé a smrt Tvou urážkami a pohrdáním! Ó, můj drahý Ježíši, předvídaje nevděčnost mou, kterak že jsi mě tolik miloval, a tolik opovržení a muk za mne trpěti se odhodlal? Ale nezoufám! Zle jsem činil; ale již se stalo! Dej mi nyní, Pane, onu lítost, které jsi mi zasloužil slzami svými; ale prosím Tebe o lítost, která by se rovnala bezbožnosti mé. Láskyplné srdce Spasitele mého, tolik kdysi zkor-moucené a sklíčené z lásky ke mně, a nyní jedním plamenem hořící láskou ke mně; ach, zaměň mi srdce mé! Dej mi srdce, aby nahradilo urážky Ti učiněné; dej mi lásku, aby rovna byla nevděku mému. Než, již pocituji v sobě velikou touhu Tě milovati. Díky Tobě; neboť již vidím, že jsi tak milostiv byl a srdce mé změnil. Nenávidím nade všecko křivd Ti učiněných; je zavrhuji a v ošklivosti mám. Vážím si nyní přátelství Tvého nad jakákoli bohat-

¹⁾ Stim. c. 2.

ství a království světská. Žádám, seč jsem, Tobě se zalíbí. Miluji Tě, lásko nekonečná; bohužel jest tato láska má příliš nedostatečná! Rozmnož a rozplameň ji! Lásce Tvé nechť odpovídá velmi veliká láska moje, jenž jsem Tě tolik urážel a místo trestu tolik zvláštních milostí od Tebe obdržel. Ó nejvyšší dobré, nedej, abych dále nevděčen byl k tolika milostem, jichž jsi mi udělil. *»Nechť umru z lásky k lásce Tvé,«* volám se sv. Františkem, *»který jsi z lásky k lásce mé umřítí ráčil!«* — Maria, naděje má, pospěš mi na pomoc, a oroduj u Ježíše za mne!

Rozjímání XIV.

*»Jaký (bude) užitek z krve mé,
jestliže sestoupím v porušení?«*
(Žalm 29, 10.)

Ježíš Kristus zjevil cti. Hátě z Kříže, že za pobytu jeho v životě Marie Panny nejvíce ze všech muk bolela jej zatvrzelost srdcí lidských, když i po vykoupení svém pohrdati budou milostmi, jež přišel vylít na zemi. A tento bol svůj vyjádřil dříve již skrze ústa Davidova slovy uvedenými, jež sv. Otcové jednomyslně v ten rozum vykládají: *»Jaký (bude) užitek z krve mé, jestliže sestoupím v porušení?«* Sestoupím-li totiž, vysvětluje sv. Isidor poslední slova, abych přijal přirozenost lidskou, porušenou nepravostmi a hříchy? Otče můj, tak se zdá Slovo Boží rozprávěti, již se jdu přiodít tělem lidským a po té hodlám všecku krev svou za lidi vycediti. Než *»jaký (bude) užitek z krve mé?«* Většinou nebudou lidé dbáti krve mé a budou i dále mě urážeti, jako bych praničeho nebyl učinil z lásky k nim. Tato muka byl onen hořký kalich, za jehož odvrácení P. Ježíš prosil Otce svého: *»Ať odejde ode mne kalich tento.«* (Mat. 26, 39.) Který kalich? Toto zhrdnutí láskou

jeho, jež předvídal. Tou také příčinou zaúpěl na kříži: »*Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?*« (Mat. 27, 46.) Zjevil Pán sv. Kateřině sienské, to že byla ona opuštěnost, nad kterou naříkal, když mu viděti bylo, jak otec jeho dopustil, aby utrpením a láskou jeho pohrdlo tolik lidí, za které umíral. A hle, tatáž muka trápila Božské nemluvně v životě Marie Panny, ježto již tenkrát zřel takový náklad bolestí, potupy, krve a smrti, tolik ukrutné a nečestné, a užitek tak nepatrný. Vidělo již tehdy děťátko svaté vyplnění slov apoštolových, že valný, ano větší díl lidí budou šlapati po krvi jeho a pohrdati milostí jeho, které jim tato krev vydobyla: »*Kdožby Syna Božího pošlapával a . . . Duchu milosti potupu činil.*« (Žid 10, 29.) Jestli jsme však i my patřili k těmto nevděčníkům, nezoufejme! Pán Ježíš narodiv se, přinesl pokoj lidem, kteří jsou dobré vůle, jak ohlásiti dal skrze anděly prozpěvující: »*A na zemi pokoj lidem dobré vůle.*« Změňme tedy svou vůli, litujíce hříchů svých v pevném úmyslu, že milovati budeme tohoto dobrého Boha, a tak nalezneme pokoj, totiž přátelství Boží.

Vroucí vzdechy a prosby.

Přenejmilejší Ježíši můj, co jsi též skrze mne vytrpěl v životě svém! Vycedil jsi krev svou za mne v takových bolestech a s takovou láskou, a jakého ovoce jsi se dočkal doposud ode mne? Jen pohrdání, urážek a křivd! Ale, Vykupiteli můj, již Tebe nechci zarmucovati. Utrpení Tvé nyní ponese bohdá užitek na mně s milostí Tvou, která, jak pozoruji, již působí ve mně. Ty jsi tolik trpěl a umřel jsi za mne, abys byl ode mne milován. Chci Tě milovati nade všecko, a abych se Ti zalíbil, hotov jsem tisíckrát život položit. Otče věčný, neosmělil bych se před Tebou předstoupiti, a za od-

puštění a za milosti Tebe žádati; ale Syn Tvůj mě ujišťuje, že mi dáš milost jakoukoli, budu-li Tebe za ni prositi: »*Začkoli prositi budete Otce ve jménu mém, dám vám.*« Obětuji Ti tedy zásluhy Ježíše Krista a ve jménu jeho prosím Tebe nejprve za povšechné odpuštění veškerých hříchů svých. Prosím Tebe obzvláště za dar sv. lásky Tvé, aby mě naučila řídit se povždy v životě svým Tvou vůlí svatou. Co se pak vlastní vůle mé týče, odhodlán jsem podstoupiti raději tisícero smrt, než Tebe uraziti, a milovati Tě z celého srdce svého, a činiti seč jsem, abych se Ti zalíbil. Ale k tomu ke všemu potřebuji milosti Tvé, a o tu Tebe prosím a jí od Tebe doufám. — Maria, Máti má, oroduješ-li Ty za mne, pak jsem bezpečen. Oroduj, orodu a nepřestaň orodovati za mne, dokud neuvidíš, že jsem se polepšil a změnil, jak Bůh si přeje.

Rozjímání XV.

»*Naleznete nemluvnětko . . . položené v jeslích.*« (Luk. 2, 12.)

Uvažujíc vznešené tajemství toto a veliký zážrak, an Bůh na svět přichází v chlévě, církev sv. plna úžasu volá: »*Ó veliké tajemství! ó podivuhodná svátosti, ana zvířata patří na Pána narozeného, položeného v jeslích.*«¹⁾ Abychom s něžností a vroucností o narození Pána Ježíše rozjímali, jest nám prositi Pána za dar živé víry. Vzkročíme-li bez víry do sluje betlémské, nepocítíme leda soustrast, vidouce děťátko tak velmi chudičké, že narodivši se v nejkruťší zimě, položeno jest do řebřin, nemajíc ani ohně, aby se zahřálo v této jeskyni studené. Ale vejďme-li tam s věrou a uvážíme-li tuto převelikou

¹⁾ Off. Nat

dobrotu a lásku, an Bůh tolik k nám se snížil, že se tu jako malé nemluvnátko zrakům našim jeví, v plenách zavinuté, na slámě položené, plačící a zimou se třesoucí, nemohoucí s sebou ani vládnouti, ano i mléka potřebující, aby se na živě zachovalo — ó, je-li možno, abychom se necítili přivábeni a sladce donuceni, se vši vroucností to děťátko Božské milovati, jež tak se k nám sklonilo, aby si zjednálo lásku naši! Sv. Lukáš vypravuje, že pastýři, navštívivše Ježíše v chlévě, *»navrátili se velebíce a chválíce Boha ze všech věcí, které slyšeli a viděli.«* (2, 20.) A co viděli? Nic, než chudičké nemluvně, zimou se chvějící a na hrstce slámy položené. Ale že osvíceni byli světlem víry, poznali v tomto nemluvnátku převroucí lásku Boží, a láskou tou rozníceni, chválili a velebili Boha, že jim tak velikého štěstí dopřál, viděti jej, an z lásky k lidem sám ze sebe takorůzka vyšel a sebe zničil. *»Sebe samého zmařil.«* (Filip 2, 7.)

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, rozkošné a sladké děťátko mé, ačkoli Tě vidím tak chudičké na této slámě, přece Tě vyznávám za Pána a Stvořitele svého, a klaním se Tobě. Vím, kdo Tě uvedl do tak přebídného stavu: Láska, kterou jsi mě miloval. Vzpomenu-li si, ó Ježíši můj, jak jsem s Tebou dříve nakládal, jak jsem Tě urážel, divím se, že jsi byl se mnou tak shovívavým. Ach zlořečené hříchy, co jste to učinily! Vy jste mi zarmoutily srdce tohoto rozmilého Pána mého. Ach, můj drahý Spasiteli, pro bolesti, které jsi vytrpěl, a pro slzy, které jsi v chlévě betlémském prolil, dej mi slzy, dej mi hodně velikou lítost, abych, co živ budu, oplakával urážek Ti učiněných. Dej, ať Tebe miluji, ale tak, abych láskou tou nahradil urážky, jež jsem Ti učinil. Miluji Tě, maličký Spa-

siteli můj; miluji Tě Božské poupátko mé; miluji Tě lásko má, živote můj, mé všechno! Připovídám Ti, že ode dneška nebudu milovati leč Tebe. Pomoz mi milostí svou, bez níž nezmohu ničeho. — Ó Maria, naděje má, Tobě dá Syn Tvůj, čehokoli si přeješ; vypros mi jeho lásku svatou. Ó, Matičko má, vyslyš mě!

Rozjímání XVI.

»Vážiti budete vody s radostí ze studnice Spasitele.« (Is. 12, 3.)

Uvažuj o čtveru zřidel milostí, jež máme v Ježíši Kristu podle sv. Bernarda.¹⁾ První jest zřídlo milosrdenství, v němžto se nám lze obmyti ode vši nečistoty hříchů našich. Toto zřídlo uchystal nám Vykupitel náš ze svých slz a ze své krve: *»Zamiloval nás a umyl nás svou krví od hříchů našich.«* (Zjev. 1, 5.) Druhé jest zřídlo pokoje a útěchy v souženích našich: *»Vzývej mne v den soužení«,* dí Ježíš Kristus, a potěším tě. (Žalm. 49, 15.) *»Žízní-li kdo, pojd' ke mně.«* (Jan 7, 37.) Žízní-li kdo po útěše pravé, třeba již na této zemi, pojd' ke mně; já žízeň tvou uhasím. Okusí-li kdo vody lásky mé, tomu znechutí se navždy rozkoše světské. *»Kdo se však napije vody, kterouž já dávám, nebude žízniti na věky.«* (Jan 4, 13.) A dokonale spokojen bude; až vejde do říše blahoslavených, ježto voda milosti mé donese jej ze země do nebe: *»Bude v něm studnici vody, skákající do života věčného.«* (v. 14.) Pokoj, který Bůh poskytuje duším jej milujícím není pokoj libostí smyslných, který slibuje svět a který spíše hořkost v srdci plodí, nežli pokoj. Pokoj, který Bůh dává místo všelikých rozkoší smyslných, jest

¹⁾ Serm. 1. in Nat.

»pokoj, který převyšuje všeliký smysl.« (Filip 4, 7.)
Blaze těm, kdo po tomto zřídle prahnou! »*Blahoslavení, kteří žízní a lační po spravedlnosti.*« (Mat. 5, 6.) Třetí jest zřídlo pobožnosti. Ó, jak zbožným bývá a jak ochotným, uposlechnouti hlasu Božího a jak vůčihledě prospívá v ctnostech, kdo často na mysli přemítá, co Ježíš Kristus učinil z lásky k nám. Bude podoben stromu při vodě: »*Bude jako strom, který štípen jest podle vod tekoucích.*« (Žalm 1, 3.)
Čtvrté jest zřídlo lásky: »*V přemýšlování mém rozpálil se oheň.*« (Žalm 38, 4.) Kdo uvažuje o mukách a úkorech, které Ježíš Kristus snášel z lásky k nám, není možno, aby srdce jeho se nerozehřálo oním blaženým ohněm, jenž přišel zapálit na zemi. A tak se na slovo vyplní, že kdo těchto blažených zřidel užívá, jež máme v Ježíši Kristu, čerpati bude z nich neustále vodu radosti a spásy: »*Vážiti budete vody s radostí ze studnice Spasitele.*«

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó můj milý a sladký Spasiteli, jak jsem Ti zavázán! Jak jsem povinen Tě milovati! Neboť jsi učinil pro mne, co by ani syn pro otce, ani služebník neučinil pro pána svého. Když jsi mě tedy miloval více, než kdokoli jiný, dlužno, abych i já Tebe miloval více, než kde kdo jiný. Umřel bych lítostí, když pomyslím, že jsi Ty tolik trpěti ráčil za mne, ano, že jsi se podjal za mne smrti nejbolestnější a nejpotupnější, jakou člověku strpěti lze; kdežto já tolikráte jsem pohrdl přátelstvím Tvým. Kolikrát odpustil jsi mi a vždy jsem Tebou poznovu pohrdl. Avšak zásluhy Tvoje jsou nadějí mojí. Nyní si vážím více milosti Tvé, nežli všech království na světě, co jich jest. Miluji Tě a z lásky k Tobě přijímám každé utrpení a jakoukoliv smrt. A nejsem-li hoden umříti Tobě ke cti skrze ruce katanův,

přijímám aspoň s radostí onu smrt, kterou jsi mi ustanoviti ráčil, a přijímám ji v ten způsob a v tu dobu, jak Ty za dobré uznáváš. — Matko má, Maria, vypros mi té milosti, abych živ byl i umíral v lásce Ježíše Krista.

Rozjímání XVII.

»Vzejde vám slunce spravedlnosti,
a sdraví bude v křídlech jeho.«
(Mal. 4, 2.)

Přijde lékař váš, dí prorok, aby uzdravoval choré, a přijde rychle, jako pták letící a jako slunce, ano sotva na obzoru vypluje, světlo své vyšle rázem až k protějšímu pólu. A ejhle, již je tu. Radujme se a budme mu vděční! Sv. Augustin praví: »*Sestoupil až k loži nemocného.*« To znamená, že tolik se snížil, až i tělo naše přijal; ježto tělo jest lůžkem nemocné duše naší. Ostatních lékařů, byť sebe větší lásku k nemocným svým měli, všechna péče k tomu jen čelí, aby je uzdravili; ale který kdy lékař, aby uzdravil nemocného, sám neduh jeho na se vzal? Ježíš Kristus jediný byl ten lékař, jenž neduhy našimi se obtížil, aby nás uzdravil.

Neposlal jiných, ale sám přišel, aby tento milosrdný úřad konal a všechnu lásku naši si získal. »*Neduhy naše on nesl, bolesti naše on snášel.*« (Is. 53, 4.) Vlastní krví svou rány naše zahojil a smrtí svou od smrti věčné, které jsme zasluhovali, nás vysvobodil. Slovem, hořkého užíval léku, živ jsa v stálých útrapách, a umírajé smrtí trpkou, aby nám život opatřil a zbavil nás tolikera zla. »*Což nemám píti kalich, kterýž mi dal Otec?*« pravil sv. Petru. (Jan 18, 11.) Bylo tedy Ježíši Kristu trpěti takovou pohanu, aby zhojil pýchu naši; bylo mu tak nuzně živu býti, aby nás uzdravil od žádosti

po vezdejších statcích; bylo mu ponořeno býti v moře utrpení a zemřítí posléze samou bolestí, aby nás vyléčil od toužebnosti po rozkoších smyslných.

Vroucí vzdechy a prosby.

Chválena a velebena budiž každého času láska Tvá, ó, Vykupiteli můj! Jak by se vedlo nemocné duši mé, tolika ranami hříchů mých poseté, nemíti Tebe, ó Ježíši můj, jenž můžeš a chceš mě uzdraviti? Ach, krvi Spasitele mého, v Tobě důvěru skládám; umyj a uzdrav mě! Lituji, lásko má, že jsem Tě urážel. Abys mě přesvědčil o lásce své, žil jsi život tak trudný a umřel jsi smrtí tak hořkou! I já bych Ti rád osvědčil lásku svou; ale co já ubožák, tolik nemocný a slabý? Ó, Bože duše mé, Tys všemohoucí, Ty mě můžeš uzdraviti a svatým učiniti. Vzbud' ve mně ohnivou touhu, abych se zalíbil Tobě, Vykupiteli můj, jenž toho na výsost zasluhuješ; nechť to stojí co stojí! Ó, svrchované dobro, ctím a miluji Tě nade všechno. Dej, ať Tebe miluji z celého srdce a nechť Tebe ustavičně prosím o lásku Tvou! Nyní již o ni Tebe prosím a spolu o tu milost Tebe žádám, abych o ni prositi nepřestával. Vyslyš mě pro zásluhy utrpení svého! — Ó, Maria, Matko má, Ty jsi vždycky ochotna vyslyšeti toho, kdo Tě vzývá, a Ty miluješ, kdo Tebe miluje. Miluji Tě, Královno má; vypros mi milost, abych Boha miloval; nic jiného od Tebe nežádám.

Rozjímání XVIII.

»Kterýž ani vlastního Syna svého neušetril, ale za nás za všechny ho vydal.«
(Řím 8, 32.)

Uvažuj, jak Otec věčný vlastního Syna svého nám dal za prostředníka, za přímlovce u sebe a za

oběť smírnou za hříchy naše; že nám proto netřeba se obávati, že neobdržíme od Boha milosti kterékoli, prosíme-li ho za ni prostřednictvím tohoto Vykupitele. Dokládáť apoštol řka: *»Kterak nám také s ním všeho nedá?«* Čeho by nám Bůh odepřel, neodepřev nám ani Syna? Žádná prosba naše nezasluguje, aby ji Hospodin vyslyšel, neb na ni vzhlédl, poněvadž nejsme hodni milostí, ale trestů pro hříchy své. Avšak Ježíš Kristus zasluhuje vyslyšen býti, když za nás prosí a všechny útrapy života svého, krev svou i smrt svou za nás obětuje. Nemůže Otec ničehož odepříti Synu tak milému, jenž mu obětuje takové vzácnosti ceny nekonečné. On jest nevinen; vše, cokoli splácí spravedlnosti Božské, jest na dostiučiněnou za hříchy naše; a dostiučinění to nekonečně větší jest veškerých hříchů lidských. Nebylo by spravedlivo, kdyby zahynul hříšník, jenž lituje provinění svých a obětuje Bohu zásluhy Ježíše Krista, který za něho přehojně již dosti učinil. Děkujeme proto Bohu a doufejme všechno pro zásluhy Ježíše Krista.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ne, Bože a Otče můj, nemohu pochybovati o milosrdenství Tvém; nemohu se báti, že mi neodpustíš všech urážek, jež jsem Ti učinil, a že mi nedáš všech milostí potřebných ke spasení mému, an jsi mi daroval Syna svého, abych Ti jej obětoval za sebe. Právě proto, abys mi odpustil a milostí svých schopným mne učinil, daroval jsi mi Ježíše Krista a velíš mi, abych Ti jej obětoval a pro zásluhy jeho spasení od Tebe doufal. Ano, Bože můj, chci Tebe uposlechnouti a děkuji Tobě. Obětuji Ti zásluhy tohoto Syna, a doufám pro ně takovou milost, aby napravila nedostatečnost mou a všelikou škodu, kterou jsem utrpěl hříchy svými. Lituji,

dobroto neskonalá, že jsem Tě urazil a miluji Tě nade všechno, a slibuji Ti, že ode dneška nebudu milovati než Tebe. Ale tento slib můj nic mi nebude platen, jestli mi na pomoc nepřispěješ. Pro lásku Ježíše Krista dej mi sv. setrvání a lásku svou! Osvět a posilni mě, abych činil Tvé pomyšlení. Spoléhaje tedy na zásluhy Ježíše Krista, doufám, že mne neoslyšíš. — Maria, Matko a naděje má, i Tebe prosím pro lásku Ježíše Krista, abys mi tuto milost vyprosila. Máti má, vyslyš mě!

Rozjímání

o devítidenní pobožnosti na Boží narození.

Rozjímání I.

»Aj, dal jsem tě za světlo národům, abys byl spasení mé až do končin země.« (Is. 49, 6.)

Uvažuj, kterak Otec věčný pravil k Božskému dítěti v okamžení vtělení jeho: *»Aj, dal jsem Tě za světlo národům, abys byl spasení mé až do končin země.«* Synu můj, dal jsem Tě světu za světlo a za život národům, abys jim zjednal spasení, na němž tolik mi záleží, jakoby šlo o spasení mé vlastní. Dlužno tedy, abys se všecek obětoval ve prospěch lidí. *»Všecek jsi jim darován, všecek pro ně se obětuješ.¹⁾* Proto jest potřebí, abys při svém narození snášel největší chudobu, *»abys nedostatkem svým je obohatil.«* Potřebí, abys přišel jak otrok, abys opatřil člověku svobodu; a abys jak otrok byl bičován a ukřižován, na dostiučiněnou spravedlnost mé za

¹⁾ Sv. Bern.

trest, kterého člověk zasluhoval. Potřebí, abys obětoval krev i život na osvobození člověka od smrti věčné. Slovem věz, že nejsi již svým, ale že člověku náležíš. »*Maličký narodil se nám, a syn dán jest nám.*« (Is. 9, 6.) Tak rozmilý Synu můj, člověk zatouží mě milovati a mým býti, když uvidí, že mu docela daruji Tebe, jednorozeného Syna svého, a že mi již nezbývá, co bych mu dal. Ó lásko nekonečná, Boha nekonečného jediné hodná! Neboť »*tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal.*« (Jan 3, 16.) A dítko Božské se nezasmutilo, ale rádo tomu bylo a s láskou návrh ten přijalo, jásajíc radostí. »*Zplesalo jako obr, cestou běžeti maje.*« (Žalm 18, 6.) A od prvního okamžení vtělení svého samo též člověku docela se darovalo, radostně objevši všechny bolesti a úkory, které mu na zemi trpěti bude z lásky k lidem. To byly ony hory a pahrbky, dí sv. Bernard, jež bylo Ježíši Kristu s tak velikým namáháním překročiti, aby nás spasil. »*Hle, on . . skáče po horách, přeskakuje pahrbky.*« (Pís. 2, 8.) Tu uvažuj, jak Bůh Otec, poslav Syna svého, aby byl naším Vykupitelem a smírcem mezi ním a námi, zavázal se na jistý způsob, že nám odpustí a nás milovati bude, a to pro smlouvu, kterou učinil se Synem svým, že nás na milost přijme, jestliže on dosti učiní za nás jeho spravedlnosti Božské. A navzájem Syn Boží, svoliv k úloze, Otcem mu uložené, jenž nám jej daroval, na vykoupení naše jej seslav, rovněž se zavázal, že nás milovati bude, nikoli pro zásluhy naše, ale aby vyplnil dobrotivou vůli Otce svého.

Vroucí vzdechy a prosby.

Můj drahý Ježíši, je-li pravda, jak zákon stanoví, že darováním vlastnictví se nabývá, pak jsi Ty můj, poněvadž mi Tě Otec Tvůj daroval. Pro mne jsi se narodil a mně jsi byl dán: »*Maličký narodil se*

nám a syn dán jest nám.» Právem tedy mohu říci: »*Můj Ježíši a mé všecko!*« Ježto jsi všecek můj, vše co Tvé jest, je také moje. Apoštol Tvůj ujišťuje mě o tom, říká: »*Kterak nám také s ním všeho nedá?*« (Řím 8, 32.) Má jest krev Tvá, mé jsou zásluhy Tvé, má jest milost Tvá, mé jest nebe Tvé. A jsi-li můj, kdo mi Tě vezme? »*Boha mi nemůže nikdo vzíti,*« říkával radostně nadšen sv. Antonín, opat. Tak budu i já ode dneška říkati. Jediné vlastní vinou mohu Tě ztratiti a od Tebe odloučen býti. Než, ó Ježíši můj, jestli jsem o Tebe dříve nestál a Tě ztratil, nyní toho lituji z celého srdce svého a odhodlán jsem raději život nasaditi a všecko ztratiti, nežli Tebe, dobro nekonečné a jedinou lásku duše své. Děkuji Ti, Otče věčný, že jsi mi daroval Syna svého, a poněvadž jsi mi jej celého dal, proto i já ubožák všecek se daruji Tobě. Pro lásku téhož Syna svého přijmi mě a připoutej mě pouty lásky k tomuto Vykupiteli mému, ale tak mě s ním spoj, abych i já říci mohl: »*Kdo mě odloučí od lásky Kristovy?*« Které pak toho světa dobro odloučí mě od Ježíše Krista? A Ty, Spasiteli můj, jsi-li Ty všecek můj, věz, že i já jsem všecek Tvůj. Nalož se mnou a se vším, a co mého jest, jak Tě libo. A jak bych mohl odepřít něčeho Bohu, jenž mi neodepřel krve, ani života? — Maria, Máti má, opatruj mne a zastři mne ochranou svou. Nechci již sobě náležeti, všecek chci Páně býti. Ty o to péči měj, abych mu věren zůstal; v Tebe se důvěřuji.

Rozjímání II.

»*Ráno Pán Bůh otevřel mi ucho ;
já pak neodmlouvám. Tělo své ůal
jsem bijícím.*« (Is. 50, 4—6.)

Rozjímej, jak veliká byla as hořkost ubohého, sklíčeného srdce Ježíškova v životě Marie Panny,

když mu hned v prvním okamžení ukázána byla od Otce celá řada úkorův, útrap a úzkostí, která mu po celý život trpěti bude na osvobození člověčenstva od béd jeho. »*Ráno Pán Bůh otevřel mi ucho*«; tak pravil Ježíš ústy prorokovými: to jest, od první chvíle početí mého Otec můj ohlašuje mi vůli svou, abych trávil v bolestech život svůj a posléze obětován byl na kříži: »*Já pak neodmlouvám. Tělo své dal jsem bijícím.*« A ke všemu jsem ochoten pro spasení vaše, ó duše milé; a již tehdy obětoval jsem tělo své bičům, hřebům a smrti. Uvažuj, že cokoliv Ježíš Kristus trpěl v životě i za svého umučení, všechno již v životě Matky své měl před očima a všemu s láskou se podvolil. Ale, ó Bože milý, jakou úzkost a tíseň přestálo asi nevinné srdce Ježíšovo, když to vše na se bral, a když mu přirozený odpor smyslný bylo potlačit. Dobře si toho především vědom byl, co mu jest vytrpěti v tomto temném vězení života Mariina, v němžto 9 měsíců vtěsnán bude; dále jaká pohanění a jaké útrapy bude mu snášeti při jeho narození, an na svět přijde v jeskyni studené, v dobytčím chlévě; jak mu potom 30 let žíti bude v prostičké dílně řemeslnické, kterak s ním lidé budou nakládati jako s nevědomcem, s otrokem, s podvodníkem a se zločincem hodným smrti, a to smrti nejpotupnější a nejbolestnější, kterou trestávali jen odbojníky. A k tomu všemu Vykupitel náš svolil, a to svolení své co chvíle obnovoval; avšak trpěl též pokaždé všechna muka a útržky, které mu potom až do smrti trpěti bylo. Ano i to, že znal svou důstojnost Božskou, valně k tomu přispívalo, že ho tím citlivěji bolely urážky, jež mu potom od lidí snášeti bude. »*Přes celý den zahanbení mé přede mnou jest.*« (Žalm 43, 16.) Neustále zahanbení své před očima měl, zvláště ono, které mu přestáti bude, až bude obnažen, bičován, třemi železnými hřeby na kříži zavěšen, a tak život svůj dokoná za

samého tupení a zlořečení týchž lidí, za něž smrt podstoupí. »*Učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.*« (Filip. 2, 8.) A proč? Aby nás ubohé, nevděčné hříšníky spasil.

Vroucí vzdechy a prosby.

Nejmilejší Vykupiteli můj, ach, co Tě to stálo, sotva jsi na tento svět vkročil, abys mi pomohl z neštěstí mého, do něhož jsem upadl pro své hříchy. Abys mě vysvobodil z otroctví ďábla, jemuž jsem se sám hřešiv dobrovolně byl zaprodal, svolil jsi, aby s Tebou nakládáno bylo jako s otrokem všech nejhorším. A já dobře to věda, opovážil jsem se tolikrát zarmoutiti Tvé nejlaškavější srdce, jež mě tak vroucně milovalo. Ale žes Ty, jsa bez viny a Bůh můj, podvolil se z lásky ke mně životu tak strastnému a smrti tak bolestné, proto i já uvoluji se z lásky k Tobě, Ježíši můj, všem útrapám, jichž se mi dostane z rukou Tvých. Přijímám a objímám je, poněvadž mi je posílají ony ruce, které byly kdysi probodnuty, aby mě vysvobodily od pekla, jehož jsem tolikráte zasluhoval. Láska Tvá, Vykupiteli můj, an jsi svolil tolik trpěti za mne, zavazuje mě až přespříliš, abych i já rád trpěl každoukoli muku a všelike opovržení. Dej mi, ó Pane, pro zásluhy své svou lásku svatou; láska Tvá mi osladí a příjemnými učiní veškery bolesti a všeliká pohanění. Miluji Tě nade všecko; miluji Tě z celého srdce svého; miluji Tě více než sebe. Ale Ty jsi mi po celý život svůj podal tolik stkvělých důkazů své něžné lásky; kdežto já, nevděčník, tolik let ve světě jsem strávil, a jaký důkaz lásky své dal jsem Tobě dosud? Učiň tedy, Bože můj, abych ostatní léta života svého lásku svou Ti nějak dal na jevo. Netroufám si Tobě na oči přijíti, až mě budeš mít souditi, tak chud, jak nyní jsem, nemaje, co bych

byl učinil z lásky k Tobě. Než, co bych dovedl bez milosti Tvé? Neznám, leč prositi Tebe, abys mi na pomoc přispěl; a i tato prosba jest pouhá milost Tvoje. Ježíši můj, buď mi nápomocen pro zásluhy muk svých a krve své, kterou jsi vylil za mne. Maria, Panno nejsvětější, doporuč mě Synu svému pro lásku svou k němu. Pomni, že jsem z oveček, pro něž Syn Tvůj na kříži umřel.

Rozjímání III.

*»Maličký narodil se nám, a syn
dán jest nám.« (Is. 9, 6.)*

Rozjímej, jak po tolika stoletích a úpěnlivých prosbách onen Mesiáš, jehož sv. praotcové a proroci spatřiti nebyli hodni, onen *»očekávaný ode všech národův«* a *»žádost pahrbků věčných«*, náš Spasitel, již přišel a se narodil a se nám všecek daroval: *»Maličký narodil se nám, a syn dán jest nám.«* Syn Boží stal se maličkým, aby nás učinil velikými. Daroval se nám, abychom my darovali se jemu. Přišel nám ukázat lásku svou, abychom i my navzájem ho milovali. Uvítejme jej tedy s vroucností; milujme jej a spěchejme k němu ve všech potřebách svých. Děti rády dávají, dí sv. Bernard, když jich o něco žádáme. Ježíšek přišel jako děťátko, aby nám ukázal, jak nakloněn a ochoten jest obdařiti nás statky svými: *»V kterémžto skryti jsou všickni pokladové.«* (Kolos. 2. 3.) *»Otec všecko dal v ruku jeho.«* (Jan 3, 35.) Žádáme-li si tedy světla: on proto přišel, aby nás osvětlil. Chceme-li sílu, abychom odolali nepřítelům: on proto přišel, aby nás posilnil. Přejeme-li si odpuštění a spasení: on se proto narodil, aby nám odpustil a nás spasil. Chceme-li konečně nejvzácnější dar lásky Boží: on přišel, aby nás jí roznítil; a hlavně proto děťátkem se stal a ukázal

se nám tolik chudičký, nízký a roztomilý, aby nám všecken strach vzal a lásku naši si získal. »*Tak mu bylo přijíti, an chtěl strach zapuditi a lásky hledati,*« dí sv. Petr Zlatomluvý. ¹⁾ Narodil se dále Pán Ježíš jako robátko malé, aby od nás milován byl nejenom nade všecko, ale též láskou něžnou a vroucnou. Děti umějí si získati něžnou lásku toho, kdo je vidí. Kdo by tedy láskou nejněžnější nepřilnul k Bohu, vida jej jako nemluvňátko chudičké, opovržené, jež mléka potřebuje, zimou se třese a opuštěné tu leží v jeslích na slámě, plačíc a vzlykajíc? To dojalo sv. Františka tak, že láskou roznícen zvolal: »*Milujme dítě betlémské, milujme dítě betlémské.*« Ó, nejmilejší, podjtež a milujtež Boha, jenž chudičkým děťátkem se stal, děťátkem k pomilování, a s nebe sestoupil, aby se nám docela daroval.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, milovaný, tolik mnou pohrdaný Ježíši můj, Ty jsi sestoupil s nebe, abys nás peklu vyrval a nám všecek se daroval. Ó, jak jsme jen mohli Tebou pohrdati a Tebe opustiti? Ach, Bože, lidé bývají tak vděčni k sobě rovným! Když jim někdo dá nějaký dar, když jich přijde zdaleka navštívit, když jim dá na jevo lásku svou: tu jim nelze na ně zapomenouti a pokládají se za povinny jim se odměniti. A Tobě, Bohu svému tak jsou nevděčni, ačkoliv jsi lásky tolik hoden a ačkoli z lásky k nim neváhal jsi dáti krev svou i život svůj. Než běda mně! an jsem já hůře vůči Tobě se choval, než kteříkoli jiní; ježto od Tebe více jsa milován, větším jsem Ti nevděkem splácel. Ach, kdybys byl dal milosti mi uštědřené některému kacíři, neb modloslužebníkovi, byl by se snad světce[m] stal, — a já

¹⁾ Serm. 158.

jsem Tě urážel. Ach, Pane, zapomeň urážek, jež jsem Ti učinil! Ale Ty jsi již beztoho řekl, jestliže hříšník na pokání se dá, že zapomeneš na všechny urážky jeho: »*Všech nepravostí jeho nevzpomenu.*« (Ezech. 18, 22.) Jestliže jsem Tebe dříve nemiloval, nechci budoucně nic jiného činiti, než Tebe milovati. Ty jsi se mi všecek daroval, já Ti daruji za to celou vůli svou. Tou Tě miluji; ano, miluji, miluji Tě, a nepřestanu opakovati: Miluji Tě, miluji Tě. Tak vždycky říkáje chci živ býti a tak chci též umírati. Poslední vzdechnutí moje budtež tato sladká slova v ústech mých: Bože můj, miluji Tě! abych pak, jak do věčnosti vkročím, začal Tě milovati láskou ustavičnou, která trvati bude na věky; tam Tě již nikdy milovati nepřestanu. Zatím však, Pane můj, jediné dobro mé a jediná láska má, umiňuji si, že vůle Tvá bude mi nade všechno. Byť se mi nabízel celý svět, odříkám se ho. Ne, nechci ustati od lásky toho, který mě tolik miloval! Nechci již urážeti toho, který zasluhuje, abych jej miloval láskou nekonečnou! Podporuj, Ježíši můj, tuto žádost mou milostí svou! — Královno má, Maria, vím, že všechny milosti, jichž mi se od Boha dostalo, obdržel jsem k přimluvě Tvojí; nepřestávej za mne se přimlouvati! Vypros mi milost, abych setrval; neboť Tys matkou setrvání!

Rozjímání IV.

»*Bolest má jest před obličejem
mým vždycky.*« (Žalm 37, 18.)

Uvažuj, jak v onom prvním okamžení, co duše Ježíše Krista stvořena a s malounkým tělem svým v životě Marie Panny se spojila, Otec věčný oznámil Synu svému vůli svou, že mu jest umříti na vykoupení světa. A v témž okamžení rozvinul se před ním celý truchlivý obraz všech muk, které mu až

do smrti bude trpěti na vykoupení člověčenstva. Ukázal mu tenkrát Otec nebeský všecky svízele, chudobu a všechna opovržení, která mu po celý život bude snášeti, jak v Betlémě, tak v Egyptě a v Nazaretě. Ukázal mu potom všecky muky a úkory v čas utrpení jeho: biče, trní, hřeby a kříž; též všechnu nechť, tesklivost, smrtelný zápas a opuštěnost, v nichž mu bude na hoře Kalvarské život dokonati. Když Abraham vedl syna svého na smrt, nepověděl mu to napřed, aby mu neztrpčil té krátké doby, než na horu vyjdou. Ale Otec nebeský, určiv vtěleného Syna svého za oběť za hříchy naše na usmíření spravedlnosti své, dal jemu hned zakoušeti veškerých muk, jimž mu se podrobiti bude v životě i v smrti. Onen zármutek tedy, který Pán Ježíš trpěl na hoře Olivetské, a jenž by mu byl málem život vzal, (jak dosvědčuje sám: *»Smutná jest duše má až k smrti«*) trpěl neustále hned od té chvíle, co se vtělil v životě Mateře své. A tudy již od té doby živě cítil a najednou trpěl celou tíží veškerých bolestí a útržek, které ho čekaly. Pročež byl celý život našeho Vykupitele a všechna léta jeho samé trápení a samé slzy: *»Sešel bolestí život můj, a léta má od úpění.«* (Žalm 30, 11.) Božské srdce jeho nemělo ani chvilky prázdné utrpení. Ať bděl, ať spal, ať pracoval, ať odpočíval, ať se modlil, ať s jinými obcoval, vždy mu na mysli tanul onen trdný obraz, jenž přesvatou duši jeho více trápil, než všechna muka, která mučeníkům snášeti bylo. Sv. mučeníci trpěli; ale podporováni jsouce milostí Boží, trpěli s radostí a nadšením. Ježíš Kristus trpěl však se srdcem plným opuštěnosti a trudu; a vše to milerád na se vzal z lásky k nám.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, sladké, spanilé a milování hodné srdce Ježíšovo, tak jsi bylo již od maličkosti své plno hořkosti,

a úzkost smrtelnou trpělo jsi v životě Marie Panny, a nebyl, kdo by Tě byl potěšil, neb s Tebou soustrast měl. Vše to trpěl jsi, ó, Ježíši můj, abys odčinil muky a věčnou úzkost smrtelnou, které jsem měl trpěti v pekle za hříchy svoje. Tys tedy trpěl, vši útěchy prost, abys mě spasil, jenžto jsem se opovážil, Boha se spustiti a jím pohrdnouti, abych hověl mrzkým rozkoším svým. Díky Tobě, ó, zarmoucené a láskou zanícené srdce Pána mého! Děkuji Ti a lituji Tebe, zvláště když vidím, jak mnoho trpíš z lásky k lidem, a oni ani dost málo nepolitují Tebe! Ó, té lásky Boží! Ó, té nevděčnosti lidské! Ó, lidé, lidičky! ach, vizte přece toho Beránka nevinného, jakou úzkost smrtelnou trpí za vás, aby dosti učinil spravedlnosti Božské za urážky, jež jste mu učinili! Vizte, jak za vás u Otce věčného prosí a oroduje; vizte jej a milujte ho! Ach, Vykupiteli můj, jak pořádku jest těch, kteří Tě milují. Ale běda mně! neboť i já po tolik let Tebe jsem zapomínal. Tolik jsi trpěl, abys byl ode mne milován, a já jsem Tebe nemiloval. Odpusť, odpusť mi, Ježíši můj, chci se polepšiti a Tebe milovati. Běda mně, Pane, kdybych se ještě dále na odpor stavěl milosti Tvé a se tak uvrhl do záhuby. Všecka slitovnost Tvá, již jsi mi prokazoval, a zvláště milostný hlas Tvůj, jímž jsi mě k lásce své zval, byly by na rozmnoženou trýzně mé v pekle. Rozmilý Ježíši můj, ustrň se nade mnou! Nedej, abych déle tak nevděčným byl k lásce Tvé. Osvět a posilni ině, abych všecko odstranil, co by mi překáželo vůli Tvou vyplniti. Vyslyš mě, prosím, pro zásluhy umučení svého! V tom skládám všecku naději svou a neméně v přímluvě Tvé, ó, Maria! Ó předrahá Máti má, přispěj mi na pomoc! Ty jsi mi všecky milosti vyprosila, jichž se mi dostalo od Boha. Děkuji Ti, ale nebudeš-li se mne dále ujímati, budu zase tak Bohu nevěrným, jako dříve.

Rozjímání V.

» *Obětován jest, protože sám chtěl.*«
(Is. 53, 7.)

Sotva Slovo Boží se vtělilo a malým dětátkem v životě Marie Panny se stalo, odhodlalo se hned v prvním okamžení, o své vůli, k mukám a smrti na vykoupení naše. » *Obětován jest, protože sám chtěl.*« Ježíš Kristus dobře věděl, že nižádné oběti kozelců a býků, jež se až dosud Bohu přinášely, nemohly napravit vin lidských, nýbrž že potřebí jest, aby jedna z osob Božských výkupné za ně zaplatila; proto pravil, jak sv. apoštol dosvědčuje: » *Vcházeje na svět dí: Obětí a darů nechtěl jsi, ale tělo způsobil jsi mi. Tehdy řekl jsem: Aj, jdu.*« (Žid 10, 5—7.) Otče můj, dí Ježíš, žádné z obětí, které Ti až dosud obětovány byly, nedostačují, aniž dostačiti mohou k usmíření spravedlnosti Tvé; dal jsi mi toto utrpení podrobené tělo, abych prolitím krve své Tebe smířil a lidstvo spasil. » *Aj, jdu.*« Jsem k tomu ochoten, ke všemu svoluji a ve všem se podrobuji vůli Tvé. Část nižší se vzpouzela, nechtíc z přirozeného pudu podrobiti se životu a smrti, plnému útrap a pohanění. Ale část vyšší, rozumná vrch podržela, ke všemu svolivši a vůli Boží se poddávši. Počal tedy Kristus Ježíš trpěti již od té chvíle všechny úzkosti a bolesti, jež mu bylo vytrpěti za celý život jeho. Tak si tedy Vykupitel náš počínal, ledva na svět přišel. Než, ó, Bože, jak jsme se my chovali k Pánu Ježíši od té doby, co dospěvše, počali jsme poznávati skrze světlo víry svatá tajemství vykoupení jeho? Jakými myšlenkami a záměry jsme se nejraději zanášivali? Které statky jsme milovali? Radovánky, kratochvíle, ješitnost, mstivost, smyslnost: tyto statky dobyly si lásky srdce našeho. Máme-li však víru, změnití jest nám

život i lásku. Milujmež Boha, jenž pro nás tolik trpěl! Pamětlivi budme muk, které srdce Ježíšovo snášelo pro nás již od nejprvnějšího dětství, tak že bychom neměli milovati, leč toto srdce, které nás tolik milovalo.

Vroucí vzdechy a prosby.

Pane můj, mám se Ti přiznati, jak jsem se k Tobě, co jsem živ, choval? Sotva jsem do rozumu přišel, počal jsem milostí a láskou Tvou pohrdati. Však to sám lépe víš nežli já; ale přece jsi mě snášel a až dosud mi přeješ. Já jsem od Tebe prchal, a Ty jsi za mnou šel a mě volal. Táž láska, která Tě přijměla k tomu, abys sestoupil s nebe a hledal, oveček zbloudilých, naklonila mi Tě, že jsi se mnou tak shovívavým byl a mne neopustil. Ježíši můj, nyní hledáš Ty mne, a já Tebe. Poznávám, že milost Tvá při mně stojí: při mně stojí lítost nad hříchy mými, jež nade všecko v ošklivosti mám; při mně stojí, velikou ve mně žádost budíc, abych Tě miloval a Tobě se líbil. Ano, Pane můj, chci Tě milovati a seč jsem Tobě se líbiti. Zastrájuje mě ovšem z části křehkost a mdloba má, již jsem na se uvalil hříchy svými; avšak větší ještě jest důvěra, kterou mi skytá milost Tvá, dodávajíc mi naděje v zásluhy Tvé, tak že potěšen volám: »*Všecko mohu skrze toho, který mne posiluje.*« (Filip. 4, 13.) Jsem-li sláb, Ty mě posilíš proti nepřátelům; jsem-li nemocen, krev Tvá, doufám, bude mi lékem; jsem-li hříšníkem, naději mám, že mne učiníš svatým. Poznávám, že jsem se posud v záhubu hnal, opomíjeje v nebezpečnostvích k Tobě se o pomoc utíkati. Od nynějška budu vždy k Tobě, ó, Ježíši můj a naděje má, útočiště bráti, a od Tebe očekávám všelike pomoci a všeho dobrého. Miluji Tě nade všecko, a nechci milovati, leč Tebe. Pomoz mi, prosím, pro

zásluhu tolika utrpení, která jsi již jako útlé dítětko snášel pro mne. Otče věčný, pro lásku Ježíše Krista dovol mi Tě milovati. Urazil-li jsem Tě, nechť Tě udobří slzy Ježíška, prosícího za mne: »*Vzhlédni na tvář Pomazaného svého.*« (Žalm 83, 10.) Ja nezasluhuji milostí, ale Tento Syn Tvůj nevinný jich zasluhuje, jenž Ti v oběť přináší život plný muk, abys se slitoval nade mnou. — A Ty, matko milosrdenství, ó Maria, nepřestávej přimlouvati se za mne. Víš, jak velikou důvěru v Tobě kladu, a vím i já předobře, že nikoho neopustíš, kdo se utíká k Tobě.

Rozjímání VI.

»*Učiněn jsem jako člověk bez pomoci, mezi mrtvými svobodný.*«
(Žalm 87, 5, 6.)

Rozjímej, jak velice Ježíš Kristus trpěl v životě Matky své, an v něm jako ve vězení tak dlouho trvajícím, těsném a tmavém 9 měsíců strádal. Ostatním dětem nevede se v tom lépe; ale ony necítí nepohodlí svých, protože si jich vědomy nejsou. Avšak Ježíš si jich dobře byl povědom, poněvadž hned s první jiskrou života rozum jeho dokonale byl vyvinut. Měl smysly, ale nemohl jich užívat; měl oči, ale nic neviděl; měl jazyk, ale nemohl mluvit; měl ruce, ale nemohl jimi vládnouti; měl nohy, ale nemohl choditi; a tak bylo mu devět měsíců prodlíti v životě Marie Panny, jako mrtvému uzavřenému v hrobě. »*Učiněn jsem jako člověk bez pomoci, mezi mrtvými svobodný.*« Byl svobodný, poněvadž se dobrovolně uzavřel do tohoto žaláře, jako vězeň z lásky. Láska však zbavila ho svobody, a držela jej v něm tak spoutaného, že s sebou nemohl vládnouti: »*Mezi mrtvými svobodný.*« »*Ó převeliká trpělivosti Spa-*

sitelova!« volá sv. Ambrož, vzpomínaje muk Ježíše Krista, meškajícího v lůně Marie Panny. Lůno Marie Panny bylo tedy Vykupiteli našemu vězením dobrovolným, poněvadž mu bylo vězením lásky; ale přes to vše nebyl v něm uvězněn neprávne. Byl ovšem nevinný; nabídl se však zaplatiti dluhy naše a dosti učiniti za provinění naše. Právem tedy spravedlnost Boží držela jej uvězněného, počínajíc tím trestem domáhati se na něm hodného dostiučinění. Hle, kam až Syn Boží zašel z lásky k lidem! Odřekl se svobody své a spoutal se okovy, aby zprostil nás okovů pekelných. S jak velikou tedy vděčností a láskou měli bychom pamětlivi býti dobrodiní osvoboditele a rukojmě svého, jenž nikoli z povinnosti, ale z pouhé lásky nabídl se zaplatiti za nás, a zapraviti dluhy naše a pokutu naši svým životem Božským: *»Na milost rukojmě nezapomínej, nebo dal duši svou za tebe.«* (Sir. 29, 20.)

Vroucí vzdechy a prosby.

»Na milost rukojmě nezapomínej!« Ano, Ježíši můj, právem mi prorok na srdce klade, abych nezapomínal milosti neocenitelné, kterou jsi mi prokázal. Já byl dlužníkem a vinníkem, a Ty jsi byl nevinný; a Ty jsi se, ó Bože můj, uvolil dosti učiniti za hříchy mé mukami svými a smrtí svou. A přece jsem zapomněl na Tvou milost a lásku a odvážil jsem se Tebou pohrdnouti, jakobys nebyl Pánem mým, a to Pánem tolik mě milujícím. Než, drahý Vykupiteli můj, zapomněl-li jsem prvé na lásku Tvou, nyní jí nechci již nikdy zapomenouti. Muky Tvé a smrt Tvá nechť mi ustavičně na mysli tanou, aby mi neustále připomínaly lásku, kterou jsi ke mně choval. Proklínám ty dny, kdy jsem nepamětliv toho, co jsi vystál pro mne, tak zle užíval

svobodné vůle své. Tys mi ji dal, abych Tě miloval, a já jsem jí užíval k tomu, abych Tě hněval. Než, ode dneška zasvěcuji tuto svobodnou vůli svou, kterou od Tebe mám, docela Tobě. Ach, nedej, abych opět tak nešťasten byl, Tebe se odřekl a na novo otrokem ďáblovým se stal. Ó, připoutej k nohám svým tuto ubohou duši mou svou láskou svatou, aby se již nikdy od Tebe neodloučila! Otče věčný, pro uvěznění Božského dítky v životě Marie Panny zbaviž mě pout hříchu a pekla! — A Ty, Rodičko Boží, přispěj mi na pomoc. Ty chováš pod srdcem svým uvězněného a s sebou úzce spojeného Božího Syna; poněvadž tedy Ježíš Tvým vězněm jest, učiní, cokoli mu budeš kázati. Rci mu, aby mi odpustil; rci mu, aby mě učinil svatým. Buď mi nápomocna, Matičko má, pro onu milost a onu čest, kterou Ti Ježíš Kristus prokázal, an devět měsíců přebýval v Tobě.

Rozjímání VII.

»Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali.«
(Jan 1, 11.)

Ve svatých vánočních dnech sv. František assijský, chodě po cestách a po lesích, usedavě plakal a vzlykal. Otázán jsa, proč tak pláče a naříká: Jak bych neplakal, vece, vida, že láska není milována! Vidím, jak Bůh téměř pošetilým se stal z lásky k člověku, a člověk tak nevděčným prokazuje se tomuto Bohu! Nuže, jestli nad tím nevděkem lidským srdce sv. Františka tak tuze se zabíralo, považme, jak asi teprve srdce Ježíše Krista nad ním se zamucovalo! Sotva se počal v životě Marie Panny, viděl hroznou nevděčnost a necitelnost, již se mu dostane od lidí. Přišel s nebe, aby oheň lásky Boží rozžal, a ta jediná touha vedla jej s nebe na zemi,

•

aby trpěl muk a úkorů bez počtu a míry. »*Oheň přišel jsem pustit na zemi, a co chci, jediné aby se zapálil.*« (Luk. 12, 49.) A zatím viděl hříchů bez počtu a konce, jež lidé budou páchat i přes toliké důkazy lásky jeho. A to právě, dí sv. Bernardin sienský, působilo mu bolest nekonečnou. Vždyť i nás tuze bolí, vidíme-li, jak kdo komu nevďekem splácí. Proto bl. Šimon kasijský podotýká, že nevďčnost z pravidla více bolí, nežli kterákoli tělesná bolest. »*Nevďěk začasť větší bol působí v duši, než bolest tělu učiněná.*« Nuže, jakou asi bolest nevďčnost naše působila Ježíši Kristu, jenž jsa Bohem naším, viděl, jak za dobrodiní a lásku jeho odměňujeme se mu křivdami a urážkami! »*A ukládali proti mně zlé za dobré, a nenávisť za milování mé.*« (Žalm 108, 5.) A i dnes zdá se, jakoby Ježíš Kristus si stýskal: »*Cizí učiněn jsem bratřím svým*« (Žalm 68, 9.); když vidí, že ho mnozí ani nemilují ani k němu se neznají, jakoby jim zhola nic dobrého nebyl prokázal, aneb z lásky k nim nebyl trpěl. Ó, Bože, jak pak i nyní váží si valný počet křesťanů lásky Ježíše Krista? Jednoho dne ukázal se Božský Vykupitel bl. Jindřichu Susovi jako pocestný, chodě po domech a přístřeší prose; ale každý ho zahnal spílaje mu a nadávaje. Ach, jak mnoho jest podobných těm, o nichž Job mluví: »*Kteřížto říkávali Bohu: Odstup od nás... ježto on jest naplnil domy jejich dobrými věcmi.*« (22, 17. 18.) I my byli jsme prvé nevďčnými jako tito; chtěli bychom i na dále takými býti? Jistě ne! Vždyť si toho nezasluhuje toto děfátko roztomilé, jež přišlo s nebe trpět a umřít za nás, aby si získalo lásku naši.

Vroucí vzdechy a prosby.

Tedy tomu vskutku tak, ó Ježíši můj, že jsi s nebe sestoupil, abys ode mne milován byl, že jsi

objal život trudný a smrt kříže z lásky ke mně, abych Tě do srdce svého přijal. A já jsem tolikrát od sebe Tě odmítl, řka: »*Odstup ode mne, Pane!*« Co mi do Tebe? Ach, Bože, kdybys nebyl dobrota nekonečná, a kdybys nebyl život obětoval, abys mi odpustil, netroufal bych si za milost Tebe prositi. Ale tu slyším, kterak mi sám usmíření nabízíš: »*Obrat se ke mně, praví Hospodin . . . , a obrátím se k vám.*« (Zach. 1, 3.) Ty sám tedy, Ježíši můj, ode mne uražený, stal jsi se přimluvčím mým. »*A on jest oběť slitování za hříchy naše.*« (1. Jan 2, 2.) Nechci tedy novou tu křivdu Ti učiniti, nedůvěrou v milosrdenství Tvé. Želím toho upřímně a nade všecko, že jsem urazil Tebe, nejvyšší dobro. Přijmiž mě na milost, pro onu krev, kterou jsi vylil za mne. »*Otče, nejsem hoden slouti tvým synem.*« Ó nikoli, Vykupiteli a Otče můj, již nezasluhuji býti Tvým synem, odřeknuv se tolikráte lásky Tvé; ale pro zásluhy své učiň, ať jsem jména toho hoden. Díky Tobě, Otče můj! Děkuji Ti a miluji Tě. Ach, když si jen pomyslím, jak jsi mne tolik let snášel, a kolik milostí jsi mi uštědřil, ač jsem se Tebe tolik naurážel, tu měl bych neustále hořeti láskou k Tobě. Přijď tedy, Ježíši můj, již Tebe nezapudím od sebe. Přijď a ubytuj se v ubohém srdci mém. Miluji Tě a chci Tě vždycky milovati; rozpal mě však láskou k sobě větší a větší, na mysl mi uváděje lásku, kterou jsi choval ke mně. — Královno a Matko má, Maria, budiž mi nápomocna! Přimlouvej se u Ježíše za mne! Učiň, ať jsem vděčen Bohu co živ budu za to, že mě tolik miloval, i když jsem jej tak těžce urážel.

Rozjímání VIII.

»Ukázala se milost Boha, spasitele našeho všechněm lidem, vyučujíc nás, abychom... pobožně živi byli na tomto světě, očekávající blahoslavené naděje a příští slávy velkého Boha a spasitele našeho Ježíše Krista.« (Tit. 2, 11—14.)

Rozjímej, kterak milostí, — o níž se tu dí, že se ukázala, — rozuměti jest převroucí lásku Ježíše Krista k lidem; lásku, které jsme nezasluhovali, a jež se proto *milostí* zove. Tato láska byla ostatně v Bohu vždycky tatáž, ale ne vždycky se ukázala. Byla nám sice slíbena skrze tolikerá proroctví a nastíněna tolika obrazy. Avšak při narození Vykupitele ukázala se tato láska Boží zřetelně a zjevila se, když se Slovo věčné lidem objevilo, jako děťátko na seně ležící, plačící a zimou se třesouc, počínajíc takto již snášeti za nás tresty, kterých jsme zasluhovali sami, a dávajíc nám zároveň na jevo lásku, kterou nás miloval, obětovavši život svůj za nás. *»Po tom jsme poznali lásku Boží, že on život svůj za nás položil.«* (1. Jan 3, 16.) Ukázala se tedy láska Boha našeho, a ukázala se *»všechněm lidem«*. Ale proč ho tedy všichni nepoznali, a proč nyní tolik jich jest, kteří ho neznají? Proto, že *»světlo přišlo na svět, a milovali lidé více tmu, nežli světlo.«* (Jan 3, 19.) Nepoznali a neznají ho, protože ho nechtějí znáti, milujíce více tmu hříchu, nežli světlo milosti. Pozor mějme, ať nepatříme i my k těmto nešťastným. A jestli jsme dříve oči zavírali před světlem, málo si připouštějíce lásku Ježíše Krista, nechť alespoň nyní, dokud na živě jsme, neustále na paměti máme muka a smrt Vykupitele svého, a nechť jej milujeme, ježto i on tolik nás miloval. *»Očekávající blahoslavené naděje a příští slávy ve-*

likého Boha a Spasitele našeho Ježíše Krista.» Pak nám vedle zaslíbení Božských bude lze právem očekávati onoho ráje nebeského, který nám Ježíš Kristus získal svou krví. Při prvním příchodu svém přišel Ježíš jako děťátko chudé a opovržené a ukázalo se na zemi v chlévě narozené, zaobalené v chatrné plénky a na seně položené. Avšak při druhém příští přijde na trůně velebnosti své: »*A uzří Syna člověka, přicházejícího v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností.*« (Mat. 24, 30.) Blaze tenkrátě tomu, kdo jej miloval; běda tomu, kdo ho nemiloval!

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó svaté děťátko, nyní Tě vidím zde na té chudické slámě, zkormoucené a opuštěné; vím však, že jednoho dne přijdeš mne soudit na stkvoucím trůně, obklopen jsa andělským dvorem. Ach, odpusť mi, prve než mě souditi budeš. Tehdy vystoupíš jako soudce spravedlivý; ale nyní jsi mi Vykupitelem a Otcem milosrdným. I já jsem byl z těch, kteří Tebe neznali, poněvadž Tebe znáti nechtěli. A proto, co bych se byl snažil Tě milovati, uvažuje lásku, kterou jsi ke mně choval, neměl jsem nic pilnějšího, než jak své žádosti ukojiti, pohrdaje Tvou milostí a láskou. Tuto duši svou ztracenou poroučím nyní do sv. rukou Tvých, abys ji spasil: »*V ruce Tvé poroučím ducha svého; vysvobodils mne Hospodine, Bože pravdy.*« (Žalm 30, 6.) V Tobě kladu všecku naději svou, věda, že jsi obětoval krev svou i život svůj, abys mě zachránil od pekla: »*Vysvobodils mne Hospodine, Bože pravdy.*« Nedal jsi mi umříti v hříchu, čekaje trpělivě, až bych do sebe šel a toho litoval, že jsem Tě hněval, a až bych Tě počal milovati, abys mi pak odpustil a mě spasil. Ano, Ježíši můj, chci Ti radost činiti. Nic mne tolik

nebolí, jako tolikere urážky, jež jsem Ti učinil. Lito mi toho a miluji Tě nade všecko. Spasiž mě pro milosrdenství své, a spása má v tom nechť záleží, abych Tě vždycky miloval, v životě tomto i na věčnosti. — Přemilá Máti má, Maria, poroučej mě Synu svému! Představ mě jemu, jakožto sluhu svého, jenž v Tobě položil naději svou. On Tě rád slyší a ničeho Ti neodepře.

Rozjímání IX.

»Vstoupil pak i Josef. aby se přiznal s Marií, zasnoubenou sobě manželkou těhotnou.«

(Luk. 2, 4. 5.)

Bůh ustanovil, aby Syn jeho narodil se ne v domě Josefově, nýbrž v jeskyni, v chlévě, jako nejchudší ubožátko; proč to bylo řízení jeho, že císař vydal rozkaz, aby každý přišel se přihlásit do vlastního rodiště svého. Když sv. Josef o nařízení tom zvěděl, byl na váhách, má-li panenskou Matku, již blízkou porodu, doma nechat, či s sebou vzíti. Choti a paní má, děl k ní, jednak bych Tě nerad samotnu doma nechal, jednak vezmu-li Tě s sebou, bojím se velmi o Tebe, že Ti bude mnoho trpěti na této cestě tak daleké a v počasí tak drsném. Pro chudobu svou nemohu Ti obstarati cesty tak pohodlné, jak by slušelo. Ale Maria Panna, těšíc jej odvětila: Můj milý Josefe, buď bez starosti; půjdu s Tebou; Pán bude s námi. Vědělatě skrze Božské osvícení, i také proroctví Micheášovo dobře znajíc, že v Betlémě Božské nemluvně má na svět přijíti. Proto sebravši plénky a ostatní nuzné prádlo, jež měla přichystáno, s Josefem na cestu se vypravila. *»Vstoupil pak Josef. aby se přiznal s Marií.«* Uvažujme, jaké zbožné a svaté řeči dva tito snoubenci svatí na té

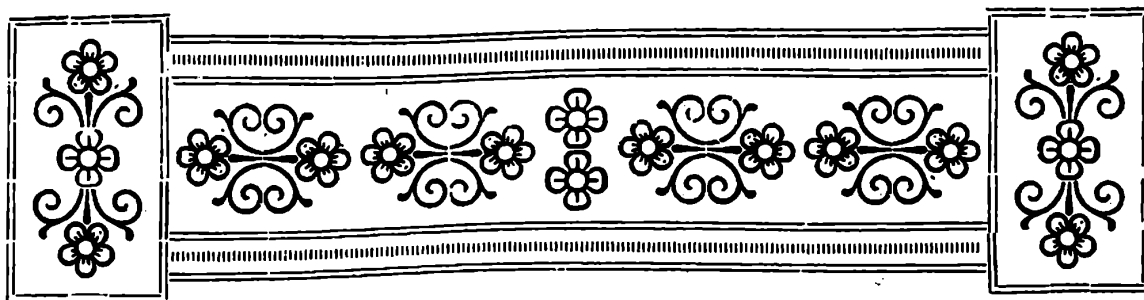
cestě spolu - as vedli o milosrdenství, o dobrotě a lásce Slova Božího, jež co nevidět se narodí a na svět přijde spasit člověčenstvo. Pozorujme též chválu Boží, dobrořečení, díkůčinění, pokoru a lásku, v nichžto se tito dva vznešení poutníci cestou cvičili. Mnoho zajisté vystála Panna svatá, blízka jsouc porodu, na tak obtížné a daleké pouti, po cestách neschůdných a v čase zimním. Ale snášela všechno tiše a s láskou. Veškery svízele obětovala Bohu, spojujíc je s mukami Ježíšovými, jehož nesla pod srdcem svým. Ó, přidejme se i my k Marii Panně a k sv. Josefu, a nechať jsou společníky našimi na cestě života ve-zdejšího. Ale provázejme s nimi též Krále nebeského, jenž se jde narodit v jeskyni, a při svém prvním příchodu na svět zjeviti se nám hodlá jako děťátko, ale ze všech dětí, které kdy spatřily světlo světa, nejchudší a nejopuštěnější. A prosme Ježíše, Marie Panny a sv. Josefa, aby pro zásluhy těch soužení, která vystáli na té cestě, doprovázeli nás na cestě do věčnosti. Ó, blaze nám, jestliže v životě i smrti v jejich družině zůstaneme a jestli tyto tři vznešené osoby nás vždycky budou provázeti.

Vroucí vzdechy a prosby.

Drahý Vykupiteli můj, vím, že Tě na této cestě provázejí zástupy andělů svatých; ale kdo pak zde na zemi Tebe provází? Jen Josef a Maria, která Tě s sebou nese, a nikdo více! Neměj mi za zlé, ó Ježíši můj, že i já k nim se přidávám. Ó, mně ubohého nevděčníka! Nyní poznávám křivdu svou! Ty jsi sestoupil s nebe, abys zde na zemi vždy při mně byl; a já nevděčný, tolikráte Tě uraziv, Tebe jsem opustil. Kdykoli pomyslím, ó Pane můj, že jsem tolikráte pro nezřízené žádosti svoje od Tebe se odloučil, zřeknuv se přátelství Tvého, umřel bych lítostí. Ale Ty jsi přišel, abys mi odpustil. Nuže odpusť mi

rychle; neboť toho želim z celého srdce svého, že jsem Tebou tolikrát pohrdl a Tebe opustil. Jsem pevně odhodlán a doufám s milostí Tvou, že Tebe již nikdy neopustím a se od Tebe, jediné lásky své, již nikdy neoddělím. Duše má si Tě zamilovala, ó rozmilé, mé děťátko Božské. Miluji Tě sladký Spasiteli můj, a poněvadž jsi na zemi přišel, abys mě spasil a milostmi svými obdařil, prosím Tebe jediné o tu milost, abys již nikdy nedopustil, abych se odloučil od Tebe. Spoj a svaž a připoutej mě k sobě sladkými vazbami své lásky svaté. Ach, Božský Vykupiteli můj, kdo by si troufal Tě opustiti a žíti bez Tebe a bez milosti Tvé? — Ó, přesvatá Panno Maria, přidávám se k Tobě, abych Tě na této cestě doprovodil. Jen Ty, ó Máti moje, vždy při mně stůj na cestě, kterou konám do věčnosti. Buď mi vždy po boku, ale tenkrát zvláště, až nadejde konec života mého, a já blízek budu okamžení, kdy se rozhodne, budu-li na věky s Tebou Ježíše v nebi milovati, čili na věky, daleko od Tebe, Ježíše nenáviděti v pekle. Královno moje, spasiž mě přímlovou svojí, a spása má záležíž v tom, abych vždycky miloval Tebe a Ježíše po čas i po celou věčnost. Tys naděje má; od Tebe všechno doufám.

Rozjímání

v oktávu narození Páně a dále, až do sv. tří Králů.

Rozjímání I.

O narození Ježíše Krista.

Narození Ježíše Krista přineslo radost všeobecnou veškeru světu. Byltě jest oním Vykupitelem, po němž všichni ode dávna a tak vroucně toužili, že nazván byl proto *»očekáváním národů«* a *»žádostí pahrbků věčných«*. A hle, již přišel, již se narodil v nepatrné jeskyni. Pomysleme si, jakoby i nám anděl přinášel onu velmi radostnou zvěst, kterou pastýřům oznamoval: *»Aj, zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; nebo narodil se vám dnes Spasitel.«* (Luk. 2, 10. 11.) Jaké slavnosti konají se po celé říši, když se poprvé králi princ narodí. Ale mnohem více jest nám radostí plesati, když vidíme novorozeného Syna Božího, jenž s nebe přišel nás navštívit, puzen jsa převelikým milosrdenstvím svým. *»Skrze srdečné milosrdenství Boha našeho, v němžto navštívil nás, vyšel z výsosti.«* (Luk. 1, 7. 8.) Byli jsme ztraceni; a hle, on přišel, aby nás spasil. *»Pro naše spasení sestoupil s nebe.«* Aj pastýř, jenž přišel oveček svých od smrti zachránit, obětovav vlastní život z lásky k nim: *»Já jsem pastýř dobrý. Dobrý pastýř dává život svůj*

za ovce své.» (Jan 10, 11.) Ejhle Beránek Boží, jenž se přišel dát usmrtit, aby nám zjednal milost Boží a stal se naším osvoboditelem, naším životem a světlem, a dokonce i naším pokrmem v svátosti nejsvětější. Sv. Augustin praví, že Ježíš Kristus při svém narození dal se proto do jeslí položit, kde nemá tvář se krmila, abychom z toho poznali, že se proto člověkem stal, aby též byl pokrmem naším.¹⁾ Také v nejsv. svátosti Ježíš Kristus narozen bývá den co den skrze kněze při sv. pozdvihování. Oltář jest jeslemi, kamž chodíme nasytit se tělem jeho. Mnozí by si přáli dětátko Božské v náručí mít, jako sv. kmet Simeon na loktech je měl; ale víra sv. nás učí, že, kdykoli k sv. přijímání jdeme, téhož Ježíše, jenž v jeslích betlémských ležel, nejen do náručí, ale do srdce béře. Proto tedy se narodil, aby se nám docela daroval: *»Maličký narodil se nám, a syn dán jest nám.«* (Is. 9, 6.)

Vroucí vzdechy a prosby.

»Zbloudil jsem jako ovce, která se ztratila; hledejž služebníka svého.« (Žalm 118, 176.) Pane, já jsem ta ovečka, která shánějíc se po rozkoších a žádostech svých, bídne zahynula. Ale Ty jsi ten Pastýř a spolu Beránek Boží, který jsi s nebe přišel, abys mě spasil, obětovav se jako oběť smírná na dostiučinění za hříchy mé: *»Ejhle Beránek Boží, který snímá hříchy světa.«* Chci-li se tedy polepšiti, čeho jest se mi báti? Proč bych nedůvěřoval docela Tobě, Spasiteli svému, jenž jsi se narodil právě proto, abys mě spasil? *»Aj Bůh, spasitel můj, doufanlivě činiti budu a nebudu se báti.«* (Is. 12, 2.) Zdali jsi mi mohl výmluvnější důkaz milosrdenství svého dáti, ó nejsladší Vykupiteli můj, abys ve mně

¹⁾ Tract. 25. in Joan.

důvěru vzbudil, sebe samého mi darovav? Ó, drahé děťátko mé, jak mě to bolí, že jsem Tě urazil! Já jsem byl toho vinen, že jsi plakal v betlémském chlévě. Ale že jsi přišel mne hledat, padám k nohám Tvým, a ačkoli vidím, jak mnoho tu v těch jeslích na slámě leže trpíš, a jak Tebou pohrdají, uznávám Tě přece za svého nejvyššího Krále a Pána. Poznávám, že mě tím pláčem svým sladkým zveš, abych Tě miloval a že mne prosíš o srdce mé. Zde je máš, Ježíši můj, k nohám Tvým je kladu; přeměň je a zapal je láskou svou, jenž jsi proto na svět přišel, abys v srdcích našich roznítil oheň své lásky svaté. Slyším, jak z těchto jeslí ke mně pravíš: *»Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého.«* A já odpovídám: Ó, Ježíšku můj, koho bych miloval, ne-li Tebe, jenž jsi můj Pán a Bůh? Ty se mým zoveš, protože jsi se narodil, abys mi se docela daroval, a já bych se zdráhal býti docela Tvým? Nikoli, rozmilý Pane můj, všecek se Ti daruji a miluji Tě z celého srdce svého. Miluji Tě, miluji Tě, miluji Tě, ó, svrchované dobro, ó, jediná láska duše mé! Přijmi mě dnes, a nedej, abych Tě kdy přestal milovati. — Ó, Královno moje, Maria, prosím Tebe pro onu slast, kterou jsi pocítila, když jsi poprvé uzřela novorozeného Syna svého, a když jsi jej poprvé do náruče vzala, přimluv se u něho za mne, aby mě za svého vzal a mě navždy vnadou své lásky svaté spoutal.

Rozjímání II.

Ježíš přichází maličký na svět,

Uvažuj, kterak první, co anděl pastýřům udal, aby našli Mesiáše narozeného, bylo, že jej najdou jako dítě: *»Naleznete nemluvnětko, plénkami obvinuté a položené v jeslích.«* (Luk. 2, 12.) Malé děti

mají do sebe cosi velmi vlnadného; ale zajisté mnohem více vábí nás k sobě malounký Ježíšek, an jakožto nesmírný Bůh maličkým se stal z lásky k nám. »*Pro nás maličkým učiněn jest,*« dí svatý Augustin. ¹⁾ Adam přišel na svět u věku dospělém, avšak Slovo věčné přišlo k nám jako dítě: »*Maličký narodil se nám*«, aby srdce naše tím mocnější láskou k sobě připoutalo. »*Tak volil se naroditi, jenž chtěl milován býti.*« Nepřišel na svět, aby postrach budil, ale aby milován byl; a proto se objevil hned prvním zrakům našim jako děťátko útlé a chudičké: »*Veliký jest Hospodin a velmi chvály hodný*« dí sv. Bernard slovy žalmisty Páně (47, 2.). Pán můj veliký jest, a proto zasluhuje pro Božskou velebnost svou nade vše pomýšlení býti chválen a veleben. Ale po té, vida jej světec jako malounké děťátko v betlémském chlévě, dodává a přeněžně volá: »*Malý jest Hospodin a velmi lásky hodný.*« ²⁾ Veliký a nejvyšší Bůh můj učiněn jest maličkým k vůli mně! Ó, uvažuje-li kdo, věrou jsa proniknut, jak Bůh děťátkem jsa, na slámě v jeskyni pláče a nařiká, je-li mu možno, aby ho nemiloval? A zdali nevyzve veškeren svět, aby jej všickni milovali, po příkladě sv. Františka z Assisi, jenž kde koho vybízel, řka: »*Milujmež betlémské pacholátko; milujmež betlémské nemluvně!*« Dítětem jest, nemluví, jen pláče; ale ó, Bože, tento pláč jest mluvou lásky, jížto nás zve, abychom jej milovali a srdce našeho prosí. Uvažuj též, že děti rádi máme, že nevinny jsou, ač všechny ostatní děti při svém narození poskvrněny jsou hříchem. I Ježíš přišel na svět jako dítě, ale jako dítě »*svaté, nevinné, neposkvrněné.*« Můj milý, praví nevěsta svatá v písni Šalomounově, všecek jest ruměný láskou a všecek jest bílý čistotou a nevinností, nemaje poskvrny

¹⁾ Tract. 22. in Joan.

²⁾ Serm. 47. in Cant.

hříchu na sobě: »*Milý můj jest bílý a červený, vyvolený z tisíců.*« (5, 10.) Jediné v tomto dítěti Otec nebeský měl zalíbení, dí sv. Řehoř, »*jediné na něm viny nenalezl.*« Budiž to útěchou nám, hříšníkům ubohým, poněvadž toto nemluvně Božské s nebe přišlo, aby s námi sdělilo nevinnost svou skrze své utrpení. Jestliže zásluh jeho dovedeme užívat, promění nás z hříšníků ve svaté a nevinné. V tyto zásluhy úplně spoléhejme, pro ně žádejme vždy Otce nebeského o milosti, a všechno obdržíme.

Vroucí vzdechy a prosby.

Otče věčný, já bídny, peklu propadlý hříšník, nemám, čím bych Ti dosti učinil za hříchy svoje. Obětuji Ti slzy, utrpení, krev a smrt tohoto dítěte, jež jest Tvým Synem, a pro ně, prosím, smiluj se nade mnou. Nemíti tohoto Syna, abych Ti jej obětoval, veta bylo by po mně. Ta tam byla by všekra naděje má! Ale Ty jsi mi jej proto dal, abych Ti zásluhy jeho obětoval a pro ně v spasení své doufal. Pane, veliký byl můj nevďek; ale větší jest milosrdenství Tvoje. Ci mohl-li jsem většího milosrdenství od Tebe doufati nad to, an jsi mi svého vlastního Syna daroval, aby mi byl Vykupitelem a obětí smírnou za hříchy moje? Pro lásku tedy Ježíše Krista odpusť mi všechny urážky, jež jsem Ti učinil a kterých srdečně lituji, že jsem jimi urazil Tebe, dobrotu nekonečnou. A pro lásku Ježíše Krista prosím Tebe o milost setrvání. Ach, Bože můj, kdybych Tě měl znova uraziti, za to, že jsi tak shovívavě na mne čekal, tolikráte světlem svým na pomoc mi přispěl a tak laskavě mi odpustil, věru, zdali bych nezasluhoval, aby zvlášť pro mne peklo stvořeno bylo? Ach, Otče můj, neopouštěj mne! Hrůzou trnu, pomním-li, jak zrádně jsem si vedl proti Tobě! Co jsem se Ti nasliboval, že Tě budu

milovati a jak záhy zrušil jsem sliby své a Tebe se odřekl. Ach, Stvořiteli můj, nedej, aby mi znova hořce toho oplakávat bylo, že bych opětně zbaven byl milosti Tvé. »*Nedej mi se odloučiti od Tebe! Nedej mi se odloučiti od Tebe!*« Opakuji prosbu tu a opakovati ji budu, dokud dýchat nepřestanu. Dej mi jen milost, abych ji neustále opakoval »*Nedej mi se odloučiti od Tebe!*« Ježíši můj, drahé dítětko moje, spoutej mě láskou svojí! Miluji Tě a chci Tě vždycky milovati. Nedopouštěj, abych kdy odpadl od lásky Tvé! — I Tebe miluji, ó, Matko má, miluj i Ty mne. A miluješ-li mě, vypros mi milost, abych již nikdy nepřestal milovati Boha svého.

Rozjímání III.

Ježíš v plénkách.

Představ si Marii Pannu, jak Syna porodivši, vzala jej uctivě do náručí; nejdřív se mu jako Bohu svému poklonila a pak jej do plen zavinula: »*Plénkami jej obvinula.*« (Luk. 2, 7.) Také církev svatá pěje: »*Matka, Panna v plénky halí — toho, jenž jest světa Pán.*« Ejhle, jak malý Ježíšek poslušně podává ručky a nohy své a dává si je zavinouti. Uvažuj, kdykoli Božské nemluvně se převínuje, jak vzpomíná provazů, jimiž bude jednoho dne v zahradě svázáno a potom k sloupu přivázáno, a hřebů, jimiž na kříž jej přibijí. A těmito myšlenkami se obírajíc, rádo se převínouti dává, aby duše naše vybavilo z pout pekelných. Takto jsa v plénky zavinut, Pán Ježíš k nám se obrací, přimlouvaje nám, abychom se s ním spojili sladkými pouty lásky. A obraceje se k nebeskému Otci svému, dí: Otče můj, lidé zneužili svobody své, a povstavše proti Tobě, upadli v otroctví hříchu. Abych tedy odčinil neposlušnost

jejich, dávám se svázati a zavinouti v tyto plénky. Jimi spoután jsa, obětuji Ti svobodu svou, aby člověk zproštěn byl poroby ďábelské. Rád se vazbě té uvoluji, plénky ty jsou mi milé a jsou mi tím milější, protože mi připomínají provazy, jimiž budu jedenkrát svázán a na smrt vlečen za spásu člověčenstva, a jež nyní již s radostí vítám: »*Okovy její jsou vazba spasitelná.*« (Sir. 6, 31.) Pouta Ježíšova jsou obvazky spasitelné, hojící rány duší našich. — Z lásky tedy ke mně, ó Ježíši můj, chtěl jsi v plénky zavinut býti. Ó, lásko, volá proto svatý Vavřinec Justiniani, *jak silným jsi poutem, když Boha spoutati umíš!*« Ó lásko Božská, jediné tobě bylo lze Boha mého učiniti vězněm. A já bych se zdráhal, ó Pane, dáti se spoutati Tvou láskou svatou? Měl bych tolik odvahy, že bych chtěl setřásti se sebe líbezná a sladká pouta Tvá? A proč medle? Abych se stal otrokem pekla? Ó, Pane, Ty jsi byl svázán zde v těchto jeslích z lásky ke mně; i já chci na vždy s Tebou spoután býti. Sv. Maria Magdalena pazzijská říkala, že pouty, která nám nositi jest, má býti pevné předsevzetí, s Bohem se spojití skrze lásku a odřeknutí se zároveň náklonnosti k jakékoli věci mimo Boha. Tou také příčinou zdá se, že náš nejmilejší Ježíš dal se v svátosti nejsvětější způsobami svátostnými tak říkáje spoutati a uvězniti, aby též duše ho milující láskou svou uvěznil a spoutal.

Vroucí vzdechy a prosby.

Proč bych se tedy bál trestů Tvých, ó rozmilé děťátko mé, vida Tě v plénkách svázaného, tak že Ti ani nelze ruky pozdvihnouti, abych tak děl, abys mě trestal. Vazbou tou dáváš mi na srozuměnou, že mne nehodláš trestati, jestliže odhodlán jsem setřásti se sebe pouta nepravostí svých a s Tebou

se spojití. Ano, Ježíši můj, chci tak učiniti. Lituji nade všechno, že jsem se Tebe spustil a že jsem zle užíval svobody, kterou jsi mě obdařil. Svobodu jinou, mnohem výbornější mi nabízíš: svobodu, jež zbavuje pout ďábelských a vřadíje mezi dítky Boží. Z lásky ke mně stal jsi se vězněm, spoután jsa těmito plénkami. I já chci vězněm býti veliké lásky Tvé Ó, blažená pouta! Ó, krásná znamení spásy, jež duše pojíte s Bohem! Ó, spoutejte také ubohé srdce mé! Ale spoutejte je tak pevně, aby se již nikdy více neodpoutalo od lásky tohoto nejvyššího dobra. Ježíši můj, miluji Tě; s Tebou se spojuji; Tobě daruji celé srdce své, veškeru vůli svou. Ne, nechci se Tebe již spustiti, přemilý Pane můj! Ach, můj Spasiteli, který jsi se dal na smazání dluhů mých nejen od Marie Panny do plének zavinouti, ale též jako zločinec od pochopů svázati a tak svázán ulicemi jeruzalémskými na smrt vésti, jako beránek nevinný, jehož na jatky vedou; který jsi dále na kříž přibiti se nechal a se ho nespustil, dokud jsi na něm nedokonal, — ach, nedej, abych se kdy od Tebe odloučil, ztrativ milost a lásku Tvoji! — Ó, Maria, jež jsi kdysi tohoto Syna nevinného plénkami zavinovala, ach, zaviň i mne, hříšného, zaviň mne s Ježíšem, abych se již nikdy více od nohou jeho nehnul. S ním spojen ať vždycky žiji; s ním spojen nechť také umírám, abych jedenkrát tak šťasten byl, vejíti do oné blažené vlasti, kde se mi již nebude báti, aniž to možno bude, abych odloučen byl od sv. lásky jeho.

Rozjímání IV.

Ježíš kojencem.

Ježíšek v plénkách jsa, žádal si prsů Marie Panny a požíval mléka jejích. Nevěsta v písni Šalo-

mounově přála si viděti bratříčka svého, jak kojen jest mateřským prsem: »*Kdo mi tě dá za bratra mého, kterýž požíval prsů matky své?*« (8, 1.) Ráda by jej byla viděla; ale neviděla ho. My však byli jsme mnohem šťastnější; neboť jsme viděli Syna Božího, jenž se stal člověkem a bratrem naším a kojen byl prsy Marie Panny. Ó, jaká to pro nebe podívaná, když vidělo Slovo Boží, jako malé děťátko, ano požívá mléka panny, tvora svého. On, jenž pokrm dává všechněm lidem i všemu živočišstvu na zemi, učinil se tak slaboučkým a chudým, že mu třeba trochy mléka, aby si život uchránil. Sestra Pavla, kamalduleska, vidouc sošku Ježíška při prsu mateřském, cítila se najednou něžnou láskou k Bohu roznícena. Jen zřídka a jen něco málo mléka Ježíš Kristus denně požíval. Zjeveno bylo sestře Marianě z řádu sv. Františka, že Maria Panna jen třikráte za den Ježíška kojila. Ó, mléko převzácné, jež jsi se v žilách Ježíše Krista v krev proměňovalo, aby z ní pak byla koupel spasitelná na obmytí duší našich! Zde také uvažujme, že Ježíš kojiti se dal, aby živil tělo své, které nám obmýšlel zanechat i za pokrm ve sv. přijímání. — Nuže, maličký Vykupiteli můj, jsa u prsu, myslíš na mne; přemýšlíš, jak toto mléko proměníš v krev, abys ji potom vycedil při své smrti a za tak drahou cenu vykoupil duši mou a živil ji svátostí nejsvětější, mlékem to spasitelným, jímžto Bůh udržuje duše naše při životě milosti. »*Mlékem vaším jest Kristus*« dí sv. Augustin. Ó, roztomilé děťátko moje, ó, Ježíši můj, dovol, ať i já zvolám se ženou ve sv. evangeliu: »*Blahoslavený život, který Tebe nosil, a prsy, kterých jsi požíval.*« (Luk. 11, 27.) Blahoslavená jsi Ty, ó, Matko Boží, že Ti dopráno bylo kojiti vtělené Slovo! Ó, přijmi mě za společníka tohoto vznešeného Syna, aby se mi od Tebe dostalo mléka něžné a vroucí úcty k dětství Ježíšovu, a k Tobě, předrahé Matce své.

A Tobě, ó, Božské nemluvně, díky vzdávám, že jsi se i toho podjal, mléka požívati, abys mi ukázal lásku, kterou ke mně chováš. A to jest, co zjevil Pán sv. Maří Magdaleně z Pazzi,¹⁾ že proto té potřebě se podrobil, prsů požívati, abychom poznali lásku jeho k duším vykoupeným.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, líbezný, přerozkošné děťátko moje, Ty jsi chléb nebeský, jenž anděly živíš; Ty všem živýchům pokrmu poskytuješ; jak jest to možná, že sám doprošuješ se mléka panny, bys na živě se zachoval? Ó, lásco Božská, kterak jsi Boha chudičkým učinila, že mu potřebí jest za pokrm mléka? Ale již Ti rozumím, Ježíši můj, požíváš prsů Marie Panny v této sluji, abys pak mléko to v krev proměněné přinesl Bohu v oběť na dostiučiněnou za naše hříchy. Podejž tedy, ó, Maria, ó, podej všechno mléko, co máš, Synáčku svému, ježto každá kapka jeho k tomu jest, aby obmyla duši mou od hříchů a ji pak živila při sv. přijímání. Ó, můj Vykupiteli, jak možno, aby Tebe nemiloval, kdo věří, co jsi učinil a vytrpěl, abys nás spasil. A já, věda to, jak jsem tak nevděčen býti mohl? Než dobrota Tvá jest nadějí mou. O té vím, přeji-li si milosti Tvé, že jí dostanu. Lituji, ó, nejvyšší dobroto, že jsem Tě urazil, a miluji Tě nade všechno. Či lépe dím: nemiluji, leč Tebe a jediné Tebe chci milovati. Ty jsi a budeš povždy jediné dobro mé, jediná láska má. Drahý Vykupiteli můj, uděl mi, prosím, něžnou úctu k sv. dětství Tvému, jak jsi ji udělil tolika duším, že Tebe, malé děťátko, majíce na mysli, na všechno zapomínají, a se zdá, jakoby nedovedly na nic jiného mysliti, leč jak by Tebe milovaly. Ovšem, jsou to duše

¹⁾ P. 4. c. 1.

nevinné, kdežto já jsem člověk hříšný; ale Ty jsi se stal dětátkem, abys i od hříšníků byl milován. Byl jsem hříšníkem; nyní však Tě miluji z celého srdce, a po jiném netoužím, než po Tvé lásce. — Ó, Maria, uděl mi jen malou část oné něhy, s kterou jsi kojila malého Ježíška.

Rozjímání V.

Ježíš na slámě.

Ježíš narodil se v Betlémě v chlévě. Tam neměla chudobná Máti ani vlny, ani peří, aby z nich útlému dětátku lůžko přistrojila. Co tedy učinila? Ustlala mu něco slámy do řebřinek a tam je na ni položila. »*A položila ho v jesle.*« (Luk. 2, 7.) Ale, ó, Bože, tuze tvrdé a bolestné to lože pro novorozeňátko! Údy dětské jsou příliš útlé a citlivé, a zvláště údy Ježíškovy, jež Duch sv. utvořil nad jiné útlé, aby živěji cítily muka: »*Tělo způsobil jsi mi.*« (Žid. 10, 5.) Proto bylo mu lože tak tvrdé mukou tuze bolestnou a potupnou zároveň; či, zdali pak dítě člověka jakkoli chudého a nepatrného položili kdy na slámu, když na svět přišlo? Sláma jest stelivem pro dobytek, a Synu Božímu nebylo jiného lože na zemi, než obyčejná sláma? Sv. František assijský, sedě jednoho dne za stolem, slyšel ona slova sv. evangelia čísti: »*A položila ho v jesle.*« Jak, vece, Pán můj na slámě leží, a já bych seděl? I vstal, na zem se posadil a tam chudičkého oběda svého požil, slzami něžnosti ho smáčeje, když uvažoval, co asi nebohý Ježíšek vytrpěl na slámě leže. Ale proč asi Maria Panna nepodržela synáčka svého v náručí svém? Vždyť tolik toužila, viděti jej narozeného a tolik jej milovala! Proč jej tedy položila na tak bolestné lože? Totě tajemstvím, dí svatý Tomáš z Vilanovy: »*Nebyla by jej na takové místo polo-*

žila, kdyby nebylo šlo o zvláštní tajemství.» Tajemství to jedni tak, druzí jinak vysvětlují; mně však líbí se nejlépe výklad sv. Petra Damianského: Ježíš, dí světec, sotva se narodil, na slámu položen jest, aby nám dal naučení, jak bychom smysly své umrtvovati měli: »*Zákon mučnictví označil.*» Pro smyslné žádosti svět do záhuby upadl. Pro ně Adam zahynul s tolika potomky svými až do oné chvíle. I přišel Syn Boží s nebe, aby nás naučil utrpení milovati, a počal s vyučováním tím již od jeslí, vyvoliv sobě utrpení, na tak útlé děťátko až tuze těžká. On sám tedy vnukl Mateři své, aby jej déle na měkkých rukou svých nedržela, nýbrž na ono drsné lůžko jej položila, aby více cítil zimu jeskyně a píchání ostré slámy.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, láskou k duším všecek opojený, ó, milování hodný Vykupiteli můj, nemaje tedy dosti na bolestném umučení, jež Tebe čeká, ani na hořké smrti kříže, která Ti připravena jest, chceš již od počátku života svého, již od malička utrpení své započítí. Ba ovšem; vždyť již jako děťátko malé chceš býti Vykupitelem mým a chceš dosti činiti spravedlnosti Božské za hříchy moje. Ty jsi si vyvolil slaměné lůžko, abys mě vysvobodil od ohně pekelného, kam jsem zasluhoval již bezpočtukráte býti uvržen. Ty pláčeš a naříkáš na této slámě, abys mi slzami svými vymohl odpuštění od Otce svého. Ach, jakou mi žalost slzy Tvé působí, a jak mne potěšují! Žalost mám; neb líto mi Tebe, an jako děťátko nevinné tolik trpíš pro hříchy, nikoli svoje. Ale potěšují mne, když vidím, že bolesti Tvé jsou spásou mojí, a pozoruji spolu nesmírnou lásku Tvou ke mně. Ne, nedopustím však, Ježíši můj, abys jen sám plakal a trpěl. Budu plakati s Tebou; neboť mně a jenom

mně oplakávati jest hořce urážek Ti učiněných. Zaslouhoval jsem pekla, proto se podrobuji mukám jakýmkoliv, jen když nabudu opět milosti Tvé, ó, Spasiteli můj! Odpusť mi, vrať mi opět přízeň svou; dej, ať Tě miluji, a pak mne tresci jakkoliv. Zachraň mne od muk věčných, a pak se mnou nalož, jak se Ti líbí. Nežádám od Tebe radostí na tomto světě; neboť není radostí hoden, kdo se opovažoval zarmucovati dobrotu Tvou. Rád ponesu všechny kříže, jež na mne sešleš, jen když mi bude dopřáno milovati Tebe, Ježíši můj! — Ó, Maria, Ty jsi mukami svými v mukách Ježíšových tak veliké účastství měla, vypros mi potřebnou sílu, abych trpělivě snášel utrpení svá. Běda mně, kdybych po tolika hříších byl beze všeho utrpení zde na zemi! Ale blaze mi, bude-li mi dopřáno v utrpení Tvém, ó bolestná Matko má, účast míti, a účast míti též s Ježíšem z lásky ke mně vždy zarmouceným a ukřižovaným!

Rozjímání VI.

Ježíš spí.

Tuze krátký a bolestný byl spánek Ježíškův. Jesle byly mu kolébkou, sláma byla lůžkem i poduškou jeho. Proto se Pán Ježíš co chvíle budil ze spánku; neboť na té tvrdé a drsné postýlce ho tuze tlačilo a citelná zima v jeskyni mu spáti nedala. Přece však drahoušek malý, potřebou přirozenou přemožen, chvílemi si podríml. Avšak spánek Ježíškův velmi se lišil od spánku ostatních dětí. Spánek jiným dětem prospívá, tělo posiluje; ale duše jejich v činnosti smysly jsouc vázána, odpočívá. Avšak se spánkem Ježíše Krista nebylo tak. »*Žá spím, ale srdce mé bdí.*« (Pís. 5, 2.) Tělo odpočívalo, ale duše bděla. Bylatě u Ježíše spojena s osobou Slova, jemuž nebylo lze spáti, aniž mohlo v duševní činnosti smysly

býti přerušeno. Dítě svaté spalo tedy, avšak ve spaní myslilo na všecka muka, která mu trpěti bude z lásky k nám po celý život a zvláště při jeho smrti. Myslílo na útrapy života tolik chudého a opovržlivého, který mu vésti bude v Egyptě a v Nazaretě. Myslílo obzvláště na biče, na trní, na potupu, na úzkosti smrtelné a na opuštěnou smrt, kterou mu posléze na kříži bude podstoupiti. A to vše Ježíš zatím co spal, v oběť přinášel Otci nebeskému, aby nám zjednal odpuštění a spasení. Tak Spasitel náš i ve spaní zásluh nám dobýval, Otce svého usmiřoval a milosti nám vymáhal. Prosme ho nyní pro zásluhy blaženého spánku jeho, aby nás vysvobodil od smrtelného spánku hříšníků, kteřížto ubozí spí spánek smrti hříchu, zapomínajíce Boha a lásky jeho; a naopak, aby nás uspal blahým spánkem nevěsty svaté, o níž dí: *»Nevyrážíte ze sna milé, dokudž by sama nechtěla.«* (Pís. 2, 7.) To jest onen spánek, který Bůh sesílá na duše sobě milé, a který není nic jiného, než *»dokonalé zapomenutí všech věcí,«* jak sv. Basil učí; aby duše, všecky věci pozemské z mysli pustivši, zřetel svůj obracela toliko k Bohu a k tomu, co se vztahuje k jeho cti a slávě.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ty spíš, ó, drahé a svaté děťátko mé, a jakou vroucí láskou mě ten spánek Tvůj rozněcuje! U jiných jest spánek obrazem smrti, ale u Tebe jest znamením života věčného; neboť co odpočíváš, zjednáváš mi spasení věčné. Ty spíš, ale srdce Tvé nespí, nýbrž touží trpěti a umříti za mne! Ve spaní přimlouváš se za mne a vyprošuješ mi u Boha pokoj věčný v nebi. Ale prvé, než mě uvedeš, jak doufám, do nebe, abych s Tebou tam odpočíval, vejdi, prosím, do duše mé a odpočivej v ní navždy. Zapudil jsem Tě kdysi od sebe, ó, Bože můj, avšak Tys

tolik klepal na dvěře srdce mého, tu spasitelnou bázeň ve mně budě, tu mě osvěcuje, tu slovy laskavými mi přimlouvaje, že doufám, že jsi již do něho vešel. Kojím se nadějí, že pocítuji v nitru svém velikou důvěru, že jsi mi již odpustil; velikou ošklivost a lítost nad urážkami Ti učiněnými: lítost, která ve mně působí velikou bolest, ale bolest tichou a bolest, která mě blaží a důvěrou mě naplňuje, že mi dobrota Tvá již jistě odpustila. Děkuji Ti, ó, Ježíši můj, a prosím Tebe, abys duše mé již neopouštěl. Víím, že neodejdeš, jestliže sám Tebe od sebe nevypudím; a za tu právě milost Tebe žádám, a abych o ni žádati nepřestal, Tebe prosím, abych Tebe totiž nikdy od sebe nezapudil. Dej, ať na všecko zapomenou a jen na Tebe myslím, jenž jsi myslil stále na mne a na mé blaho. Dej, ať Tebe vždycky miluji v životě tomto, a až jednou duši svou s Tebou spojenou odevzdám do rukou Tvých, nechť odpočívá u Tebe na věky, aniž by se jí bylo báti, že Tě kdy ztratí. — Ó, Maria, stůj při mně v životě, a přispěj mi v smrti, aby Ježíš přebýval vždycky ve mně a já v něm.

Rozjímání VII.

Ježíš pláče.

Slzy Ježíškovy lišily se velmi od slz jiných dětí, když na svět přijdou. Tyto pláčí bolestí; Ježíš neplakal bolestí, ale z útrpnosti s námi a z lásky: »*Ony bolesti pláčí, Kristus ze soustrasti*« dí sv. Bernard. ¹⁾ Pláč bývá znamením veliké lásky. Proto pravili židé vidouce, an Spasitel pláče nad smrtí Lazarovou: »*Hle, kterak ho miloval.*« (Jan 11, 36.) Tak i andělé říci mohli, vidouce slzy Ježíškovy: »Hle, kterak je mi-

¹⁾ Serm. 5. in Nat.

luje.« Ejhle, jak Bůh náš miluje lidi, an z lásky k nim se vtělil, dětátkem se stal a pláče. Ježíš plakal a v oběť přinášel Otci slzy své, aby nám vymohl hříchů odpuštění: »*Ony slzy hříchů mé umyly,*« dí sv. Ambrož. Svými vzdechy a svým pláčem prosil o milost a slitování za nás k smrti odsouzené a krotil hněv Otce svého. Ó, jak vřele slzy tohoto Božského pacholete přimlouvaly se za nás! A jak byly Bohu milé! Tenkráté právě Otec ohlásiti dal skrze anděly, že mír s lidmi již uzavřen a že je na milost přijal: »*A na zemi pokoj lidem dobré vůle.*« Ježíš proléval slzy lásky, ale též slzy bolesti, když viděl tolik hříšníků, kteří nedbajíce tolika slz a krve, prolité za spasení jejich, budou dále pohrdati milostí jeho. Než, kdo by tak necitelným byl, aby, vida dětátko Božské plakati nad našimi hříchů, neplakal s ním a v nenávisti neměl těch hříchů, jež toho příčinou byly, že milý Spasitel náš tolik se naplakal! Ach, nerozmnožujme již muk toho dětátka nevinného, ale potěšme je, spojujíce slzy své se slzami jeho. Obětujme Bohu slzy Syna jeho, a prosme ho, aby nám ráčil pro ně odpustiti.

Vroucí vzdechy a prosby.

Zlaté dětátko moje, když jsi tehdy v jeskyni betlémské plakalo, myslilo jsi na mne. Již tehdy vidělo jsi hříchů mé, a ty Tě pohnuly k pláči. Ach, Ježíši můj, co bych Tě tedy byl měl potěšiti láskou a vděčností svou, vida, jak mnoho jsi trpěl, abys mě spasil, rozmnožil jsem bolest Tvou a příčinou jsem byl pláče Tvého! Kdybych byl méně hřešil, byl bys i Ty méně slz vyronil. Ó, plač jen, plač; neboť máš proč plakati, vida, jakým nevděkem lidé splácejí tak velikou lásku Tvou! A když pláčeš, plač také za mne. Slzy Tvé jsou nadějí mou. I já oplakávám urážek, jež jsem Ti učinil, ó, Vykupiteli

můj; v nenávisti a ošklivosti je mám, a lituji jich z celého srdce svého. Oplakávám oněch dnův a oněch nešťastných nocí, jež jsem strávil jako nepřítel Tvůj, zbaven jsa krásné milosti Tvé. Než, co by mi, ó, Ježíši můj, slzy mé prospěly bez slz Tvých? Otče věčný, obětuji Ti slzy Ježíškovy, odpusť mi pro ně! A Ty, drahý Spasiteli můj, obětuj mu všechny slzy, které jsi po celý život svůj prolil a usmíř ho jimi za mne. Též o to Tebe prosím, lásko má, abys těmito slzami srdce mé obměkčil a svou láskou svatou je rozpálil. Ó, bych Ti od nynějška láskou svou takovou radost činil, jak jsem Tě zarmucoval urážkami svými! Popřej mi proto, ó, Pane, té milosti, abych Tebe ostatní dny života svého již více nehněval, nýbrž urážek Ti učiněných hořce oplakával a Tě se vší vroucností srdce svého miloval. — Ó, Maria, prosím Tebe pro onu něžnou soustrast, kterou jsi s plačícím Ježíškem svým tolikráte měla, vyžádej mi ustavičné bolesti nad urážkami, jež jsem já nešťastný jemu učinil.

Rozjímání VIII.

O nejsv. jménu Ježíšově.

Jméno Ježíš jest jméno Božské, oznámeno jsouc Marii Panně od Boha skrze archanděla Gabriele. *»A nazveš jméno jeho Ježíš.«* (Luk. 1, 31.) Proto jest nazváno jménem, *»které jest nad všeliké jméno.«* (Filip 2, 9.) a v němž lze jediné spasení býti: *»Není jiného jména . skrze kteréž bychom měli spaseni býti.«* (Sk. ap. 4, 12.) Toto slavné jméno Duch sv. přirovnává k oleji: *»Olej vylitý jméno tvé.«* (Pís. 1, 2.) A nikoli neprávem, dí sv. Bernard; neboť, jako oleje užívá se za svítivó, za pokrm a za lék, tak i nejsv. jméno Ježíš ducha osvěcuje, srdci jest pokrmem a duši lékem. Ducha osvěcuje: tím totiž jménem vy-

veden jest svět ze tmy modloslužby ke světlu sv. víry. I my, kteřížto v těchto krajinách žijeme, kde před narozením Ježíše Krista všeci předkové naši pohany byli, byli bychom dosud jimi, kdyby nebyl Spasitel náš přišel, aby nás osvítil. Jakými díky zavázání jsme proto Ježíši Kristu za dar svaté víry! A co by z nás bylo, kdybychom se byli narodili v Asii, v Africe, neb v Americe, anebo mezi kacíři neb rozkolníky? »*Kdo neuvěří, bude zatracen.*« (Mar. 16, 16.) A tak bychom dojista i my zahynuli. — Jméno Ježíš jest dále pokrmem, který živí srdce naše. Vždyť nám to jméno připomíná vše, cokoli Ježíš učinil pro spasení naše. Ono jest nám proto útěchou v zármutku, posilou na cestě k spasení, dodává nám odvahy, když nám mysl klesá a lásku v nás rozněcuje, připomínajíc nám všecko, co Vykupitel náš vytrpěl, aby nás spasil. — Toto jméno jest také lékem duši naší, činíc ji silnou proti útokům nepřátel našich. Peklo se hrůzou třese a na útěk se dává, vzýváme-li to jméno svaté podle svědectví sv. apoštola: »*Aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo, nebeských, zemských i pekelních.*« (Filip 2, 10.) Kdo v pokušení vzývá Ježíše, neklesne, a vzývá-li jej kdo vždycky, neklesne nikdy a bude spasen. »*Vzývati budu Hospodina, a od nepřátel svých vysvobozen budu.*« (Žalm 17, 4.) A kdo zahynul kdy, jenž pokoušen jsa, Ježíše vzýval? Ten zahyne, kdo ho o pomoc nevzývá, nebo kdo jej vzývati přestane, když pokušení neustává.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, bych Tě byl vždycky vzýval, ó, Ježíši můj, nebyl bych nikdy od ďábla přemožen býval. Ztratil jsem bídňě milost Tvou, poněvadž jsem v pokušení opominul o pomoc Tě vzývati. Nyní všecko doufám skrze Tvé jméno svaté. »*Všecko mohu skrze toho, který mě posiluje.*« (Filip 4, 13.) Vpiš proto, Spa-

siteli můj, vpiš v ubohé srdce mé přemocné jméno své »Ježíš«, abych, nose je neustále v srdci mém a Tebe miluje, též na rtech je ustavičně měl, vzýváje je ve všech pokušeních, která mi peklo strojí, usilujíc mě opět dostatí ve svou moc, a od Tebe mě odloučiti. Jméno Tvé jest pramenem všeho dobra; ono mě potěší, když budu zarmoucen, uvážím-li, jak mnohem více nežli já zarmoucen jsi byl z lásky ke mně; ono mně dodá mysli, když malomyslnost pro hříchy mé o mne se bude pokoušeti, vzpomenuli si, žes proto na svět přišel, abys hříšníky spasil: ono mi bude posilou v pokušení; připomínajíc mi, že když Ty mi na pomoc přispěješ, peklo mne nezmůže; ono mě posléze rozehřeje, když v lásce Tvé zchladnu, v paměť mi uvádíc lásku, kterou jsi mě miloval. Miluji Tě, ó, Ježíši můj; Ty jsi a bohdá zůstaneš navždy jedinou láskou mou. Tobě daruji celé srdce své, ó Ježíši můj; jen Tebe chci milovati a Tebe chci tak často vzývati, jak mi jen bude možno. Chci umřítí vzýváje jméno Tvé, to jméno naděje, spásy a lásky. — Ó, Maria, tu milost mi zjednej, miluješ-li mě, abych vždycky vzýval jméno Tvé a Syna Tvého. Dechem mým buďtež přesladká jména vaše duši mé; nechť je ustavičně vzývám, abych i v hodince smrti naposledy vzdychna, je vzýval: Ježíši a Maria, při mně stůjtež: Ježíši a Maria, vás miluji! Ježíši a Maria, vám poručím duši svou. Amen!

Rozjímání IX.

O samotě Ježíšově v chlévě.

Ježíš na svět přišed, vyvolil si chlév betlémský za poustevnu a za kapli. Protož to zařídil tak, aby se narodil vně města, v osamělé jeskyni, aby nám lásku svou k samotě a k mlčelivosti dal na jevo. Vkročme do této sluje, kde všechno dýše samotou

a tichem. Ježíš leží mlčky v jeslích; Maria a Josef mlčky se mu klanějí a mlčky naň hledí. Zjeveno bylo sestře Markétě od nejsv. Svátosti, bosé karmelitce (již jmenovali nevěstou Božského Jezulátka), že, cokoli v betlémské jeskyni se událo, i návštěva pastýřův a sv. mudrců, vše mlčky a bez řečí se dělo. Ostatní děti mlčí, protože mluvíti neumějí, ale u Ježíše bylo mlčení to ctností. Ježíšek nemluví, ale jak výmluvné jest mlčení jeho! Ó šťasten, kdo rád obcuje s Ježíšem, s Marií a s Josefem v tom sv. zátíší u jesliček! Pastýřové byli tam jen krátkou dobu a vraceli se odtud všeci rozníceni láskou k Bohu a nevědoucí co činiti, leč jej chváliti a velebiti. *»I navrátili se , . velebíce a chválíce Boha.«* (Luk. 2, 20.) Ó, šťastná duše, která ráda mešká v samotě betlémské, a tam rozjímá o milosrdenství Božím a o lásce, kterou Bůh lidi miloval a miluje: *»Povedu ji na poušť a mluvíti budu k srdci jejímu.«* (Os. 2, 14.) Nebude jí tam Božské nemluvnátko mluvíti k uším, ale k srdci, zvouc ji, by milovala Boha, tolik ji milujícího. Vidouc chudobu tohoto spanilého poustevníčka, jenž leží v té studené sluji, kde není žádného ohně, kde mu jsou jesle za kolébku a trochu sena za lůžko; slyšíc pak jeho pláč a vidouc slzy tohoto poupátka nevinného, a povážíc, že jest Bohem jejím, jak jí možno bude mysliti na něco jiného, než jak by jej milovala? Ó, jak rozkošná poustevna jest duši věřící chlév betlémský! Následujme též my příkladu Marie Panny a sv. Josefa, ani ve sv. zanícení uvažují, jak vznešený Syn Boží, tělem přioděný, podrobil se bédám pozemským, jak moudrost stala se malým nemluvnětem, jak veliký maličkým učiněn jest, a nejvyšší tak se snížil, jak bohatý tak chudým a všemohoucí tak se stal slabým; slovem, jak velebnost Božská skryla se v podobě děťátka malinkého, od světa opovrženého a vyloučeného; jak to vše činí a trpí, aby lásky naší hodným se stal. Pros ho,

aby tě do toho sv. zátíší k sobě přijal. Rád se tam zdržuj a víc odtud neodcházej! »*Ó, samoto,*« volá sv. Jarolím, »*v nížto Bůh se svými důvěrně promlouvá a obcuje.*« Ó, samoto líbezná, v níž Bůh s dušemi sobě milými rozmlouvá, ne jako vznešený pán, ale jako přítel, jako bratr, jako milenec. Ó, jaká to rajská slast, rozmlouvati docela v soukromí s Ježíškem v betlémské jeskyni.

Vroucí vzdechy a prosby.

Drahý Spasiteli můj, Ty jsi Král nebeský, Král Králův, Syn Boží; jak tedy možná, že Tě spatřuji v této jeskyni ode všech opuštěného? Vyjma sv. Josefa a Tvou Máteř svatou není tu nikoho, kdo by Ti přisluhoval. Jak rád bych i já přišel a s nimi Tvým společníkem byl! Nezamítej mne! Nejsem sice toho hoden, ale slyším, jak sladkým hlasem mě k sobě zveš. Ano, již jdu roztomilé děťátko mé; všeho nechám, abych jen s Tebou sám a sám přebýval po celý život svůj, ó drahý poustevníčku můj, a jediná láska duše mé! Já bloud, že jsem dříve o Tebe nedbal, a Tebe samotného zůstaviv, ó Ježíši můj, bídných a jedovatých radostí na tvorech se doprošoval. Avšak nyní, milostí Tvou osvěcen jsa, jiného si nepřeji, nežli samotén s Tebou býti, jako Tys o samotě žil zde na zemi: »*Kdo mi dá křídla jako holubici, a poletím a odpočinu.*« (Zalm 54, 7.) Ó, bych utéci mohl s tohoto světa, který mi byl tolikráte na záhubu! Ó, bych mu mohl uniknouti a k Tobě se utéci a u Tebe zůstat, jenžto jsi radostí celého nebe a pravým milovníkem duše mé! Ó, připoutej mě k nohám svým, abych od Tebe již neodešel, a vždycky tak šťasten byl, a mohl u Tebe neustále dlíti. Ach, pro zásluhy samoty své v jeskyni betlémské račiž mi dáti mysl ustavičně sebranou, aby duše má byla komůrkou osamělou,

v níž bych jedině s Tebou obcoval, s Tebou o všech záměrech a činech svých se radil, Tobě všecka hnutí srdce svého zasvěcoval; kde bych Tě vždycky miloval a toužil ze žaláře těla tohoto vysvobozen býti, abych na Tebe v nebi tváří v tvář patřiti a Tebe milovati mohl. Miluji Tě, dobroto neskonalá, a doufám, že Tě budu vždycky milovati, po čas i po celou věčnost. — Ó Maria, Ty všecko můžeš, požádej ho, aby mě láskou svou spoutal a nedopouštěl, abych kdy o milost jeho přišel.

Rozjímání X.

Čím se Ježíšek v betlémském chlévě zaměstnával.

Dvojím poustevník hlavně se zaměstnává; modlitbou a kajicností. A hle, jak jest nám v tom Ježíšek v jeskyni betlémské za příklad. Vyvoliv si jesle za oratoř zde na zemi, modlil se neustále k Otci nebeskému. Tu se mu ustavičně klaněl a cvičil se v lásce a v prosbách. Jeho velebnost Božská byla ovšem již před tím od lidí i od andělů ctěna a velebena, avšak žádná zajisté z těchto bytostí tak Boha neoslavila, jako malý Ježíšek, když se mu klaněl v chlévě, v němž na svět přišel. Proto Bohu se klanějíce, spojme se vždycky s Ježíšem Kristem, klaněvším se mu zde na zemi. Ó, jak spanilou a dokonalou lásku Slovo vtělené vzbuzovalo k Otci se modlíc! Hospodin dal lidem přikázání, aby ho milovali z celého srdce a ze vší síly; avšak tohoto přikázání žádný člověk nikdy dokonale nevyplnil. Ze žen první Maria Panna je vyplnila, a z mužů Ježíš Kristus první byl, který je vyplnil nad pomyšlení dokonaleji, nežli Maria Panna. Lásku Serafů nazval bych ledovou proti lásce tohoto sv. dítěte. Učme se od něho milovati Boha svého jak náleží, a prosme ho, aby nám udělilo jiskřičku oné pře-

čisté lásky, kterou hořelo k nebeskému Otci svému v betlémském chlévě. Ó, jak krásné, dokonalé a Bohu milé byly proto modlitby Ježíškovy! Nebylo ani okamžiku, aby nebyl k Otci svému se modlil; a veškery prosby jeho týkaly se nás všech a jednoho každého zvláště. Veškery milosti, kterých se každémukoli z nás dostalo, jako: dar pravé víry, čas ku pokání, tolikrát osvícení, lítost nad hříchy, odpuštění, svaté žádosti, vítězství v pokušeních a všechny ostatní ctnostné skutky, které jsme vykonali a ještě vykonáme, skutky to důvěry, pokory, lásky, díkůčinění, oddanosti a obětování se Bohu, — to vše Ježíš Kristus nám vymohl a to všechno jest ovoce modliteb Ježíšových. Jak jsme mu za to zavázáni, a jak mu máme za to děkovati a jej milovati!

Vroucí vzdechy a prosby.

Můj dobrý Vykupiteli, jak jsem Ti díky zavázán! Kdybys nebyl za mne se modlil, jak bídne by to nyní se mnou dopadalo. Děkuji Ti, Ježíši můj; modlitby Tvé vyprosily mi odpuštění mých hříchův a doufám, že mi také vyprosí setrvání v milosti Tvé až do smrti. Srdečné díky Ti za to vzdávám, že jsi se za mne modlil; ale prosím Tebe, nepřestávej i dále za mne se modliti. Vím, že i v nebi neustále se přimlouváš za mne: »*Přimlouve máme u Otce, Ježíše Krista,*« (1. Jan 2, 1.) a vím též, že neustále oroduješ za nás. »*Který se také přimlouvá za nás.*« (Řím 8, 34.) Ano, nepřestávej za nás se přimlouvati; ale přimlouvej se zvláště za mne, Ježíši můj, jenž nejvíce potřebuji modliteb Tvých. Doufám, že mi Bůh již odpustil pro zásluhy Tvé; ale že jsem již tolikrát klesl, nebylo by divu, kdybych klesl znovu. Peklo nepřestává a nepřestane úklady mi strojit, abych na novo ztratil přátelství Tvé. Ach, Ježíši můj, Tyś nadějí mou; Ty mne

můžeš dáti síly, abych se ubránil. Tebe o tu posilu prosím; od Tebe ji doufám. Avšak není mi dosti na pouhé milosti, abych neklesl, i té milosti žádostiv jsem, abych Tě velice miloval. Smrt má se blíží. Kdybych nyní zemřel, doufám, že bych byl spasen; ale málo bych Tě v nebi miloval, protože jsem Tě dosud miloval tak málo. Chci Tě velice milovati, dokavad živ budu, abych Tě velice miloval na věčnosti. — Ó, Maria, Matko má, oroduj také Ty u Ježíše za mne. Prosby Tvé jsou všemocné u tohoto Syna, jenž Tebe tolik miluje. Ty si tak vroucně přeješ, aby byl milován, nuže, popros ho, ať mi dá velikou lásku k dobrotě své, a ta láska nechť je stálá a věčná!

Rozjímání XI.

O chudobě Ježíškově.

O Bože, kdo by neměl lítosti s Tebou, vida Tebe, prvorozeného syna královského v takové chudobě na svět přicházeti, že Ti bylo ležeti v jeskyni vlhké a studené, a žes neměl ani postýlky, ani služebnictva, ani ohně, ani dosti plének, abys se zahřál. Ach, Ježíši můj, Ty jsi Syn Pána nebes a země, a nemáš v této studené sluji, než jesle za kolébku, slámu za lůžko, a nuzné plénky na přikrytí. Andělé Tě obklopují a oslavují; ale žádný z nich nepomáhá chudobě Tvé. Vykupiteli můj, čím chudší jsi, tím lásky hodnější se mi jevíš; nebo jen proto jsi chudobu objal, abys od nás více milován byl. Kdybys se byl narodil v paláci královském, kdybys byl měl kolébku ze zlata, kdyby Ti byli přední knížata říšská přísluhovali, byl bys si zjednal větší úctu, ale méně lásky. Avšak tato jeskyně, kde ležíš, tyto chatrné pleny, jimiž jsi přikryt; tato sláma, kterou máš za podušku; tyto jesle místo kolébky, —

ó, jak srdce naše pobádají, aby Tě milovala, ježto jsi se tak chudým stal, abys nám byl tím milejší. *»Čím pro mne chudším, tím mi dražším,«* dí sv. Bernard. Ty jsi chudým se stal, abys nás obohatil bohatstvím svým, milostí totiž a slávou: *»Učiněn jest chudým, abyste vy chudobou jeho zbohatli.«* (2. Kor. 8, 9.) Chudoba Ježíše Krista jest nám velikým bohatstvím, ježto nás pobádá, abychom péči měli o statky nebeské a pohrdali statky pozemskými. Není proto divu, Ježíši můj, že touto chudobou pohnuti, tolik svatých všeho se odřekli, bohatství, čestných úřadův a královského trůnu, aby po příkladě Tvém byli chudými. Ach, zbav také mě, ó, můj Spasiteli, náklonnosti ke statkům vezdejším, abych hoden byl získati lásku Tvou svatou, a tak i Tebe, dobro nekonečné.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, děťátko svaté, kéž i já říci mohu, jako Tvůj milý František svatý: *»Bože můj a mé všechno.«* Aneb jako královský pěvec Tvůj: *»Co mi jest na nebi, a bez Tebe co jsem chtěl na zemi? Bůh srdce mého a díl můj jest Bůh na věky.«* (Žalm 72, 26.) Pak bych zajisté neprahnul ode dneška po jiném bohatství, leda po lásce Tvé, a toto srdce moje nebylo by již zaujato marnostmi světskými, nýbrž jediné Ty, lásko má, byl bys Pánem jeho. Ale nyní již počínám a dím: *»Bůh srdce mého a díl můj jest Bůh na věky.«* Ach, já bloud, že jsem se dosud pídlil po statcích pozemských a nenalezl jsem, leč útrapy a hořkost. Spokojenější jsem nyní, u nohou Tvých prodlévaje, Tobě díky vzdávaje a Tebe miluje, nežli dříve ve všech hříších svých, jež mne nikdy neuspokojily. Jen to mne znepokojuje, zdali jsi mi již odpustil. Avšak příslibení Tvá, že odpustíš kajícím — chudoba Tvá, jíž jsi se podrobil

z lásky ke mně — a pozvání Tvé, abych Tě miloval — dále, slzy a krev, kterou jsi vycedil za mne — bolesti, úkory a hořká smrt, kterou jsi vytrpěl za mne: to vše jest mi útěchou, a dodává mi jisté naděje v odpuštění. A jestliže jsi mi vskutku dosud neodpustil, rci, co mi jest činiti? Chceš, abych litoval hříchů svých? Lituji z celého srdce svého, že jsem Tebou pohrdal, ó, Ježíši můj! Chceš, abych Tě miloval? Miluji Tě více, nežli sám sebe. Chceš, abych se všeho zřekl? Ano, všeho se odříkám a Tobě se daruji a jsem jist, že mne přijímáš, důkazem toho jest mi lítost, láska a touha, kterou mám, Tobě se darovati. Miluji Tě, a také Ty mě miluješ. Nedej, aby kdy tato láska mezi mnou a Tebou vzala za své. — Matko má, Maria, vypros mi tu milost, abych vždycky Ježíše miloval, a od Ježíše vždycky byl milován.

(Ve svatvečer sv. tří Králů opakuje se rozjímání V. z rozjímání adventních, na str. 141.)

R o z j í m á n í

v o k t á v u z j e v e n í P á n ě.

Rozjímání I.

Sv. Mudrcové klanějí se Ježíškovi.

Pán Ježíš narodil se chudičký v chlévě. Andělé svatí se mu ovšem klanějí; ale lidé na zemi si ho nevšímají. Ledva několik pastýřů přijde, aby mu počtu vzdali. Avšak Božský Vykupitel chce již milosti vykoupení svého činiti nás účastnými, a proto se začíná zjevovati pohanům, kteří ho téměř neznali. Proto vysílá hvězdu, aby sv. Mudrce osvětila, by přišli, Spasitele svého poznali a jemu se klaněli.

První to zajisté a největší milost, které se nám dostalo, milost víry svaté; víra pak měla v zápětí milost Boží, které jsme zbaveni byli. Hle, jak sv. Mudrcové neprodleně na cestu se vydávají, hvězda pak je doprovází až k jeskyni, kde leží sv. děťátko. Přisedše tam, vkročí do jeskyně a co tu naleznou? »*Nalezli dítě s Marií.*« (Mat. 2, 11.) Zastali chudou ženu, a chudičké dítě, přikryté nuznými plenami, nemající ani dvořanů, ani služebnictva. Než co to? Sv. příchozí tito všedše do jeskyně, pocítují radost; jaké co živi nezakusili; cítí, že srdce jejich láskou k tomuto děťátku milostnému jest zaujato; tato sláma, ta chudoba, ten pláč malounkého Spasitele — ach, kolik to šípů lásky, kolik to plamenů blažených pro osvícená srdce jejich! Roztomilé děťátko dívá se na ně tak mile, a to na znamení přízně a lásky, s kterou je přijímá mezi prvotiny vykoupení svého. Sv. Králové obrací pak zraky své k Marii Panně, která nemluví, mlčky tu stojí; ale milostným pohledem svým, jenž dýše líbezností rajsskou, je vítá a jim děkuje, že první přišli úctu vzdát Synu jejímu, jakožto pravému nejvyššímu Pánu svému. Hle, jak i oni mlčky a uctivě se mu klanějí, uznávajíce jej za svého Boha, jemu nožičky líbají a dary mu obětují: zlato, kadidlo a myrhu. Kladme se též my s Mudrci svatými Pánu Ježíši, maličkému Králi svému a obětujeme mu celé srdce své.

Vroucí vzdechy a prosby:

Milostné děťátko, ovšem Tě spatřuji v této jeskyni ležeti na slámě, tak chudobné a sprosté; avšak víra sv. mě učí, že jsi Ty můj Bůh, jenž s nebe sestoupil, aby mě spasil. Proto Tě uznávám a vyznávám jako svého nejvyššího Pána a Spasitele. Ale ach, nemám, co bych Ti obětoval. Nemám zlata lásky, ježto jsem miloval bídné tvory; miloval jsem,

co mně bylo po chuti, jenom ne Tebe, jenžto jsi hoden lásky nekonečné. Nemám kadidla modlitby, ježto jsem vedl život politování hodný, na Tebe zapomínaje. Nemám myrhy života umrtveného, an jsem spíše tolikráte rozhněval nekonečnou dobrotu Tvou, než bych se byl odřekl mrzkých rozkoší svých. Co Ti mám tedy darovati? Daruji Ti toto srdce své, ač jest poskvrněné a chudé. Přijmi a přeměň je! Proto jsi přišel na svět, abys srdce lidská krví svou od hříchův obmyl, a tak z hříšníků učinil světce. Račíš mi proto sám dáti toto zlato, kadidlo a myrhu. Dej mi zlato sv. lásky své. Uděl mi ducha modlitby! Dej mi touhu a sílu, abych si odepřel všecko, co by se Ti nelíbilo. Jsem odhodlán Tebe poslouchati a Tě milovati; ale Ty znáš slabost mou. Dej mi tedy milost, abych Ti zůstal věren. — Ó, Panno nejsvětější, Ty jsi tak laskavě sv. Mudrce přivítala a je potěšila, přijmi a potěš také mne, an i já přicházím navštívit Syna Tvého a jemu se obětovat. Ó, Máti má, ve Tvou přímluvu velice spoléhám. Poruč mě Ježíši! Tobě poručím duši a vůli svou; spoj ji navždy s láskou Ježíšovou.

Rozjímání II.

O obětování P. Ježíše v chrámě.

Přišla doba, kdy Maria Panna podle předpisu zákona měla do chrámu k očišťování se dostaviti a Ježíše Bohu Otci obětovati. Hle, jak se sv. Josefem na cestu nastupuje. Josef nese dvě hrdliček, jež jim obětovati jest, a Maria Panna nese své drahé dítě, nese Beránka Božího, aby jej obětovala Bohu na znamení oné veliké oběti, kterou jednoho dne tento Syn její dokoná na kříži. Uvažuj, jak již Panna sv. do chrámu vstupuje, jak již Syna svého za veškero pokolení lidské v oběť přináší, řkouc: Viz, Otče nebeský, milého jednorozeného Syna svého, jenž

jest též synem mým. Přináším jej za oběť spravedlnosti Tvé, abys hříšníkům ráčil milostiv býti. Přijmi ji, ó, Bože milosrdenství, a slituj se nad bédami našimi. Pro lásku tohoto Beránka neposkvrněného přijmi lidi na milost svou! Ale s obětí Marie Panny též Ježíš spojil oběť svou. Viz mne, vece také dětátko svaté, viz mne, Otče můj, Tobě zasvěcuji celý život svůj. Ty jsi mě poslal na svět, abych jej spasil krví svou; hle, krev svou i sebe samého v oběť Ti přináším na spasení světa: »*Vydal sebe samého za nás v obětování a oběť Bohu.*« (Efes. 5, 2.) Žádná oběť nebyla nikdy Bohu tolik milá, jako ta, kterou mu tehdy jeho Syn milý přinesl, jsa již jako dítě obětí a knězem. Kdyby všickni lidé i andělé byli obětovali život svůj, nebyla by jistě oběť jejich bývala Bohu tak vzácna, jako mu byla oběť Ježíše Krista; ježto touto jedinou obětí Bůh nekonečně byl poctěn a nekonečně mu bylo dosti učiněno. Když Ježíš obětoval život svůj Otcí z lásky k nám, spravedlivě jest, abychom i my jemu život svůj i sebe samy dali v oběť. Toho od nás očekává, jak sám se zmínil bl. Anděle Foliňské, řka jí: »*Já jsem se obětoval za tebe, abys ty se obětovala mně.*«

Vroucí vzdechy a prosby.

Otče věčný, já hříšník ubohý, tisíckrát pekle propadlý, přicházím dnes k Tobě, Bohu velebnosti nekonečné, a obětuji Ti ubohé srdce své. Ale, ó Bože, jaké Ti to srdce přináším v oběť? Srdce, které Tebe nemilovalo, ano, které Tě tak často uráželo a tolikrát Tebe zradilo; avšak nyní Ti je obětuji skroušené a odhodlané Tebe milovati buď jak buď, a ve všemkoli Tebe poslouchati. Odpusť mi a přinuť mě, abych Tě miloval nade všecko. Nezasluhuji býti vyslyšen; ale Synáček Tvůj toho zasluhuje, jenž se Ti v chrámě obětoval na spasení

mé. Tohoto Syna a tuto oběť Ti přináším a v ní skládám veškeru naději svou. Díky Tobě, Otče můj, že jsi jej poslal na zemi, aby se obětoval za mne! Díky též Tobě, Slovo tělem učiněné, ó, Beránku Boží, že jsi se obětoval na smrt za duši mou! Miluji Tě, drahý Vykupiteli můj, a jediné Tebe chci milovati; neboť neznám nikoho mimo Tebe, aby byl život svůj nasadil a obětoval za spasení mé. Je mi do pláče, vzpomenu-li si, jak jsem byl jiným povděčen a kterak jsem jen Tobě splácel nevďekem. Ale Ty si nepřeješ smrti mé, nýbrž abych se obrátil a živ byl. Ano, Ježíši můj, k Tobě se vracím a lituji z hloubi srdce svého, že jsem Tě urážel, a že jsem hněval Boha, jenž se obětoval za mne. Daruj mi život, a úkolem života mého budiž milovati Tebe, nejvyšší dobré. Dej, ať Tebe miluji a za nic jiného Tebe neprosím. — Maria, Matko má, Ty jsi obětovala tenkrát v chrámě Syna svého též za mne, obětuj ho nyní za mne znova a přimluv se u Otce věčného, aby mne pro lásku Ježíšovu přijal za vlastního. A přijmiž i Ty mne, Královno moje, za stálého služebníka svého. Budu-li služebníkem Tvým, budu též služebníkem Syna Tvého.

Rozjímání III.

O útěku Pána Ježíše do Egypta.

Zjeviv se anděl ve snách sv. Josefu, oznámil mu, že Herodes ukládá Ježíška usmrtiti; proto pravil jemu: »*Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a utec do Egypta.*« (Mat. 2, 13.) Hle, sotva se P. Ježíš narodil, již úklady činí životu jeho! Herodes jest obrazem těch hříšníků nešťastných, kteří, sotva Ježíš Kristus skrze odpuštění v srdci jejich znova se zrodil, hned zase na smrt jej pronásledují, na novo do hříchu klesající. »*Hledají dítěte, aby zahubili je.*« Sv. Josef na rozkaz andělův tu chvíli uposlechl

a bez meškání zpravil o tom sv. choť svoji. Pak sebral něco náradí, co by unesl, aby řemeslo své provozovati a chudou rodinu svou v Egyptě uživiti mohl. Maria Panna však svázala si malý uzlíček prádla, jehož pro dítě své potřebovala, pak vešla do komůrky, poklekla před maličkým Synáčkem svým, nohy mu políbila a se slzami v očích něžně jej oslovila : Ó, Synu a Bože můj, sotva jsi se narodil a na svět přišel, abys člověka spasil, hle, již lidé hledají bezživotí Tvého. — Po té jej vzala do náručí, a oba, Maria i Josef plačíce, dvěře za sebou zavřeli a téže noci na cestu se vydali. Provázej v duchu ty pocestné svaté, a viz, čím se cestou zabývají. Celou cestu nemluví o jiném, než o svém drahém Ježíškovi, o jeho trpělivosti a lásce ; a to jest jim úlevou v útrapách a v obtížích tak daleké cesty. Ó, jak sladké jest trpěti, když vidíme, že Ježíš také trpí ! Přidej se i ty, duše má, vece sv. Bonaventura, k těmto třem svatým, ubohým vyhnancům, a měj s nimi útrpnost na té dlouhé, unavující a obtížné cestě jejich. Pros Marie Panny, aby ti dovolila nositi Božského Syna jejího v srdci svém. Uvažuj, jak velice jim trpěti bylo, zvláště za oněch nocí, když putovali egyptskou pouští. Pod širým nebem a na studeném vzduchu bylo jim přenocovati, a holá země byla jim lůžkem. Děťátko plakalo, a Maria a Josef plakali z útrpnosti s ním. Ó, víro svatá ! kdo by neplakal, vida Syna Božího, jako malounké děťátko, chudobné a opuštěné, prchati pouští, aby ušlo smrti !

Vroucí vzdechy a prosby.

Předrahý Ježíši můj, Ty jsi Král nebeský ; ale nyní se mi ukazuješ jako dítě, bloudící světem. Rci mi, koho hledáš ? Líto mi Tebe, an Tě vidím tak chudé a opovržené ; ale ještě více lituji Tebe, vida,

jak nevděčni jsou k Tobě právě ti, které jsi spasit přišel. Ty pláčeš, a já pláči též, an jsem byl i já z počtu těch, kteří Tebou prve pohrdali a Tě pronásledovali. Avšak věz, že si nyní vážím více milosti Tvé, nežli všech království světa. Odpust' mi, Ježíši můj, že jsem Tě tolik sužoval, a dovol mi, abych jako Maria Panna nesla Tě v náručí svém na útěku do Egypta, podobně já nosil Tě vždycky v srdci svém na cestě života svého k věčnosti. Milovaný Vykupiteli můj, tolikráte jsem Tě vypudil ze srdce svého; nyní však doufám, že jsi je znova zaujal a v něm se ubytoval. Ó, spoutej je sladkým řetězem lásky své! Nechci Tebe již nikdy od sebe zapuditi. Ale kdož to ví, — bojím se, abych Tebe na novo neopustil, jak se to prve stalo. Ach, Pane můj, nechť spíše umru, než bych znova tak hrozného nevděku proti Tobě se dopustil. Miluji Tě, dobroto neskonálá, a nepřestanu opakovati: Miluji Tě, miluji Tě, miluji Tě, a slova ta vždy na rtech máje, doufám s nimi i umříti: *»Bůh srdce mého a díl můj jest na věky.«* (Žalm 72, 26.) Ach, Ježíši můj, Tys příliš dobrý, příliš lásky hodný, dej, ať Tebe miluji, ať Tě milují všickni hříšníci, kteří Tě pronásledují. Osvět je, dej jim poznati lásku, kterou jsi k nim choval, a lásku, které jsi hoden, an jako malý, chudý uprchlík světem bloudíš, pláče a zimou se třesa a hledaje duší, které by Tě rády milovaly. — Ó, Maria, Panenko svatá, ó, drahá Máti má a společnice útrap Ježíšových, přispěj mi na pomoc, abych vždycky, v životě i v smrti, nosil a choval Syna Tvého v srdci svém.

Rozjímání IV.

O pobytu Pána Ježíše v Egyptě.

P. Ježíš ustanovil se tedy na tom, strávití dětství své v Egyptě, aby tam žil u větším strádání a opovržení. Podle sv. Anselma a jiných spisovatelů

svatá rodina usadila se v Heliopolu. Uvažujme se sv. Bonaventurou, jaký život Pán Ježíš vedl v Egyptě po těch sedm let, které tam strávil, — jak to zjeveno bylo sv. Maří Magdaleně z Pazzi. Obydlí jejich bylo velmi chudé, poněvadž sv. Josef mohl jen pramalé nájemné platiti. Nuzné bylo lože a prostá byla strava jejich; zkrátka, chudobně živi byli, neboť prací rukou svých sotva život svůj den ode dne uchránili; a nad to žili v zemi, kde jich neznali a jimi pohrdali, kde neměli ani příbuzných, ani přátel. Veliká tedy byla nouze a chudoba této rodiny svaté; ale přes to vše — ó, jak vzorně spořádána jsou zaměstnání tří členů její! Dítě svaté nemluví ústy, ale srdcem mluví neustále s nebeským Otcem svým, obětujíc mu všechny útrapy svoje a každý okamžik života svého za naše spasení. Ani Maria Panna mnoho nemluví; ale drahé dítě své na očích majíc, zabrána jest v rozjímání o lásce Boží a o milosti, že vyvolena jest za matku jeho. Také Josef mlčky práci svou koná, a při pohledu na Božské nemluvně plane láskou a děkuje mu, že si jej vyvolilo za společníka a ochránce života svého. Zde Maria Panna Ježíška odkojila; nejprv jej živila prsy svými, nyní ho živí rukama svýma. Držíc jej na klíně, bere z misky kousek ve vodě rozmočeného chleba a dává ho do přesvatých úst Synáčka svého. Zde také Maria Panna děťátku svému první sukničku udělala, a když čas nadešel, z plének jej vybavivši do ní jej oblékla. Zde také Ježíšek začal choditi, a mluvíti. Ó, klaňme se hluboce prvním kročejům, které vtělené Slovo v onom domě udělalo, a prvním slovům života věčného, která tam proneslo! Tam také Pán Ježíš začal dělati učeníka, konaje ony drobné práce, jež jako malé pachole mohl zastati. Ó, odkojení, ó prvý obleku, ó prvé kročeje a prvá slova, ó drobné služby Ježíškovy, vy příliš zraňujete a rozpalujete srdce těch, kteří Ježíše milují a na vás vzpo-

mínají! Bůh se učí choditi, třesa se a padaje! Bůh začíná mluvit! Bůh tak slabým se učinil, že mu nelze mimo lehoučké domácí posluhy žádné těžší práce na se vzít, že ani kusu dřeva neunes, jež přesahuje slabé síly malého dítěte! Ó, víro svatá, osvět nás! abychom milovali toho dobrého Pána, který z lásky k nám takovým bédám ráčil se podrobiti. Praví se, že když Pán Ježíš do Egypta přišel, všechny modly v té zemi se skácely. Prosme Boha o tu milost, abychom Ježíše z celého srdce milovali; ježto v duši, kterou láska Ježíšova zabrala, všechny modly pozemských náklonností padají a berou za své.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, děťátko svaté, jež tu přebýváš v cizí zemi chudo, nepoznáno a pohrdáno, uznávám Tě za svého Boha a Spasitele. Děkuji Ti za všechna pokoření a za všechny útrapy, jež jsi vytrpěl v Egyptě z lásky ke mně. Životem svým, který jsi tenkrát vedl, dal jsi mi naučení, abych jako poutník živ byl zde na zemi, ukázav mi, že ne tato země jest vlastí mou, nýbrž nebe, kterého jsi mi smrtí svou přišel dobyt. Ach, Ježíši můj, byl jsem Ti nevděčen, an jsem tak málo na to myslel, cos pro mne učinil a vytrpěl. Kdybych uvážil, jak trudný, chudý a opuštěný život zde na zemi jsi vedl, ač jsi byl Synem Božím, jak mi bylo možná, honiti se na dále po kratochvích a statcích pozemských? Ach, drahý Vykupiteli můj, učiň mě společníkem svým; dovol, ať s Tebou vždy spojen jsem zde na zemi, a tak i do nebe přijdu, abych Tě tam miloval a na věky byl tam ve spolku Tvém. Osvět mě a rozmnož víru mou! Co jsou statky? Co rozkoše? Co důstojenství? Co čest a slavné jméno? Vše to marnost a pošetilost! Jediné bohatství, jediné dobro jsi Ty, dobro nekonečné. Blaze

tomu, kdo Tebe miluje! Miluji Tě, ó Ježíši můj, a nežádám si leč Tebe. Ty toužíš po mně, a já toužím po Tobě. Kdybych měl na tisíce království, všech bych se odřekl z lásky k Tobě. *»Bože můj, a mé všechno!«* Jestli jsem dříve sháněl se jen po marnostech a po radostech světských, nyní se mi hnusí, a srdečně toho želim. Nejmilejší Spasiteli můj, ode dneška budiž jedinou radostí, jedinou láskou, jediným pokladem mým. Nejsvětější Panno Maria, oroduj u Ježíše za mne! Vypros mi tu milost, aby mě obohatil svou láskou svatou, a nic jiného si nepřeji.

Rozjímání V.

O návratu Pána Ježíše z Egypta.

Po smrti Herodově a po sedmi letech, které dle obecného mínění učitelů P. Ježíš ve vyhnanství egyptském strávil, ukázal se anděl opět sv. Josefu a mu velel, aby vzal pachole sv. a matku jeho a vrátil se do Palestiny. Potěšen jsa tou zprávou, oznámil ji Marii Panně. Dříve, než snoubenci svatí odešli, Maria Panna a svatý choť její vědomost o tom dali, jak zdvořilost žádala, přátelům, které v té krajině měli, rozžehnavše se s nimi. Potom vzal sv. Josef těch několik kousků náradí řemeslnického, které měl, a Maria Panna uzlíček prádla, a Božské dítě do prostřed vzavše a za ruku vedouce, vydali se na zpáteční cestu. Sv. Bonaventura, rozjímaje o této zpáteční cestě Ježíšově, praví, že proň byla mnohem obtížnější, než prve útěk do Egypta. Zatím totiž povyrostl; proto ho ani Maria Panna, ani sv. Josef daleko v náručí nemohli nésti. Naopak nebylo zase dítě sv. v těch letech s to, aby daleko pěšky došlo. Tak nezbývalo, než aby Pán Ježíš umdlen jsa, od cesty častěji ustal a odpočíval. Josef pak i Maria,

ať dále se ubírali, ať odpočívali, vždy zraky i myšlenky své na milované pacholátko upřeny měli, jež bylo předmětem veškery lásky jejich. Ó, jak s Bohem spojená kráčí životem tímto ta duše šťastná, která s lásky a s příkladů Ježíše Krista očí nespouští! Sv. pocestní přerušili občas mlčení na této cestě rozmluvou svatou; ale s kým asi rozmlouvají a o čem? Nemluví, leč s Ježíšem a o Ježíši. Kdo má Ježíše v srdci, nemluví, než s Ježíšem a o Ježíši. Uvažuj též, jak velice trpěti bylo maličkému Spasiteli na té cestě v noci, ježto neodpočíval již na klíně Marie Panny, jako na cestě do Egypta, nýbrž na holé zemi; a za pokrm nedostal již mléka, nýbrž kousek na jeho věk příliš tvrdého chleba. Trápila jej též zajisté žízeň na té poušti, na nížto židé takovou nouzi o vodu měli, že jen zázrakem jim zpomůženo bylo. Uvažujme všechna tato utrpení Ježíškova s nehlubší úctou a láskou!

Vroucí vzdechy a prosby.

Drahý, poklony hodný pacholíčku, Ty se vracíš do rodiště svého; než kam, ó Bože, kam se to vracíš? Kam se ubíráš? Ubíráš se do domova svého, kde krajané Tvoji po čas života Tvého Tebou pohrdati budou a na smrt Ti připravují biče, trní, potupu a kříž. To vše, ó Ježíši můj, měl jsi již před Božským zrakoma svýma a dobrovolně kráčíš vstříc umučení, které Ti lidé chystají. Než, Vykupiteli můj, kdybys nebyl přišel, abys umřel za mne, nemohl bych přijíti do nebe, abych Tě tam miloval, a navždy musil bych od Tebe odloučen býti. Smrt Tvá jest spásou mojí. Ale jak to možná, ó Pane, že jsem milostí Tvou pohrdnuv, znovu se k peklu odsoudil, ač jsi již za mne umřel a smrtí svou od něho mě vysvobodil? Poznávám, že jednoho pekla pro mě jest málo. Ale Tys na mne

čekal, abys mi odpustil. Díky Tobě za to, Vykupiteli můj! Lituji všech urážek Ti učiněných a mám je v ošklivosti. Ach, Pane, zachraň mě od pekla! Ó, kdybych já ubohý zatracen byl, nebylo by pro mne v pekle muky větší nad myšlénku, že mi za živa nikoli neznáma byla láska, kterou jsi mne miloval. Ne tak oheň pekelný, jako spíše láska Tvá, ó Ježíši můj, byla by peklem mým. Ale Tys přišel na svět, abys zapálil oheň své lásky svaté; tímto ohněm chci pláti a nikoliv oním, který by mě navždy od Tebe odloučil. Opakuji prosbu svou, ó Ježíši můj, zachraň mě od pekla; neboť v pekle nemohl bych Tebe milovati. — Ó, Maria, Matičko má, všude jde o Tobě jedna řeč, že kdo Tebe miluje a v Tebe důvěřuje, má-li jen upřímnou vůli se polepsiti, nepříjde do pekla. Miluji Tě, Paní má, a v Tebe důvěřuji; ano, chci se polepsiti, ó Maria; Tvou tedy starostí budiž od pekla mě vysvoboditi!

Rozjímání VI.

O pobytu Pána Ježíše v Nazaretě.

Vrátiv se sv. Josef do Palestiny, dověděl se, že Archelaus panuje v Judsku na místě Heroda, otce svého; proto se bál tam usaditi; a napomenut ve snách, odešel odtamtud do Nazareta, města galilejského, a tam v chudobném domku svém se usídlil. Ó, šťastný domku nazaretský, pozdravuji tebe a úctu ti vzdávám. Nadejde doba, kdy nejpřednější a nejvznešenější na zemi přijdou tebe navštívit; kdy nepřestanou poutníci slzy radosti v tobě prolévati, když uváží, že mezi prostými stěnami tvými Král nebeský celý téměř život svůj strávil. V tom tedy domku vtělené Slovo prožilo ostatek svého dětství a svého mládí. A jaký život Pán Ježíš tam vedl? Žil v chudobě, od lidí jsa pohrdán, konaje práci

prostého pomocníka a poslušen jsa Marie Panny a sv. Josefa. »*A byl jim poddán.*« (Luk. 2, 51.) Ó, Bože, nelze bez pohnutí na to pomyslit, jak v chudobném tom domku Syn Boží dělá sluhu; tu pro vodu jde, tu dílnu odmyká a zamyká, tu svět-nici zametá, odřezky a hobliny sbírá na oheň, tu zase sv. Josefu pomáhá při řemesle! Ó, jaká to po-dívaná! viděti Boha, jak zametá, — Boha, an uče-níka dělá! Ó, myšlénka, která by měla srdce všech lidí roznítiti láskou k Vykupiteli, jenž se tak hlu-boce snížil, aby lásku naši si získal! Klaňme se všem těmto služebným výkonům Ježíšovým; bylyť to vesměs výkony Božské. Klaňme se obzvláště skrytému a neznámému životu, který Ježíš Kristus vedl v domku nazaretském. Ó, lidé pyšní, jak vám lze tak ctižádostivými a vynášivými býti, když vi-díte Boha svého, an 30 let živ jest v chudobě, jsa skryt a nepovšimnut, aby vás naučil milovati útají a život ponížený a skrytý!

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, poklony hodné pachole mé, vidím Tě jako prostého učně v potu tváři pracovati a se namá-hati v této chudobné dílně. Rozumím Ti; Ty sloužíš a se namáháš pro mne. Ale jako Ty všecken život svůj vynakládáš z lásky ke mně, tak nechť i já, drahý Pane můj, vynaložím celý ostatní život svůj pro Tebe. Nehleď na uplynulý život můj, který pro mne i pro Tebe byl životem neblahým a ža-lostným, životem nezřízeným, životem hříšným. Ach, dovol, ať ostatní dny života svého s Tebou pra-cuji a s Tebou strádám v dílně nazaretské, a s Tebou pak umru na Kalvarii, s radostí vítaje smrt, kterou jsi mi ustanovil. Nejmilejší Ježíši můj, láska má, nedopouštěj, abych se Tebe kdy zřekl a Tebe opustil jako dříve! Tys, ó Bože můj, žil skryt, ne-

poznán a pohrdán v dílně, v tak veliké chudobě, a já bídný tvor sháněl jsem se po cti a po rozkoších, a pro ně jsem se, ó Bože, odloučil od Tebe, nejvyššího dobra! Nikoli, Ježíši můj, miluji Tě, a proto že Tě miluji, nechci se již nikdy od Tebe odloučiti. Všeho se odříkám, abych spojen byl s Tebou, Vykupitelem svým skrytým a pohrdaným. Více se raduji z Tebe a z milosti Tvé, nežli ze všech marností a radostí pozemských, pro něž jsem, já ubohý, Tebe se spustil. Otče věčný, pro zásluhy Ježíše Krista spoj mě s sebou vnadou své lásky svaté! — Panno nejsvětější, blahoslavena jsi, že jako společnice chudého a skrytého života Syna svého dovedla jsi tak podobnou se učiniti Ježíši svému. Matko má, dej, ať i já aspoň za tento kratičký čas života svého, který mi dopřán bude, podoben se učiním Tobě a Vykupiteli svému!

Rozjímání VII.

O téže věci dále.

Sv. Lukáš píše, mluvě o pobytu pacholete Ježíše v domě nazaretském; »*A Ježíš prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí.*« (2, 52.) Jako Ježíš prospíval věkem, tak prospíval i moudrostí; ne, jakoby byl spolu s přibývajícím věkem i většího vědění nabýval, jak nám se přihází, ježto Ježíš Kristus hned od prvního okamžení života svého pln byl všelike vědomosti a moudrosti Boží: »*V kterémžto skryti jsou všickni pokladové moudrosti a umění.*« (Kolos. 2, 3.) Ale praví se, že prospíval, ježto v té míře, v které dospíval věkem i vznešenou moudrost svou víc a více dával na jevo. A tak tomu též rozuměti, když se praví, že prospíval milostí u Boha i u lidí: u Boha, poněvadž všecky jeho skutky Božské, ač ho nečinily ani světějším, ani na

zásluhy bohatším, ježto již od počátku Ježíš byl pln svatosti a zásluh, z jehožto plnosti všechny milosti jsme obdrželi. »*A z plnosti jeho my všickni vzali jsme*« (Jan 1, 16.); — nicméně byli všickni tito skutkové Vykupitele našeho o sobě dostačitelní, aby rozmnožili milost a zásluhy jeho. Prospíval pak i milostí u lidí, spanilostí totiž a vnadou. Ó, jak den ode dne pomilování hodnějším se ukazoval P. Ježíš ve svém mládí, dávaje víc a více na jevo své krásné vlastnosti, pro něž milován býti zasluhoval. S jakou radostí svatý mládeneček poslouchal Marie Panny a sv. Josefa! S jak sebranou myslí konával práce své! S jakou skromností požíval pokrmu! S jakou slušností mluvíval. S jakou příjemností a laskavou přívětivostí s každým obcoval! S jakou pobožností se modlíval! Slovem, všecko počínání, každé slovo, každý pohyb Ježíše Krista zapalovaly a zraňovaly srdce všech, kdožkoli jej pozorovali, obzvláště srdce Marie Panny a sv. Josefa, kteří byli tak šťastni, že neustále jej po boku a na očích měli. Ó, jak bedliví tito sv. snoubenci byli, aby jich žádné počínání, žádné slovo, ani hnutí tohoto člověka a Boha neušlo, a jak se tomu všemu divili!

Vroucí vzdechy a prosby.

Dorůstej jen, rozmilý Ježíši, dorůstej k vůli mně! Dorůstej, abys mě učil Božskými příklady svými svým ctnostem krásným! Dorůstej, abys dokonat velikou oběť na kříži, na které závisí věčné spasení moje. Ó, Pane můj, dej, ať též já rostu víc a více v lásce a v milosti Tvé. Ach, já ubohý rostl jsem dříve jen v nevděku k Tobě, jenž jsi mě tolik miloval! Učiň, ó Ježíši můj, aby se děl budoucně pravý opak toho. Ty znáš již slabost mou, osvět tedy a posilni mě! Dej mi poznati, jak jsi pomilování hoden! Ty jsi Bůh nekonečné krásy a ne-

skonalé velebnosti, jenž jsi se nerozpakoval sestoupiti na tuto zemi a státi se člověkem k vůli nám, a nám k vůli vésti život opovržený a trudný, a skončiti ho pak smrtí tak ukrutnou. Ó, kde nalezneme koho, aby byl pomilování hodnější a více nás miloval nežli Ty? Ó, já bloud, nechtěl jsem Tebe dříve znáti a proto jsem Tě ztratil! Prosím, odpusť mi, líto mi toho z celého srdce, a jsem odhodlán Tobě docela náležeti. Ty mi však k tomu dopomoz! V paměť mi vždy uveď trudný život a hořkou smrt, kterou jsi vytrpěl z lásky ke mně! Osvěť tedy a posilni mě! Když mi ďábel ukazovati bude nějaké jablko zapověděné, učiň mě silným, abych jím pohrdl. Nedej, abych pro lecjaké mrzké a chvilkové dobro ztratil Tebe, dobro nekonečné! Miluji Tě, Ježíši můj, jenž jsi ráčil umřítí za mne. Miluji Tě, dobroto neskonalá; miluji Tě, milovníče duše mé. — Ó, Maria, Tys naděje má; k přímlově Tvé doufám dojíti té milosti, abych ode dneška miloval vždycky Boha svého a nic nemiloval vyjma jeho.

Rozjímání VIII.

O ztrátě Pána Ježíše v chrámě.

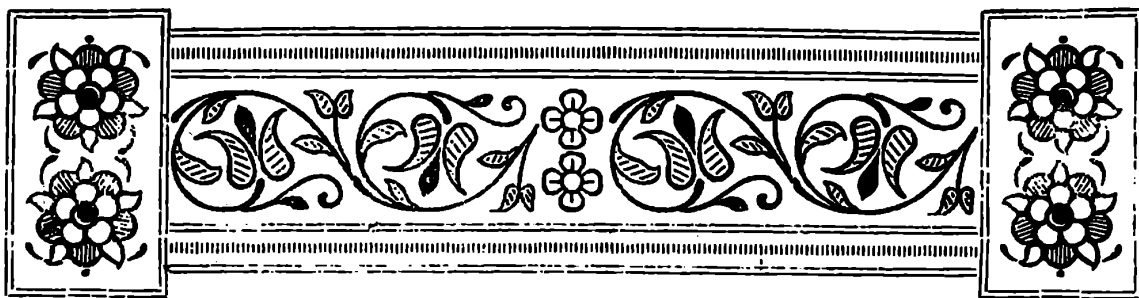
Sv. Lukáš vypravuje, kterak Maria a Josef putovali rok co rok do Jerusalema na slavnost velikonoční a vzali s sebou pachole Ježíše. Bylo tenkrát obyčejem u židů, jak ctih. Beda píše, že na té cestě, aspoň když domů se vraceli, chodili mužští zvlášť a ženské zvlášť; děti pak přidaly se po své chuti buď k otcům, buď k matkám. Milý Vykupitel náš, jemuž bylo tenkrát 12 let, zdržel se na oné slavnosti v Jerusalemě 3 dni. Maria Panna se domnívala, že se přidržel sv. Josefa, Josef pak za to měl, že šel s Marií Pannou. »*Domnívajíce se, že by byl v zástupu.*« (Luk. 2, 44.) Sv. pachole ctílo věčného

Otce svého postem, bděním a modlitbou, a přítomno bylo obětem, jež byly vesměs obrazem veliké oběti jeho na kříži. Něco pokrmu, co požil, musil si vyprositi, dí sv. Bernard, a k trošce odpočinku, jehož si dopřál, neměl leč holou zemi. Když Maria a Josef večer domů přišli, nenalezli Ježíše; všeci zarmoucení hledají ho hned u příbuzných a přátel. Naposledy třetí den do Jerusalema se vrátivše, našli ho v chrámě, hádajícího se s učiteli, kteří plni úžasu, diví se otázkám a odpovědům neobyčejného toho dítěte. Maria spatřivši jej pravila: »Synu, proč jsi nám tak učinil? Aj, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe.« (v. 48.) Neníť zde na zemi bolesti nad bolest duše, Ježíše milující, když obava ji trápí, že snad Ježíš Kristus pro některý poklesek její od ní odešel. Takováto bolest trápila tenkrát velice Marii Pannu a sv. Josefa, ježto se v pokoře své obávali, jak zbožný Landsperk dí, že se snad stali nehodnými, aby tak velikého pokladu ostříhali. Proto Maria Panna, jak jej spatřila, aby mu tu bolest na jevo dala, tak jemu děla: »Synu, proč jsi nám tak učinil? Aj, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe.« A Ježíš odpověděl: »Zdaliž jste nevěděli, že já v tom, co jest Otce mého, musím býti!« Dvojímu se přiučme z tohoto tajemství: První jest, že nám jest všecko opustiti, přátele a příbuzné, když jde o čest a slávu Boží. Druhé, že Boha jistě nalezne, kdo ho hledá: »Dobrý jest Hospodin těm, již doufají v něho.« (Pláč. 3, 25.)

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, Maria, Ty pláčeš, že jsi ztratila na několik dní Syna svého. On se vzdálil od očí Tvých, nikoliv od srdce Tvého. Což neznamenáš, jak ona čistá láska, kterou jej miluješ, pevně jej s Tebou drží a víže? A vždyť dobře víš, že, kdo Boha miluje, ne-

může od Boha nemilován býti, an dí: »*Já milující mne miluji*;« (Přisl. 8. 17.) a sv. Jan praví: »*Kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm.*« (1. Jan 4, 16.) Čeho se tedy bojíš? Proč pláčeš? Nech mě plakati, jenž jsem tolikráte svou vlastní vinou Boha ztratil, vypudiv jej z duše své. Ach, můj Ježíši, jak mi bylo lze urazit Tebe vědomě a dobrovolně, an jsem věděl, že Tě hříchem ztrácím? Avšak Ty nechceš, abych zoufal, ale aby se rozveselilo srdce Tebe hledající: »*Vesel se srdce hledajících Hospodina.*« (Žalm 104, 3.) Jestli jsem Tě dříve opustil, lásko má, nyní Tebe a jenom Tebe hledám. A abych účasten byl milosti Tvé, odříkám se všech statků a radostí pozemských a vzdávám se i života svého. Ty jsi pravil, že miluješ toho, kdo Tebe miluje: Já Tě miluji, miluj tedy i Ty mne. Více si vážím lásky Tvé, nežli panství celého světa. Ježíši můj, nechci Tebe již ztratiti; avšak nesmím si příliš důvěřovati; v Tobě kladu důvěru svou. »*V Tebe jsem Hospodine doufal, nebudu zahanben na věky.*« Ach, spoj mě s sebou, a nedopouštěj, abych se kdy odloučil od Tebe! — Ó, Maria, Tys mi pomohla nalézt Boha, jehož jsem kdysi ztratil; Ty mi též vypros sv. setrvání. Proto též k Tobě se sv. Bonaventurou volám: »*V Tebe, ó Paní, jsem doufal, nebudu zahanben na věky.*«

Osmero rozjímání

o velikém tajemství vtělení Slova věčného,
jichž užití lze prvních osm dní v adventě.

Rozjímání I.

1. »*A Slovo tělem učiněno jest.*« (Jan 1, 14.)
Bůh nás stvořil, abychom jej milovali na tomto světě, a požívali ho na onom. Ale my nevděční, vzbouřili jsme se proti Bohu, poslušensství mu vypo-
věděvše hříchem; proto jsme vypadli z milosti Boží, vyloučení jsme byli z ráje a nad to ještě propadli jsme věčným mukám pekelným. Tak bychom byli na dobro ztraceni bývali. Avšak zželelo se nás Bohu a útrpností s námi jat, umínil si poslati na zemi Vykupitele, aby zpomohl velikému neštěstí našemu.

2. Ale kdo asi tím Vykupitelem bude? Snad anděl některý aneb Seraf? Nikoli! Aby nám Bůh ukázal nesmírnou lásku, kterou k nám chová, poslal samého Syna svého: »*Bůh poslal Syna svého v podobenství těla hříchu.*« (Řím. 8, 3.) Poslal Jednorozence svého, aby se oděl týmže tělem, které my hříšníci máme, jenže beze skvrny hříchu; aby mukami svými a smrtí svou dosti učinil spravedlnosti Božské za provinění naše a nás tak osvobodil od smrti věčné a hodnými nás učinil milosti Boží a slávy nebeské. — Děkuji Ti, Bože můj, ve jménu všech

lidí. Ó, kdybys Ty nebyl pamatoval na spasení naše, byli bychom já i veškeri lidé na věky ztraceni.

3. Uvažuj, jak nekonečnou lásku Bůh nám osvědčil v tomto velikém díle vtělení věčného Slova, ustanoviv, aby Syn jeho přišel a život obětoval skrze ruce katanů na kříži v moři bolestí a pohanění, aby nám zjednal odpuštění a spasení věčné. — Ó, dobroto nevystihlá! Ó, milosrdenství neskonale! Ó, láska nekonečná! Bůh člověkem se stává a přichází umřít za nás, tvory přebídné! Ach, můj Spasiteli, dej mi poznati, jak velice jsi mě miloval, abych při pohledu na lásku Tvou poznal nevděčnost svoji. Ty jsi mě smrtí svou zachránil od zahynutí, a já nevděčný Tebou jsem pohrdl a spěl jsem do záhuby. Lituji toho nade všecko, že jsem Tě tak těžce urazil. Spasiteli můj, odpusť mi a zachraň mě budoucně od hříchu! Nedopouštěj, abych kdy ještě milost Tvou ztratil. Miluji Tě, ó předrahý Ježíši můj, Tys naděje a láska moje. Ó, Maria, Matko tohoto slavného Syna svého, doporučiž mu duši mou!

Rozjímání II.

1. *A vtělil se skrze Ducha svatého z Marie Panny a člověkem učiněn jest.*» (Snesení cař.) Bůh stvořil Adama a zahrnul jej dobrodiními; ale člověk nevděčný hříchem jej urazil a zabředl tak do neštěstí i s námi všemi, potomky svými, připraviv se o milost Boží i o ráj. Veškero pokolení lidské vzešlo tedy v záhubě a pomoc mu odnikud nekynula. Člověk Boha rozhněvav, nebyl schopen náležitého dostiučinění; bylo tedy jedné z Božských osob dosti učiniti za člověka. A co Otec nebeský učinil, aby pomohl člověku ubohému? Poslal samého Syna svého, aby v totéž tělo, které lidé hříšní měli, se oblékl a člověkem se stal, aby smrtí svou zaplatil

spravedlnosti Božské dluhy jejich a vymohl jim ztracenou milost Boží. — Můj Bože, kdyby nekonečná dobrotivost Tvá nebyla prostředku toho vymyslila, kdo z nás byl by směl Tebe za něj žádati, aneb jen naň si pomyslit?

2. Ó Bože, jak asi andělé se divili této veliké lásce, kterou Bůh prokázal člověku odbojnému! Co tomu asi říkali, vidouce, kterak Slovo věčné člověkem se stává, berouc na se tělo lidí hříšných, tak že toto vtělené Slovo před světem se objevilo v podobě člověka hříšného, jakými byli všickni lidé vesměs. — Ó, Ježíši můj, jakými díky jsme ti zavázáni, a já nejvíce ze všech, ježto jsem Tě nejvíce ze všech hněval a urážel. Kdybys nebyl přišel mne spasit, ach, jak by se mi vedlo po celou věčnost? Kdo by mě byl mohl vysvoboditi od muk, kterých jsem zasluhoval? Budiž na věky veleben a chválen za tak velikou lásku!

3. Syn Boží přichází tedy s nebe na zemi, aby člověkem se stal, aby vedl život strastný a umřel na kříži z lásky k lidem; a lidé, kteří to věří, milují něco jiného, než tohoto vtěleného Boha? — Ach, Ježíši, Spasiteli můj, já nechci milovati, leč Tebe. Ty jediný jsi mě miloval, i já chci milovati jediné Tebe. Odříkám se všech statků stvořených; Ty jediný, dobro nesmírné a nekonečné mi dostáčeš. A hněval-li jsem Tě, velice toho nyní želim a přál bych si lítostí umřítí, abych tím poněkud aspoň napravil hoře Ti způsobené. Nedopouštěj, abych kdy budoucně tak nevděčným Ti byl za lásku Tvou ke mně. Ne, Ježíši můj, dovol mi Tě milovati a pak se mnou nakládej, jak Ti libo. Ó, dobroto neskonalá, ó láska nekonečná, nechci dále živ býti, leč, abych Tě miloval. Ó Maria, Matko milosrdenství, o tuto milost Tebe žádám a tu mi zjednej, abych vždycky miloval Boha.

Rozjímání III.

1. Uvažuj, duše má, kterak Otec věčný, darovav nám přemilého Syna svého za Vykupitele, nemohl nám mocnějších pohnutek dáti k důvěře v' milosrdenství své a k milování nekonečné dobroty svojí; ježto nám nemohl dáti nezvratnějšího důkazu touhy, kterou měl po našem blahu, aniž lásky nesmírné, kterou k nám choval; neboť Syna nám darovav, neměl již, co by nám dal. Kéž všickni lidé, ó, Bože věčný, velebí Tvou lásku nekonečnou!

2. »*Kterak nám také s ním všeho nedá?*« (Řím. 8, 32.) Ježto nám Bůh daroval Syna svého, jehož miluje jako sám sebe, jak se nám lze obávati, že nám odepře dobra kteréhokoli, za něž ho prosíme? Darovav nám tedy Syna, neodepře nám odpuštění hříchů, jimiž jsme jej uráželi, když jich nenávidíme; neodepře nám milosti, pokušením odporovati, když ho za ni prosíme; neodepře nám lásky svaté, toužíme-li po ní; neodepře nám konečně ráje nebeského, pakli se ho neučiníme nehodnými, do hříchu na novo upadnouce. Slyšme, jak nám Ježíš sám za to ručí, řka; »*Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dám vám.*« (Jan 16, 23.) — Pročež povzbuzen jsa, ó, můj Bože, tímto příslibem, pro lásku k Ježíši, Synu svému, odpusť mi, prosím, všechny urážky, jež jsem Ti učinil. Uděl mi sv. setrvání v milosti Tvé až do smrti. Dej mi svou lásku sv.; nechť odemru všeho a nemiluji leč Tebe, dobrotu nekonečnou. Daruj mi nebe, bych Tě tam miloval ze všech sil a navždy, nemaje se čeho báti, že Tě kdy přestanu milovati.

3. Vůbec, dí apoštol, obdrževše Ježíše Krista, stali jsme se bohatými na všeliké dobré, ježto není milosti, která by nám scházela: »*Ve všem učinění jste bohatí v něm. tak že nemáte žádného ne-*

dostatku v žádné milosti.» (1. Kor. 1, 5. 7.) — Ano, Ježíši můj, Ty jsi veškero dobro, Ty jediný mi dostačuješ, jediné po Tobě dychtím. Jestli jsem Tě kdysi od sebe hříchem zapudil, nyní toho srdečně želím. Odpusť mi a vrať se ke mně, Pane! A jsi-li již u mne, jak doufám, neodcházej více ode mne, či lépe dím, nedopouštěj, abych Tě znovu z duše své vypudil. Ježíši můj, Ježíši můj, můj poklade, má lásko, mé všecko, miluji Tě, miluji Tě, a chci Tě vždycky milovati. — Ó, Maria, naděje moje, dej, ať vždycky miluji Ježíše!

Rozjímání IV.

1. »*Když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého.*« (Gal. 4, 4.) Jak velice jsme povinni Bohu děkovati, že nám se dal naroditi již po dokonaném velikém díle lidského vykoupení. To znamená slovo »*plnost času*«, šťastná totiž doba pro plnost milosti, kterou nám Ježíš Kristus zjednal příštím svým. — Ach, my ubozí, kdybychom tolika hříchy obtíženi zde na zemi živi bývali, prve než Ježíš Kristus přišel!

2. Ach, jak k politování byli lidé před příchodem Mesiášovým. Jenom v Judsku znám byl pravý Bůh; ve všech ostatních světa dílech panovala modloslužba, tak že i naši předkové klaněli se kamenům, dřevu a zlým duchům. Klaněli se tolika nepravým bohům; pravý však Bůh nebyl od nich milován, ba ani nevěděli o něm. I nyní ještě kolik jest krajin, kde sotva hrstka jest katolíků, a všickni ostatní jsou buďto nevěřící, nebo bludaři, a tito všeci stěží zahynutí ujdou. Jak máme tedy Bohu povděčni býti, že nám dal se naroditi až po příští Ježíše Krista, a mimo to v krajině, kde panuje pravá víra! — Pane, díky Ti vzdávám za to. Běda mně,

kdybych byl po tolika hříších žíti měl mezi nevě-
fícími, nebo kacíři! Poznávám, Bože můj, že mne
chceš spasena míti, a já nešťastník tolikráte dobro-
volně v záhubu se vydával, milost Tvou ztrativ.
Smiluj se, Vykupiteli můj, nad duší mou, která
tolik Tě stála!

3. »*Poslal Syna svého, . aby ty, kteří pod
zákonem byli, vykoupil.*« (Gal. 4, 4. 5.) Otrok tedy
hřeší, a hříchem dává se ďáblu v moc, a sám Pán
jeho přichází, aby jej vykoupil smrtí svou! —
Ó, lásko Boha k lidem nesmírná a nekonečná!
Ó, můj Vykupiteli, kdybys mne nebyl vykoupil svou
smrtí, co by ze mne bylo? Ze mne, pravím, jenž jsem
tolikráte pro hříchy své pekla zasluhoval! Ano,
Ježíši můj, kdybys nebyl za mne zemřel, byl bych
již navždy pro Tebe ztracen, nemaje žádné naděje,
že bych kdy ještě milost Tvou získal, neb spanilou
tvář Tvou v nebi kdy spatřil. Předrahy Spasiteli
můj, děkuji Ti za to a doufám do nebe přijíti a po
celou věčnost z toho Ti děkovati. Lituji nade všechno,
že jsem Tě dříve hněval. Umiňuji si podstoupiti
budoucně raději muku a smrt jakoukoliv, než Tebe
uraziti. Avšak, jako jsem Tě minule zradil, nebylo
by divu, kdybych se Ti i budoucně zpronevěřil.
Ach, Ježíši můj, jen toho nedopouštěj! »*Nedej mi
se od Tebe odloučiti! Nedej mi se od Tebe odloučiti!*«
Miluji Tě, dobroto nekonečná, a chci Tě vždycky
milovati, zde na světě i po celou věčnost. — Ó, Krá-
lovno a přímluvkyně moje, Maria, zachovej mě
vždycky pod pláštěm svým a zachraň mě od hříchu!

Rozjímání V.

1. »*Zamiloval mne a vydal sebe samého za
mne.*« (Gal. 2, 20.) Když jsi tedy, Ježíši můj, z lásky
ke mně zvolil život tak strastný a smrt tolik hořkou,

mohu v pravdě říci, že smrt Tvá jest smrtí mou, že moje jsou bolesti Tvé, moje zásluhy Tvé, můj žes také Ty sám, ježto jsi pro mne podstoupil taková muka. Ach, Ježíši můj, nic mne tolik nermoutí, jako když si vzpomenu, že jsi byl kdysi mým, a že jsem Tě svévolně tolikrát ztratil. Odpusť mi a připoutej mě k sobě a nedej, abych Tě znovu ztratil. Miluji Tě z celé duše své. Ty chceš býti všecek můj, i já chci býti všecek Tvůj.

2. Syn Boží, jsa pravý Bůh, jest nekonečně blažen. A přece, dí sv. Tomáš, tolik činil a trpěl pro člověka, jakoby bez něho nemohl šťasten býti. Kdyby Ježíš Kristus zde na zemi byl si měl blaženosti své vydobyti, zdaž by mu bylo bývalo více činiti, než všemi mdlobami našimi se obtížiti a na se vzíti všecky křehkosti naše, aby potom život svůj dokonal smrtí tak potupnou a těžkou? Ale nikoli! On byl nevinný, svatý a sám sebou blažený. Vše, cokoli činil a trpěl, podstoupil jen proto, aby nám zjednal milost Boží a ztracený ráj. — Nešťasten, kdo Tebe nemiluje, ó, Ježíši můj, a koho taková dobrota láskou nerozplamení.

3. Kdyby nám byl Ježíš Kristus dovolil žádati ho za největší důkaz lásky jeho, byl-li by se kdo odvážil prositi ho, aby se stal děťátkem jako my, aby se podrobil bědám našim a aby se dokonce učinil všech lidí nejchudším, nejopovrženějším a podléhajícím největším útrapám, až by v samých mukách na potupném dřevě skončil, jsa ode všech proklat a opuštěn, i od vlastního Otce svého? A nastojte! oč bychom ho prositi nebyli se osmělili, ba nač bychom nebyli ani pomyslili, na to sám myslil a to učinil. — Nuže, milovaný Vykupiteli můj, dopomoz mi k té milosti, kterou jsi mi získal smrtí svou. Miluji Tě, a líto mi, že jsem Tě hněval. Vezmi si duši mou; nechci, aby ďábel byl déle pánem jejím. Nechť náleží docela Tobě, an jsi si ji zakoupil krví svou. Ty

jediný mě miluješ, i já chci jediné Tebe milovati. Zachraň mne od toho trestu, abych živ byl bez lásky Tvojí, a pak mě tresci, jak Ti libo. — Ó, Maria, útočiště moje, smrt Ježíšova a přímluva Tvá jsou nadějí mou.

Rozjímání VI.

1. »*Bolest má jest před obličejem mým vždycky*«. (Žalm 37, 18.) Všecka soužení a pohanění, která Ježíš Kristus trpěl v životě svém a při své smrti, měl před očima hned od první chvíle života svého: »*Bolest má jest před obličejem mým vždycky*«. Nebylo okamžení v životě jeho, aby jich nebyl všech obětoval na dostiučinění za naše hříchy. Pán zjevil jistému služebníku svému, že každý hřích lidský takovou bolest za života vezdejšího mu působil, že by byla dostačila k jeho usmrcení, kdyby mu nebyl život zachován býval, aby ještě více trpěl. — Pěkný to vděk, ó, Ježíši můj, kterého se Ti dostalo od lidí a zejména ode mne! Ty jsi vynaložil 33 léta na moje spasení, a já bych Tě byl tolikrát života zbavil, kdyby to bylo na mně záviselo — kolikráte jsem zhřešil.

2. Sv. Bernardin sienský píše, že Ježíš Kristus »*ku každému provinění zvláštní měl zření*«. Každý z hříchů našich ustavičně Spasiteli našemu již jako děťátku na mysli tanul a nevýslovně jej sužoval. Sv. Tomáš dodává¹⁾, že bolest z poznané urážky, která každým hřichem Otci se děla, jakož i škody naší z něho vyplývající, převyšovala bolest všech kajicníků, i těch, kteří z čiré lítosti umřeli; a to proto, že žádný hříšník nikdy tou měrou neiniloval Boha a duše své, jakou Ježíš Kristus miloval Otce svého a duše naše. — Když tedy, Ježíši můj, nikdo

¹⁾ P. III. q. 46, a 6. ad 4.

tolik mne nemiloval, jako Ty, proto spravedlivě jest, abych i já nad jiné více Tě miloval. Ano, ježto říci mohu, že jedině Ty jsi mě miloval, proto i já milovati chci jedině Tebe.

3. Onu úzkost smrtelnou, kterou P. Ježíš trpěl v zahradě při pohledu na hříchy naše, za něž dosti učiniti se podvolil, trpěl již od života mateřského. Když tedy Ježíš Kristus ne z jiné příčiny, leč pro hříchy naše život svůj v ustavičném zármutku trávil, nemáme ani my v životě vezdejším z jiného zla se zarmucovati, leda z hříchů, jichž jsme se dopustili. — Milovaný Vykupiteli můj, umřel bych lítostí, pomyslí-li na toliké hořkosti, jež jsem Ti jakživ způsobil. Lásko má, miluješ-li mě, uděl mi takovou lítost, aby mě usmrtila a mi tak získala odpuštění Tvoje, a s ním i milost, milovati Tě ze všech sil. Daruji Ti celé srdce své, a neumím-li Ti je úplně darovati, vezmi si je sám a rozpal je celé svou láskou svatou. — Ó, Maria, orodovnice ubohých, Tobě se poroučím.

Rozjímání VII.

1. »*Křtem mám býti křtěn, a kterak jsem soužen, dokud se nevykoná*«. (Luk. 12, 50.) Ježíš mohl nás spasiti bez utrpení; ale ne, vyvolil si život bolestný a opovrhlivý, beze vší útěchy pozemské, a smrt přehořkou a opuštěnou, a to jen z té příčiny, abychom poznali lásku jeho k nám, jakož i vroucí touhu jeho po lásce naší. Po celý život svůj ustavičně dychtěl po hodině smrti své, žádaje ji obětovati Bohu, aby nám zjednal spasení věčné. A ta právě žádost ona slova v ústa mu vložila: »*Křtem mám býti křtěn, a kterak jsem soužen, dokud se nevykoná!*« Toužebně si přál pokřtěnu býti svou vlastní krví, aby smyl hříchy, nikoli svoje, ale naše. — Ó, lásko nekonečná, ubohý, kdo Tebe nezná a nemiluje!

2. Touž vroucí touhou puzen, pravil tu noc před svou smrtí: »*S toužebností žádal jsem tohoto beránka jísti s vámi.*« (Luk. 22, 15.) Těmito slovy na jevo dal, že po celý život svůj jiného si nepřál, leč brzy-li již přijde doba jeho umučení a smrti, aby člověk poznal, jak nesmírnou lásku k němu choval. — Tolik tedy, ó, Ježíši můj, prahneš po lásce naší, žes ani smrti se nelekal, jen když nás k sobě připoutáš. Jak bych tedy mohl Bohu čeho odepřít, když z lásky ke mně dal krev svou i život svůj?

3. Sv. Bonaventura praví, že to div, vidíme-li trpěti Boha z lásky k lidem; ale že to div nade všecky divy, když lidé, vidouce Boha pro ně trpěti, vidouce jej jako děťátko zimou v jeskyni se chvěti, v dílně tovaryše dělati a na kříži jako zločince umírati, přece nehoří láskou k Bohu, tak je milujcímu, ba snad i pohrdají láskou tou pro mrzké, pozemské chtíce a žádosti. Ale jak to možná, že si Bůh lidi tak zamiloval, a že lidé, k jiným tak vděční, jediné k Bohu tak jsou nevďečnými? — Ach, Ježíši můj, i já ubohý patřím k těmto nevďečníkům! Rci, čím to, že jsi ráčil tolik trpěti pro mne, předvídaje přece, že Tě hněvati budu? Ale ježto jsi se mnou strpení měl a mě chceš spasiti, dej mi nyní velikou lítost nad hříchy mými, aby rovna byla nevďeku mému. Nenávidím a zavrhuji na výsost, ó, Pane můj, urážky Ti učiněné. Pohrdal-li jsem dosavade milostí Tvou, nyní si jí vážím nade všechna království tohoto světa. Miluji Tě z celé duše své, ó, Bože, hodný lásky nekonečné a přeji si jen živu býti, abych Tě miloval. Rozplameň a rozmnož lásku svou ve mně! Upamatuj mne vždycky na lásku, kterou jsi ke mně choval, aby srdce mé ustavičně hořelo láskou k Tobě, jako Tvé srdce plane láskou ke mně. — Ó, planoucí srdce Marie Panny, rozpal sv. láskou ubohé srdce mé! —

Rozjímání VIII.

1. »*Vážiti budete vody s radostí ze studnice spasitele.*« (Is. 12, 3.) Trojí zřídlo milosti máme v Ježíši Kristu. První jest zřídlo *milosrdenství*, v němžto nám lze očistiti se od všeliké nečistoty hříchů našich. K tomu cíli nejmilejší náš Vykupitel zřídil nám toto blažené zřídlo svou vlastní krví: »*Zamiloval nás a umyl nás svou krví od hříchů našich.*« (Zjev. 1, 5.) — Drahý Spasiteli můj, jak jsem Ti zavázán! Ty jsi učinil pro mne, čeho žádný sluha neučiní pro pána svého, ani syn pro otce svého. Ne, nelze mi Tebe nemilovati; neboť láskou svou přinutil jsi mě, že mi nezbyvá, leč Tě milovati.

2. Druhé jest zřídlo *lásky*. Kdo přemítá o útrapách a pohaněních, která Ježíš Kristus snášel z lásky k nám od svého narození až do své smrti, tomu nelze nepocítiti plamenů onoho blaženého ohně, který přišel zapálit na zemi v srdcích lidských. Vody tohoto zřídla umývají tedy zároveň a rozpa-lují duše naše. — Učiň proto Ježíši můj, aby krev, kterou jsi vylil za mne, nejen smyla všecky viny mé, jimiž jsem Tě hněval, ale nechť mě též roznítí sv. zápallem k Tobě. Učiň, ať na všechno zapomenou a nemyslím na nic, než jak bych miloval Tebe. Bože můj, jenž hoden jsi lásky nekonečné.

3. Třetí jest zdroj *pokoje*. To znamenají slova Ježíšova: »*Žízni-li kdo, pojd' ke mně.*« (Jan 7, 37.) Kdo si přeje pokoje srdce, nechť přijde ke mně; jáť jsem Bůh pokoje. Pokoj, který Hospodin dává duším jej milujícím, není pokoj rozkoší smyslných, ani statků časných, který svět slibuje, jenž však ne-uspokojuje srdce lidského. Pokoj, kterého Bůh udílí služebníkům svým, jest pokoj pravý a dokonalý, který uspokojuje a převyšuje všelikou radost, již

tvorové poskytují. »*Kdo se napije vody, kterou já dávám, nebude žízniti na věky.*« (Jan 4, 13.) Kdo miluje Boha doopravdy, všeho se odříká, vším pohrdá a nehledá, leč Boha. — Ano, Bože můj, jediné Tebe si žádám a ničeho jiného! Sháněl jsem se kdysi po jiných věcech mimo Tebe, ale pomním-li na bezpráví Tobě učiněné, an jsem si méně vážil Tebe, než věci ničemných a pomíjejících, umřel bych samou lítostí. Poznávám, jak neprávě jsem činil, a upřímně toho lituji. Poznávám také, že jsi Ty vši lásky mé hoden a proto opakuji a bohdá opakovati nepřestanu, ani v tomto životě, ani v onom: Bože můj, Bože můj, jediné Tebe si žádám a ničeho jiného; jediné Tebe si žádám, a ničeho jiného! — Ó, Maria, Ty jsi první tohoto Boha milovala, ach, dej, bych účast měl v lásce Tvojí.

Jiná novena

na slavnost narození Páně,
devatero totiž rozjímání na každý den noveny

Rozjímání I.

O lásce, kterou Bůh osvědčil při vtělení svém.

Uvažujme nesmírnou lásku, kterou nám Bůh dal na jevo, an se člověkem stal, aby nám zjednal spasení věčné. Adam, náš praotec zhřešil a Bohu se protivil. I vyhnán jest z ráje a odsouzen i se všemi potomky svými k smrti věčné. Než nastojte! Syn Boží vida, že člověk ztracen jest, sám se nabídl, aby jej od smrti vysvobodil, že vezme na se tělo lidské a umře jako zločinec na kříži. Pomni však Synu můj, zdá se, jakoby byl Otec tenkrát mluvil

k němu, pomni, že na zemi bude Ti vésti život opovržlivý a strastný. Bude se Ti naroditi v studené jeskyni a položen budeš do jesliček. Bude Ti hned maličkému utíkati do Egypta, abys unikl rukám Herodovým. Až se z Egypta vrátíš, bude Ti v dílně vésti život prostého, chudého a opovrženého učeníka. Naposledy zemřeš samými bolestmi na kříži, ode všech byv potupen a opuštěn. Buďsi tak, jak praviš, Otče, Syn odpovídá, milerád všemu se podrobím, jen když člověk bude spasen.

Co bychom tomu řekli, kdyby kníže z útrpnosti se zašláplým červem sám červem se stal, za něho život dal a učinil lázeň z vlastní krve, aby červa vzkřísil. A více toto Slovo věčné učinilo, ano z Boha červem jako my se stalo a život za nás položilo, aby nám zjednálo ztracený život milosti Boží. Vida tedy Bůh, že ani tolika dary, jimiž nás zahrnul, nemohl si získati lásky naší, co neučinil? Člověkem se stal a sám sebe nám úplně daroval. *»Slovo tělem učiněno jest«* a *»vydal sebe samého za nás.«* Člověk, dí sv. Fulgens, Bohem pohrdnuv, od Boha odešel; ale Bůh, k člověku láskou lna, s nebe přišel, aby jej zase našel. A proč tak učinil? Aby člověk poznal, jak jej Bůh miluje, aby alespoň z vděčnosti láskou k němu přilnul. Vždyť milujeme i němou tvář, když věrně k nám lne; proč tedy vůči Bohu tak jsme nevděční, jenž s nebe na zemi přišel, aby od nás milován byl? Když kdysi kněz pronášel při mši svaté slova: *»A Slovo tělem učiněno jest,«* a člověk jeden, mši svaté přítomný, ani se nepoklonil, ďábel silný políček mu vyfal, řka: Nevděčníče, kdyby Bůh byl učinil tolik pro mne, jako pro tebe, skláněl bych se neustále před Bohem čelem až k zemi, díky mu vzdávaje.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, veliký Synu Boží, Ty jsi se vtělil, abys od lidí milován byl; a kde jest láska jejich? Ty jsi obětoval krev i život svůj, abys duše naše spasil, a proč jsme tak neuznalí, že místo, bychom Tě milovali, tak hanebně pohrdáme láskou Tvou? A hle, Pane můj, já jsem nejvíce ze všech nevděkem svým Tě zarmucoval. Ale v utrpení Tvém jest naděje má. Ach, pro onu lásku, která Tě člověkem učinila a pro spásu mou na kříž Tě přivedla, odpusť mi veškery urážky, jimiž jsem Tě zahrnoval. Miluji Tě, Slovo tělem učiněné; miluji Tě, Bože můj; miluji Tě, dobroto nekonečná, a líto mi, že jsem Tě tak často hněval. Lítostí bych proto umřel! Daruj mi, Ježíši můj, lásku svou, a nedopouštěj, abych na dále tak nevděčen byl za lásku Tvou ke mně! Chci Tě vždycky milovati. Račiž mi vytrvalost sv. dáti. Ó, Maria, Matko Boží a Máti má, vypros mi milost u Syna svého, abych jej miloval vždycky, až do smrti.

Rozjímání II.

O lásce, kterou Bůh osvědčil, maličkým se narodiv

Syn Boží, z lásky k nám chtěje se vtěliti, mohl jako dospělý muž přijíti na svět, podobně jako Adam u věku dospělém byl stvořen. Že však děti větší lásku vzbuzují v každém, kdo je vidí, proto na svět přišel jako dítě, a mimo to jako dítě všech dětí kdy narozených nejchudší a nejnížší. Sv. Petr Zlatomluvý praví: *»Bůh náš ráčil se na ten způsob naroditi, poněvadž chtěl býti milován.«* Již prorok Isaiáš předpověděl, že Syn Boží maličkým se narodí a všecek se nám daruje z lásky, kterou k nám

chová: »*Maličký narodil se nám, a syn dán jest nám.*« (9, 6.)

Ach, Ježíši můj, svrchovaný a pravý Bože můj, kdo pak Tě vyvábil s nebe a kdo Tě k tomu přiměl, abys přišel na svět v jeskyni, ne-li láska Tvá k lidem? Kdo Tě k tomu pohnul, abys lůno Otce svého opustil a do jeslí se dal položit? Kdo Tě sesadil s nadhvězdného trůnu Tvého a na slámě Tě uložil? Kdo to učinil, že jsi zanechal sídlo své prostřed andělských kůrův, a mezi dvěma hovádky se ocitnul? Ty sv. zápalem Serafy rozněcuješ, a sám v tomto chlívě zimou se drobíš? Ty sluncem a nebesy pohybuješ, a sám kroku se neodvažuješ, a na rukou nosen býti musíš? Ty lidem i živočichům pokrm dáváš, a sám krapte mléka potřebí máš, abys na živě se zachoval? Ty jsi radostí celého nebe a nyní Tě slyším plakati a vzlykati? !ci, kdo uvalil na Tebe takové bědy? »*Kdo to učinil? Láska to učinila!*« dí sv. Bernard; láska, kterou lneš k lidem.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ach, zlaté dítě mé, rci, co hodláš na zemi činiti? Rci, koho tu hledáš? Ó, již Ti rozumím! Přišel jsi, abys umřel za mne a od pekla mě vysvobodil. Přišel jsi, abys hledal mne, ovečky zbloudilé, abych již před Tebou neutíkal a Tě miloval. Ach, Ježíši, poklade a živote můj, lásko má, mé všecko, koho bych miloval, kdybych Tebe neměl milovati? Kde nalezu otce, přítele, milence, jenž by větší lásky hoden byl a více mi přál, nežli Ty? Miluji Tě, předrahy Spasiteli můj; miluji Tě, jediné dobro mé. Velice mě rmoutí, že jsem tolik let ve světě strávil a Tebe nemiloval; ano, že jsem Tě i hněval a Tebou pohrdal. Odpusť mi, předrahy Vykupiteli můj; líto mi, že jsem Tebou tak nakládal, a z celé duše své toho

želím. Odpusť mi a dej mi tu milost, abych se od Tebe již nikdy neodloučil a vždycky Tě miloval, co živ budu. Lásko má, Tobě se všecek daruji, přijmi mě a nezamítej mne, jak bych zasluhoval. — Maria, Tys orodovnicí mou; prosbami svými dokážeš všecko u Syna svého, začkoli žádáš. Přimluv se za mne, ať mi odpustí a mi dá setrvati v dobrém až do smrti.

Rozjímání III.

Jak chudičský život Pán Ježíš vésti počal hned od malička.

Bůh to řídil, že právě, když Syn jeho naroditi se měl, vyšel v zemi císařský rozkaz, aby se každý dostavil k zápisu v rodném svém městě. Tudy se stalo, když Josef šel s chotí svojí do Betléma, aby se tam dle svolání císařského zapsati dal, že Marii Panně nadešla hodina její, a jsouc odevšad z příbytků, ba i z hospody chudých vypuzena, nucena byla uchýliti se onu noc za město do jeskyně, kde porodila Krále nebeského. Kdyby se byl Ježíš narodil v Nazaretě, byl by ovšem i tam chud na svět přišel; ale byl by měl aspoň suchou a teplou světničku, teplé plénky a dosti pohodlnou kolébku. Ale ne; on se chtěl naroditi v oné jeskyni studené, kde nebylo ani ohníčka; chtěl míti jesle za kolébku a hrst pichlavé slámy za lože, aby více trpěl.

Vkročme do sluje betlémské, ale vkročme tam s věrou. Vejdeme-li tam bez víry, neuzříme, leč chudé děťátko, jež vzbudí soustrast naši, ano tolik jsouc hezounké, třese se a pláče; neboť je zima drobí a sláma píchá. Ale vejdeme-li proniknutí věrou, a povážíme-li, že toto dítě jest Syn Boží, který z lásky přišel k nám na tuto zemi, a tolik trpí, aby zaplatil pokutu hříchů našich, jak by možno bylo, abychom mu neděkovali a ho nemilovali?

Vroucí vzdechy a prosby.

Ach, sladké dětátko mé, jak jsem mohl k Tobě, tak nevděčen býti a tolik Tě urážeti, věda, jak mnoho jsi pro mne trpělo? Než tyto slzy, jež roníš, tato chudoba, kterou jsi vyvolil z lásky ke mně, opravňují mne k naději, že mi odpustíš urážky mé. Lituji, Ježíši můj, že jsem Tebou tolikráte pohrdl, a miluji Tě nade všecko. *»Bože můj, a mé všecko!«* Můj Bože, ode dneška, budiž jediným pokladem a veškerým dobrem mým! Se sv. Ignácem z Loyoly prosím Tebe: *»Dej mi lásku svou, dej mi milost svou, a dosti jsem bohat.«* Jiného si nežádám, po jiném netoužím, Ty jediný mi postačíš, Ježíši můj, živote můj, lásko moje.

Rozjímání IV.

Jak pokorný život Pán Ježíš vésti počal od svého dětství.

Veškerá znamení, která anděl Páně pastýřům udal, aby našli narozeného Spasitele svého, svědčila o pokoře. *»A toto vám (bude) znamením: Naleznete nemluvnátko plénkami obvinuté a položené v jeslích.«* (Luk. 2, 12.) To budiž vám znamením, pravil anděl, po němž naleznete narozeného Mesiáše: Naleznete dětátko zavinuté v nuzné plénky, ležící na slámě v chlévě v jeslích. Tak se Král nebeský a Syn Boží narodil, ježto přišel pýchu zničit, která byla příčinou pádu člověčenstva.

Již proroci předpovídali, že nakládáno bude s Vykupitelem naším jako s člověkem na světě nejnižším, a že nasycen bude hanou a potupou. Co útržků trpěti bylo P. Ježíši od lidí! Přezývali jej pijanem, kouzelníkem, rouhačem a kacířem. A co úkorů bylo mu teprve vytrpěti při jeho umučení! Opu-

štěn byl od samých učeníků svých, z nichž jeden dokonce jej prodal za 30 stříbrných, a druhý zapíral, že ho nezná. Ulicemi jej vedli jako zločince, bičován byl jak otroky bičovali, posměšky si z něho tropili jako z blázna a jako z loutkového krále, poličky mu dávali, ve tvář mu plivali, a posledně jej o život připravili, na kříž ho pověsivše prostřed dvou lotrů, jakoby byl největším zlosynem na světě. Tak nakládali s nejvznešenějším ze všech, dí sv. Bernard, jako s nejopovržlivějším ze všech! Než, ó Ježíši můj, dokládá světec, *»čím jsi opovrženější, tím jsi mi milejší.«* Čím nižší a opovržlivější mi se ukazuješ, tím jsi mi dražší a lásky hodnější.«

Vroucí vzdechy a prosby.

Ach, můj nejsladší Spasiteli, Ty jsi objal tolikrát opovržení z lásky ke mně, a já nestrpím ani křivého slůvka, bych tu chvíli nepomýšlel na pomstu; já, pravím, který jsem tolikrát zasluhoval, aby zlí duchové v pekle po mně nohama šlapali. Stydím se předstoupiti před Tebe jako hříšník a přece tolik pyšný. Pane, nezapuzuj mne od tváři své, jak bych vlastně zasluhoval. Tys pravil, že Ti nelze pohrdnouti srdcem skroušeným a pokorným. Lito mi, že jsem Tě tak často urážel. Odpusť mi, Ježíši můj, neboť nechci již Tebe uraziti. Ty jsi z lásky ke mně vytrpěl tolik útržků; i já chci z lásky k Tobě snášeti všeliké křivdy a útržky, jichž mi se dostane. Miluji Tě, z lásky ke mně opovržený Ježíši; miluji Tě, dobro mé, nade všechno dobré. Budiž mi nápomocen, abych Tě vždycky miloval a všechno urážky z lásky k Tobě snášel. — Ó, Maria, doporuč mě Synu svému a přimluv se u Ježíše za mne!

Rozjímání V.

Jak trudný život Pán Ježíš vésti počal od svého narození.

Ježíš Kristus mohl člověka spasiti, aniž byl trpěl a umřel. Ale ne; aby nám ukázal, jak velice nás miluje, vyvolil si život nad míru trudný a strastný. Proto jej prorok Isaiáš nazval »*mužem bolesti*«, ježto celý život Ježíše Krista byl samá bolest. Utrpení jeho nezačalo se teprve na sklonku, nýbrž hned na počátku života jeho.

Vizme jen, kterak ledva se narodil, v chlévě mu ležeti jest, kde jej všechno mučí a trýzní. Mukou jest mu každý pohled, ježto nevidí v jeskyni této, leč stěny neotesané a začaděné. Čich jeho trápí hnojný puch po dobytku, který tu má svůj chlív. Cit jeho trpí pícháním slámy, na níž leží. A brzy po narození svém nucen jest utíkati do Egypta, kde strávil několik let dětství svého v nedostatku a v opovržení. O málo lepší byl potom život jeho v Nazaretě; a jak teprve skončil se život jeho v Jerusalemě, kde umřel na kříži v samých mukách!

Tak celý život Ježíšův byl nepřetržité utrpení, ba dvojnásobné utrpení, ježto mu neustále všecka muka na mysli tanula, jež mu až do smrti snášeti bylo. Sestra Marie Magdalena Orsini stěžovala si jednoho dne Ukřižovanému, řkouc: »Ty, ó, Pane pněl jsi jen tři hodiny na kříži; kdežto já již několik let snáším tuto muku.« »Bláhová,« děl na to Ježíš, »co pravíš? Již od života mateřského trpěl jsem veškera muka života svého a smrti své.« Ani tak tuze nesužovala ona muka Ježíše Krista, poněvadž se jim dobrovolně uvolil, jako spíše pohled na hříchy naše a nevděk náš k tak nevšední lásce jeho. Sv. Markéta kortonská neustále plakala nad hříchy, jimiž byla Pána Boha urážela. I pravil jí zpovědník

jednoho dne: »Markéto, přestaň již! Co pořád pláčeš, když ti Bůh již odpustil?« »Ach, otče,« světice odvětila, »jak bych měla od pláče ustati, uvážím-li, že hříchové moji ztrpčili celý život Ježíši Kristu.«

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, sladká lásko moje, hříchy svými ztrpčil jsem Ti tedy celý život Tvůj? Ó, rci, Ježíši můj, co jest mi činiti, abych došel od Tebe odpuštění? neboť hotov jsem ke všemu! Lituji, ó nejvyšší dobro, všech hříchů svých, jimiž jsem se Tebe tolik naurážel. Skroušeně toho želím a miluji Tě více než sám sebe. Cítím v srdci svém velikou touhu Tě milovati. Tato touha pochází od Tebe; dej mi tedy sílu, abych Tě vroucně miloval. Spravedlivo jest, abych Tě mnoho miloval, když jsem Tě mnoho urážel. Ó, upamatuj mne vždycky na lásku Tvou ke mně, aby duše má láskou k Tobě vždy hořela a na Tebe vždycky pamatovala, jediné po Tobě toužila a Tobě jediné zalíbiti se hleděla. Ó, Bože lásky, byl jsem prve otrokem pekla, ale nyní se Tobě docela daruji. Přijmi mě milostivě a spoutej mě láskou svou! Ježíši můj, ode dneška chci vždy v lásce Tvé žíti a v lásce Tvé umíratí. — Ó, Maria, Matko a naděje má, pomoz mi i mého milého Boha milovati. Za tuto jedinou milost Tebe prosím a jí od Tebe doufám.

Rozjímání VI.

Jaké milosrdenství nám Bůh prokázal, přišed s nebe,
aby nás smrtí svou spasil.

Sv. Pavel praví: »*Ukázala se dobrota a vlídnost Spasitele našeho Boha.*« (Tit. 3, 4.) Když vtělený Syn Boží na zemi se objevil, tehdy se ukázalo, jak veliká jest dobrota Boží k nám. Sv. Bernard

píše, že Bůh stvořiv svět, ukázal moc svou; jej řídě a zachovávaje, osvědčil moudrost svou; ale milosrdenství jeho že tenkrát nejstkvěleji a jevo vyšlo, když přijal tělo lidské, aby utrpením na smrti svou spasil člověka ztraceného. A mohl-li nám Syn Boží větší milosrdenství prokázati, než trestům se podrobiv, kterých jsme zasluhovali sami? Ó, vizme to dítě novorozené v jeslích, tak slabounké a v plénkách zavinuté, že se nemůže samo ani hnouti, ani pokrmu si vzíti. Maria Panna musí je mlékem napájeti, by je na živě zachovala. Vizme pak Ježíše v soudní síni Pilátově, k sloupu provazy přivázaného, z nichž mu nelze se vyprostiti, a zbičovaného od hlavy po paty. Vizme jej na cestě na horu Kalvarii, jak pro mdlobu a tíži kříže, jež mu jest nésti, cestou na zemi padá.

Ježíš Kristus chtěl láskou svou zjednati si veškeru lásku srdcí našich, a proto neposlal anděla, aby nás vykoupil, ale sám přišel spasit nás utrpením svým. Kdyby byl anděl býval vykupitelem naším, člověk by byl musil srdce své rozdělit, aby miloval Boha, jakožto Stvořitele svého, a anděla, jakožto vykupitele svého. Bůh však sám chtěje celé srdce člověka míti, a jsa již Tvůrcem jeho, stal se též jeho Vykupitelem.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ach, drahý Vykupiteli můj, kde bych nyní byl, kdybys mne nebyl tak trpělivě snášel a kdybys byl na mne seslal smrt, když jsem žil v hříchu? Poněvadž jsi tedy až dosud na mne čekal, Ježíši můj, odpusť mi rychle, prve než mne zastihne smrt, obtíženého vinou tolika urážek Ti učiněných. Lituji toho, nejvyšší dobro, že jsem tolik Tebou pohrdał; bolestí z toho bych umřel! Tobě nelze opustiti duše, která Tebe hledá; jestli jsem Tě dříve opustil, nyní

Tebe hledám a Tě miluji. Ano, Bože můj, miluji Tě nade všecko, miluji Tě více nežli sám sebe. Pomoz mi, Pane můj, abych, co živ budu, vždycky Tě miloval; o jinou milost Tebe nežádám; o tu jediné Tebe prosím a jí též dosíci doufám. — Ó, Maria, naděje má, oroduj za mne; když Ty pro mne o nějakou milost prosíš, jsem jist, že ji obdržím.

Rozjímání VII.

O cestě Ježíškově do Egypta.

Syn Boží přišel s nebe, aby lidi spasil. Sotva se narodil, již titěž lidé o bezživotí jeho ukládají. Herodes boje se, aby mu toto dítě trůnu neodjalo, hledá je usmrtiti. Anděl Páně oznamuje proto ve snách sv. Josefu, aby vzal Ježíše a prchl s ním i s matkou jeho do Egypta. Josef na slovo poslušný, hned o tom vědomost dává Marii Panně. Pak sbírá něco náradí od řemesla svého, aby měl čím uživiti se i s rodinou svou. Maria zase svazuje si něco plének do uzlíčku k potřebě dítěte svatého, potom jde ku kolébce a plačíc, oslovuje Synáčka spícího: Ó, Božský Synu můj, Ty jsi přišel s nebe lidí spasit, a tito lidé, sotva jsi se narodil hledají Tebe, aby Ti život vzali! Zatím jej bere do náručí, a plačíc hned téže noci s Josefem na cestu se vydává.

Uvažujme, jak bylo asi těmto sv. pocestným trpěti na tak daleké cestě, ježto sebe menšího pohodlí postrádali. Dítě sv. neumělo ještě choditi; proto je musili brzy Maria Panna, brzy sv. Josef střídavě nésti v náručí. Když se pouští egyptskou brali, bylo jim v noci spáti venku na holé zemi, pod širým nebem. Dítě plakalo zimou, Josef a Maria plakali s ním útrpností. A kdo by nebyl plakal, vida Syna Božího, chudého a pronásledovaného utíkat jako psance, aby nebyl utracen od svých nepřátel.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ach, moje dětátko drahé, Ty pláčeš a máš proč plakati, jsouc tak pronásledováno od lidí, jež tolik miluješ. Ó, Bože, i já jsem Tě kdysi pronásledoval hříchy svými, než věz, že Tě nyní miluji více, nežli sama sebe, a že mne nic tolik nehněte, jako když si vzpomenu, že jsem Tebou tak pohrdal, ó, mé nejvyšší dobré! Ach, odpusť mi, Ježíši můj, a dovol, abych Tě nosil v srdci svém na cestě života, který mi ještě zbývá, abych společně s Tebou na věčnost vešel. Tolikráte jsem Tě vypudil z duše své urážkami svými; ale nyní Tě miluji nade všecko, a líto mi toho nad míru, že jsem Tě urazil. Nejmilější Spasiteli můj, nechci se Tebe již nikdy spustiti; ale Ty mi dej sílu, abych odporoval pokušením. Nedopouštěj, abych se kdy od Tebe odloučil. Nech mě spíš umříti, než abych po druhé ztratil milost Tvou. — Ó, Maria, naděje má, dej, ať v lásce Boží živ jsem i umírám.

Rozjímání VIII.

O pobytu Ježíškově v Egyptě a v Nazaretě.

Milý Vykupitel náš strávil první dětská léta svá v Egyptě; sedm let žil tam život chudý, a opovržený. Sv. Josef a Maria Panna byli tam cizími a nikdo jich neznal; neměli tam ani příbuzných ani přátel; proto prací svou sotva z ruky do úst živi byli. Příbytek jejich byl chudý, chudé bylo lože jejich, prostá i strava jejich. V tom domku Mari Panna Ježíška odkojila. Nejprv živila jej prsy svým potom rukama svýma. Vzala z misky skývu ve vodě, omočeného chleba a podala jej do přesvatých úst svého Syna. V tom domku dělala mu první su-

kénku; vyvinula jej z plének a počínala jej oblékati. V tom domě začal Ježíšek choditi, ale třásl se a častěji upadl, jako jiné děti. Tam počal též mluvit; ale zprvu jen žvatolil. Ó, věci podivuhodná! Kam až láska zavedla Boha! Bůh se chvěje a padá, uče se choditi! Bůh žvatolí, mluvit počínaje.

Nevelmi rozdílný byl chudý a opovržený život Pána Ježíše, který po svém návratu z Egypta vedl v domku nazaretském. Tam až do 30 roku věku svého dělal jen prostého tovaryše, poslušen jsa sv. Josefa a Marie Panny. »*A byl jim poddán.*« (Luk. 2, 51.) Ježíš chodil pro vodu, odmykal a zamykal dílnu, zametal dům, sbíral odřezky dříví na oheň, a dělal celý den, pomáhaje sv. Josefu při práci. Ó, dive preveliký! Bůh dělá tovaryše! Bůh zametá dům! Bůh se namáhá a potí, maje dřevo otesati a přihoblovati. Jak? To že dělá všemohoucí Bůh, jenž na pouhý pokyn stvořil svět a může jej kdykoli zničiti? Ó, když toto uvážíme, měli bychom láskou nejněžnější se rozplývati! Jaká to dále rozkoš byla Ježíše pozorovati, jak pobožně se modlíval, s jakou trpělivostí pracoval, jak hbitě poslouchal, s jakou skromností pokrmu požíval, s jakou líbezností a vlídností s jinými mluvíval a obcoval. Ó, že každé slovo a všecko počínání Ježíšovo bylo tak svaté, že každého láskou rozněcovalo, zvláště Marii Pannu a sv. Josefa, kteří oči s něho nepouštěli.

Vroucí vzdechy a prosby.

Ó, Ježíši, Spasiteli můj, pomním-li, že jsi Ty, Bůh můj, tolik let strávil v chudém domku z lásky ke mně, nepoznán a opovrhován jsa, jak bych mohl žíti po rozkoších, po světské cti a po bohatství? Odříkám se všech těchto statků a chci býti zde na zemi společníkem Tvým; Chci býti chud jako Ty, umrtvený jako Ty, opovrhovaný jako Ty, doufaje,

že budu též v nebi společně s Tebou se radovati. Co po královstvích? Co po pokladech? Ty, ó Ježíši můj, budiž jediným pokladem, jediným dobrem mým! Líto mi převelice, že jsem dříve tolikrát pohrdl přátelstvím Tvým, abych ukojil žádosti své. Želím toho z celého srdce. Budoucně chci raději tisíckrát ztratiti život, nežli Tvou milost. Bože můj, již Tebe nechci uraziti; chci Tě vždycky milovati. Přispěj mi na pomoc, abych Ti zůstal věren až do smrti. — Maria, Tys útočiště hříšníků, Tys proto naděj mou!

Rozjímání IX.

O narození Ježíškově v jeskyni betlémské.

Na rozkaz císaře římského, aby každý přišel se dát zapsati do svého rodiště, odešel i Josef s chotí svou Marií Pannou do Betléma, by tam zapsáni byli. Ó, Bože, co nebl. Panna vystála na této cestě; jež trvala čtyři dni a jíti bylo přes hory, v zimě, za mrazu, větru a deště. Když tam konečně došli, nadešel čas její. Sv. Josef jal se proto hledati po městě přístřeší, kde by Maria Panna porodila. Ale že chudi jsou, všude je odbývají; i z hospody je vypovídají, kde jiní chudí bývali přijati. Proto vyšli v noci z města a našli jeskyni, do níž Maria Panna vešla. Ale Josef pravil jí: Choti má, jak pak chceš tuto noc strávit na tomto místě, tak vlhkém a studeném a čekati tu času svého? Nevidíš, že to jest chlév? Avšak Maria Panna odvětila: Tak jest, můj milý Josefe, tato jeskyně jest královským palácem, kde Syn Boží chce na svět přijíti. A hle, když přišla hodina její, Panna nejsvětější klečíc a v modlitbě jsouc pohřízena, vidí najednou celou jeskyni v záři, a zraky své k zemi klopíc, vidí, aj, před sebou na zemi Syna Božího již narozeného, útlounké to dě-

tátko, jež se zimou chvěje a pláče. I poklonila se mu nejprv jakožto Bohu svému a pak je zvednuvši na klín je vzala a do chudičkových plen, jež s sebou měla, je zavinula; takto pak zavinuté do jeslí na slámu položila. Hle, jak Syn Otce věčného z lásky k nám ráčil se naroditi! Sv. Maří Magdalena z Pazzi říkávala, že duše, Ježíše Krista vroucně milující, měly by dlíti u nohou děťátka sv. a zastávati ony němé tváře ve stáji betlémské, které dechem svým P. Ježíše ohřívaly; podobně měly by též ony zahřívati jej vroucími vzdechy lásky.

Vroucí vzdechy a prosby.

Poklony hodné děťátko moje, neměl bych se osměliti dlíti u nohou Tvých, kdybych nevěděl, že Ty samo mne zveš, abych přišel k Tobě. Já jsem hříchy svými byl vinen, že jsi tolik slz prolil v betlémském chlévě. Ale že jsi na svět přišel, abys odpustil hříšníkům kajícím, odpusť proto i mně; neboť lituji nade všecko, že jsem pohrdl Tebou, Bohem a Spasitelem svým, jenž tak dobrý jsi a tolik jsi mě miloval. Ty rozdáváš tuto noc veliké milosti tolika duším, ó, potěš také duši mou! Milost, o kterou Tebe prosím, ta jest, abych Tě od nynějška miloval z celého srdce svého. Rozpal mne celého svou láskou svatou! Miluji Tě, Bože můj, jenž jsi pro mne děťátkem se stal. Ach, nedopouštěj, abych kdy přestal Tebe milovati. — Ó, Maria, Matičko má, Ty všecko dovedeš přimluvou svou, jiného nežádám od Tebe, jen abys u Ježíše za mne se přimlouvala.

Jiné rozjímání na den obřezání Páně.

1. Rozjímej, jak Otec věčný, Syna svého poslav, aby za nás trpěl a zemřel, chce, by tento den obřezán

byl a počal Božskou krev svou prolévati, až ji všecku proleje v den smrti své na kříži v nesmírných bolestech a pohaněních. A proč to? Aby tak nevinný Syn tento zaplatil pokutu, které jsme zasluhovali my. »*Ó, podivuhodné slitování a milosrdenství Boží k nám!*« volá církev sv., »*ó, láska převroucí a neocenitelná! abys vykoupil služebníka, Syna na smrt jsi vydal!*« — Ó, věčný Bože, kdo byl s to, aby nám učinil tento dar ceny nekonečné, ne-li Ty, dobroto nekonečná a láska nesmírná? Ó, Pane můj, když jsi Ty, Syna svého mi darovav, cos nejvzácnějšího měl, mi dal, spravedlivo jest, abych i já, člověk ubohý, všecek Tobě se daroval. Ano, Bože můj, všecek se Ti daruji; přijmi mě a nedej, abych se kdy odloučil od Tebe.

2. Rozjímej dále, jak i Syn Boží s nejhlubší pokorou a pln lásky k nám objímá hořkou smrt, jemu uloženou, aby zachránil nás, hříšníky, od smrti věčné, a jak dobrovolně počíná dnes dosti činiti za nás spravedlnosti Božské předrahou krví svou. »*Ponížilt sebe samého,*« dí apoštol, »*učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.*« (Filip 2, 8.) Ty jsi tedy, ó Ježíši můj, uvólil se umřítí z lásky ke mně, a co učiním já! Budu Tě snad i dále hněvati hříchy svými? Nikoli, Vykupiteli můj, nechci již tak nevděčným k Tobě býti. Na výsost mi toho líto, že jsem Ti dříve tolik hořkostí způsobil. Miluji Tě, dobroto neskonalá, a již nikdy nechci přestati Tebe milovati.

3. Spasitel náš pravil: »*Většího milování nemá žádný nad to, aby kdo život svůj položil za přátele své.*« (Jan 15, 13.) Ale Ty, ó Ježíši můj, větší lásku, dle svědectví sv. Pavla, dal jsi nám na jevo, položiv život za nás, své nepřátele. — Viz, ó Pane můj, u nohou svých jednoho z nich! Kolikrát jsem, ubohý člověk, odřekl se přátelství Tvého, nechtěje Tebe poslechnouti! Nyní poznávám převrácenost jednání

svého! Odpusť mi, Ježíši můj; neboť bych lítostí z toho umřel. Nyní Tě miluji ze vsí duše své a jiného si nežádám, než Tebe milovati a Tobě radost činiti. — Maria, Matko Boží a Matičko má, oroduj u Ježíše za mne!

Jiné rozjímání na den sv. tří Králův.

1. Syn Boží narodil se v jeskyni v pokoře a v chudobě. Andělé nebeští ovšem jej uznávali za Pána svého, prozpěvující: *Sláva na výsostech Bohu*; ale lidé na zemi, k jejichž spáse Ježíš se narodil, ani si ho nevšíмали. Jen několik pastýřů přišlo, aby se mu klaněli a k němu se hlásili jako k Spasiteli svému. Ale předrahy Vykupitel chtěl hned na začátku milosti vykoupení svého. účastnými nás učiniti; proto se počal též pohanům zjevovati, kteří ho neznali, ani nečekali. Proto poslal sv. Mudrcům hvězdu, aby jim o něm zprávu dala, osvítiv je zároveň světlem vnitřním, aby přišli spatřit Vykupitele svého a klanět se jemu. To byla prvá a největší milost, které se nám dostalo, milost totiž sv. víry. — Ó, Spasiteli světa, co by z nás bylo, kdybys nebyl přišel nás osvítit? Byli bychom rovni předkům svým, kteří se klaněli němé tváři, mramoru a dřevu, a byli bychom všickni zavrženi. Děkuji Ti dnes ve jménu všech lidí.

2. Hle, jak sv. Mudrcové bez meškání na cestu se vypravují a za vůdčí hvězdou docházejí místa, kde leží Božské dítě. »*Nalezli dítě s Marií.*« (Mat. 2, 11.) Nevidí tu, než chudobnou děvku a chudé nemluvně, nuznými plenami přikryté. Jak do té chýše, chlěva to, vešli, pocítili radost vnitřní, a to rozto milé dítě okouzlo srdce jejich tu chvíli. Ta sláma, ta chudoba, ten pláč malounekého jejich Spasitele byly pro osvícená srdce jejich samý šíp a plamen

lásky. Ano, maličký Ježíši můj, čím pokořenějšího a chudšího Tebe vidím, tím více mě rozpaluješ svou láskou svatou.

3. Děťátko se na sv. poutníky mile usmívá, na znamení, že jsou mu vítáni, jako prvotiny jeho vykoupení. Máť Boží mlčí též, ale přívětivou tváří svou laskavě je vítá a jim děkuje za poctu, kterou prokazují Synu jejímu. I oni mlčky se mu klanějí a uznávají jej za Spasitele a Boha svého, obětující mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. — Ó, můj Ježíšku, i já se Ti klaním a v oběť Ti přináším srdce své. Přijmi a přetvoř je! Dej, ať jsem všecek Tvůj a nemiluji leč Tebe. Sladký Spasiteli můj, spasiž mě, a spása má v tom nechť záleží, abych Tě miloval vždy a bez výminky. — Sv. Panno Maria, tuto milost od Tebe doufám.

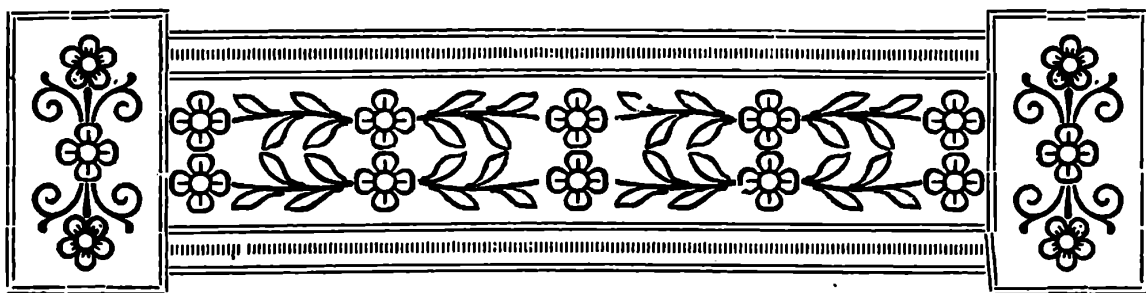
Jiné rozjímání na den nejsv. jména Ježíšova.

1. Nejsv. jméno »Ježíš« nebylo Slovu vtělenému dáno od lidí, alebrž od Boha samého: »*A nazůveš jméno jeho Ježíš,*« (Luk. 1, 31.) t. j. Spasitel. Jméno to radostné, jméno naděje, jméno lásky; Jméno *radostné*; neboť zarmucuje-li nás vzpomínka na spáchané hříchy, toto jméno nás rozveselí, připomínajíc nám, že Syn Boží právě proto se vtělil, aby byl naším Spasitelem. — Ó, můj předrahý a milovaný Spasiteli, Ty jsi přišel s nebe, abys mne hledal, a já ubohý Tobě se vyhýbal, pohrdaje Tvou milostí a láskou. Ale přes to vše chceš mě spasiti, Ježíši můj; děkuji Ti za to a miluji Tě.

2. Jméno »Ježíš« jest jméno *naděje*, ježto každý, kdo prosí Otce nebeského ve jménu Ježíšově o milost jakoukoliv, nechť doufá, že ji obdrží. »*Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dám vám.*« (Jan 16, 23.) — Bože můj, spoléhaje tedy v toto zaslí-

bení, ve jménu Ježíše Krista prosím Tebe za odpuštění hříchů svých, za setrvání a za dar Tvé lásky svaté. Učiň vůbec, ať Tebe, co živ budu, již nikdy neurážím, nýbrž Tě miluji a radost Ti působím, jak toho zasluhuješ.

3. Jméno »Ježíš« jest konečně jméno *lásky*. Sv. Bernard praví, že jméno Ježíš jest znamení, které nám všecko stručně znázorňuje, co Bůh učinil z lásky k nám. Jméno »Ježíš« připomíná nám tedy všechna muka, která Ježíš vytrpěl za nás ve svém životě a a při své smrti. Pročež volá jistý spisovatel zbožný: *»Ó, Ježíši, co Tě to stálo býti Ježíšem, to jest, mým Spasitelem!«* — Ó, Ježíši můj, vpiš jméno své v ubohé srdce moje a na rty mé, abych, jsa k hříchu ponoukán, odporoval, vzývaje Tebe; abych v lásce Tvé ochabuje, jménem Tvým znovu byl rozplameněn, připomínaje si, jak velice Ty jsi mě miloval. Jméno Tvé budiž proto vždy záštitou mojí, posilou mou a plamenem, který by ve mně rozněcoval lásku Tvoji. Nechť Tě tedy vždycky vzývám, ó Ježíši můj, dokavade na živě jsem; a umíraje, jméno Tvé nechť mám na rtech, šeptaje v poslední chvíli: *»Miluji Tě, Ježíši můj; Ježíši můj, Tebe miluji!«* — Královno má, Maria, dej, ať umíraje, vzývám neustále Tebe a Ježíše, Syna Tvého.

Příklady o Jezulátku.

Příklad 1.

Vypravuje se v »Květnaté louce«¹⁾ o jisté paní zbožné, jež by ráda byla věděla, které duše jsou Ježíši nejmilejší. Jednoho dne, obcujíc mši sv., spatřila dotčená paní při sv. pozdvihování Ježíška na oltáři a s ním tři panny. Ježíš pojav první z nich, ji objímal a hladil. Přistoupil k druhé, a strhnuv jí závoj s obličeje, dal jí silný políček a odvrátil se od ní. Když však za chvíli pachole sv. vidělo, jak se z toho rmoutí, těšil ji a byl k ní samá něžnost a láska. Posledně přistoupilo dítě sv. k panně třetí, uchopilo ji, jakoby rozlobeno bylo za rámě, zbilo ji a zahnal od sebe. Ale čím více panna týrána a zaháněna byla, tím více se pokořovala a k němu se tulila. Tu vidění zmizelo. Když pak ta zbožná paní velice toužila zvěděti, co by to znamenalo, zjevil se jí Ježíš znovu a pravil jí, že má na světě trojí duše, které jej milují. Jedny jej milují; ale láska jejich tak jest slabá, že nelichotí-li jim sladkostmi duševními, bývají rozrušeny a upadají v nebezpečenství jej opustiti; a obrazem těch byla ona první panna. Druhou pak zná-

¹⁾ Hl. 40.

zorněny byly duše, které jej milují láskou méně slabší; jež však třeba ob čas potěšiti. Třetí konečně znamenala duše silné, které, ač ustavičně opuštěné a útechy vnitřní zbavené, snaží se mu přece neustále, seč jsou, zalíbiti. A to jsou, dodal, duše mi nejmilejší.

Příklad 2.

Pater Cagnolio (čti Kaňolio) vypravuje (v kázání o narození Páně), jak dočísti se jest u P. Patrignana ¹⁾ o jisté řeholnici, která mnoho hříchů spáchavši, posléze tak velice poklesla, že jednoho dne po sv. přijímání sv. hostii z úst vyňala, do šátku ji zavinula, a pak ve světnici se zamknuvši, vel. svátost na zem hodila a po ní šlapala. Když po té na ni pohlédla, co vidí? Místo sv. hostie zří krásné děťátko, celé však pošlapané a krví zbrocené, jež k ní pravilo: »*Co jsem ti učinilo, že jsi mě tolik ztýrala?*« Nešťastnice hned se vzpamatovala, a lítostí jata jsouc a plačíc na zemi se vrhla, řkouc: »*Ach, Bože můj, tážeš se mne, co jsi mi učinil? Příliš jsi mě miloval.*« Vidění zmizelo, a řeholnice zcela jsouc změněna, stala se vzorem kajicnosti.

Příklad 3.

V kronice cisterciacké (ke dni 24. listop.) vypravuje se o jistém mnichu brabantském, že ve svatou noc cestu konaje lesem, zaslechl pláč jako novorozeňátka. I zamířiv kroky své, odkud hlas vycházel, uzřel ve sněhu děťátko k pomilování, jež zimou celé se třesouc, plakalo. Útrpností jat a pln něžnosti, řeholník slezl tu chvíli s koně, a přistoupiv k děťátku pravil: Ó dítě mé, jak jsi se tu vzalo, opu-

¹⁾ Corona di esempi.

štěné, na sněhu, plačíc a umírajíc? A hned se mu zdálo, jakoby odpověď zněla: *»Ach, jak bych neplakalo, když jsem tak opuštěno, a nikoho není, kdo by se mne ujal, ani, kdo by měl útrpnost se mnou.«* A to dořekši, zmizelo; čímž na jevo vyšlo, že to sám Vykupitel byl, jenž tímto zjevením chtěl pokáratí nevďěčnost lidí, kteří ho vidouce v jeskyni z lásky k nim narozeného, nedbají pláče jeho, aniž soustrast s ním mají.

Příklad 4.

Bollandisté vypravují (6. března), že jednoho dne nejbl. Panna Maria zjevila se bl. Koletě, když jí prosila, aby se za hříšníky přimlouvala, a ukazujíc jí Synáčka svého, jako na nějaké desce, celého zohaveného a na kusy rozsekaného, pravila: *»Dcero má, měj soustrast se mnou, a se Synem mým; viz, jak s ním hříšníci nakládají.«*

Příklad 5.

Pelbart vypravuje ¹⁾ o jistém vojínu, který byl všecek v nepravostech zabředlý; měl však manželku zbožnou, která nemohouc ho přivésti na dobrou cestu, aspoň o to ho prosila, aby se denně jeden *»Zdravas Maria«* pomodlil před obrazem Marie Panny. Jednoho dne, jda zase za hříchem, šel mimo kostel. Jako náhodou vešel do něho a spatřiv tam obraz nejsv. Panny, poklekl a pomodlil se *»Zdravas Maria«*. A nastojte, co tu spatří! Vidí, jak Ježíšek v náručí Marie Panny jest samá rána a jak z něho řine krev. Ó, Bože, zvolal, který pak ukrutník tak zohavil toto

¹⁾ Stellar. I. 12. p. ult. c. 7.

děťátko nevinné? To vy, hříšníci, odpověděla Maria Panna, nakládáte tak se Synem mým. Vojín to okamžení lítostí jat, prosil jí, aby mu zjedнала odpuštění, nazýváje jí matkou milosrdenství. I pravila Maria Panna: Vy hříšníci nazýváte mě matkou milosrdenství, avšak nepřestáváte dělati ze mne matku bolestí a bídy. Ale kající hříšník nepozbyl mysli a nepřestával Marie Panny se doprošovati, aby se za něho přimluvila. Nejsv. Panna obrátila se k Synu, prosíc ho, aby odpustil tomuto hříšníku. Ale Syn, jakoby nechtěl. Tu však pravila Maria Panna: Synu můj, nehnu se od nohou Tvých, dokud neodpustíš tomuto hříšníku skroušenému, jenž mi se doporučuje. Matko má, děl na to Ježíš, nikdy jsem Ti ničeho neodepřel. Přeješ si, abych odpustil tomuto zde? Budiž mu odpuštěno! a na znamení, že mu odpouštím, ať přistoupí a políbí tyto rány moje. I vstal hříšník, přistoupil a jakmile rány políbil, hned se zacelily. Vyšed pak z kostela, šel prosit manželky své za odpuštění, a navzájem se umluvivše, oba světu dali výhost, vstoupili do řehole a tam život svůj svatě dokonali.

Příklad 6.

Vypravuje se v životě bratra Benedikta Lopeza, že vojínem jsa, vězel až po krk v hříších. Jednoho dne vešel do kostela v Travankoru a uzřel tam obraz Marie Panny s Ježíškem. Pán Bůh upamatoval ho na prostopášný život jeho. Při té upomínce hříšník téměř zoufal v odpuštění; avšak obrátiv se k Marii Panně a slzy prolévaje, jí se doporučil. A tu spatřil, jak děťátko sv. také pláče, a jak slzy jeho na oltář kanou, a to tak nápadně, že to i jiní viděli a přiběhše, do šátku slzy utírali. To Benedikta tou měrou dojalo a k lítosti pohnulo, že svět

opustil, za bratra laika do tovaryšstva Ježíšova se dal a v něm jako nejvroucnější ctitel sv. dětství Ježíše Krista žil a umřel.

Příklad 7.

Pater Patrignani vypravuje, ¹⁾ že v Messině žil jistý hoch z rodu šlechtického, Dominik Ansalon jménem. Hošík chodíval často a rád do jistého chrámu Páně, by tam uctíval vypuklý obraz Marie Panny s Ježíškem v náručí. Toho Ježíška měl Dominik u veliké lásce. Ale tu na smrt se rozstonal. I prosil tak doléhavě rodičů svých, aby mu poslali pro ono děťátko milované, že mu radost tu učinili; z čehož jsa velice potěšen, na lůžko si je položil a neustále velmi vroucně na ně hleděl, chvílemi též je oslovil, řka: »*Ježíšku můj, smiluj se nade mnou!*« Pak k přítomným obrácen: »*Hleďte, hleďte,*« pravil, »*jak krásný jest tento maličký Pán můj.*« Poslední noc života svého zavolal rodiče své a pravil před nimi nejprv k děťátku svatému: »*Ježíši můj, Tebe ustanovuji za dědice svého.*« Potom prosil otce a matky, aby z malé částky peněz, kterou měl, sloužití dali 9 mší sv. po jeho smrti, a z toho, co zbude, by dali udělati nové šatičky maličkému dědici jeho. Prve pak, než skončil, obrátiv radostně oči své vzhůru, pravil: »*Ó jak krásný, jak krásný jest Pán můj!*« A duši vypustil.

Příklad 8.

Vypravuje se v »Zrcadle příkladů« ²⁾ o jistém zbožném mládencečku v Anglii, jménem Edmundovi,

¹⁾ Tom. 4. Es. 11

²⁾ Dist. 8.

kterak jsa jednoho dne na poli s jinými hochy a v modlitbě a v samotě zálibu máje, od ostatních poodešel a sám na louce se procházeje, vroucnými výlevy lásky s Ježíškem promlouval. Tu jakoby s nebe spadlo, ukáže se mu z čista jasna překrásné děťátko, pozdravujíc ho slovy: »*Bůh Tebe pozdrav, můj drahý Edmund!*« Pak se ho tázalo, zdali ví, kdo jest? Edmund, že neví. »*Ale jak bys nevěděl,*« dí zase nebeské dítě, »*vždyť jsem ti neustále po boku? Chceš-li mě poznati, nuže, podívej se mi na čelo.*« Edmund se podívá a čte na čele tato slova: »*Ježíš nazaretský, král židovský. To jest jméno mé.*« Ježíš hned dodal, »*a chci, bys na památku lásky, kterou Tě miluji, noc jak noc znamenal čelo své tímto jménem a zachráním tě od náhlé smrti; a zachráním podobně i kohokoli, kdo též tak učiní.*« Edmund znamenával se od té doby vždycky nejsv. jménem Ježíšovým. Dábel však svázal mu jedenkrát ruce, by se jím nemohl požehnati; než Edmund ho modlitbou přemohl a po té přinutil, aby mu pověděl, které zbraně se nejvíce bojí. Dábel odvětil, že toho jména, jímž se na čele znamená.

Příklad 9.

Pater Nadasi vypravuje,¹⁾ že zavedena byla v kterémsi klášteře panenském pobožnost k Ježíškovi tak, aby soška jeho pořadem od řeholnice řeholnici na den odevzdána a uctívána byla. Jedna z řeholních panen, která právě na řadě byla, když se již dlouho byla modlila, a noc již nastala, vzala sošku a uzavřela ji do malé skřínky. Ale sotva na lůžko ulehla, zaslechla, jak děťátko sv. ve skřínce na dvířka ťuká. Hned tedy vstala, znova na oltářík sošku po-

¹⁾ Hebdom 16. Pueri Jesu.

stavila a zase dlouho se modlila; pak ji na novo zavřela. Ale děťátko jalo se znova na dvířka klepat. Opět je tedy panna vyňala a se modlila. Posléze spánkem přemožena, vzala si od něho dovolení, na lůžko se položití a spala až do rozednění. Procitnuvši pak, dobrořečila noci uplynulé, v níž tak svatě se svým miláčkem se bavila.

Příklad IO.

V denníku dominikánském zaznamenáno jest ke dni 7. října, když svatý Dominik v Římě kázal, že tam tehdy žila hříšnice, Kateřina, příjímím »krásná«. Dostavši růženec od světce, jala se ho modlívati; ale nezanechala hříšného života svého. Jednoho dne ukázal se jí P. Ježíš, zprvu jako jinoch, a po té se proměnil ve sličné děťátko, ale s trnovou korunou na hlavě a s křížem na plecích; slzy kanuly mu z očí a krev se mu řinula z těla, a pravil: Dosti již, Kateřino, dosti! ustaň a neurážej mne více! Viz, co jsi mě stála, ježto jsem již od malička začal trpěti pro tebe a nepřestal jsem trpěti až do smrti. Kateřina vyhledala bez meškání sv. Dominika, vyzpovídala se mu a jeho návodem rozdávši nejprve vše, co měla chudým, uzavřela se do malé komůrky zazděné, kde vedla život tak horlivý, a byla od Pána tak omilostněna, že se světec až divil. Naposledy navštívena jsouc od nejbl. P. Marie zemřela smrtí velmi blaženou.

Příklad II.

Ctih. sestra Johanna od Ježíše a Marie, z řádu sv. Františka, rozjímajíc jednoho dne, jak Herodes životu Ježíšovu úklady strojl, zaslechla veliký lomoz, jako ozbrojeného davu, jenž někoho pronásleduje, a

po té viděla před sebou velmi hezounké dítě, jež plno strachu jsouc, na útěku bylo a jí prosilo: Milá Johanno, pomoz mi a zachraň mě! Já jsem Ježíš nazaretský; utíkám před hříšníky, kteří mě chtějí utratiti a mne pronásledují hůře než Herodes; zachraň mne! (Tak čísti lze u P. Jenov. služebn. bol. P. Marie.)

Příklad 12.

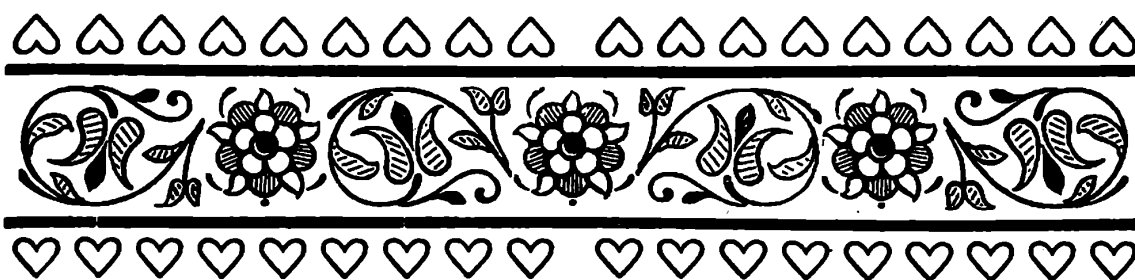
Vypravuje se v životě P. Zucchiho z Tovaryšstva Ježíšova, převroucího ctitele Božského dítěte, jehožto obrázky velmi mnoho duší Bohu získal, že jednoho dne daroval takový obrázek Jezulátka jisté slečně, která byla sice života bezúhonného, ale ani dost málo nepomýšlela státi se řeholnicí. Slečna přijala dárek; ale po té usmívajíc se pravila: A co já s tímto děťátkem? Nic jiného, vece světec, než na klavír si je postavte, na nějž tak často hráváte. Milovalatě dáma velice hudbu. To učinila, a ježto ono děťátko vždycky před sebou měla, bylo jí často na ně pohleděti. A vídajíc je, cítila poznenáhlu pobožnost k němu; pak se v ní probudila touha, vésti život dokonalejší, tak, že se pak při pianě více modlitbou než hudbou obírala. Posléze si umínila světu výhost dáti a do řehole vstoupiti. Plna radosti chvátala k P. Zucchimu, by mu o tom zprávu dala, jak ono děťátko láskou svou jí okouzlo a od světských náklonností jí odvedlo, tak že se mu docela zasvětila. Stala se řeholnicí a vedla život dokonalý.

DVÉ POBOŽNOSTÍ

A

PÍSNĚ KE CTI BOŽSKÉHO DÍTKA.

1. Tajemství sv. dětství.

1. Nejsladší Ježíšku, který jsi opustil pro spasení naše království Otce svého, z Ducha sv. se počal, životem panenským jsi nezhrdl a jako Slovo tělem učiněné podobu služebníka jsi přijal, smiluj se nad námi!

Ľ. Smiluj se nad námi, Ježíšku, smiluj se nad námi.

2. Nejsladší Ježíšku, který jsi s panenskou Matkou Alžběty navštívil, předchůdce svého Jana Duchem sv. naplnil a již v životě mateřském jej posvětil, smiluj se nad námi.

B. Smiluj se nad námi, Ježíšku, smiluj se nad námi!

3. Nejsladší Ježíšku, který jsi devět měsíců v životě Matčině strávil, s vroucí toužebností od bl. Panny a sv. Josefa očekáván byl, a za spásu světa Bohu Otci se obětoval, smiluj se nad námi.

B. Smiluj se nad námi, Ježíšku, smiluj se nad námi!

4. Nejsladší Ježíšku, který jsi v Betlémě z Marie Panny se narodil, plénkami zavinut, od andělů zvěstován, a od pastýřů navštíven byl, smiluj se nad námi.

B. Smiluj se nad námi, Ježíšku, smiluj se nad námi!

5. Nejsladší Ježíšku, který jsi byl osmého dne při obřezání zraněn, slavným jménem »Ježíš« nazván a tak jménem i krví za Spasitele označen, smiluj se nad námi.

Ř. Smiluj se nad námi, Ježíšku, smiluj se nad námi.

6. Nejsladší Ježíšku, který jsi třem Mudrcům hvězdou vůdčí se ohlásil, od nich v náručí Matčině uctiti se dal, a významnými dary: zlatem, kadidlem a myrhou obdařen byl, smiluj se nad námi.

Ř. Smiluj se nad námi, Ježíšku, smiluj se nad námi!

7. Nejsladší Ježíšku, který jsi byl panenskou Mateří v chrámě obětován, Simeonem na lokty vzat a Annou prorokyní lidu israelskému zjeven, smiluj se nad námi.

Ř. Smiluj se nad námi Ježíšku, smiluj se nad námi!

8. Nejsladší Ježíšku, který jsi byl bezbožným Herodem na smrt hledán, sv. Josefem však i s Matkou do Egypta zanesen, ukrutnému vraždění jsi ušel a mučenictvím nevinných dítek oslaven byl, smiluj se nad námi.

Ř. Smiluj se nad námi, Ježíšku, smiluj se nad námi!

9. Nejsladší Ježíšku, který jsi s Matkou svou i sv. patriarchou Josefem až do smrti Herodovy v Egyptě prodléval, smiluj se nad námi.

Ř. Smiluj se nad námi, Ježíšku, smiluj se nad námi!

10. Nejsladší Ježíšku, který s rodiči svými z Egypta do země israelské se navraceje, mnoho útrap cestou jsi vystál, než jsi města Nazareta dospěl, smiluj se nad námi.

Ř. Smiluj se nad námi, Ježíšku, smiluj se nad námi.

11. Nejsladší Ježíšku, který jsi ve svatém domku nazaretském rodičům ve všem poddán byl, svatý

život vedl, chudobou a pracemi znaven, moudrostí však, věkem a milostí sílen, stále jsi prospíval, smiluj se nad námi.

B. Smiluj se nad námi, Ježíšku, smiluj se nad námi!

12. Nejsladší Ježíšku, který jsi ve 12. roce cestu do Jerusalema vážil, rodiči bolestně hledán, třetího však dne v chrámě mezi učiteli od Matky a sv. Pěstouna s radostí nalezen byl, smiluj se nad námi.

B. Smiluj se nad námi, Ježíšku, smiluj se nad námi!

V. Slovo tělem učiněno jest. Alleluja.

R. A přebývalo mezi námi. Alleluja.

Modleme se.

Všemohoucí věčný Bože, Pane nebes a země, který se zjevuješ maličkým, dej nám, prosíme, abychom přesvatá tajemství Syna Tvého, dítko Ježíše, hodně uctívající a příkladu jeho následující, království Tvého maličkým slíbeného, dospěli. Pro téhož Krista Pána našeho. Amen.

2. Pobožnost betlémské cesty ¹⁾

nesoucí se duchem sv. Alfonsa.

K. Bože, ku pomoci mé vzezři.

L. Pane, k zpomožení mému pospěš.

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož byla na počátku i nyní i vždycky až na věky věkův. Amen. (Alleluja.)

¹⁾ Pozn. Kde není obrazů betlémské cesty, na způsob obrazů křížové cesty, konati lze pobožnost tuto u jeslíček

Zastavení I.

Syn Boží se vtělil.

P í s e ň. (Nápěv viz vzadu.)

Vzhledni na nás, Dítko svaté,
jež jsi věčný nebes Pán,
ale láskou k lidstvu jaté
opustilos Otcův stan.
Tys, ó Bože, k naší spáse
tělo lidské přijal na se;
za to lásky vrchovaté
buď Ti od nás důkaz dán.

K. Budtež Tobě díky vzdány, Kriste narozený
z Panny.

L. Buď i Otci, Duchu chvála, věčně věkův ne-
ustálá.

Rozjímej, jak Syn Boží, Velebnost nekonečná,
Tvůrce všehomíra, který ničeho nepotřebuje, z nejbl.
Panny Marie se vtělil a v nejčistším životě jejím
devět měsíců strávil, aby člověka ztraceného utrpe-
ním svým vykoupil.

Ó, lásky nejhodnější Ježíšku, jen vroucí láska
Tvá ke mně přijmela Tě k tomu všemu. Děkuji Ti
a pro vtělení Tvé Tě prosím, dej, ať Ti za tak ve-
liké dobrodiní vždycky jsem vděčen.

Ó, nejsladší lásko má, lituji z celého srdce, že
jsem Tě tak často urážel; než ode dneška chci Ti
věrně sloužiti. Rozněť v srdci mém oheň lásky své;
očisť a posvět mne! Ty pak, ó, nejsv. Panno Maria,
vypros mi milost, abych náležel docela Tobě a Ježíši,
Synu Tvému.

Zdrávas — Sláva Otci.

K. Blahoslavený život Marie Panny, který nosil Syna Boha Otce.

L. A blahoslavené prsy, kterých Kristus Pán požíval.

Zastavení II.

Pán Ježíš se narodil.

V jesličkách-li chudičkého
na slámě Tě v chlévě zřím,
jak Ti bolest srdce svého,
Ježíšku můj, vypovím?
Pokory vší vzore stkvoucí,
vyslyš prosby moje vroucí:
od pýchy a všeho zlého,
chraň mne mocným štítem svým!

K. Buďtež Tobě díky vzdány, Kriste narozený z Panny.

L. Buď i Otci, Duchu chvála, věčně věkův neustálá.

Rozjímej, jak Pán Ježíš, když se narodil, ani bídne chaloupky neměl, jak chudobní lidé alespoň mívají; nýbrž na svět přišel v studeném chlévě a položen byl na slámu v jesle.

Ó, nejsvětější Ježíšku můj, děkuji Ti za všechno, co jsi vytrpěl z lásky ke mně, a prosím Tě pro chudičké a přehořké narození Tvé, dej, ať ovoce příchodu Tvého na tento svět stále v sobě zakouším.

Ó, nejsladší láske má, lituji z celého srdce, že jsem Tě tak často urážel; než ode dneška chci Ti věrně sloužiti. Roznět v srdci mém oheň lásky své, očisť a posvět mne! Ty pak, ó, nejsv. Panno Maria, vypros mi milost, abych náležel docela Tobě a Ježíši, Synu Tvému. atd. (jako svrchu.)

Zastavení III.

Pán Ježíš kojencem.

Přeblažená Matka kojí
panenským Tě prsem svým.
Vděčně zíráš k Matce svojí
okem slastí zářícím.
Díky své i já Ti skládám,
v pokoře Tě vroucně žádám,
Tebe, všeho dobra zdroji,
nech mne býti sluhou Tvým!

K. Buďtež Tobě díky vzdány, Kriste, narozený
z Panny.

L. Buď i Otci, Duchu chvála, věčně věkův ne-
ustálá.

Rozjímej, jak všemohoucí Bůh, který lidem
i zvířatům pokrm dává, sám jako dítě se dává ži-
viti panenskou Matkou svou, a ten, jenž i ptactvo
nebeské nasycuje, živ jest jen kraptem mléka.

Ó, nejsladší Ježíšku, požíval jsi mléka, abys jím
živil své tělo nejsvětější, které pro mne zraněno, bi-
čováno a rozedráno býti mělo. Děkuji Ti za toto
dobrodiní a pro nejčistší kojení Tvé prosím Tebe,
dej, ať všechno jen proto konám, abych Tobě se
líbil, jako Tys konal vše pro spásu moji.

Ó, nejsladší lásko má atd. jako svrchu.

Zastavení IV.

Pán Ježíš zavinut v plénkách.

Nemohou Tě obsáhnouti
ani nebe, ani zem,
a přec dáš se zavinouti
plének těsným obalem.

Láska Tvoje zvítězila,
ze hříchu nás vyprostila.
Nedej nám již poklesnouti,
Kriste, v pokušení zlém.

K. Budtež Tobě díky vzdány, Kriste, narozený
z Panny.

L. Buď i Otci, Duchu chvála, věčně věkův ne-
ustálá.

Rozjímej, jak nesmírný Bůh, jehož ani nebesa
nemohla obsáhnouti, z lásky k nám maličkým se
narodiv, od Marie Panny v chudičké plénky byl za-
vinut a obalen; tak Božské ruce i nohy jeho plén-
kami jsou spjaty.

Ó, nejtišší Ježíšku, dal jsi se do plének zavi-
nouti, abys vysvobodil duši mou z pout hříchu a
pekla. Děkuji Ti a pro svou pokoru svatou dej, ať
přetrhám všechna jiná pouta, a jen s Tebou jsem
vždycky živ a spojen.

Ó, nejsladší lásko má atd. jako svrchu.

Zastavení V.

P á n J e ž í š o b ř e z á n.

Osm dní Ti ještě není
a již bolu muka znáš,
všeho lidstva ke spasení
první krev svou proléváš.
Nechť mé srdce žalem raní
smrti Tvojí rozjímání,
abych podle zaslíbení
vešel v ráj, kde domov náš.

K. Budtež Tobě díky vzdány, Kriste, narozený
z Panny.

L. Buď i Otci, Duchu chvála, věčně věkův neustálá.

Rozjímej, jak Ježíšek osmého dne po narození svém Božskou krev svou prolévá a tak již Spasitelem naším se osvědčuje.

Ó, nejmilosrdnější Ježíšku, děkuji Tobě, a pro bolest, které jsi pocítil a pro krev, kterou jsi prolil při obřezání, prosím Tě; dej, ať přetrhám a vyhostím nadobro ze srdce svého všecky světské a hříšné náklonnosti.

Ó, nejsladší lásko má atd. jako svrchu.

Zastavení VI.

Pán Ježíš zjevuje se sv. třem Králům.

Za hvězdou sem velkou, krásnou
putují tři králové,
Ježíškovi s tváří jasnou
nesou vzácné dary své.
Kéž i nám vždy v tomto žití
jasná hvězda Tvoje svítí!
Blažen, jemuž září spasnou
stkví se světlo víry Tvé!

K. Buďtež Tobě díky vzdány, Kriste, narozený z Panny.

L. Buď i Otci, Duchu chvála, věčně věkův neustálá.

Rozjímej, jak Mudrcové od východu Ježíška navštěvují a jemu se klanějí. Jsou sice pohané, avšak osvícení jsouce věrou svatou, poznávají, že dítě to jest Bůh a Spasitel světa a obětují jemu zlato, kadidlo a myrhu.

Ó, poklony nejhodnější Vykupiteli můj, i já jsem obdržel od Tebe vzácný dar sv. víry. Díky

Tobě za něj, a pro slávu tohoto zjevení Tvého
prosím Tě, dej, ať jako sv. tři Králové věrně užívám
Božských milostí Tvých.

Ó, nejsladší láske má, atd. jako svrchu.

Zastavení VII.

Pán Ježíš v chrámě obětován.

Do Jerusalema Máti
ve chrám nese Tebe již,
chce Tě Bohu v oběť dátí,
již Ty za nás podstoupíš.
Ty jsi sstoupil s nebes říše,
proto spěješ k Bohu výše.
Po Tobě i nám dej pláti,
jenž nás hříšné vykoupíš.

K. Buďtež Tobě díky vzdány, Kriste, narozený
z Panny.

L. Buď i Otci, Duchu chvála, věčně věkův ne-
ustálá.

Rozjímej, jak Panna nejsvětější čtyřicet dní po
narození Pána Ježíše Božské dítě do chrámu nese
a Bohu je za nás obětuje, svolujíc, aby nás vykoupilo
přehořkým umučením svým a svou smrtí.

Ó, roztomilé děťátko moje, obětovalo jsi se věč-
nému Otci svému, abys smrtí svou získalo mně život
věčný. Vroucně Ti děkuji a pro toto obětování po-
korně Tě prosím, abych z lásky k Tobě sobě umřel
a jen Tobě živ byl.

Ó, nejsladší láske má, atd. jako svrchu.

Zastavení VIII.

Pán Ježíš utíká do Egypta.

Herodes tu zkázu chystá
Ježíškovi malému.
Do Egypta, v dálná místa,
prchnouti Bůh káže mu,
Ježíši, jenž v útlém věku
trpět musíš na útěku,
dej, ať nám i spása jistá
v nebi kyne každému!

K. Budtež Tobě díky vzdány, Kriste, narozený
z Panny.

L. Buď i Otci, Duchu chvála, věčně věkův ne-
ustálá.

Rozjímej, jak Herodes, boje se o trůn svůj, Bož-
skému dítěti úklady strojí a proto káže všechna pa-
cholátka v Betlémě a v okolí povraždit. Ale blah.
Panna Maria, napomenuta byvši od anděla, uprchla
s Božským Synáčkem svým do Egypta.

O, Ježíšku nejmilejší, jak mnoho útrap vystál
jsi na tak daleké cestě, kterou jsi konal zimního
času a krajinami docela pustými. Ó, jak často jsi
promokl a zimou se třásl! a kolik nocí strávil jsi
pod širým nebem? Děkuji Ti a pro tento přebo-
lestný útěk prosím Tě, vysvobod mne ode všeho
nebezpečství smrti věčné.

Ó, nejsladší lásko má, lituji z celého srdce, že
jsem Tě tak často urážel; než ode dneška chci Ti
věrně sloužiti. Rozněť v srdci mém oheň lásky své,
očisť a posvěť mne! Ty pak, ó, nejsv. Panno Maria.
vypros mi milost, abych náležel docela Tobě a Je-
žíši, Synu Tvému. atd. jako svrchu.

Zastavení IX.

Pán Ježíš se modlí.

Ručinky již pozdvihuješ
k nebes jasné výsosti,
od Otce nám vyprošuješ
ku spasení milosti.
Rač též na mne popatřiti,
víru moji rozmnožiti;
mé-li srdce požaduješ,
dám je Tobě s radostí.

K. Budtež Tobě díky vzdány, Kriste, narozený
z Panny.

L. Buď i Otci, Duchu chvála, věčně věkův ne-
ustálá.

Rozjímej, kterak několik měsíců po narození
Božského dítěte nejbl. Panna Maria Ježíška z plének
rozvinula a jak Pán Ježíš ručinky své k modlitbě
spíná.

Nejspanilejší Ježíšku, vidím v duchu to oka-
mžení, když jsi poprvé ručky své sepjal a očí svých
k nebesům pozdvihnul, u věčného Otce svého za
mne se přimlouval. Děkuji Ti a prosím Tě, aby pro
zásluhy modlitby Tvé i modlitby moje byly Ti vždy
příjemné a milé.

Ó, nejsladší lásko má, atd.

Zastavení X.

Pán Ježíš začíná choditi.

Božská Máti, Děcko malé,
kročeť dělat učí Tě.
Na cestu Ty myslíš stále
k děsné, hrózné Golgotě.

Řid', ó Pane, ruka Tvoje
po všech cestách kroky moje,
bych Ti sloužil dokonale
ve svém celém životě.

K. Budtež Tobě díky vzdány, Kriste, narozený
z Panny.

L. Buď i Otci, Duchu chvála, věčně věkův ne-
ustálá.

Rozjímej, kterak Ježíšek, věkem dospíváje, po-
číná choditi, a jak mu již na mysli tanou všechny
kroky a cesty po zemi judské, které bude konati,
hlásaje slovo spásy, — a jak již kráčí v duchu na
horu Kalvarii, aby tam za nás umřel.

Ó, Děťátko zlaté, děkuji Ti a prosím Tě pro
zásluhy prvních kroků, které jsi učinilo, abych po-
silněn jsa milostí Tvou, krácel vždy po cestě spra-
vedlnosti a abych nikdy nesešel s cesty spásy, kterou
jsi mi ukázalo.

Ó, nejsladší lásko má, atd.

Zastavení XI.

Pán Ježíš spí.

Spasitel náš sladce dřímá,
na chudičkém lůžku sní,
leč i když ho spánek jímá,
srdce jeho pro nás bdí;
bdí a vzpomíná, jak jednou
bolestně ho s křížem zvednou.
Srdce mé kříž obejímá,
dej, ať s Tebou na něm pní.

K. Budtež Tobě díky vzdány, Kriste, narozený
z Panny.

L. Buď i Otci, Duchu chvála, věčně věkův neustálá.

Rozjímej, jak dítko Božské v chudobném příbytku Matky své Marie na chudičkém lůžku na slámě, ano nezřídka i na zemi ležíc, podřimuje a spí.

Ó, nejmilejší Ježíšku můj, spal jsi, ale srdce Tvé bdělo, mne milovalo, na mne pamatovalo a vzpomínalo již na všechna dobrodiní, která mi prokážeš a na všechny důkazy lásky Tvé ke mně. Děkuji Ti a prosím Tě pro tento milostný spánek Tvůj, dej, ať co živ budu, nikdy nepřestanu milovati Tebe, vši lásky nejhodnější dobré.

Ó, nejsladší lásko má, atd

Zastavení XII.

Pán Ježíš rybářem.

Na břehu tam Ježíš stojí,
malý rybář, hošíček,
místo sítě v ruce svojí
drží dárků košíček.

Ved' nás milostí svou, Kriste,
ve vlast blaženosti čisté,
ať nás jedna láska spojí
nad oblastí hvězdiček.

K. Buďtež Tobě díky vzdány, Kriste, narozený z Panny.

L. Buď i Otci, Duchu chvála, věčně věkův neustálá.

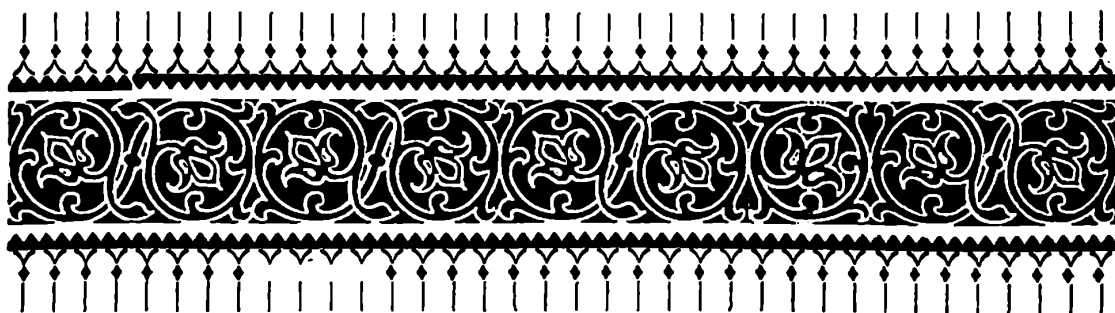
Rozjímej, kterak Ježíšek jako rybář s udicí v ruce srdce naše polapiti se snaží a krásou svou, důkazy nejnežnější lásky své a jinými nejsladšími a přesvatými vnadidly k sobě nás vábí.

Ó, dítko Božské, děkuji Ti a pro Tvou lásku vynalézavou, kterou srdce naše vábíš k sobě, prosím Tě, uděl mi té milosti, abych Tebe nikdy neopouštěl a vždycky »po vůni mastí Tvých« za Tebou chodil a svazkem dokonalé lásky s Tebou byl spojen.

Ó, nejsladší lásko má, atd.

Modlitba závěrečná.

Ó, nejsladší Ježíšku, obětuji Ti všechny kroky, jimiž jsem uctíval nejsvětější tajemství dětství Tvého, a pokorně Tě prosím, abys tento důkaz oddanosti mé, ač jest slabý a beze vší zásluhy, milostivě přijal a odměnil ctnostmi, jež děti zdobí, totiž čistotou, prostotou, pokorou a poslušností. Připrav sobě srdce mé za milý příbytek, očisť je ode všech pyšných a nepravých žádostí a okrášli je svatými ctnostmi, abych se Ti líbil v životě tomto a v onom s Tebou byl spojen na věky věkův. Amen.

P Í S N Ě

o d s v a t ě h o A l f o n s a .

1. Narození Páně.

(Z nářečí neapolského.)

Narozen Pán a chudý ho Betlehem vítá.
Noc je, však zdá se, den že to plný již svítá:
hvězda se jasná
velká a krásná
zatřpytne, září a kmitá.
Vyšla, by v cestu
mudrcům z Východu svítila k městu.

Slétnou se čilí ptáčkové vzbuzení ze sna,
jakoby v den, kdy rozkošná procitne vesna,
novými zpěvy
radost svou jeví;
píseň to rajská a plesná:
»Narozen v chlévě
Bůh náš a Spasitel na slámě, v plevě.«.

Jakkoli mráz je, drahé a milé Ty Robě,
růže Ti vonné vypučí ve mrazné době.

Seno Ti dané
pod hlavu, Pane,
zastkví se ve květů zdobě,
vůni Ti dýše,
Věčný a Všemocný, s nebeské výše.

Ejhle, i v Engadině, tam v chladném tom kraji,
vinice kvetou, bohaté hrozny již zrají.
Ty jsi ta réva,
z Tebe se vlévá
opojná láska, již plaji,
Ježíšku, k Tobě.
Láska ta zbláží mě v žití i v hrobě.

Uvadla zášť, a láska jen rozkvétá v kraji,
ovce si se lvem, s kozičkou levharti hrají,
s jehnětem léhá,
s teletem běhá
medvěd a hopkují v háji,
s beránkem v skryši
obcují vlci vždy mírně a v tiši.

Obnoven svět, jenž s jinakou zírá k nám tváří:
nebe i země, lidstvo vše radostí září.
Procitne spící
s veselou lící,
šťěstí a blaho se daří.
S rozkoší, plesem
mír vidíš kráčetí polem i lesem.

Oveček milých střehou si pastýři chudí,
prostotu, přímost zřítí jim ve zbožné hrudi.
Anděl je jasný
v tento den spasný,
nesa jim novinu, budí,
užaslým hlásá:
»Světů dnes mír kyne, štěstí a spása!«

V Betlémě dnes se narodil ve tmavé síni
Spasitel, dávno toužený, v půlnoci nyní.
Plénčička prostá
Božího hosta
kryje jen v mraze a jíní.
Vyjděte, zřete,
v jeslích vám štěstí a spasení kvete.«

Andělé hned se snášejí s nadhvězdne výše,
nebeské zpěvy pějíce do noční tiše:
»Bohu buď chvála
zvučná a stálá,
mír zemi z blankytné říše!
Lásky král vkročil
na zemi ubohou, hled, bys ho zočil.«

Pastevcům srdce zabuší zvěstí tou blahé,
druhu dí druh (mát oko, hle, rozkoší vlahé):
»Soudruzí milí,
kvapme v té chvíli
uvidět Robě to drahé.
Pudí mne touha,
pojďme již, chvilka mi čekání dlouhá.«

Jako se ženou jeleni zranění hájem,
pastýři tak vám spěchají k chatrči krajem,
zastaví hbitě,
vidouce Dítě,
Matku i Josefa. Rájem
pohled ten zdá se
patřícím na svatou rodinu v kráse.

Svaté to kouzlo zázračně dojíma muže:
lilie Matka, Ježíšek rozvitá růže.
Strnule stáli
v posvátné dáli;

poklekne první, kde může,
pohnutím pláče,
srdce mu láskou a rozkoší skáče.

Na kolenou se s ostychem blíží tu k němu,
klanějí, koří všickni se pokorně jemu.
Ježíšek maně
pohlédna na ně,
vítá až k loži je svému;
ručinky bílé
na hlavu vloží jim Robátko milé.

S prosebným zrakem pohlédnou k Mateři svaté,
dovolí ráda touze jich, žádostí vzňaté.
Každý se shýbá,
toužebně líbá
ručinky, nožičky zlaté,
čílko i tváře
kypící nádechem nebeské záře.

Dojati slastí nadzemskou pějí mu, hrají
s anděly, s milou Mateří v chudičké stáji
líbezně, sladce.
Ježíšek k Matce
položí hlavinku v taji.
»Hajá« dí záhy,
očinka zavře a usíná blahý.

Zapěli píseň, píseň to jemnou a krásnou,
slyšte ji, druzí přítomní, píseň tu spasnou.
U jeslí dlíti,
Ježíška ctíti
za dne i nocí tou jasnou,
jaké to slasti!
Zapějme s pastýři k nebeské vlasti!

Líbezný sne, přijď, slétni již s nebe,
sestup a uspi, Robátko, Tebe!
Sílicí spánku, zavři mu víčka,
posilni duši, občerstvi líčka!

Miláčku můj, Ty Ježíšku drahý,
rád bych Ti vypěl libý sen blahý,
abych Ti uspal milostná očka.
Ó, kéž se toho duše má dočká!

Robě jsi přišel z ráje, ó Pane,
kde Ti jen láska plála a plane,
kde se Ti koří andělů pluky
pějící zpěv Ti rajskými zvuky.

Láska-li Tebe uspati může,
vonnou ji stru Ti vonné jak růže.
Miluji Tebe, Ježíšku milý,
nade vše drahý v každé mi chvíli!

Čistá jich láska prostinká, upřímná, vřelá
v dojemné písni uspala Ježíše zcela.
»Láska-li má ti,
Kriste, vždy pláti,
patří Ti duše má celá.
Přijmi ji, Pane,
s láskou, jež k Tobě vždy v nitru mi plane.«

Dopěvše zpěv svůj zbožní ti pastevci v chýši,
ke stádům kvapí blažení v blažené tiši.
Najdou tam slasti?
Odpoví hlas ti:
»U něho ve skrovné skrýši
najdeme pouze
radost a útěchu v posvátné touze.«

Hříšník a klaté peklo jen dojata není,
zatvrdlí v hříchu lásku ti v nenávist mění.
Místo by klekli,
Světla se lekli,
temnota víc má jim ceny.
Slunce kdy pluje,
netopýr zaleze do temné sluje.

Ohavný já též hříšník, neb chybuji stále,
v spáchaném hříchu nechci však trvati dále.
Lítost mi hlásí:
»Láska tě spasí.«
S láskou chci ctíti Tě v chvále,
Miláčku, Robě,
s volkem a oslem chci sloužiti Tobě.

Děťátko mé, Ty dennice lásky mé vroucí,
hříšníka osvět, lásku mu rozněť svou žhoucí!
Ohavný je-li,
ohyzdný celý,
očist ho k jasnotě stkvoucí,
ujmi se jeho,
milostí naplň ho ze zdroje svého!

»Slzami svými,« pravíš mi, Ježíšku milý,
»poklesků vinu omývej v kajicné chvíli!«
Srdce mé chtivé
zhřešilo dříve,
požitek láká a mýlí.
Lituji viny,
nezhřeším, žíti chci život již jiný.

Kéž jsou mé oči studnicí, ze které kane
kající proud mých slzí Ti, všemocný Pane!
Smáčel bych jimi,

slzami svými,
nožičky Tvoje, ó Pane!
Ó, rci mi, Synu!
»Odejdi v míru, tvou odpouštím vinu.«

Jaké to štěstí, blaho! To slovo mne stiší.
Maria, k Tobě pohlížím v nebeskou říši,
shlédni Ty na mne,
oroduj za mne
u Otce v azurné výši,
u Syna svého,
hříšník, bych došel vždy milosti jeho.

Dr. Matěj Kovář.

2. O Ježíškovi.

S hvězd jasných sestupuješ, nebes Králi,
v sluj temnou, do níž chlad a mráz se valí,
Ježíšku milený,
tak přijímá Tě země
v kout skrovný, stísněný!
Co trpíš z lásky ke mně!

Tys Tvůrce světa, Tebou vesmír plane,
a nemáš plének ani ohně, Pane!
Ó, Spasiteli náš,
mé srdce láskou hoří,
že chud k nám zavítáš,
a duše se Ti koří.

Ty věčně blažený a mocný Bože,
proč trpět jdeš sem na chudičké lože?

Tvá láska veliká
kam, Pane, pudí Tebe?
Ty za mne hříšníka
ach trpět spěcháš s nebe.

Ty trpět chceš, to vůle Tvá je, Pane!
Proč tedy slza s oka Tvého kane,
Ó Synu přemilý,
Ty drahé Božské Robě?
»Můj zrak je unylý,«
díš, »pouze láskou k Tobě.«

Ty pláčeš jen, že málo, Božské Dítě,
já za Tvou velkou lásku miluji Tě.
Ó, je-li tomu tak,
Miláčku duše mojí,
Tvůj osušiti zrak
chci žářem lásky svojí.

Můj Ježíšku, Ty spíš v tak sladkém klidu,
však stále bdí Tvé srdce z lásky k lidu.
Rci, Božský Beránku,
a promiň, rajske Robě,
nač myslíš ve spánku?
»Bych spásu zjednal tobě.«

Chceš tedy, Bože, za mne život dáti.
Jak nemám k Tobě vroucí láskou pláti?
A ta-li nestačí,
již v chudém srdci nosím,
Ty, Panno nejsladší,
ji doplň za mne, prosím.

P. Karel Burian, O. Cr.

3. K Ježíškovi v jeslích.

Mé nitro, Ježíšku můj, láskou vřelou
Ti hoří za Tvou milost nebeskou,
svou duši věnuji Ti, Pane, celou,
již vykoupil jsi těžkou smrtí svou.
Svět zrádný zavrhuji rukou smělou,
jsa okouzlen, ó Robě, láskou Tvou.
Ó, miluji Tě, Bože lásky věčné,
jenž vtělil jsi se z lásky nekonečné.

Mráz, Ježíšku můj drahý, Tebou chvěje,
Tvé vřelé pro mne srdce v hrudi plá.
Ta láska Tvá mi nitro ohněm hřeje:
Tys přišel za nás trpět muka zlá.
Tvá milost na hříšnou k nám zemi spěje,
a plénka jen Tě kryje chudobná!
Tvá čeká láska velká, Boží Synu,
bys hořce umřel za mou těžkou vinu.

P. Karel Burian, O. Cr.

4. Maria Panna pohřbívána v rozjímání spícího Ježíška.

Ustali ve zpěvu
andělé svatí,
zapěje Synovi
nebeská Máti.

Zpívá a kolébá
Panna ta čistá,
zpěvem svým uspává
Ježíše Krista.

»Synu můj, Bože můj,
nebeské Robě,
jakou to útěchu
nalézám v Tobě!

Oko Tvé nebeské,
líce Tvá svatá:
rajskou tou lepostí
v nitru jsem jata.

Na mne se nedíváš,
dřímaje tiše,
ohněm však do srdce
dech Tvůj mi dýše.

Očka, ač zavřena,
srdce mi raní,
což pak, až procitneš
z libého spaní!

Dojata růžemi
v líci Tvé, Robě,
radostí rozplývám,
vzhlížeje k Tobě.

Láskou bych zlíbala
ret Tvůj tak sladký,
promiň, ó Miláčku,
touze své Matky!

Nemohu nezlíbat
svaté Tvé tváři,
jež se tak rumění
nebeskou září.« —

Umlkne — k ňadrům svým
Synáčka vine,

s její rtů na jeho
polibek splyne.

Dítě se probouzí
polibkem žhoucím,
popatří na Matku
pohledem vroucím.

Očka ta milostná
rozkoší blahou
v útrobách naplní
Matičku drahou.

Tebou, ó duše má,
láska ta nehne,
k Synu kdy Matička
v touze se sehne?

Tebe to nedojme,
jak se ti sladce
usmívá, přitulí
Synáček k Matce?

Tvrdší jsi nad kámen,
tvrdší než skála,
kéž by se láskou tou
tvá láska vzňala!

Po čem pak toužíš to,
po čem to hažíš?
Mníš, že se světskou jen
rozkoší zblážíš?

Cit v mé již vítězí
pohnuté hrudi,
láska a krása ta
lásku mi budí.

Pozdě-li miluji
Božské ty krásy,
chci Vás teď milovat
po všechny časy.

Po Synu, po Matce,
po Matce, Synu,
po růži s lilií
touhou již hynu.

Jinaké lásky již
nechci tu znáti,
k Ježíšku, k Marii
bude jen pláti.

Z květu se ovoce
na stromě třpytí,
skutkem chci jeviti
lásku svou v žití.

Nežádám odměny
za lásku svoji,
odměnou bude mi
láska má dvojí.

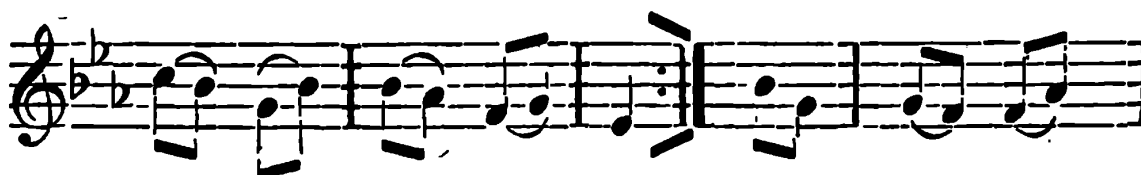
P. Karel Burian, O. Cr.

Nápěv písně
„Betlémské cesty“ (str. 278).

Vzhledni na nás Dí - tko sva - té, jež jsi
ale lá - skou k lid - stvu ja té o - pu -

věč - ný ne - bes Pán, Tys, ó Bo - že
sti los Ot - cův stan.

k na - ší spá - se tě - lo lid - ské při - jal

na se; za to lá - sky vr - cho va té,

Bud' Ti od nás dů - kaz dán.

OBSAH.

	Strana
Věnování Pražskému Jezulátku	3
Předmluva	5
Úvaha prvá: Slovo věčné se vtělilo	9
Úvaha druhá: Slovo věčné stalo se maličkým z velikého	24
Úvaha třetí: Slovo věčné stalo se služebníkem z pána	35
Úvaha čtvrtá: Slovo věčné stalo se vinným z nevinného	44
Úvaha pátá: Slovo věčné stalo se slabým ze silného	55
Úvaha šestá: Slovo věčné stalo se naším, sebe se vzdavši	65
Úvaha sedmá: Slovo věčné stalo se usouzeným z bláženého	75
Úvaha osmá: Slovo věčné stalo se chudým z bohatého	87
Úvaha devátá: Slovo věčné stalo se nízkým ze vznešeného	98
Úvaha desátá: Ve svatou noc. — O narození Páně	108
Úvaha jedenáctá: O nejsvětějším jménu »Ježíš«	117

Rozjímání adventní a vánoční.

Rozjímání adventní až do devítidenní pobožnosti na narození Ježíše Krista	131
Rozjímání o devítidenní pobožnosti na Boží narození	169

Rozjímání v oktávu narození Páně a dále, až do sv. tří Králů.

Rozjímání I.: O narození Ježíše Krista . . .	191
Rozjímání II.: Ježíš přichází maličký na svět	193
Rozjímání III.: Ježíš v plénkách	196
Rozjímání IV.: Ježíš kojencem	198
Rozjímání V.: Ježíš na slámě .	201

	Strana
Rozjímání VI.: Ježíš spí	203
Rozjímání VII.: Ježíš pláče	205
Rozjímání VIII.: O nejsv. jménu Ježíšově	207
Rozjímání IX.: O samotě Ježíšově v chlévě	209
Rozjímání X.: Čím se Ježíšek v betlémském chlévě zaměstnával	212
Rozjímání XI.: O chudobě Ježíškově	214

Rozjímání v oktávu zjevení Páně.

Rozjímání I.: Sv. Mudrcové klanějí se Ježíškovi	216
Rozjímání II.: O obětování P. Ježíše v chrámě	218
Rozjímání III.: O útěku P. Ježíše do Egypta	220
Rozjímání IV.: O pobytu P. Ježíše v Egyptě	222
Rozjímání V.: O návratu P. Ježíše z Egypta	225
Rozjímání VI.: O pobytu P. Ježíše v Nazaretě	227
Rozjímání VII.: O téže věci dále	229
Rozjímání VIII.: O ztrátě P. Ježíše v chrámě	231
Osmero rozjímání o velikém tajemství vtělení Slova věč- ného, jichž užití lze prvních osm dní v adventě	234

Jiná novena na slavnost narození Páně.

Rozjímání I.: O lásce, kterou Bůh osvědčil při vtě- lení svém	245
Rozjímání II.: O lásce, kterou Bůh osvědčil malič- kým se narodiv	247
Rozjímání III.: Jak chudičkový život Pán Ježíš vésti počal hned od malička	249
Rozjímání IV.: Jak pokorný život Pán Ježíš vésti počal od svého dětství	250
Rozjímání V.: Jak trudný život P. Ježíš vésti počal od svého narození	252
Rozjímání VI.: Jaké milosrdenství nám Bůh prokázal, přišed s nebe, aby nás smrtí svou spasil	253
Rozjímání VII.: O cestě Ježíškově do Egypta	255
Rozjímání VIII.: O pobytu Ježíškově v Egyptě a v Nazaretě	256
Rozjímání IX.: O narození Ježíškově v jeskyni be- tlémské	258
Jiné rozjímání na den obřezání Páně	259
Jiné rozjímání na den sv. tří Králův	261
Jiné rozjímání na den nejsv. jména Ježíšova	262
Příklady o Jezulátku	264

Dvě pobožností a písně ke cti Božského Dítka.

1. Tajemství sv. dětství . . .	275
2. Pobožnost betlémské cesty	277

Písně od sv. Alfonsa.

1. Narození Páně	. 289
2. O Ježíškovi	295
3. K Ježíškovi v jeslích	297
4. Maria Panna pohřbívána v rozjímání spícího Ježíška	297
Nápěv písně »betlémské cesty«	. 301

OPRAVY.

Na str.	6. v řád.	16. zdola m.	v nich čti	<i>v ní.</i>
»	»	22. »	2. shora m.	kníže čti <i>knížete.</i>
»	»	59.	13. a 16. shora m.	ujíti čti <i>ujití.</i>
»	»	62.	16. zdola m.	břímě čti <i>břemene.</i>
»	»	74.	18. zdola m.	Ducha čti <i>ducha.</i>
»	»	119.	13. shora m.	Svítíc čti <i>Svítí.</i>
»	»	183.	1. zdola m.	rozžal čti <i>rozžehl.</i>

